

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Національний науковий центр
«Інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»

Архів кримінології та судових наук

Науковий журнал
№ 1 (9) 2024

Виходить друком 2 рази на рік

Заснований у грудні 2019 року

Харків
ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»
2024

Журнал внесено до категорії «Б» (наказ від 15.04.21 №420) Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (відповідно до Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України від 15 січня 2018 року № 32, зареєстрованого в Мін'юсті України 06 лютого 2018 року за № 148/21600)

Засновник і видавець: Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса (нині — Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»)

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» (протокол № 7 від 26 червня 2024 р.)

Архів кримінології та судових наук : наук. журн. Харків : ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», 2024. №. 1 (9) 2024. 208 с. з іл.

Видання «Архів кримінології та судових наук» є відновленням заснованого в 1926 році Заслуженим професором Миколою Сергійовичем Бокаріусом наукового журналу «Архів кримінології та судової медицини». За задумом М. С. Бокаріуса, видання охоплювало широке коло актуальних питань у сфері кримінології, криміналістики та судової медицини. Авторами матеріалів були видатні вчені України, Німеччини, Франції, Італії, Іспанії, Бельгії, Болгарії, Фінляндії та інших країн світу. Таким чином М. С. Бокаріус установлював зв'язки з ученими різних держав. Журнал розсилався в різні країни світу, де користувався особливою популярністю серед науковців. Микола Сергійович здійснив значний внесок у розвиток вітчизняної науки, зміцнюючи її авторитет за кордоном.

У науковому журналі увазі читачів запропоновано цікаві наукові статті, новини наукового життя науково-дослідних судово-експертних установ України та зарубіжжя, інформацію про підготовку наукових кадрів вищої кваліфікації, нове галузеве законодавство тощо. У підготовці наукових статей для наукового журналу взяли участь представники судово-експертних установ, закладів вищої освіти тощо не лише України, а й зарубіжних країн.

Висловлюємо щиру вдячність усім авторам, які надали матеріали для оприлюднення в науковому журналі, а також фахівцям, які долучилися до його видання.

Запрошуємо вчених і практиків до підготовки наукових статей у наступному номері.

Статті пройшли внутрішнє та зовнішнє рецензування.

Редакційна колегія наукового журналу не завжди поділяє думки авторів.

Відповідальність за точність поданих термінів, фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори матеріалів.

Розсилається до державних установ та наукових бібліотек України й зарубіжжя.

Електронна копія журналу безоплатно розміщується у відкритому доступі

на власному сайті за адресою: <https://archive-criminology.com.ua/index.php/journal>

Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського НАН України в розділі «Наукова періодика України»

Ідентифікатор медіа R30-02417 (рішення НР України з питань телебачення і радіомовлення від 21.12.2023 № 1835)

MINISTRY OF JUSTICE OF UKRAINE

National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute»

Archives of Criminology and Forensic Sciences

Scientific Journal

№ 1 (9) 2024

Parallel Edition

Founded in December 2019

Kharkiv
NSC «Hon. Prof. M. S. Bokarius FSI»
2024

Journal is included in the «Б» category (Order №420 dated on 15.04.21) of the list of Ukrainian scientific editions where results of PhD and Doctoral dissertations can be published (according to the Procedure for forming the List of scientific professional editions of Ukraine approved under the order № 32 of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated on January 15, 2018),
approved by the Ministry of Justice of Ukraine on February 6, 2018 under the № 148/21600)

Founder: Hon. Prof. M. S. Bokarius Kharkiv Research Institute of Forensic Examinations
(Nowadays: National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute»)

*Recommended for publication by the Academic Council of National Scientific Center
«Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institutes» (Minutes № 7 June, 26, 2024)*

Archives of Criminology and Forensic Sciences: Scientific Journal. Kharkiv: NSC «Hon. Prof. M. S. Bokarius FSI» № 1(9) 2024. 208 p. illustrated.

Edition of Archives of Criminology and Forensic Sciences is a restoration of Archiv für Kriminologie und forensische Wissenschaften scientific journal founded by Mykola Serhiyovych Bokarius in 1926. According to M. S. Bokarius, the edition covered a wide range of topical issues in the field of criminology, criminalistics and forensic medicine. The authors were prominent scientists from Ukraine, Germany, France, Italy, Spain, Belgium, Bulgaria, Finland and other countries. In this way, M. S. Bokarius established contacts with scientists from different countries. The journal was sent to various countries around the world, where it was especially popular among scientists. Mykola Serhiyovych made a significant contribution to development of domestic science strengthening its authority abroad.

The scientific journal offers readers interesting research papers, scientific news from forensic science institutions of Ukraine and abroad, information on training of highly qualified scientific staff, new industry legislation and more. Representatives of forensic science institutions, higher education institutions, etc. from Ukraine and foreign countries took part in preparation of scientific articles for scientific journal.

We express our sincere gratitude to all authors who provided content for publication in the journal, as well as to professionals joined its edition.

We invite scientists and practitioners to prepare research papers for the next issue.

Articles were reviewed internally and externally.

Editorial board of the journal does not always share the author opinions.

The authors are responsible for the accuracy of presented facts, quotations, figures and surnames.

The journal is sent to state institutions and scientific libraries of Ukraine and abroad.

Scientific journal electronic copy is free of charge and made available on its own website at:

<https://archive-criminology.com.ua/index.php/journal>

of NAS OF Ukraine V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine of NASU in the section: “Scientific Periodicals of Ukraine”

Media identifier R30-02417 (decision of the National Council of Ukraine on Television
and Radio Broadcasting dated December 21, 2023 No. 1835)

Редакційна колегія / Editorial Board / Redaktionskollegium / Comité de rédaction

Голова редакційної колегії / Editorial Board Chairman / Chef des Redaktionskollegiums / Président du comité de rédaction

Ганна Спіцина (Hanna Spitsyna), перший заступник директора Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», докторка юридичних наук, професорка.

First Deputy Director of National Scientific Centre «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», Doctor of Law, Professor.

Erster stellvertretender Direktor des Nationales Wissenschaftliches Zentrum «Ehrenprofessor-M.-S.-Bokarius-Institut für Forensik», Doktor der Rechte, Professor.

Premier Adjoint au Directeur de Centre national de la recherche scientifique «Institut d'expertise judiciaire professeur émérite M. S. Bokarius», Docteur en droit, Professeur.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9131-0642>

профіль Google Scholar: <https://scholar.google.com/citations?user=H8fgJfYAAAAJ&hl=ru>

Scopus Author ID: 57222739663

Web of Science Researcher ID ABC -5020-2021

e-mail: spitsyna_hanna@ukr.net; Spitsyna.Hanna@nncise.org.ua

Заступник голови редакційної колегії / Deputy of Editorial Board Chairman / Stellvertreterin vom Chef des Redaktionskollegiums / Vice-président du Comité de rédaction

Владислава Батиргареева (Vladislava Batyrgareieva), директорка Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України, докторка юридичних наук, професорка.

Director of Academician Stashis Scientific Research Institute for the Study of Crime Problems National Academy of Law Sciences of Ukraine, Doctor of Law, Professor.

Direktorin des Akademiemitglied-Stashis Wissenschaftlichen Forschungsinstituts für Untersuchung von Kriminalitätsproblemen der Nationalen Akademie für Rechtswissenschaften der Ukraine, Doktor der Rechte, Professor.

Directeur de l'Institut de recherche pour l'étude des problèmes criminels nommé d'après l'Académicien V. V. Stashys de l'Académie nationale des sciences juridiques de l'Ukraine, Docteur en droit, Professeur.

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-3879-2237>

профіль Google Scholar: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=WcdnyRsAAAJ&hl=ru>

e-mail: ivpz@apnu.rol.ua

Відповідальний секретар / Executive secretary / Redaktionssekretärin / Secrétaire Responsable

Ірина Петрова (Petrova Iryna), головна наукова співробітниця лабораторії теоретичних досліджень, міжнародної, редакційно-видавничої та науково-методичної діяльності Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», докторка юридичних наук, професорка.

Principal Researcher at R&D and Publishing, International Cooperation Laboratory at National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», Doctor of Law, Professor.

Wissenschaftliche Hauptmitarbeiterin des LLabors für theoretische Forschung, internationaler, redaktioneller und verlegerischer sowie wissenschaftlich-methodischer Tätigkeit des Nationalen Wissenschaftlichen Zentrums «Ehrenprofessor-M.-S.-Bokarius-Institut für Forensik», Doktor der Rechte, Professor.

Directeur de recherche du laboratoire de R&D, d'activités internationales et éditoriales du Centre national de la recherche scientifique « Institut d'expertise judiciaire, Professeur Émérite M. S. Bokarius », Docteur en droit, Professeur.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1652-6715>

профіль Google Scholar: <https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=ZcBOoJwAAAAJ>

e-mail: ekobezpeka.ira@gmail.com

Члени редакційної колегії / Editorial board members / Redaktionskollegiumsmitglieder / Membres du Comité de rédaction

Інга Кудейкіна (Inga Kudeikina), доцентка юридичного факультету Рижського університету ім. Страдіня, докторка юридичних наук (Латвійська Республіка).
Assistant Professor, Riga Stradiņš University Faculty of Law, Doctor of Law (Republic of Latvia).

Dozentin an der Rechtsfakultät der Stradiņš-Universität Riga, Doktor der Rechte (Republik Lettland).

Maitre de conférences de la Faculté de droit à Riga Stradiņš University, Docteur en droit (République de Lettonie).

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-7895-4264>

e-mail: Inga.Kudeikina@rsu.lv

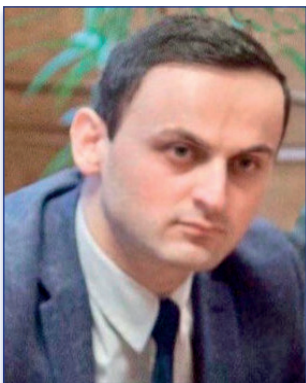
Владас Тумалавічіус (Vladas Tumalavicius), професор, Ph.D., Литовська військова академія імені генерала Йонаса Жямайтіса, бакалавр з права та поліцейської діяльності (Університет Миколаса Ромеріса, Литва), магістр з права та судового розслідування (Університет Миколаса Ромеріса, Литва), доктор юридичних наук, (Університет Туріба, Латвія), лектор у Дослідницькій групі з управління інститутами безпеки в Литовській військовій академії імені генерала Йонаса Жямайтіса.

Professor, Ph.D., General Jonas Žemaitis Military Academy of Lithuania (Lithuania), Bachelor in Law and Police Activity (MRU, Lithuania), Master in Law and Forensic Investigation (MRU, Lithuania), Doctor of Law (Subfield – State Law) (Turība University, Latvija), Lecturer at the Research Group for Security Institution Management at the General Jonas Žemaitis Military Academy of Lithuania.

Professor, Ph.D., Generaal Jonas Žemaitis Litouwse Militaire Academie, Bachelor in Recht en Politie (Nikolas Romeris University, Litouwen), Master in Rechten en Gerechtelijk Onderzoek (Nikolas Romeris University, Litouwen), Doctor in de Rechten, Letland), Docent in de onderzoeksgroep voor het beheer van veiligheidsinstellingen aan de Litouwse militaire academie, genoemd naar generaal Jonas Žemaitis.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0811-0074>

e-mail: vladas.tumalavicius@lka.lt

Гига Абусарідзе (Giga Abuseridze), кандидат юридичних наук, науковий співробітник та лектор у Ризькому університеті ім. Страдіня.

Riga Stradins University, Faculty of Law, Faculty Member. Ph.D in Law, researcher and lecturer at Riga Stradins University.

Kandidaat in de rechtenwetenschappen, onderzoeker en docent aan de Universiteit van Riga Stradin.

Candidat en sciences du droit, chercheur et chargé de cours à l'Université de Riga. Stradin.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2868-8719>

e-mail: giga.abuseridze@rsu.lv

Хосе Мануель Колодрас (José Manuel Colodrás), Національна поліція Іспанії, координатор проекту «ДІЯ — ЄС».
Spanish National Police, ACTION-EU Project Coordinator.
Spanische Nationalpolizei, ACTION-EU-Projektkoordinator.
Inspecteur en chef de la police nationale espagnole, coordinateur régional du projet : EU-ACT.
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6225-9534>
e-mail: colodras@gmail.com

Марія Александра Перотті (Maria Alejandra Perotti), доцентка кафедри біології безхребетних, Голова комітету з етичних досліджень, Керівниця аспірантів у Великій Британії та за кордоном, голова секції екології та еволюційної біології Школи біологічних наук, Університет Редінг (Редінг, Великобританія).

Associate Professor in Invertebrate Biology, Chair of the Ethics Research Committee, Supervisor of PhD students, UK and abroad Ecology and Evolutionary Biology Section, School of Biological Sciences, University of Reading, Reading, UK.

Außerordentlicher Professor für Biologie der Wirbellosen, Vorsitzender des Ethik-Forschungsausschusses, Leiter des Postgraduiertenstudiums im Vereinigten Königreich und im Ausland, Leiter der Abteilung für Ökologie und Evolutionsbiologie der School of Biological Sciences, University of Reading (Reading, Vereinigtes Königreich).

Professeur agrégé de biologie des invertébrés, président du comité de recherche éthique, responsable des études de troisième cycle au Royaume-Uni et à l'étranger, responsable de la section d'écologie et de biologie évolutive de l'École des sciences biologiques, Université de Reading (Reading, Royaume-Uni).

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3769-7126>

e-mail: m.a.perotti@reading.ac.uk

Сніголе Матуліене (Snieguolė Matulienė), декан Академії громадської безпеки, професор, докторка наук, Університет Миколаса Ромеріса (Литва).

Dean of the Academy of Public Safety, Professor, Doctor of Science, Mykola Romeris University (Lithuania).

Dekan der Akademie für öffentliche Sicherheit, Professor, Doktor der Naturwissenschaften, Universität Mykola Romeris (Litauen).

Doyen de l'Académie de sécurité publique, Professeur, Docteur en droit, Université Mykola Romeris (Lituanie).

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5379-4412>

e-mail: m.sniega@mruni.eu

Павлос Кіпоурас (Pavlos Kipouras), професор «Школи судової графології», професор «Школи судової графопатології», професор «Scuola Superiore di Perize», Прато, Італія.

Prof "Scuola Forense di Grafologia", Prof "Scuola di Grafopatologia Forense", Prof of "Scuola Superiore di Perize", Prato, Italy.

Professor der School of Forensic Graphology, Professor der School of Forensic Graphopathology, Professor der Scuola Superiore di Perize, Prato, Italien.

Professeur de l'École de graphologie médico-légale, Professeur de l'École de graphopathologie médico-légale, Professeur de la Scuola Superiore di Perize, Prato, Italie.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4021-7584>

e-mail: kippaolo@gmail.com

Наукова рада / Scientific council / Wissenschaftlicher Rat / Conseil scientifique

Сергій Тюленєв (Serhii Tiulieniev), директор Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», кандидат економічних наук.

Director of National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», PhD of Economic.

Direktor des Nationales Wissenschaftliches Zentrum «Ehrenprofessor-M.-S.-Bokarius-Institut für Forensik», Kandidat für Ekonomik.

Directeur de Centre national de la recherche scientifique «Institut d'expertise judiciaire professeur émérite M. S. Bokarius», Candidat en sciences.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9685-1536>

e-mail: tiulieniev1976@gmail.com

Елла Сімакова-Єфремян (Ella Simakova-Yefremian), заступниця директора з наукової роботи Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», докторка юридичних наук, професорка, заслужена діячка науки і техніки України.

Deputy Director for Academic Affairs of National Scientific Centre «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», Doctor of Law, Professor, Honored Figure of Science and Technology of Ukraine.

Stellvertretende Direktorin für wissenschaftliche Arbeit des Nationales Wissenschaftliches Zentrum «Ehrenprofessor-M.-S.-Bokarius-Institut für Forensik», Doktor der Rechte, Professor, Verdienter Arbeiter der Wissenschaft und Technologie der Ukraine.

Adjoint de la recherche au Directeur de Centre national de la recherche scientifique «Institut d'expertise judiciaire professeur émérite M. S. Bokarius», Docteur en droit, Professeur, Travailleur honoré des sciences et technologies de l'Ukraine.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8246-7688>

профіль Google Scholar: <https://scholar.google.com/citations?user=YswB34EAAAAJ&hl=ru&oi=ao>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211298051>

e-mail: simakova@hniise.gov.ua

Андрій Лубенцов (Andrii Lubentsov) заступник директора Науково-дослідного центру судової експертизи у сфері інформаційних технологій та інтелектуальної власності, кандидат юридичних наук.

Deputy Director of the Research Center of Forensic Expertise in the field of information technologies and intellectual property, PhD in Law.

Stellvertretender stellvertretender Direktor des Forschungszentrums für forensische Expertise im Bereich Informationstechnologien und geistiges Eigentum, PhD in Rechtswissenschaften.

Adjoint d'expertise judiciaire au Directeur directeur adjoint du Centre de recherche en expertise médico-légale dans le domaine des technologies de l'information et de la propriété intellectuelle, PhD en droit.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1419-6433>

e-mail: Lubencov_av@ukr.net

Олексій Литвинов (Oleksii Lytvynov), виконуючий обов'язки ректора Національного аерокосмічного університету імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», доктор юридичних наук, професор, заслужений працівник освіти України.

Acting Rector of the National Aerospace University named after M. E. Zhukovsky «Kharkiv Aviation Institute», Kharkiv, Ukraine, Doctor of Law, Professor, Honored Worker of Education of Ukraine.

Stellvertretender Rektor der nach M. E. Zhukovsky benannten Nationalen Luft- und Raumfahrtuniversität „Kharkiv Aviation Institute“, Charkiw, Ukraine, Doktor der Rechte, Professor, Verdienter Bildungsarbeiter der Ukraine.

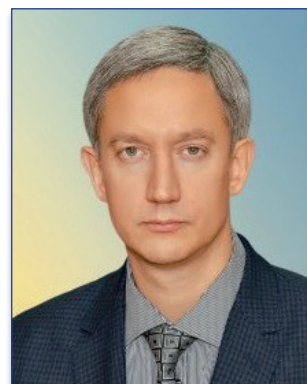
Recteur par intérim de l'Université nationale aérospatiale du nom de M. E. Zhukovsky «Kharkiv Aviation Institute», Kharkiv, Ukraine, Docteur en droit, Professeur, Travailleur émérite de l'éducation d'Ukraine.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2952-8258>

Web of Science Researcher ID: AAC-3677-2022

профіль Google Scholar: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=UOOkfcUAAAAJ&hl=ru>

e-mail: lytvynovalex@gmail.com

Євген Попович (Evgen Popovich), головний науковий співробітник лабораторії теоретичних досліджень, міжнародної, редакційно-видавничої та науково-методичної діяльності Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України.

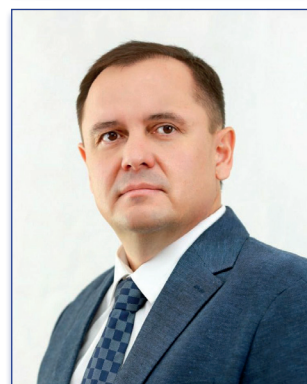
Principal Researcher at R&D, international, and Publishing Laboratory of National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine.

Wissenschaftlicher Hauptmitarbeiter des Labors für theoretische Erforschungen, internationale, Redaktion- und Herausgabefähigkeit, Wissenschaft und Methodik des Nationalen Wissenschaftlichen Zentrums «Ehrenprofessor-M.-S.-Bokarius-Institut für Forensik», Doktor der Rechte, Professor, Verdienter Jurist der Ukraine.

Directeur de recherche du laboratoire de recherche théorique, théorique, activités éditoriales, scientifiques et méthodologiques de Centre national de la recherche scientifique «Institut d'expertise judiciaire professeur émérite M. S. Bokarius», Docteur en droit, Professeur, Juriste émérite de l'Ukraine.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7167-6855>

e-mail: E.Popovich@i.ua

Олег Угровецький (Oleh Uhrovetsky), головний науковий співробітник лабораторії теоретичних досліджень, міжнародної, редакційно-видавничої та науково-методичної діяльності Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України.

Principal Researcher at R&D, international, and Publishing Laboratory of National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine.

Wissenschaftliche Hauptmitarbeiterin des Labors für theoretische Erforschungen, internationale, Redaktion- und Herausgabefähigkeit, Wissenschaft und Methodik des Nationalen Wissenschaftlichen Zentrums «Ehrenprofessor-M.-S.-Bokarius-Institut für Forensik», Doktor der Rechte, Professor, Verdienter Jurist der Ukraine.

Directeur de recherche du laboratoire de recherche théorique, théorique, activités éditoriales, scientifiques et méthodologiques de Centre national de la recherche scientifique «Institut d'expertise judiciaire professeur émérite M. S. Bokarius», Docteur en droit, Professeur, Juriste émérite de l'Ukraine.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8993-6558>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211295145>

e-mail: oleg0023@i.ua

Михайло Шепітько (Mykhaylo Shepitko), професор кафедри кримінального права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, провідний науковий співробітник НДІ проблем злочинності імені академіка Сташиса, доктор юридичних наук, професор.

Professor of Criminal Law Department of Yaroslav Mudryi National Law University, Leading Staff Researcher of the Academician Stashis Scientific Research Institute for the Study of Crime Problems, Doctor of Law, Professor.

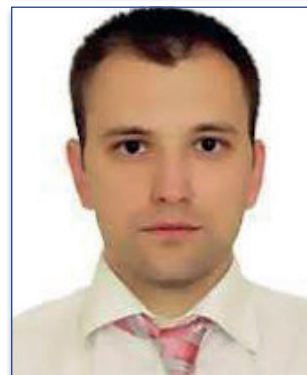
Professor für Strafrecht an der Jaroslav-Mudryi-Nationalrechtsuniversität, leitender wissenschaftlicher Mitarbeiter des Akademiker-Stashis-Wissenschaftlichen Forschungsinstituts für die Erforschung von Kriminalitätsproblemen, Doktor der Rechte, Professor.

Professeur du Département de droit pénal de l'Université nationale de droit Yaroslav Mudryi, chercheur principal de l'Institut de recherche scientifique de l'académicien Stashis pour l'étude des problèmes criminels, Docteur en droit, Professeur.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7164-8037>

профіль Google Scholar: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=9UhgrwUAAAJ&hl=ru>

e-mail: shepitko.michael@gmail.com

Євгенія Гладкова (Yevheniia Hladkova), старша наукова співробітниця науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності Харківського національного університету внутрішніх справ, докторка юридичних наук, старша дослідниця.

Senior Researcher at Research Laboratory on Counteraction to Crime of Kharkiv National University of Internal Affairs, Doctor of Law, Senior Researcher.

Wissenschaftliche Obermitarbeiterin des wissenschaftlichen Forschungslabors für Kriminalitätsbekämpfung der Nationalen Universität für Innere Angelegenheiten Kharkiv, Doktor der Rechte, leitender Forscher.

Chercheur sénior de laboratoire de recherche sur la prévention du crime à l'Université nationale des affaires intérieures de Kharkiv, Docteur en droit, Chargé de recherche.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4621-1738>

профіль Google Scholar: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=L9Tboz4AAAJ&hl=ru>

e-mail: jenyagladkova27@gmail.com

Андрій Бабенко (Andriy Babenko), професор кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор.

Professor of the Department of Criminal Law and Criminology of the Odessa State University of Internal Affairs, Doctor of Law, Professor.

Professor des Lehrstuhls für Strafrecht und Kriminologie der Staatlichen Universität für Innere Angelegenheiten Odessa, Doktor der Rechte, Professor.

Professeur du Département de droit pénal et de criminologie à l'Université d'État d'Odessa, Docteur en droit, Professeur.

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9498-2484>

профіль Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=8t_qU34AAAAJ&hl=ru

e-mail: an.babenko@ukr.net

Василь Ольховський (Vasyl Olkhovskiy), професор кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М. С. Бокаріуса Харківського національного університету, доктор медичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної академії інтегративної антропології.

Professor of the Department of Forensic Medicine, Medical Law named after prof. M. S. Bokarius at the Kharkiv National Medical University, Doctor of Medicine, Professor, Corresponding Member of the International Academy of Integrative Anthropology.

Professor des Ehrenprofessor-M.-S.-Bokarius Lehrstuhls für Forensische Medizin, Medizinrecht der Nationalen Medizinischen Universität Kharkiv, Doktor der Medizin, Professor, korrespondierendes Mitglied der Internationalen Akademie für integrative Anthropologie.

Professeur du Département de médecine légale, droit médical M. S. Bokarius de l'Université nationale de médecine de Kharkiv, Docteur en médecine, Professeur, Membre correspondant de l'Académie internationale d'anthropologie intégrative.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2843-2692>

профіль Google Scholar: <https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=bJGdCmEAAAAJ>

e-mail: prof_olkhovsky@ukr.net

Олександр Свідерський (Oleksandr Sviderskyi), завідувач лабораторії теоретичних досліджень, міжнародної, редакційно-видавничої та науково-методичної діяльності Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», кандидат юридичних наук, старший дослідник.

Head of the Laboratory for Theoretical Research, Editorial and Publishing Activities, Science and Methodology of National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», PhD in Law, Senior Researcher.

Leiter des Labors für theoretische Erforschungen, Redaktion- und Herausgabebetätigkeit, Wissenschaft und Methodik des Nationalen Wissenschaftlichen Zentrums «Ehrenprofessor-M.-S.-Bokarius-Institut für Forensik», PhD in Rechtswissenschaften, leitender Forscher.

Chef du laboratoire de recherche théorique, activités éditoriales, scientifiques et méthodologiques de Centre national de la recherche scientifique «Institut d'expertise judiciaire professeur émérite M. S. Bokarius», PhD en droit, Chargé de recherche.

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-2164-8756>

e-mail: sviderskiy.a@ukr.net

Влада Гусева (Vlada Husieva), професор кафедри криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки факультету №1 Харківського національного університету внутрішніх справ, докторка юридичних наук, професорка.

Professor of the Department Criminalistics, Forensic Science and Pre-Medical Training of Kharkiv National University of Internal Affairs, Doctor of Law, Professor.

Professor der Abteilung für Kriminalistik, Forensik und vormedizinische Ausbildung der Nationalen Universität für Innere Angelegenheiten Charkiw, Doktor der Rechte, Professor.

Professeur du Département de criminalistique, de médecine légale et de formation pré-médicale de l'Université nationale des affaires intérieures de Kharkiv, Docteur en droit, Professeur.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8614-1573>

профіль Google Scholar <https://scholar.google.com/citations?user=aQE0MiUAAAJ&hl=ru&authuser=2>

Scopus Author ID 57210261620

Web of Science Researcher ID AAH-3724-2019

e-mail: vagusieva2007@ukr.net

Василь Стратонов (Vasyl Stratonov), професор кафедри національного, міжнародного права та правоохоронної діяльності Херсонський державний університет, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України.

Professor of the Department of National, International Law and Law Enforcement, Kherson State University, Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine.

Professor am Institut für Nationales, Völkerrecht und Strafverfolgung an der Staatlichen Universität Cherson, Doktor der Rechtswissenschaften, Professor, Verdienter Jurist der Ukraine.

Professeur au Département de droit national, international et de maintien de l'ordre, Université d'État de Kherson, Docteur en droit, Professeur, Juriste émérite de l'Ukraine.

Scopus Author ID <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57208740189>

Web of Science ResearcherID <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2227380>

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7548-0630>

e-mail: Stratonov@ksu.ks.ua

Анастасія Купріянова (Anastasiia Kupriianova), заступник директора - завідувач відділення Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», кандидатка юридичних наук.

Deputy Director - Head of the department at National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», PhD of law.

Adjunct-directeur - Leiter der Abteilung van het National Research Center «Institute of Forensic Expertise vernoemd naar Ex. Prof. MS Bokarius», PhD in Rechtswissenschaften.

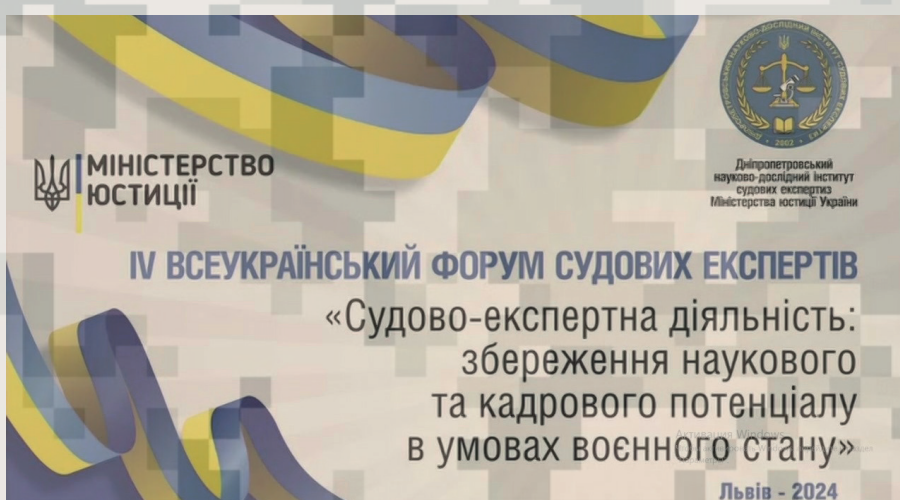
Directeur adjoint - Chef de département du Centre scientifique national «Institut d'expertise judiciaire professeur émérite M. S. Bokarius», PhD en droit.

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-7874-8875>

Google Scholar: <https://scholar.google.com/citations?user=7um32HIAAAAJ&hl=ua>

e-mail: anastasiya.k_ust@ukr.net

All-Ukrainian Forum of Forensic Experts, Lviv, May

Актуальна інформація для авторів та читачів

Редакційна колегія наукового журналу «Архів кримінології та судових наук» інформує про вихід у світ ергового номера журналу.

Редакційна колегія наукового журналу «Архів кримінології та судових наук» повідомляє про внесення журналу до категорії «Б» (наказ від 15.04.21 №420) Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (відповідно до Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України від 15 січня 2018 року № 32, зареєстрованого в Мін'юсті України 06 лютого 2018 року за № 148/21600).

Електронна копія безоплатно розміщується у відкритому доступі на вебсайті видання, на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського Національної академії наук України в розділі «Наукова періодика України», у репозиторії Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса».

Редакційна колегія наукового журналу співпрацює з Агенством Crossref, усім опублікованим науковим статтям присвоюється ідентифікатор DOI.

Більш детальну інформацію про науковий журнал «Архів кримінології та судових наук» Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» дивіться на офіційному сайті видання за електронною адресою: <https://archive-criminology.com.ua/>

За достовірність наукового матеріалу, професійного формулювання, фактичних даних, цитат, власних імен, географічних назв, а також за розголошення фактів, що не підлягають відкритому друку, відповідальність несуть автори (співавтори) наукових статей.

Думки та наукові роздуми авторів (співавторів) наукових статей можуть не збігатися з позицією редакційної колегії наукового журналу.

При передруку посилання на науковий журнал «Архів кримінології та судових наук» є обов'язковим.

INFORMATIONS À JOUR POUR LES AUTEURS ET LES LECTEURS

Le comité de rédaction de la revue scientifique Archives de criminologie et de sciences judiciaires informe de la publication du 9 numéro de la revue.

La copie électronique est placée gratuitement sur le site Web de la publication, sur le site Web de la Bibliothèque nationale V. I. Vernadsky d'Ukraine de l'Académie nationale des sciences d'Ukraine dans la section Périodiques scientifiques d'Ukraine, dans le dépôt du Centre national de la recherche scientifique « Institut d'expertise judiciaire professeur émérite M. S. Bokarius ».

Le comité de rédaction de la revue scientifique coopère avec l'agence Crossref, tous les articles scientifiques publiés se voient attribuer l'identifiant DOI.

Des informations plus détaillées sur la revue scientifique Archives de criminologie et de sciences judiciaires du Centre national de la recherche scientifique « Institut d'expertise judiciaire professeur émérite M. S. Bokarius » voir sur le site Web de la publication : <https://archive-criminology.com.ua/>

Les auteurs (co-auteurs) d'articles scientifiques sont responsables de l'exactitude du matériel scientifique, du libellé professionnel, des données factuelles, des citations, des noms propres, des noms géographiques, ainsi que de la divulgation des faits qui ne font pas l'objet d'une publication ouverte.

Les opinions et réflexions scientifiques des auteurs (co-auteurs) d'articles scientifiques peuvent ne pas coïncider avec la position du comité de rédaction de la revue scientifique.

Lors de la réimpression, une référence à la revue scientifique Archives de criminologie et de sciences judiciaires est requise.

Topical information for authors and readers

The Editorial Board of the Archives of Criminology and Forensic Sciences Scientific Journal informs on releasing the 9th issue of the Journal.

The Editorial Board of the Archives of Criminology and Forensic Sciences Scientific Journal is pleased to inform on including the Journal to Category "B" (Order №420, dated on 15.04.21) of the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, which may publish the results of dissertations aimed at obtaining the Scientific Degrees of Doctors, PhDs and Doctor of Philosophy (in accordance with the Procedure for forming the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, approved by the Ministry of Education and Science of Ukraine № 32 dated on 15.02.2018, registered in the Ministry of Justice of Ukraine on February 6, 2018, under № 148/21600).

The Scientific Journal electronic copy is free and publicly exposed on the publication website, on the site of the Vernadsky National Library of Ukraine of the NASU in the section Scientific Periodicals of Ukraine, and in the repository of National Scientific Centre «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute» Scientific Journal Editorial Board cooperates with Crossref Agency, all published material is provided with DOI identifier.

More details about the Archives of Criminology and Forensic Sciences Scientific Journal of National Scientific Centre «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute» you can see at edition website at: <https://archive-criminology.com.ua/>

Authors (co-authors) are responsible for scientific content reliability, professional formulation, actual data, quotations, proper names, place names, disclosure of information that is not subject to exposed printing.

Authors'(co-authors) opinions and scientific views may not coincide with Editorial Board opinion.

In case of reprinting the reference to the Archives of Criminology and Forensic Sciences Scientific Journal is obligatory.

Aktuelle Informationen für Autoren und Leser

Das Redaktionskollegium der wissenschaftlichen Zeitschrift «Archiv für Kriminologie und forensische Wissenschaften» informiert über die Veröffentlichung der 9 Nummer der Zeitschrift.

Das Redaktionskollegium der wissenschaftlichen Zeitschrift «Archiv für Kriminologie und forensische Wissenschaften» freut sich, über die Aufnahme der Zeitschrift in die Kategorie «B» (Verordnung von 15.04.21 №420) der Liste der wissenschaftlichen Fachausgaben der Ukraine zu berichten, in denen die Ergebnisse von Dissertationen zum Doktor der Wissenschaften, zum Kandidaten der Wissenschaften und zum PhD (gemäß dem Verfahren zur Formierung der Liste der wissenschaftlichen Fachausgaben der Ukraine, das durch die Verordnung des Ministeriums für Bildung und Wissenschaft der Ukraine vom 15. Januar 2018 № 32 verabschiedet und am 06. Februar 2018 für № 148/21600 beim Justizministerium der Ukraine registriert wurde) veröffentlicht werden können.

Die elektronische Kopie wird kostenlos öffentlich auf der Webseite der Ausgabe, auf der Webseite der Vernadsky-Nationalbibliothek der Ukraine der Nationalen Akademie der Wissenschaften der Ukraine im Abschnitt «Wissenschaftliche Periodik der Ukraine», im Repositorium des Nationalen Wissenschaftlichen Zentrums «Ehrenprofessor-M.-S.-Bokarius-Institut für Forensik» bekanntgegeben.

Das Redaktionskollegium der wissenschaftlichen Zeitschrift arbeitet mit dem Crossref Agentur zusammen, der DOI-Identifikator wird allen veröffentlichten wissenschaftlichen Artikeln zugewiesen.

Mehr Detailinformationen zur wissenschaftlichen Zeitschrift «Archiv für Kriminologie und forensische Wissenschaften» des Nationalen Wissenschaftlichen Zentrums «Ehrenprofessor-M.-S.-Bokarius-Institut für Forensik» können Sie auf der offiziellen Webseite der Ausgabe sehen: <https://archive-criminology.com.ua/>

Die Verfasser (die Mitverfasser) der wissenschaftlichen Artikel sind verantwortlich für die Richtigkeit des wissenschaftlichen Materials, der professionellen Formulierung, der tatsächlichen Daten, der Namen, der geographischen Namen und auch für die Offenlegung der Tatsachen, die nicht offen veröffentlicht werden müssen.

Die Meinungen und die wissenschaftlichen Überlegungen der Verfasser (der Mitverfasser) wissenschaftlicher Artikel können mit der Position vom Redaktionskollegium der wissenschaftlichen Zeitschrift nicht übereinstimmen.

Beim Nachdruck ist der Verweis auf die wissenschaftliche Zeitschrift «Archiv für Kriminologie und forensische Wissenschaften» erforderlich.

ВСТУПНЕ СЛОВО ГОЛОВИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

OPENING SPEECH EDITORIAL BOARD CHAIRMAN

DIE ERÖFFNUNGSREDE VOM CHEF CHEF DES REDAKTIONSKOLLEGIUMS

DISCOURS D'OUVERTURE DU PRÉSIDENT DU COMITÉ DE RÉDACTION

PRZEMÓWIENIE OTWIERAJĄCE

Ганна Спіцина

Вступне слово голови редакційної ради

Шановні читачі, колеги, друзі!

Почну свою передмову словами, якими закінчено передмову восьмого випуску — Слава Україні! Разом ми переможемо!

Не дивлячись ні війну, що почала рф з волелюбною Україною, Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України продовжує працювати на Перемогу. Ми вчимося самі й передаємо свій досвід іншим.

13—17 травня 2024 року на базі Національної академії оборони Латвії в офлайн-режимі відбувся науково-практичний семінар «Правові аспекти під час війни», у якому від України взяли участь представники нашої установи, Національної юридичної академії ім. Ярослава Мудрого, Національної академії сухопутних військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного, Міністерства внутрішніх справ України. Латвійські колеги запросили українських учасників для обміну досвідом діяльності навчальних інституцій, силових, правоохоронних, судових структур і судово-експертних установ в умовах воєнної агресії рф проти України. Слухачами семінару стали співробітники Національної академії оборони Латвії, Державного поліцейського коледжу, Військової поліції Латвії, Центру підготовки слідчих при Державному поліцейському коледжі, експертно-криміналістичної служби, прокуратури, судів та ін.

17 травня 2024 року відбулася визначна подія в житті науковців і судових експертів — міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання судової експертизи і криміналістики», присвячена 100-річчю із дня народження відомого науковця в галузі судової експертизи та криміналістики М. С. Романова. Захід організовано в режимі онлайн у Харкові на базі ННЦ ІСЕ. Конференція зібрала понад 150 учасників із України й інших країн світу: Греції, Грузії, Іспанії, Латвії, Литви, Молдови, Польщі, Словаччини, Туреччини та ін.

28—31 травня 2024 року в Мадриді (Іспанія) відбулася щорічна зустріч членів ENFSI, участь у якій (за дорученням директора ННЦ ІСЕ Сергія Тюленева) узяли завідувачка лабораторії мистецтвознавчих, лінгвістичних та психологічних досліджень, кандидатка філологічних наук Євгенія Ковкіна та провідний науковий співробітник відділу аспірантури та докторантури, кандидат юридичних наук, доцент Сергій Перепелиця. Учасники розглянули питання членства в ENFSI науково-дослідної установи судової експертизи Азербайджану, а також заслухали звіт про діяльність ENFSI за 2023 рік і план роботи на 2025 рік. До речі, ми надаємо його у цьому випуску журналу. Представник Науково-дослідного інституту Дубліна (Ірландія) презентував пропозиції щодо організації зустрічі учасників ENFSI у 2025 році. Учасники обговорили й погодили голосуванням зміни до конституції ENFSI, обрали новий склад правління.

7 червня 2024 року у змішаному форматі (онлайн на платформі ZOOM і офлайн у конференц-залі готелю Grand Hotel Lviv) відбувся IV Всеукраїнський форум судових експертів, організований Дніпропетровським науково-дослідним інститутом судових експертиз за ініціатииви Міністерства юстиції України. Усупереч військовій агресії рф проти України, це вже четвертий Форум, покликаний розв'язати нагальні проблеми вітчизняної судової експертизи. Цьогоріч захід присвятили збереженню наукового й кадрового потенціалу в судово-експертній діяльності в умовах правового режиму воєнного стану, що є важливим критерієм успішного здійснення судової експертизи зокрема й повноцінного функціонування правосуддя України загалом.

Директор Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» *Сергій Тюленев* в статті «Початок кримінального провадження у зв'язку із учиненням рейдерства: особливості та проблемні пи-

тання» стверджує, що виконання завдань кримінального провадження вагомою мірою зумовлено комплексом чинників, серед яких вагоме місце займають дії сторони обвинувачення, на яку покладено обов'язки щодо реєстрації відомостей про вчинене кримінальне правопорушення та доказування у кримінальному провадженні. Ураховуючи складність такої діяльності, особливо в тих категоріях кримінальних правопорушень, кримінальна-протиправна діяльність у яких складається з дій щодо підготовки, безпосереднього вчинення та приховування вчинених діянь, мету статті визначено як з'ясування типових підстав початку кримінального провадження за фактом учинення дій, пов'язаних із протиправним поглинанням і захопленням майна й інших активів підприємств, установ, організацій, визначення шляхів розв'язання означених проблемних питань, що виникають після реєстрації кримінального правопорушення, установлення типових організаційно-правових форм діяльності сторони обвинувачення на цьому етапі кримінальної процесуальної діяльності. На підставі теоретичного аналізу й узагальнення емпіричних даних автор стверджує, що характер діяльності сторони обвинувачення на початку кримінального провадження за фактом учинення рейдерства, здійснюється в двох самостійних організаційно-правових формах, а саме: ініціативній і функціональній (протокольній), а також обґрунтовано низку інших положень.

Нормативно-правова регламентація та зміст правозастосовної і правоохоронної функцій органів та установ виконання покарань стали предметом дослідження колективу авторів у складі *Анатолія Степанюка, Наталії Філіпенко, Сергія Лукашевича, Карини Салаєвої*. Дослідники доходять згоди, що чинне законодавство дає підстави відносити органи та установи виконання покарань до правоохоронних органів. Діяльність органів і установ виконання покарань, які організаційно входять в структуру Державної кримінально-виконавчої служби, розглядається як правоохоронна діяльність, оскільки організаційні структури і посадові особи цих органів виконують правозастосовну і правоохоронну функції. Правоохоронна і правозастосовна функції органів та установ виконання покарань реалізуються у сфері виконання покарань. Зрозуміти змістовне наповнення цих функцій можливо шляхом з'ясування напрямків і основних завдань органів та установ виконання покарань які визначені у законах і підзаконних нормативно-правових актах, що регулюють їх діяльність.

Професор *Олександр Юхно* та *Катерина Пензєва* у своєму науковому есе «Проблемні питання судової балістики і криміналістичного вибухознавства при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень у мирному, воєнному стані та довоєнній перспективі» на ретроспективному рівні досліджують основи судової балістики та криміналістичного вибухознавства, тенденції та причини розповсюдження в незаконний обіг вогнепальної, зброї, бойових припасів і вибухових речовин в мирному передвоєнному стані, а також з початку військових дій в зоні дії Антитерористичної операції і Операції об'єднаних сил, а також у сучасному воєнному стані та визначають тенденції з прогнозуванням у довоєнній перспективі. При цьому проаналізовано чинне національне кримінальне та кримінально процесуальне законодавство і зміни до нього щодо кваліфікації і особливостей розслідування таких видів злочинів у різні періоди та тенденції його застосування і співвідношення за провадження у правозастосовну діяльність слідчими, дізнавачами, прокурорами на досліджуваних етапах, зокрема при порівнянні мирного довоєнного часу та воєнного стану. За результатами дослідження автори цілком слушно стверджують, що при воєнному стані кількість фактів незаконного обігу вогнепальної зброї, бойових припасів та вибухових речовин залишається значною через великий витік їх з деокупованих населених пунктів, з місць ведення бойових дій і військових операцій, при логістиці їх доставлення та в окремих випадках пов'язаних із зловживанням чи халатністю окремих керівників військових частин, їх матеріально відповідальних осіб при порушенні порядку обліку та недоліків при списанні такого військового майна. У зв'язку з вказаним, а також за результатами незаконних повітряних обстрілів авіацією, ракетними і артилерійськими системами місць постійного проживання громадян, навчальних, розважальних та інших закладів, місць відпочинку та цивільних об'єктів інфраструктури населених пунктів України і транспортних засобів з цивільним населенням, значно зросла кількість призначення експертних судово-балістичних та з криміналістичного вибухознавства досліджень у зв'язку з чим, відповідно зросло на-

вантаження на експертів з проведення вказаних експертиз, що вимагає додаткові завдання перед керівництвом експертних установ щодо збільшення кількості такої категорії експертів та відповідно й для проведення почеркознавчих та судово-бухгалтерських експертиз, оскільки при веденні вказаних обліків озброєння зацікавлені особи заповнюють відповідні бланки службових документів власноручно.

Автори наголошують на особливості дій слідчих, дізнавачів, з метою врахування і дотримання ними відповідних криміналістичних і балістичних методів і методик щодо огляду місць події з метою повного і якісного виявлення, фіксування, вилучення і оцінювання вогнепальної зброї, боєприпасів, вибухових речовин, їх елементів і рештків та інших об'єктів які виявлені правоохоронцями після вказаних обстрілах, що підтверджують такі факти і результати розслідування по яким будуть скеровані до Міжнародного кримінального суду чи трибуналу. Авторі підкреслюють, що важливими залишаються питання підготовки до проведення досліджених видів експертиз, зокрема й з належної постановки запитань, враховуючи воєнний стан і застосування специфічної військової техніки, ракет, снарядів, що не досліджувалось у мирний час і вимагає використання додаткових спеціальних знань та вирішення проблемних питань підвищення ефективності взаємодії між працівниками зацікавлених міністерств і відомств. За результатами дослідження напрацьовані пропозиції і рекомендації, які підвищать ефективність досудового розслідування та проведення експертних досліджень у розглянутому перспективному напрямі.

Івана Ємця зацікавила тема захисту прав жертв воєнних злочинів: визначення способів запобігання їх вторинної віктимізації. Оскільки сучасні умови розвитку нашої держави, зокрема геополітична ситуація та стан безпекового середовища, актуалізують необхідність підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів, забезпечення дієвої протидії військовим злочинам та кримінальним правопорушенням, пов'язаним з війною, необхідно забезпечити захист та відновлення прав постраждалих осіб. З огляду на зазначене, мета статті сформульована як визначення та характеристика особливостей захисту прав жертв воєнних злочинів і кримінальних правопорушень, пов'язаних з війною, а також розроблення методичних рекомендацій щодо підвищення ефективності цієї діяльності. Стверджується, що на даний момент у правовій теорії не сформульовано визначення понять «воєнні злочини» та «кримінальні злочини, пов'язані з війною», а також не визначено конкретні види злочинів, які безпосередньо відносяться до цієї групи. Окреслено шляхи реформування положень чинного кримінально-процесуального законодавства з урахуванням необхідності захисту жертв військових злочинів та попередження випадків їх вторинної віктимізації.

Професор *Влада Гусєва* та *Дар'я Хорошун* свою статтю присвятили дослідженню напрямам використання та проблемам реалізації типових форм використання спеціальних знань під час розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи. на підставі текстуального аналізу положень чинного законодавства, узагальнення емпіричного матеріалу, зокрема матеріалів слідчої та судової практики авторки визначають, які типові форми спеціальних знань реалізуються під час досудового розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи. Для цього застосовувалися такі загальнонаукові методи, як аналіз і синтез, а також статистичні методи. Завдяки їх застосуванню обґрунтовано доцільність внесення змін до положень чинного кримінального процесуального законодавства, а також аргументовано потребу вироблення уніфікованого підходу до з'ясування експертним шляхом завдання особі психологічних страждань, моральної шкоди та з'ясування еквіваленту її грошового вираження. Визначено підстави та наголошено на доцільності реалізації під час розслідування психологічних консультацій. Обґрунтовано низку інших положень.

Не залишаються осторонь від «мейнстрім»-теми наукового прогресу -- дослідження штучного інтелекту і наші дослідники *Наталія Філіпенко*, *Анастасія Купріянова*, *Олександр Іванович* присвятили статтю вивченню проблем застосування штучного інтелекту та інформаційно-комунікаційних технологій у запобіганні кібератакам на об'єкти критичної інфраструктури, де зробили спробу наукового аналізу окремих аспектів протиправного (терористичного) впливу на

об'єкти критичної інфраструктури та життєзабезпечення в Україні. Така актуальність дослідження зумовлена реальною необхідністю вдосконалення заходів протидії кібертерористичним атакам з використанням можливостей штучного інтелекту та інформаційно-комунікаційних технологій з метою створення ефективних науково-практичних методів. У свою чергу, *Дмитро Калюжний* пише про міжнародний досвід правових основ застосування штучного інтелекту у діяльності правоохоронних органів. Оскільки штучний інтелект став невід'ємною частиною сучасних правоохоронних органів, пропонуючи їм безпрецедентні можливості в запобіганні, розслідуванні та аналізі злочинів. Технології штучного інтелекту, такі як: біометрія і системи розпізнавання обличчя, алгоритми прогнозування діяльності поліції, рентгенівське бачення ШІ, змінюють традиційні методи роботи правоохоронців в напрямку підвищення її ефективності та результативності. Однак, поряд із потенційними перевагами, широке впровадження ШІ в правоохоронних органах спричиняє етичні, юридичні та соціальні проблеми, які потребують підвищеної уваги з боку державних законодавчих, виконавчих і правозахисних органів. На підставі аналізу нормативних актів і законодавчого досвіду ЄС, США і інших розвинених країн світу в сфері правового регулювання застосування ШІ автор виділяє тенденції і принципи використання технологій ШІ у правоохоронній діяльності.

Молодий науковець *Рустам Ельчин огли Велієв*, аспірант Науково-дослідного інституту публічного права м. Дніпро, виступає на шпальтах журналу зі статтею «Використання спеціальних знань під час розслідування незаконного обігу зброї». Розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом зброї неможливе без використання спеціальних знань, принаймні без знань у галузі судової балістики зокрема, та криміналістичного зброезнавства в цілому. З огляду на поширеність у питомій вазі облікованої злочинності означених кримінальних правопорушень, мету статті визначено, як з'ясування типових форм використання спеціальних знань, що реалізуються на стадії досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом зброї, установлення проблемних питань, що виникають у правозастосовній діяльності з цього приводу. На підставі проведеного аналізу встановлено, що типовим є використання спеціальних знань у галузі криміналістичного зброезнавства, що найчастіше полягає в реалізації трьох форм, зокрема, під час слідчих (розшукових) дій, у формі судової експертизи, під час проведення попередніх криміналістичних досліджень. Також обґрунтовано, що лише дві з означених форм сприяють отриманню процесуальних джерел доказів, своєю чергою попередні дослідження та перевірки за криміналістичними обліками спрямовані на отримання орієнтуючої інформації.

Участі спеціаліста у кримінальному провадженні присвятили свої наукові розвідки *Олена Макарова* та *Ангеліна Сальнікова*. перша – розкриває тактику залучення спеціаліста до допиту, а друга аналізує участь спеціалістів у кримінальному провадженні щодо розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством.

Микола Коломойцев виступає зі статтею «Правозахисне розслідування у кримінальному провадженні: сутність і проблеми проведення», де на підставі текстуального аналізу положень чинного законодавства та теоретичних підходів здійснено спробу визначити сутність правозахисного розслідування у кримінальному провадженні, окреслити проблемні питання, що виникають під час його провадження. На сучасному етапі розвитку кримінального процесуального права цілком допустимо під правозахисним розслідуванням розуміти діяльність захисника у кримінальному провадженні, що полягає в реалізації наданих йому законом повноважень задля з'ясування реальних обставин учинення кримінального правопорушення, установлення та фіксації відповідних фактичних даних та у доказуванні їх належності, допустимості та переконливості перед стороною обвинувачення, слідчим суддею та судом, залежно від стадії кримінального провадження, характеру вирішуваних завдань. Автор наголошує на допустимості проводити такі розслідування в рамках здійснення захисту за призначенням, водночас легалізація зібраних матеріалів можлива лише за умови дотримання ряду критеріїв.

Докторант Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» *Володимир Попов* обрав темою дослідження проблеми втру-

чання у діяльність представників органів державної влади: особливості обстановки. Він стверджує, що під час розслідування будь-якого кримінального правопорушення з'ясуванню та доказуванню підлягають такі відомості про подію, що відбулася, як місце, час, спосіб тощо. Вагоме місце серед них посідають і відомості про обстановку вчинення кримінального правопорушення, адже вони відіграють вагоме значення під час визначення алгоритмів слідчих (розшукових) і процесуальних дій, котрі слід провести задля забезпечення вирішення тактичних завдань розслідування. Не становить винятку і обстановка втручання у діяльність представників органів державної влади. За результатами проведення наукових пошуків установлено, що обстановка кримінального правопорушення є обов'язковим елементом криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, пов'язаних із втручанням у діяльність представників органів державної влади, який включає в себе відомості щодо місця та часу вчинення цих кримінальних правопорушень та інші ознаки, охарактеризовано кожен із цих елементів.

Наукова розвідка Дмитра Ципліцького присвячена отриманню доказів стороною захисту. Важливу роль у реалізації міжнародних стандартів у сфері захисту прав людини та основоположних свобод відіграє захисник. Неодноразово в юридичній літературі та в судовій практиці зверталася увага на те, що обсяг повноважень захисника щодо здійснення захисту підозрюваного, обвинуваченого є обмеженим і не відповідає засадам рівності сторін, змагальності тощо. Однак більшість запропонованих рекомендацій і пропозицій залишаються невпровадженими. Нашу увагу привертає проблематика отримання доказів стороною захисту в кримінальному провадженні на всіх етапах здійснення захисту. У зв'язку з цим мету статті сформульовано як з'ясування стану законодавчого забезпечення отримання доказів захисником у кримінальному провадженні, висунення пропозиції щодо вдосконалення системи кримінального процесуального законодавства. На підставі проведеного узагальнення теоретичних напрацювань, з урахуванням сучасних потреб правозахисної практики, сформульовано пропозиції щодо внесення змін до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а також висвітлено авторське бачення щодо окремих аспектів отримання доказів захисником у кримінальному провадженні.

Юлія Хлисту́н досліджує поняття «присяга», «порушення присяги», та звільнення з посади за вказаною підставою спеціального суб'єкту – судді та зазначає, що норми, які передбачають порядок та процедуру звільнення з посади повинні бути дієвими, з огляду на те, що до судді висуваються високі вимоги (як під час призначення на посаду, так і під час здійснення правосуддя), та повинні виступати надійним гарантом від незаконних звільнень. Кожна стадія дисциплінарного провадження щодо судді повинна передбачати трудові гарантії безпеки прав, які порушені бути не можуть. Підсумовано, що звільнення з посади повинно відбуватись з урахувань положень КЗпП України, враховуючи норми спеціального законодавства, яким визначено статус судді, та повинна бути дієва система гарантій захисту трудових прав, яка повинна діяти в умовах сьогодення.

Традиційно дослідницьку частину журналу закриває Бібліографічний опис видання «Проф. Н. С. Бокаріус». Свідьнія кь практическимъ работамъ, необходимыя при выполнении и сдачѣ ихъ Студентами Медицинскаго Факультета Императорскаго Харьковскаго Университета на производимыхъ ими практическихъ занятіяхъ по судебной медицинѣ. № 7. Свідьнія кь судебно-медицинскому изслѣдованію чело́вѣка. Законоположенія необходимыя кь свѣдѣнію врача при исполненіи обязанностей эксперта и судебного врача. Харьковъ. Типографія и Литографія М. Зильбербергъ и С-въя. 1917», що зробила науковий співробітник Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Катерина Силенок.

Разом ми переможемо! Все буде Україна! Слава нашим Героям!

Зі щирою повагою та сподіваннями на подальшу плідну співпрацю!

Перша заступниця директора
Національного наукового центру «Інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України,
докторка юридичних наук, професорка

Ганна СПІЦИНА

Opening Speech Of Editorial Board Chairman

Dear readers, colleagues, and friends!

I will start my preface with the words that ended the preface of the eighth issue: Glory to Ukraine! Together we will prevail!

Despite the war that Russia launched against freedom-loving Ukraine, the National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute» of the Ministry of Justice of Ukraine has been continuously working for Victory. We learn by ourselves and pass on our experience to others.

On May 13–17, 2024, the National Defence Academy of Latvia hosted an offline Scientific and Practical Seminar Legal Aspects in Wartime, which was attended by representatives of our institution, Yaroslav Mudryi National Law Academy, Hetman Petro Sahaydachnyi National Army Academy, and the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. The Latvian colleagues invited Ukrainian participants to share their experiences with activities within educational institutions, security and law enforcement agencies, judicial structures, and forensic institutions in the context of Russia's military aggression against Ukraine. Employees of the National Defence Academy of Latvia, the State Police College, Latvian Military Police, the Investigator Training Center at the State Police College, the Forensic Science Service, the Prosecutor's Office, courts, etc., attended the seminar.

On May 17, 2024, a remarkable event in the life of researchers and forensic experts took place: the International Scientific and Practical Conference on Current Issues of Forensic Science and Criminalistics on the occasion of the 100th anniversary from the birth of M. S. Romanov. The event was organized online at NSC FSI, in Kharkiv. The conference brought together more than 150 participants from Ukraine and other countries: Greece, Georgia, Spain, Latvia, Lithuania, Moldova, Poland, Slovakia, Turkey, etc.

On May 28—31, 2024, the Annual Meeting of the ENFSI members was held in Madrid (Spain) which was attended (on behalf of Serhii Tiulieniev, NSC FSI Director) by Kovkina Yevheniia, Laboratory Head of Art, Linguistic, and Psychological Examinations, PhD in Philology and Perepelytsia Serhii, Leading Researcher of the Postgraduate and Doctoral Studies Department, PhD in Law, Associate Professor. The participants considered the issue of membership in ENFSI of the Scientific Research Institution of Forensic Expertise of Azerbaijan, as well as heard a report on ENFSI activities for 2023 and a work plan for 2025. By the way, we provide it in this issue of the journal. A representative of the Dublin Research Institute (Ireland) presented proposals for organizing a meeting of ENFSI members in 2025. The participants discussed and approved by vote amendments to the ENFSI Constitution and elected a new board.

On June 7, 2024, the IV All-Ukrainian Forum of Forensic Experts was held in a hybrid format (online via the ZOOM platform and offline in the conference hall Grand Hotel Lviv). The event was organized by the Dnipropetrovsk Research Institute of Forensic Examinations, initiated by the Ministry of Justice of Ukraine. Despite the ongoing military aggression by Russia against Ukraine, this fourth forum aimed to tackle urgent issues in forensic examination. This year's theme focused on preserving the scientific and human resources vital to forensic practice under martial law conditions which is an important criterion for the successful implementation of forensic science in particular and the full functioning of justice in Ukraine in general.

Serhii Tiulieniev, Director of National Scientific Centre «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute» of the Ministry of Justice of Ukraine, Ph.D. in Economics, in his article "Initiation of criminal proceedings in connection with the commission of raiding: features and problematic issues" argues that the fulfillment of the tasks of criminal proceedings is largely due to a complex of factors, among which the actions of the prosecution, which is responsible for registering information about the criminal offense and proving in criminal proceedings, occupy a significant place. Considering the complexity of such activities, especially in those categories of criminal offenses where criminal activity consists of actions related to preparation, direct commission and concealment of the acts

committed, the purpose of the article is to identify the typical grounds for initiating criminal proceedings upon the fact of committing actions related to illegal takeover and seizure of property and other assets of enterprises, institutions and organizations, and to determine the ways to resolve the above problematic issues arising after registration of criminal offenses. Based on the theoretical analysis and generalization of empirical data, the author argues that the nature of the prosecution's activities at the beginning of criminal proceedings on the fact of raiding is carried out in two independent organizational and legal forms, namely, initiative and functional (protocol), and a number of other provisions are substantiated.

The legal regulation and content of the law enforcement and legal application functions of penitentiary bodies and institutions were the subject of a study by a team of authors consisting of *Anatolii Stepaniuk, Nataliia Filipenko, Serhii Lukashevych, Karyna Salaieva*. The researchers agree that the current legislation gives grounds to classify penitentiary bodies and institutions as law enforcement agencies. The activities of penitentiary bodies and institutions, which are organizationally part of the structure of the State Criminal Executive Service, are considered law enforcement activities, since the organizational structures and officials of these bodies perform law enforcement and law enforcement functions. The law enforcement and law enforcement functions of penitentiary bodies and institutions are realized in the sphere of execution of sentences. It is possible to understand the content of these functions by clarifying the directions and main tasks of penal bodies and institutions as defined in the laws and bylaws regulating their activities.

Professor *Oleksandr Yukhno*, and *Kateryna Penzieva* in their scientific essay "Problematic Issues of Forensic Ballistics and Forensic Explosives Science in the Pre-trial Investigation of Criminal Offenses in Peace, Wartime and Postwar Perspective" retrospectively examine the basics of forensic ballistics and forensic explosives science, trends and causes of trafficking in firearms, weapons, ammunition and explosives in the peaceful pre-war state, as well as since the beginning of hostilities in the area of the Anti-Terrorist Operation and the Joint Forces Operation, as well as in the current martial law, and identify trends with forecasting in the post-war perspective. At the same time, the author analyzes the current national criminal and criminal procedure legislation and amendments thereto regarding the qualification and specifics of investigation of such types of crimes in different periods and trends in its application and the ratio of its implementation in law enforcement activities by investigators, inquirers, and prosecutors at the studied stages, in particular, when comparing peaceful pre-war times and martial law. Based on the results of the study, the authors quite rightly argue that during martial law, the number of cases of illicit trafficking in firearms, ammunition and explosives remains significant due to their large leakage from de-occupied settlements, from the sites of hostilities and military operations, during the logistics of their delivery and, in some cases, due to abuse or negligence of individual heads of military units, their financially responsible persons in violation of the accounting procedure and shortcomings in the write-off of such military property. In connection with the aforementioned, as well as the results of illegal aerial bombardments by aircraft, missile, and artillery systems targeting residential areas, educational, entertainment, and other establishments, recreational places, and civilian infrastructure in Ukrainian settlements and vehicles with civilian populations, the number of forensic ballistic and criminalistic explosives examinations has significantly increased. Consequently, the workload on experts conducting these examinations has risen, necessitating additional measures by the leadership of forensic institutions to increase the number of experts in this category. This also applies to handwriting and forensic accounting examinations, as interested parties fill out the relevant official document forms by hand when maintaining records of armaments.

The authors emphasize the specific actions of investigators and detectives to ensure that they consider and adhere to appropriate forensic and ballistic methods and techniques during crime scene examinations. The aim is to fully and accurately detect, document, seize, and evaluate firearms, ammunition, explosives, their components and residues, and other objects discovered by law enforcement after the reported shootings. These findings and investigation results will be submitted to the International Criminal Court or tribunal. The authors stress the importance of preparing for the various types of examinations, including the proper formulation of questions, taking into account the wartime conditions and the use of specific military equipment, missiles, and shells that have not been studied

in peacetime and require additional specific expertise. They also address issues of improving the effectiveness of cooperation between employees of the relevant ministries and agencies. Based on the research, proposals and recommendations have been developed to enhance the effectiveness of pre-trial investigations and expert examinations in the considered promising direction.

Ivan Iemets, together with your humble servant, has taken an interest in the topic of protecting the rights of victims of war crimes: identifying ways to prevent their secondary victimization. Given the current conditions of our state's development, particularly the geopolitical situation and the state of the security environment, it is necessary to enhance the effectiveness of law enforcement agencies, ensure effective counteraction against war crimes and criminal offenses related to the war, and protect and restore the rights of affected individuals. In light of this, the purpose of the article is formulated as the identification and characterization of the features of protecting the rights of victims of war crimes and criminal offenses related to the war, as well as the development of methodological recommendations to improve the effectiveness of this activity. It is asserted that at present, legal theory has not formulated definitions for the concepts of "war crimes" and "criminal offenses related to the war", nor has it identified specific types of crimes that directly fall into this category. Pathways for reforming the provisions of the current criminal procedure legislation, taking into account the need to protect victims of war crimes and prevent cases of their secondary victimization, are outlined.

Professor *Vlada Husieva* and *Daria Khoroshun* dedicated their article to researching the directions of use and issues of implementing typical forms of using specific expertise during the investigation of crimes against life and health of individuals. Based on textual analysis of current legislation, generalization of empirical material, including materials from investigative and judicial practices, the authors identify which typical forms of specialized knowledge are implemented during the pre-trial investigation of crimes against life and health of individuals. To achieve this, general scientific methods such as analysis and synthesis, as well as statistical methods, were used. Through their application, the authors justify the feasibility of amending the provisions of the current criminal procedural legislation and argue for the need to develop a unified approach to determining, through expert methods, the infliction of psychological suffering and moral harm to an individual and the equivalent of its monetary expression. The article defines the grounds and emphasizes the appropriateness of implementing psychological consultations during the investigation. A number of other provisions are also substantiated.

Not staying on the sidelines of the mainstream topic of scientific progress—research on artificial intelligence—our researchers *Nataliia Filipenko*, *Anastasiia Kupriianova*, *Aleksandar Ivanovic* dedicated an article to studying the issues of applying artificial intelligence and information and communication technologies in preventing cyberattacks on critical infrastructure. They attempted a scientific analysis of certain aspects of unlawful (terrorist) impacts on critical infrastructure and life support systems in Ukraine. The relevance of this research is driven by the real need to improve measures to counter cyberterrorist attacks using the capabilities of artificial intelligence and information and communication technologies to create effective scientific and practical methods. In turn, *Dmytro Kaliuzhnyi* writes about the international experience of the legal foundations for the use of artificial intelligence in law enforcement activities. Since artificial intelligence has become an integral part of modern law enforcement agencies, offering them unprecedented opportunities in crime prevention, investigation, and analysis. AI technologies such as biometrics and facial recognition systems, predictive policing algorithms, and AI-powered X-ray vision are transforming traditional law enforcement methods towards increased efficiency and effectiveness. However, alongside potential advantages, the widespread implementation of AI in law enforcement raises ethical, legal, and social issues that require increased attention from legislative, executive, and human rights bodies. Based on the analysis of regulatory acts and legislative experience of the EU, USA, and other developed countries in the field of legal regulation of AI applications, the author identifies trends and principles for the use of AI technologies in law enforcement activities.

The young scientist *Rustam Elchyn Ohly Veliiev*, a postgraduate student at the Research Institute of Public Law in Dnipro, appears in the pages of the journal with an article titled "The

Use of Specific Expertise in Investigating Illegal Arms Trafficking". The investigation of criminal offenses related to illegal arms trafficking is impossible without the use of specific expertise, particularly in the field of forensic ballistics and criminalistic weaponry in general. Considering the prevalence of these criminal offenses in the overall crime statistics, the aim of the article is defined as identifying the typical forms of specific expertise used during the pre-trial investigation of criminal offenses related to illegal arms trafficking, and establishing the problematic issues that arise in the legal practice concerning this matter. Based on the analysis conducted, it has been established that the typical use involves the application of specific expertise in the field of forensic ballistics, which most often manifests in three forms: during investigative (search) actions, in the form of forensic examination, and during preliminary forensic investigations. It is also substantiated that only two of these identified forms contribute to obtaining procedural sources of evidence, while preliminary investigations and checks under forensic records are aimed at obtaining preliminary information.

Olena Makarova and Anhelina Salnikova have dedicated their scholarly research to the involvement of specialists in criminal proceedings. The former elucidates the tactics of involving a specialist in interrogation, while the latter analyzes the participation of specialists in criminal proceedings related to the investigation of criminal offenses associated with domestic violence.

Mykola Kolomoitsev presents an article titled "Human Rights Investigation in Criminal Proceedings: Essence and Problems of Conducting", where, based on textual analysis of current legislation and theoretical approaches, an attempt is made to define the essence of human rights investigation in criminal proceedings and outline the problematic issues that arise during its conduct. At the current stage of the development of criminal procedural law, it is quite permissible to understand human rights investigation as the activity of a defense attorney in criminal proceedings, which involves the exercise of the powers granted to them by law in order to ascertain the actual circumstances of the criminal offense, establish and document the relevant factual data, and prove their relevance, admissibility, and persuasiveness before the prosecution, the investigating judge, and the court, depending on the stage of the criminal proceedings and the nature of the tasks being resolved. The author emphasizes the permissibility of conducting such investigations within the framework of appointed defense, while the legalization of the collected materials is possible only if a number of criteria are met.

Volodymyr Popov, a doctoral student at the National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute» has chosen to research the problems of interference in the activities of government officials, focusing on the peculiarities of the environment. He asserts that in the investigation of any criminal offense, information about the event, such as place, time, method, etc., must be ascertained and proven. Information about the environment of the criminal offense is of significant importance, as it plays a crucial role in determining the algorithms of investigative (search) and procedural actions necessary to achieve the tactical objectives of the investigation. The environment of interference in the activities of government officials is no exception. Based on scientific research, it has been established that the environment of a criminal offense is a mandatory element of the forensic characteristics of criminal offenses related to interference in the activities of government officials. This includes information regarding the place and time of these criminal offenses and other features, each of which is described.

Dmytro Tsyplitskyi's scientific exploration is dedicated to obtaining evidence by the defense. The defender plays an important role in implementing international standards in the field of human rights and fundamental freedoms protection. It has been repeatedly noted in legal literature and judicial practice that the defender's scope of authority regarding the defense of the suspect and accused is limited and does not align with the principles of equality of parties, adversarial proceedings, etc. However, most of the recommended proposals remain unimplemented. Our attention is drawn to the issue of obtaining evidence by the defense in criminal proceedings at all stages of defense implementation. In this regard, the article's purpose is formulated as clarifying the legislative support status for obtaining evidence by the defender in criminal proceedings and proposing improvements to the criminal procedural law system. Based on the generalization of theoretical developments and considering the current needs of human rights practice, proposals for

amending the Law of Ukraine “On Advocacy and Advocate Activities” are formulated, as well as the author’s vision on certain aspects of obtaining evidence by the defender in criminal proceedings is presented.

Yuliia Khlystun examines the concepts, “breach of oath”, and the dismissal of a special subject — a judge — on this basis. It emphasizes the importance of ensuring that the norms governing the procedure and process of dismissal from office are effective, taking into account high standards imposed on judges (both in their appointment to the office and in the administration of justice), and should serve as a reliable safeguard against wrongful dismissals. Each stage of a disciplinary proceeding involving a judge must uphold labor guarantees of rights security that cannot be violated. The paper summarizes that dismissal from office should take place considering the provisions of the Labor Code of Ukraine, along with the norms of special legislation defining the status of a judge. In addition, there should be an effective system of guarantees for the protection of labor rights, which should operate in today’s conditions.

Traditionally, the research section of the journal concludes with the bibliographic description of the publication “Prof. N. S. Bokarius. Information for practical work, necessary for students of the Medical Faculty of the Imperial Kharkiv University to complete and submit their practical classes in forensic medicine. No. 7. Information for forensic medical examination of a person. Regulations necessary for the knowledge of a doctor when performing the duties of an expert and forensic doctor. Kharkiv. Typography and Lithography M. Zylberberhъ and S-via. 1917”, compiled by *Kateryna Sylenok*, a researcher at the National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute».

Together we will prevail! Everything will be Ukraine! Glory to our Heroes!
With sincere respect and hopes for further successful cooperation!

First Deputy Director of National Scientific Centre
«Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute»
of the Ministry of Justice of Ukraine, Doctor of Law, Professor

Hanna SPITSYNA

Die Eröffnungsrede Vom Chef Chef Des Redaktionskollegiums

Sehr geehrte Leser, Kollegen und Freunde!

Ich beginne mein Vorwort mit den Worten, mit denen das Vorwort der achten Ausgabe endete – Ruhm der Ukraine! Gemeinsam werden wir siegen! Trotz des Krieges, den Russland gegen die freiheitsliebende Ukraine begonnen hat, setzt das Nationale Wissenschaftliche Zentrum „Verd. Prof. M. S. Bokarius Institut für forensische Expertisen“ des Justizministeriums der Ukraine seine Arbeit für den Sieg fort. Wir lernen selbst und geben unsere Erfahrungen an andere weiter.

Vom 13. bis 17. Mai 2024 fand an der Nationalen Verteidigungsakademie Lettlands ein wissenschaftlich-praktisches Präsenzseminar „Rechtliche Aspekte während des Krieges“ statt, an dem Vertreter unserer Einrichtung, der Nationalen Juristischen Akademie benannt nach Jaroslaw dem Weisen, der Nationalen Akademie der Landstreitkräfte benannt nach Hetman Petro Sahaidachny, des Innenministeriums der Ukraine teilnahmen. Lettische Kollegen luden die ukrainischen Teilnehmer zum Erfahrungsaustausch über die Tätigkeit von Bildungseinrichtungen, Strafverfolgungsbehörden, Justiz- und forensischen Einrichtungen in Zeiten der militärischen Aggression Russlands gegen die Ukraine ein. Zu den Zuhörern des Seminars gehörten Mitarbeiter der Nationalen Verteidigungsakademie Lettlands, des Staatlichen Polizeikollegs, der Militärpolizei Lettlands, des Ermittlungszentrums des Staatlichen Polizeikollegs, der forensischen Dienste, der Staatsanwaltschaft, der Gerichte und anderer Institutionen.

Am 17. Mai 2024 fand ein bedeutendes Ereignis im Leben der Wissenschaftler und forensischen Experten statt – die internationale wissenschaftlich-praktische Konferenz „Aktuelle Fragen der forensischen Expertise und Kriminalistik“, die dem 100. Geburtstag des bekannten Wissenschaftlers im Bereich der forensischen Expertise und Kriminalistik M. S. Romanov gewidmet war. Die Veranstaltung wurde im Online-Modus in Charkiw am NWZ IFE organisiert. An der Konferenz nahmen über 150 Teilnehmer aus der Ukraine und anderen Ländern wie Griechenland, Georgien, Spanien, Lettland, Litauen, Moldawien, Polen, der Slowakei, der Türkei und anderen teil.

Vom 28. bis 31. Mai 2024 fand in Madrid (Spanien) das jährliche Treffen der ENFSI-Mitglieder statt, an dem (im Auftrag des Direktors des NWZ IFE, Serhij Tjulenev) die Leiterin des Labors für Kunstwissenschaftliche, Linguistische und Psychologische Forschungen, Ph.D. der Philologie, Jewgenija Kowkina, und der leitende wissenschaftliche Mitarbeiter der Abteilung für Postgraduierten- und Doktorandenausbildung, Ph.D. der Rechtswissenschaften, Dozent Serhij Perepylytsia teilnahmen. Die Teilnehmer erörterten die Mitgliedschaft der forensischen Forschungseinrichtung Aserbaidshans bei ENFSI und hörten den Tätigkeitsbericht von ENFSI für 2023 und den Arbeitsplan für 2025. Übrigens präsentieren wir diesen in dieser Ausgabe des Journals. Ein Vertreter des Forschungsinstituts Dublin (Irland) stellte Vorschläge zur Organisation des Treffens der ENFSI-Teilnehmer im Jahr 2025 vor. Die Teilnehmer diskutierten und stimmten über Änderungen der ENFSI-Verfassung ab und wählten ein neues Leitungsgremium.

Am 7. Juni 2024 fand im hybriden Format (online auf der ZOOM-Applikation und offline im Konferenzsaal des Grand Hotel Lviv) das IV. Ukrainische Forum der forensischen Experten statt, organisiert vom Dnipropetrowsk Wissenschaftlichen Forschungsinstitut für forensische Expertisen auf Initiative des Justizministeriums der Ukraine. Trotz der militärischen Aggression Russlands gegen die Ukraine ist dies bereits das vierte Forum, das darauf abzielt, dringende Probleme der ukrainischen forensischen Expertise zu lösen. Dieses Jahr war die Veranstaltung dem Erhalt des wissenschaftlichen und personellen Potenzials in der forensischen Tätigkeit unter den Bedingungen des Kriegsrechts gewidmet, was ein wichtiger Faktor für die erfolgreiche Durchführung forensischer Untersuchungen und das reibungslose Funktionieren der Justiz in der Ukraine insgesamt ist.

Der Kandidat der Wirtschaftswissenschaften, Direktor des Nationalen Wissenschaftlichen Zentrums „Verd. Prof. M. S. Bokarius Institut für forensische Expertisen“, *Serhij Tiulieniev*, behauptet in seinem Artikel „Einleitung des Strafverfahrens wegen Begehung von Raubüberfällen: Besonderheiten und problematische Fragen“, dass die Erfüllung der Aufgaben des Strafverfahrens wesentlich durch eine Reihe von Faktoren bestimmt wird, wobei die Handlungen der Anklagebehörde, die für die Registrierung von Straftaten und die Beweisführung im Strafverfahren verantwortlich ist, eine bedeutende Rolle spielen. Angesichts der Komplexität dieser Tätigkeit, insbesondere bei Straftaten, die aus Vorbereitungs-

handlungen, unmittelbarer Begehung und Verschleierung bestehen, zielt der Artikel darauf ab, die typischen Gründe für die Einleitung eines Strafverfahrens wegen illegaler Übernahme und Besitznahme von Vermögenswerten von Unternehmen, Institutionen und Organisationen zu klären, Wege zur Lösung der nach der Registrierung einer Straftat auftretenden Probleme aufzuzeigen und typische organisatorisch-rechtliche Formen der Tätigkeit der Anklagebehörde in diesem Stadium des Strafverfahrens zu bestimmen. Basierend auf einer theoretischen Analyse und der Zusammenfassung empirischer Daten stellt der Autor fest, dass die Tätigkeiten der Anklagebehörde zu Beginn eines Strafverfahrens wegen Raubüberfällen in zwei eigenständigen organisatorisch-rechtlichen Formen erfolgen, nämlich der initiativen und der funktionalen (protokollarischen), und begründet zudem eine Reihe weiterer Thesen.

Die normativ-rechtliche Regelung und der Inhalt der rechtlichen und strafverfolgenden Funktionen der Strafvollzugsorgane und -einrichtungen wurden von einer Autorengruppe bestehend aus *Anatolii Stepaniuk, Nataliia Filipenko, Serhii Lukashevych, Karyna Salaieva* untersucht. Die Forscher kommen überein, dass die bestehende Gesetzgebung die Grundlage dafür bietet, die Strafvollzugsorgane und -einrichtungen als Strafverfolgungsbehörden einzustufen. Die Tätigkeit der Strafvollzugsorgane und -einrichtungen, die organisatorisch zur Struktur des Staatlichen Strafvollzugsdienstes gehören, wird als strafverfolgende Tätigkeit betrachtet, da die organisatorischen Strukturen und Amtsträger dieser Organe rechtliche und strafverfolgungsbezogene Funktionen erfüllen. Diese Funktionen werden im Bereich der Strafvollstreckung umgesetzt. Das inhaltliche Verständnis dieser Funktionen kann durch die Klärung der Aufgaben und Hauptaufgaben der Strafvollzugsorgane und -einrichtungen, die in den Gesetzen und untergesetzlichen Rechtsakten geregelt sind, erreicht werden.

Professor *Oleksandr Yukhno* und *Kateryna Penzieva* untersuchen in ihrem wissenschaftlichen Essay „Probleme der forensischen Ballistik und Kriminalsprengstoffkunde bei der vorgerichtlichen Untersuchung von Straftaten in Friedens-, Kriegs- und Nachkriegszeiten“ retrospektiv die Grundlagen der forensischen Ballistik und Kriminalsprengstoffkunde, die Trends und Ursachen der Verbreitung von Schusswaffen, Munition und Sprengstoffen im illegalen Handel während des Friedens vor dem Krieg sowie seit Beginn der Militäraktionen in der Antiterror-Operationszone und der Zone der Vereinten Kräfte und analysieren die aktuellen Kriegszustände und prognostizieren die Trends für die Nachkriegszeit. Sie analysieren dabei das geltende nationale Straf- und Strafprozessrecht sowie dessen Änderungen hinsichtlich der Qualifizierung und Besonderheiten der Untersuchung solcher Straftaten in verschiedenen Zeiträumen sowie die Anwendung und Einführung in die Rechtspraxis durch Ermittler, Staatsanwälte und andere Akteure, insbesondere im Vergleich zwischen Friedenszeiten und Kriegszuständen. Die Autoren stellen fest, dass im Kriegszustand die Anzahl der Fälle des illegalen Handels mit Schusswaffen, Munition und Sprengstoffen aufgrund des großen Abflusses aus befreiten Gebieten, Kriegszonen und militärischen Operationen sowie durch Missbrauch oder Nachlässigkeit einiger Militärkommandanten und Materialverantwortlicher, die gegen die Ordnung der Bestandsführung verstoßen, hoch bleibt. Aufgrund dieser Umstände und der illegalen Luftangriffe durch Flugzeuge, Raketen- und Artilleriesysteme auf Wohngebiete, Bildungseinrichtungen und andere zivile Ziele in der Ukraine hat die Anzahl der forensischen ballistischen und kriminalsprengstofftechnischen Untersuchungen erheblich zugenommen, was zu einer höheren Belastung der Experten führt und zusätzliche Anforderungen an die Leitung der forensischen Einrichtungen stellt, die Anzahl solcher Experten zu erhöhen und entsprechende Untersuchungen durchzuführen.

Die Autoren betonen die Besonderheiten der Handlungen von Ermittlern und Staatsanwälten, um entsprechende forensische und ballistische Methoden und Techniken bei der Untersuchung von Tatorten zu berücksichtigen und einzuhalten, um Schusswaffen, Munition, Sprengstoffe und deren Rückstände sowie andere Beweismittel nach solchen Angriffen vollständig und qualitativ zu entdecken, zu sichern und zu bewerten, was die Beweissicherung und die Ermittlungsergebnisse betrifft, die dem Internationalen Strafgerichtshof oder einem Tribunal vorgelegt werden. Sie unterstreichen die Bedeutung der Vorbereitung auf solche Untersuchungen, insbesondere durch die richtige Formulierung der Fragestellungen, unter Berücksichtigung des Kriegszustands und des Einsatzes spezifischer Militärtechnik, Raketen und Granaten, die in Friedenszeiten nicht untersucht wurden und zusätzliche Fachkenntnisse erfordern, sowie die Lösung der Probleme der Effizienzsteigerung der Zusammenarbeit zwischen den Mitarbeitern der beteiligten Ministerien und Behörden. Aufgrund der Forschungsergebnisse wurden Vorschläge und Empfehlungen erarbeitet, die die Effizienz der vorgerichtlichen Untersuchung und der forensischen Untersuchungen in diesem Bereich verbessern werden.

Ivan Iemets und ich selbst waren an dem Thema des Schutzes der Rechte der Opfer von Kriegsverbrechen interessiert: Bestimmung der Methoden zur Verhinderung ihrer sekundären Viktimisierung. Angesichts der aktuellen Entwicklungsbedingungen unseres Staates, insbesondere der geopolitischen Situation und der Sicherheitslage, ist es notwendig, die Effizienz der Strafverfolgungsbehörden zu steigern, um wirksam gegen Kriegsverbrechen und kriegsbedingte Straftaten vorzugehen und die Rechte der Opfer zu schützen und wiederher-

zustellen. Vor diesem Hintergrund wurde das Ziel des Artikels formuliert, die Besonderheiten des Schutzes der Rechte von Opfern von Kriegsverbrechen und kriegsbedingten Straftaten zu bestimmen und methodische Empfehlungen zur Steigerung der Effizienz dieser Tätigkeit zu entwickeln. Es wird behauptet, dass in der Rechtstheorie derzeit keine Definitionen der Begriffe „Kriegsverbrechen“ und „kriegsbedingte Straftaten“ formuliert sind und auch keine konkreten Arten von Verbrechen, die direkt zu dieser Gruppe gehören, festgelegt wurden. Es wurden Wege zur Reform der Bestimmungen des geltenden Strafprozessrechts skizziert, die den Schutz der Opfer von Kriegsverbrechen und die Verhinderung ihrer sekundären Viktimisierung berücksichtigen.

Professor *Vlada Husieva* und *Daria Khoroschun* widmeten ihren Artikel der Untersuchung der Einsatzmöglichkeiten und der Probleme bei der Umsetzung typischer Formen der Nutzung von Fachwissen bei der Untersuchung von Verbrechen gegen Leben und Gesundheit. Basierend auf einer textuellen Analyse der Bestimmungen des geltenden Rechts und der Zusammenfassung empirischen Materials, insbesondere der Ermittlungs- und Gerichtspraxis, bestimmen die Autorinnen, welche typischen Formen von Fachwissen bei der vorgerichtlichen Untersuchung von Verbrechen gegen Leben und Gesundheit zum Einsatz kommen. Dazu wurden allgemeine wissenschaftliche Methoden wie Analyse und Synthese sowie statistische Methoden verwendet. Durch deren Anwendung wurde die Notwendigkeit von Änderungen der Bestimmungen des geltenden Strafprozessrechts begründet und die Notwendigkeit eines einheitlichen Ansatzes zur Feststellung von psychischem Leiden, immateriellem Schaden und der Ermittlung eines monetären Äquivalents durch Experten hervorgehoben. Die Grundlagen und die Notwendigkeit psychologischer Beratungen während der Ermittlungen wurden dargelegt und weitere Bestimmungen begründet.

Unsere Forscher bleiben dem wissenschaftlichen Fortschritt im Bereich der Künstlichen Intelligenz treu. *Nataliia Filipenko*, *Anastasiia Kupriianova*, *Aleksandar Ivanovic* widmeten ihren Artikel der Untersuchung der Anwendung von Künstlicher Intelligenz und Informations- und Kommunikationstechnologien zur Verhinderung von Cyberangriffen auf kritische Infrastrukturen. Sie analysierten Aspekte des illegalen (terroristischen) Einflusses auf kritische Infrastrukturen und lebenswichtige Einrichtungen in der Ukraine. Die Relevanz dieser Forschung ergibt sich aus der realen Notwendigkeit, Maßnahmen zur Abwehr von Cyberangriffen mit Hilfe von Künstlicher Intelligenz und Informations- und Kommunikationstechnologien zu verbessern, um effektive wissenschaftlich-praktische Methoden zu entwickeln.

Dmytro Kaliuzhnyi schreibt über die internationalen rechtlichen Grundlagen für den Einsatz von Künstlicher Intelligenz in der Tätigkeit von Strafverfolgungsbehörden. Da Künstliche Intelligenz zu einem integralen Bestandteil moderner Strafverfolgungsbehörden geworden ist und ihnen beispiellose Möglichkeiten zur Verbrechensverhütung, -untersuchung und -analyse bietet. Technologien wie Biometrie und Gesichtserkennungssysteme, prädiktive Polizeialgorithmen und KI-unterstützte Röntgentechnologie verändern traditionelle Methoden der Strafverfolgung und erhöhen deren Effizienz und Effektivität. Neben den potenziellen Vorteilen bringt der weitreichende Einsatz von KI in den Strafverfolgungsbehörden jedoch auch ethische, rechtliche und soziale Probleme mit sich, die erhöhte Aufmerksamkeit von staatlichen Gesetzgebungs-, Exekutiv- und Menschenrechtsorganen erfordern. Basierend auf der Analyse der Rechtsvorschriften und des legislativen Erfahrungsschatzes der EU, der USA und anderer entwickelter Länder in Bezug auf die Regulierung der Anwendung von KI hebt der Autor Trends und Prinzipien für den Einsatz von KI-Technologien in der Strafverfolgung hervor.

Der junge Wissenschaftler *Rustam Elchyn Ohly Veliev*, Aspirant des Forschungsinstituts für öffentliches Recht in Dnipro, tritt in der Zeitschrift mit dem Artikel „Einsatz von Fachwissen bei der Untersuchung des illegalen Waffenhandels“ auf. Die Untersuchung von Straftaten im Zusammenhang mit dem illegalen Waffenhandel ist ohne den Einsatz von Fachwissen, insbesondere im Bereich der forensischen Ballistik und Waffenkunde, unmöglich. Angesichts der Häufigkeit solcher Straftaten im registrierten Kriminalitätsanteil zielt der Artikel darauf ab, typische Formen des Einsatzes von Fachwissen während der vorgerichtlichen Untersuchung von Straftaten im Zusammenhang mit dem illegalen Waffenhandel zu ermitteln und die dabei auftretenden rechtlichen Probleme zu identifizieren. Die Analyse zeigt, dass der Einsatz von Fachwissen im Bereich der forensischen Waffenkunde in drei Hauptformen erfolgt: bei Ermittlungsmaßnahmen, in Form von forensischen Gutachten und bei vorläufigen kriminalistischen Untersuchungen. Es wird festgestellt, dass nur zwei dieser Formen zur Erlangung prozessualer Beweismittel beitragen, während vorläufige Untersuchungen und Überprüfungen in kriminalistischen Datenbanken auf die Gewinnung orientierender Informationen abzielen.

Olena Makarova und *Angelina Salnikova* widmeten ihre wissenschaftlichen Arbeiten der Beteiligung von Fachleuten am Strafverfahren. Makarova erläutert die Taktik der Einbeziehung von Fachleuten bei Vernehmungen, während Salnikova die Beteiligung von Fachleuten an der Untersuchung von Straftaten im Zusammenhang mit häuslicher Gewalt analysiert.

Mykola Kolomoitseu präsentiert in seinem Artikel „Rechtschutzuntersuchungen im Strafverfahren: Wesen und Durchführung“ eine Analyse der rechtlichen Grundlagen und theoretischen Ansätze zur Definition des Wesens von Rechtschutzuntersuchungen im Strafverfahren und erörtert die dabei auftretenden Probleme. Im modernen Strafprozessrecht kann man unter einer Rechtschutz-

zuntersuchung die Tätigkeit eines Verteidigers im Strafverfahren verstehen, der die ihm gesetzlich eingeräumten Befugnisse nutzt, um die tatsächlichen Umstände einer Straftat zu ermitteln und zu beweisen. Diese Beweise werden der Anklagebehörde, dem Ermittlungsrichter und dem Gericht je nach Verfahrensstadium und zu lösenden Aufgaben vorgelegt. Der Autor betont, dass solche Untersuchungen im Rahmen der Pflichtverteidigung zulässig sind, und dass die Legalisierung der gesamten Beweismaterialien nur unter Einhaltung bestimmter Kriterien möglich ist.

Der Doktorand des Nationalen Wissenschaftlichen Zentrums „Verd. Prof. M. S. Bokarius Institut für forensische Expertisen“, *Wolodymyr Popow*, wählte als Thema seiner Forschung die Probleme des Eingriffs in die Tätigkeit von Vertretern staatlicher Behörden: Besonderheiten der Situation. Er behauptet, dass bei der Untersuchung jeder Straftat die Klärung und Beweisführung hinsichtlich des Tatortes, der Tatzeit, der Tatmethode usw. erforderlich sind. Besonders wichtig sind dabei die Informationen über die Situation, in der die Straftat begangen wurde, da sie bei der Bestimmung der Ermittlungsstrategien und -maßnahmen von großer Bedeutung sind.

Auch die Situation des Eingriffs in die Tätigkeit von Vertretern staatlicher Behörden ist kein Ausnahmefall. Wissenschaftliche Untersuchungen haben ergeben, dass die Umstände einer Straftat ein wesentliches Element der kriminalistischen Charakterisierung von Straftaten darstellen, die mit Eingriffen in die Tätigkeit von Vertretern staatlicher Behörden zusammenhängen. Dies umfasst Informationen über den Ort und die Zeit der Begehung dieser Straftaten sowie andere Merkmale, die jeweils charakterisiert wurden.

Die wissenschaftliche Untersuchung von *Dmytro Tsyplitskyi* widmet sich der Beweisführung durch die Verteidigung. Der Verteidiger spielt eine wichtige Rolle bei der Umsetzung internationaler Standards im Bereich des Schutzes der Menschenrechte und Grundfreiheiten. In der juristischen Literatur und Gerichtspraxis wurde wiederholt darauf hingewiesen, dass der Umfang der Befugnisse des Verteidigers zum Schutz des Verdächtigen oder Angeklagten eingeschränkt ist und nicht den Grundsätzen der Gleichheit der Parteien und des kontradiktorischen Verfahrens entspricht. Die meisten vorgeschlagenen Empfehlungen und Vorschläge wurden jedoch nicht umgesetzt. Unser Augenmerk liegt auf den Problemen der Beweisführung durch die Verteidigung im Strafverfahren in allen Phasen der Verteidigung. In diesem Zusammenhang wird das Ziel des Artikels formuliert, den Stand der gesetzlichen Regelungen zur Beweisführung durch den Verteidiger im Strafverfahren zu klären und Vorschläge zur Verbesserung des Strafprozessrechts zu unterbreiten. Auf der Grundlage einer Zusammenfassung theoretischer Arbeiten und unter Berücksichtigung der aktuellen Bedürfnisse der Rechtsschutzpraxis werden Vorschläge zur Änderung des Gesetzes der Ukraine „Über die Anwaltschaft und die anwaltliche Tätigkeit“ formuliert sowie die Sichtweise des Autors zu bestimmten Aspekten der Beweisführung durch den Verteidiger im Strafverfahren dargelegt.

Yuliya Khlystun untersucht die Konzepte „Eid“, „Eidbruch“ und Entlassung aus dem Amt aus den angegebenen Gründen eines besonderen Subjekts – eines Richters – und stellt fest, dass die Normen, die das Verfahren und das Verfahren für die Entlassung aus dem Amt vorsehen, gelten müssen Angesichts der Tatsache, dass an den Richter (sowohl bei der Ernennung als auch bei der Rechtspflege) hohe Anforderungen gestellt werden, ist er wirksam und muss als verlässlicher Garant gegen rechtswidrige Entlassungen fungieren. In jeder Phase des Disziplinarverfahrens gegen einen Richter müssen Arbeitsgarantien für die Sicherheit von Rechten gegeben sein, die nicht verletzt werden dürfen. Es wurde der Schluss gezogen, dass die Entlassung gemäß den Bestimmungen des Arbeitsgesetzbuchs der Ukraine und unter Berücksichtigung der Normen der Sondergesetze, die den Status eines Richters festlegen, erfolgen sollte und dass es ein wirksames System von Garantien für den Arbeitsschutz geben sollte Rechte, die unter den heutigen Bedingungen gelten sollten.

Traditionell schließt die Forschungssparte der Zeitschrift mit der bibliografischen Beschreibung der Publikation „Prof. M. S. Bokarius. Informationen für praktische Arbeiten, die für Studenten der Medizinischen Fakultät der Kaiserlichen Universität Charkiw erforderlich sind, um ihre praktischen Übungen in der forensischen Medizin durchzuführen und abzuschließen. Nr. 7. Informationen zur forensischen Untersuchung des Menschen. Gesetzesvorschriften, die für einen Arzt bei der Erfüllung seiner Aufgaben als Gutachter und forensischer Arzt erforderlich sind. Charkiw. Druckerei und Lithographie M. Silberberg und Söhne. 1917“, verfasst von der wissenschaftlichen Mitarbeiterin des Nationalen Wissenschaftlichen Zentrums „Verd. Prof. M. S. Bokarius Institut für forensische Expertisen“, *Kateryna Sylenok*.

Gemeinsam werden wir siegen! Alles wird Ukraine! Ruhm unseren Helden!
Mit herzlichem Respekt und der Hoffnung auf weitere fruchtbare Zusammenarbeit!

Erste stellvertretende Direktorin
des Nationalen Wissenschaftlichen Zentrums
„Verd. Prof. M. S. Bokarius Institut für forensische Expertisen“
des Justizministeriums der Ukraine,
Doktorin der Rechte,
Professorin

Hanna SPITSYNA

Discours D'ouverture Du Président Du Comité De Rédaction

Chers lecteurs, amis et collègues!

Je commencerai ma préface par les mots qui ont terminé la préface du huitième numéro: à savoir: Gloire à l'Ukraine! Nous gagnerons ensemble!

Malgré la guerre qui a commencé la Fédération de Russie avec l'Ukraine épris de liberté, le Centre national de la recherche scientifique « Institut d'expertise judiciaire professeur émérite M. S. Bokarius » du Ministère de la Justice de l'Ukraine continue à travailler pour la Victoire. Nous apprenons par nous-mêmes et transmettons notre expérience aux autres.

Du 13 au 17 mai 2024, sur la base de l'Académie nationale de défense de Lettonie, un séminaire scientifique et pratique « Aspects juridiques pendant la guerre » a eu lieu hors ligne, au cours duquel des représentants de notre institution, l'Académie nationale de droit du nom Yaroslav le Sage, Académie nationale des forces terrestres du nom Hetman Petro Sahaidachny, ministère de l'Intérieur de l'Ukraine. Les collègues lettons ont invité les participants ukrainiens à échanger leurs expériences sur les activités des établissements d'enseignement, des forces de l'ordre, des structures judiciaires et des institutions d'expertise médico-légale dans les conditions de l'agression militaire russe contre l'Ukraine. Les participants au séminaire étaient des employés de l'Académie de défense nationale de Lettonie, de l'École de police d'État, de la police militaire lettone, du Centre de formation des enquêteurs de l'École de police d'État, du service médico-légal expert, du bureau du procureur, des tribunaux, etc.

Le 17 mai 2024, un événement important dans la vie des scientifiques et des experts judiciaires a eu lieu: la conférence scientifique et pratique internationale «Problèmes actuelles d'analyse scientifique et de la criminalistique» consacrée au 100e anniversaire de la naissance du célèbre scientifique dans le domaine de l'examen médico-légal et de la criminalistique M. S. Romanov. L'événement a été organisé en ligne à Kharkiv sur la base du M. S. Bokarius CNREJ. La conférence a réuni plus de 150 participants d'Ukraine et d'autres pays du monde : Grèce, Géorgie, Espagne, Lettonie, Lituanie, Moldavie, Pologne, Slovaquie, Turquie, etc.

Du 28 au 31 mai 2024 a eu lieu à Madrid (Espagne) la réunion annuelle des membres de l'ENFSI, à laquelle a participé Yevgenia Kovkina (au nom de Serhii Tiulieniev, directeur du Centre national de M. S. Bokarius CNREJ), responsable du laboratoire d'histoire de l'art, de recherche linguistique et psychologique, candidate en sciences philologiques et chercheuse de premier plan. du département de troisième cycle et des études doctorales, candidat en sciences juridiques, professeur agrégé *Serhii Perepelytsia*. Les participants ont examiné la question de l'adhésion de l'ENFSI à l'Institut de recherche scientifique et d'expertise médico-légale d'Azerbaïdjan et ont également écouté le rapport sur les activités de l'ENFSI pour 2023 et le plan de travail pour 2025. D'ailleurs, nous le proposons dans ce numéro du magazine. Un représentant de l'Institut de recherche scientifique de Dublin (Irlande) a présenté des propositions pour organiser une réunion des participants à l'ENFSI en 2025. Les participants ont discuté et voté sur les amendements aux statuts de l'ENFSI et ont élu un nouveau conseil d'administration.

Le 7 juin 2024, le IVe Forum panukrainien des experts judiciaires organisé par l'Institut de recherche d'analyse scientifique de Dnipropetrovsk à l'initiative du ministère de la Justice de l'Ukraine s'est tenu dans un format mixte (en ligne sur la plateforme ZOOM et hors ligne dans la salle de conférence du Grand Hôtel Lviv). Malgré l'agression militaire de la Fédération de Russie contre l'Ukraine, il s'agit déjà du quatrième forum destiné à résoudre les problèmes urgents d'expertise médico-légale nationale. Cette année, l'événement a été consacré à la préservation du potentiel scientifique et personnel dans l'activité d'expertise médico-légale dans les conditions du régime juridique de la loi martiale, ce qui constitue un critère important pour la mise en œuvre réussie de l'expertise médico-légale en particulier et le plein fonctionnement du système judiciaire de l'Ukraine en général.

L'accomplissement des tâches de la procédure pénale est largement déterminé par un ensemble de facteurs, parmi lesquels les actions de la partie poursuivante, chargée d'enregistrer les informations sur l'infraction pénale commise et de fournir des preuves dans la procédure pénale, occupent une place importante. Compte tenu de la complexité d'une telle activité, en particulier dans les catégories d'infractions pénales dans lesquelles l'activité pénale illégale consiste en des actions liées à la préparation, à la commission directe et à la dissimulation d'actes commis, l'objectif de l'article est défini comme étant de clarifier les motifs typiques pour engager une procédure pénale fondée sur le fait de commettre des actes liés à l'absorption et à la saisie illégales de biens et autres actifs d'entreprises, d'institutions, d'organisations, déterminer les moyens de résoudre les problèmes problématiques spécifiés qui se posent après l'enregistrement d'une infraction pénale, établissement de formes organisationnelles et juridiques typiques d'activité du ministère public à ce stade de l'activité procédurale pénale. Sur la base de l'analyse théorique et de la généralisation des données empiriques, il a été révélé que la nature des activités du ministère public au début de la procédure pénale pour raid est réalisée sous deux formes organisationnelles et juridiques indépendantes, à savoir : initiative et fonctionnelle (protocole), et un certain nombre d'autres dispositions sont également justifiées.

La réglementation juridique normative et le contenu des fonctions d'application de la loi et d'application de la loi des organes et institutions chargés de l'exécution des peines ont fait l'objet de recherches par une équipe d'auteurs composée d' *Anatolii Stepaniuk, Nataliia Filipenko, Serhii Lukashevych, Karyna Salaieva*. Les chercheurs conviennent que la législation actuelle permet de confier aux forces de l'ordre des organes et des institutions chargés de l'exécution des sanctions. Les activités des organes et institutions d'exécution des peines, qui sont organisationnellement incluses dans la structure du Service national d'application des lois pénales, sont considérées comme des activités d'application de la loi, puisque les structures organisationnelles et les fonctionnaires de ces organes exercent des fonctions d'application de la loi et d'application de la loi. Les fonctions d'application de la loi et de maintien de l'ordre des organes et institutions chargés de l'exécution des peines sont mises en œuvre dans le domaine de l'exécution des peines. Il est possible de comprendre le contenu de ces fonctions en clarifiant les orientations et les tâches principales des organes et institutions d'exécution des peines, qui sont définies dans les lois et règlements régissant leurs activités.

Le professeur *Oleksandr Yukhno* et *Kateryna Penzieva*, dans leur essai scientifique « Questions problématiques de la balistique et des explosifs médico-légaux dans l'enquête préalable au procès sur les infractions pénales en temps de paix, en temps de guerre et dans une perspective d'après-guerre », examinent rétrospectivement les bases de la balistique et des explosifs médico-légaux, les tendances et les raisons de la propagation de la circulation illégale d'armes à feu, d'armes, de munitions et d'explosifs dans un état pacifique d'avant-guerre, ainsi que depuis le début des hostilités dans la zone d'opération de l'Opération antiterroriste et des Forces conjointes Opération, ainsi que dans l'état de guerre actuel et déterminer les tendances avec des prévisions dans la perspective d'après-guerre. Dans le même temps, la législation nationale actuelle en matière pénale et de procédure pénale et ses modifications ont été analysées en ce qui concerne les qualifications et les caractéristiques des enquêtes sur ces types de délits à différentes périodes et les tendances de son application et le rapport de son introduction dans les forces de l'ordre. activités des enquêteurs, des enquêteurs et des procureurs aux étapes de l'enquête, en particulier lorsque l'on compare les temps paisibles d'avant-guerre et la loi martiale. Selon les résultats de l'étude, les auteurs affirment à juste titre que pendant l'état de guerre, le nombre de faits de circulation illégale d'armes à feu, de fournitures militaires et d'explosifs reste important en raison de leurs fuites importantes depuis les colonies désoccupées, depuis les lieux des hostilités et des opérations militaires, pendant la logistique de leur livraison et dans des cas individuels liés à des abus ou à la négligence de certains dirigeants d'unités militaires, de leurs personnes matériellement responsables en violation de la procédure comptable et des lacunes dans la radiation de ces biens militaires. En relation avec ce qui précède, ainsi que les résultats des frappes aériennes illégales menées par des avions, des systèmes de missiles et d'artillerie contre les lieux de résidence permanente des citoyens, les institutions éducatives, de divertissement et autres, les lieux de repos et les objets civils de l'infrastructure des zones peuplées de Ukraine et véhicules avec la population civile, le nombre de nominations

d'experts en balistique médico-légale et en études criminalistiques sur les explosifs a considérablement augmenté, ce qui a entraîné une augmentation de la charge d'experts pour mener les examens spécifiés, ce qui nécessite des tâches supplémentaires pour la direction. d'institutions d'experts pour augmenter le nombre de cette catégorie d'experts et, par conséquent, pour effectuer des examens d'écriture et des examens de juricomptabilité, car lors de la tenue des registres d'armes spécifiés, les personnes intéressées remplissent de leur propre main les formulaires correspondants de documents officiels.

Les auteurs soulignent les particularités des actions des enquêteurs, afin de prendre en compte et de respecter les méthodes et techniques criminalistiques et balistiques appropriées pour inspecter les lieux de l'incident afin d'identifier, réparer, récupérer et évaluer pleinement et qualitativement. les armes à feu, munitions, explosifs, leurs éléments et restes et autres objets découverts par les agents des forces de l'ordre après le bombardement spécifié, qui confirment ces faits et les résultats de l'enquête, qui seront renvoyés à la Cour ou au tribunal pénal international. Les auteurs soulignent que les questions de préparation à la conduite des types d'examen étudiés restent importantes, y compris l'interrogatoire approprié, en tenant compte de l'état de guerre et de l'utilisation d'équipements militaires spécifiques, missiles, projectiles, qui n'ont pas été étudiés en temps de paix et nécessitent l'utilisation de connaissances spéciales supplémentaires et la solution de problèmes problématiques augmentant l'efficacité de l'interaction entre les employés des ministères et agences intéressés. Sur la base des résultats de l'étude, des propositions et des recommandations ont été élaborées pour accroître l'efficacité de l'enquête préalable au procès et mener des recherches d'experts dans la direction prospective envisagée.

Ivan Iemets et votre humble serviteur se sont intéressés au thème de la protection des droits des victimes de crimes de guerre : déterminer les moyens d'éviter leur victimisation secondaire. Étant donné que les conditions actuelles de développement de notre pays, en particulier la situation géopolitique et l'état de l'environnement de sécurité, actualisent la nécessité d'accroître l'efficacité des forces de l'ordre, d'assurer une lutte efficace contre les crimes de guerre et les infractions pénales liées à la guerre, il est nécessaire pour assurer la protection et le rétablissement des droits des victimes. Compte tenu de ce qui précède, l'objectif de l'article est formulé comme définissant et caractérisant les caractéristiques de la protection des droits des victimes de crimes de guerre et d'infractions pénales liées à la guerre, ainsi que l'élaboration de recommandations méthodologiques pour améliorer l'efficacité de cette activité. On prétend qu'à l'heure actuelle, la théorie juridique ne définit pas les concepts de « crimes de guerre » et de « crimes criminels liés à la guerre », ni ne définit des types spécifiques de crimes qui appartiennent directement à ce groupe. Des moyens de réformer les dispositions de la législation actuelle en matière de procédure pénale sont présentés, en tenant compte de la nécessité de protéger les victimes de crimes de guerre et de prévenir les cas de victimisation secondaire.

Le professeur *Vlada Husieva* et *Daria Khoroshun* ont consacré leur article à l'étude des modes d'utilisation et des problèmes de mise en œuvre des formes typiques d'utilisation de connaissances spéciales lors d'enquêtes sur des crimes contre la vie et la santé d'une personne. sur la base d'une analyse textuelle des dispositions de la législation en vigueur, d'une généralisation de matériel empirique, en particulier de matériel d'enquête et de pratique judiciaire, les auteurs déterminent quelles formes typiques de connaissances particulières sont mises en œuvre lors de l'enquête préliminaire sur les crimes contre la vie et la santé d'une personne. Pour cela, des méthodes scientifiques générales telles que l'analyse et la synthèse, ainsi que des méthodes statistiques, ont été utilisées. Grâce à leur application, l'opportunité d'apporter des modifications aux dispositions de la législation de procédure pénale en vigueur a été justifiée, ainsi que la nécessité de développer une approche unifiée de l'expertise de la souffrance psychologique, du préjudice moral et de la recherche de l'équivalent de son montant monétaire. l'expression a été discutée. Les raisons sont définies et l'opportunité de mise en œuvre lors de l'enquête des consultations psychologiques est soulignée. Un certain nombre d'autres dispositions sont justifiées.

Nos chercheurs ne restent pas à l'écart des thèmes dominants du progrès scientifique : l'étude de l'intelligence artificielle. *Nataliia Filipenko*, *Anastasiia Kupriianova*, *Aleksandar Ivanovic* ont consacré l'article à l'étude des problèmes liés à l'utilisation de l'intelligence artificielle et des technologies de l'information et de la communication pour prévenir les cyberattaques contre des infrastructures critiques, où ils ont tenté une analyse scientifique

de certains aspects de l'influence illégale (terroriste) sur objets d'infrastructure critiques et moyens de survie en Ukraine. Une telle pertinence de l'étude est due à la nécessité réelle d'améliorer les mesures contre les attaques cyberterroristes en utilisant les capacités de l'intelligence artificielle et des technologies de l'information et de la communication afin de créer des méthodes scientifiques et pratiques efficaces. À son tour, *Dmytro Kaliuzhnyi* écrit sur l'expérience internationale des fondements juridiques de l'utilisation de l'intelligence artificielle dans les activités des forces de l'ordre. Parce que l'intelligence artificielle est devenue partie intégrante des services répressifs modernes, leur offrant des opportunités sans précédent en matière de prévention, d'enquête et d'analyse des délits. Les technologies d'intelligence artificielle, telles que : les systèmes de biométrie et de reconnaissance faciale, les algorithmes de prévision de l'activité policière, la vision aux rayons X de l'IA, modifient les méthodes traditionnelles de travail des forces de l'ordre dans le sens d'une augmentation de leur efficacité et de leur efficacité. Cependant, outre les avantages potentiels, l'adoption généralisée de l'IA dans les forces de l'ordre soulève des problèmes éthiques, juridiques et sociaux qui nécessitent une attention accrue de la part des organismes législatifs, exécutifs et répressifs des États. Sur la base de l'analyse des actes réglementaires et de l'expérience législative de l'UE, des États-Unis et d'autres pays développés du monde dans le domaine de la réglementation juridique de l'utilisation de l'IA, l'auteur met en évidence les tendances et les principes d'utilisation des technologies de l'IA dans les activités répressives. .

Les enquêtes sur les infractions pénales liées à la circulation illégale d'armes sont impossibles sans l'utilisation de connaissances particulières, du moins sans connaissances dans le domaine de la balistique criminalistique en particulier et de la science criminalistique des armes en général. Compte tenu de la prévalence dans le poids spécifique de la criminalité enregistrée des infractions pénales spécifiées, l'objectif de l'article est défini comme la clarification des formes typiques d'utilisation de connaissances spéciales, qui sont mises en œuvre au stade de l'enquête préalable au procès. des infractions pénales liées à la circulation illégale d'armes, la mise en place de problèmes qui se posent dans les activités répressives en la matière. Sur la base de l'analyse effectuée, il a été établi que l'utilisation de connaissances particulières dans le domaine de la criminalistique des armes est typique, qui consiste le plus souvent dans la mise en œuvre de trois formes, en particulier lors d'actions d'enquête (recherche), dans le forme d'examen médico-légal, lors des investigations criminalistiques préliminaires. Il est prouvé que seuls deux des formulaires spécifiés contribuent à l'obtention de sources procédurales de preuves, tandis que les recherches préliminaires et les contrôles des dossiers criminalistiques visent à leur tour à obtenir des informations d'orientation.

Olena Makarova et *Angelina Salnikova* ont consacré leurs enquêtes scientifiques à la participation d'un spécialiste dans les procédures pénales. La première révèle la tactique consistant à impliquer un spécialiste dans les interrogatoires, et la seconde analyse la participation de spécialistes dans les procédures pénales pour enquêter sur les infractions pénales liées à la violence domestique.

Dans l'article, sur la base d'une analyse textuelle des dispositions de la législation en vigueur et d'approches théoriques, une tentative a été faite pour déterminer l'essence de l'enquête dans le cadre d'une procédure pénale, pour décrire les questions problématiques qui se posent au cours de sa procédure. Il a été constaté qu'au stade actuel de développement du droit de la procédure pénale, il est tout à fait permis de comprendre l'activité du défenseur dans le cadre d'une procédure pénale dans le cadre d'une enquête sur les droits de l'homme, qui consiste en l'exercice des pouvoirs qui lui sont conférés par la loi. afin de connaître les circonstances réelles de la commission d'une infraction pénale, d'établir et d'enregistrer les données factuelles pertinentes et d'en prouver l'opportunité, la recevabilité et le caractère convaincant devant l'accusation, le juge d'instruction et le tribunal, en fonction du stade de l'infraction pénale. procédures, la nature des tâches à résoudre. Il a été établi qu'il est permis de mener de telles enquêtes dans le cadre de la protection prévue, tandis que la légalisation des matériaux collectés n'est possible que si un certain nombre de critères sont remplis.

Doctorant du Centre national de la recherche scientifique « Institut d'expertise judiciaire professeur émérite M. S. Bokarius » *Volodymyr Popov* a choisi comme sujet de recherche le problème de l'ingérence dans les activités des représentants des autorités de l'État : particularités de la situation. Il affirme que lors de l'enquête sur toute infraction pénale,

les informations sur l'événement qui a eu lieu, telles que le lieu, l'heure, les modalités, etc., doivent être vérifiées et prouvées. Parmi elles, les informations sur les circonstances de la commission d'une infraction pénale occupent également une place importante, car elles jouent un rôle important dans la détermination des algorithmes d'enquête (recherche) et d'actions procédurales qui doivent être menées afin d'assurer la solution du problème. tâches tactiques de l'enquête. La situation d'ingérence dans les activités des représentants des autorités de l'État ne fait pas exception. Selon les résultats de la recherche scientifique, il a été établi que la situation de l'infraction pénale est un élément obligatoire de la qualification médico-légale des infractions pénales liées à l'ingérence dans les activités des représentants des autorités de l'État, qui comprend des informations sur le lieu et l'heure de la commission de ces infractions pénales et d'autres signes chacun de ces éléments est caractérisé.

L'enquête scientifique de *Dmytro Tsyplitskyi* vise à obtenir des preuves pour la défense. Le défenseur joue un rôle important dans la mise en œuvre des normes internationales dans le domaine de la protection des droits de l'homme et des libertés fondamentales. Dans la littérature juridique et dans la pratique judiciaire, l'attention a été attirée à plusieurs reprises sur le fait que l'étendue des pouvoirs de l'avocat de la défense pour défendre le suspect ou l'accusé est limitée et ne correspond pas aux principes d'égalité des parties, de concurrence, etc. Cependant, la plupart des recommandations et suggestions proposées restent lettre morte. Notre attention est attirée sur la question de l'obtention de preuves par la défense dans le cadre d'une procédure pénale à tous les stades de la défense. À cet égard, l'objectif de l'article est de clarifier l'état du soutien législatif à l'obtention de preuves par un avocat de la défense dans le cadre d'une procédure pénale, en présentant une proposition visant à améliorer le système de législation de procédure pénale. Sur la base de la généralisation des développements théoriques, en tenant compte des besoins modernes de la pratique des droits de l'homme, des propositions d'amendements à la loi ukrainienne « sur le plaidoyer et le plaidoyer » ont été formulées, et la vision de l'auteur concernant certains aspects de l'obtention de preuves par un avocat de la défense dans les procédures pénales a été soulignée.

Yuliya Khlystun examine les concepts de « serment », de « violation du serment » et de révocation pour les motifs spécifiés d'un sujet spécial - un juge, et note que les normes prévoyant la procédure et la procédure de révocation doivent être efficaces, compte tenu du fait que des exigences élevées sont imposées au juge (tant lors de sa nomination que pendant l'administration de la justice), et doit agir comme un garant fiable contre les révocations illégales. Chaque étape de la procédure disciplinaire contre un juge doit offrir des garanties du travail pour la sécurité des droits qui ne peuvent être violés. Il a été conclu que le licenciement devrait avoir lieu en tenant compte des dispositions du Code du travail de l'Ukraine, en tenant compte des normes de la législation spéciale qui définit le statut d'un juge, et qu'il devrait y avoir un système efficace de garanties pour la protection des droits du travail, qui devrait fonctionner dans les conditions actuelles.

Traditionnellement, la partie recherche de la revue est clôturée par la description bibliographique de la publication « Prof. M.S. Bokarius. Certificats de travaux pratiques requis pour être complétés et soumis par les étudiants de la Faculté de médecine de l'Université impériale de Kharkiv pour leur formation pratique en médecine légale. N° 7. Preuve pour examen médico-légal humain. Lois nécessaires à la certification d'un médecin dans l'exercice des fonctions d'expert et de médecin légiste.

Kharkiv Typographie et Lithographie de M. Zylberberg et fils. 1917 », qui a été réalisé par un chercheur du Centre national de la recherche scientifique « Institut d'expertise judiciaire professeur émérite M. S. Bokarius », *Kateryna Sylenok*.

Nous gagnerons ensemble! Tout sera Ukraine! Gloire à nos héros!

Avec un respect sincère et l'espoir d'une coopération plus fructueuse !

Premier directeur adjoint

Du Centre national de la recherche scientifique « Institut d'expertise judiciaire professeur émérite M. S. Bokarius » du Ministère de la Justice de l'Ukraine,

Docteur en droit, Professeur

Hanna SPITSYNA

Przemówienie otwierające

Drodzy czytelnicy, koledzy, przyjaciele!

Przedmowę rozpocznę słowami, które zakończyły przedmowę ósmego numeru – Chwała Ukrainie! Razem zwyciężymy!

Pomimo wojny, którą Federacja Rosyjska rozpoczęła z miłującą wolność Ukrainą, Narodowe Centrum Badawcze „Instytut Ekspertyzy Sądowej im. Były. prof. M. S. Bokarius” z Ministerstwa Sprawiedliwości Ukrainy nadal działa na rzecz Zwycięstwa. Uczymy się sami i przekazujemy swoje doświadczenie innym.

W dniach 13-17 maja 2024 r. na terenie Łotewskiej Akademii Obrony Narodowej odbyło się seminarium naukowo-praktyczne „Aspekty prawne w czasie wojny” w trybie offline, w którym uczestniczyli przedstawiciele naszej instytucji, Narodowej Akademii Prawa im. Jarosława Mądrego, Narodowa Akademia Wojsk Lądowych im Hetman Petro Sahaidachny, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Ukrainy. Łotewscy koledzy zaprosili ukraińskich uczestników do wymiany doświadczeń w zakresie działalności instytucji edukacyjnych, organów ścigania, organów ścigania, struktur sądowych i instytucji eksperckich medycyny sądowej w warunkach rosyjskiej agresji militarnej na Ukrainę. Uczestnikami seminarium byli pracownicy Łotewskiej Akademii Obrony Narodowej, Państwowej Wyższej Szkoły Policji, Łotewskiej Żandarmerii Wojskowej, Centrum Szkolenia Śledczych przy Państwowej Wyższej Szkole Policyjnej, biegłych służb kryminalistycznych, prokuratury, sądów itp.

W dniu 17 maja 2024 roku odbyło się znaczące wydarzenie w życiu naukowców i ekspertów medycyny sądowej – międzynarodowa konferencja naukowo-praktyczna „Aktualne zagadnienia ekspertyzy sądowej i kryminalistyki”, poświęcona 100. rocznicy urodzin słynnego naukowca w dziedzinie kryminalistyki i kryminologii M. S. Romanow. Wydarzenie zostało zorganizowane online w Charkowie na bazie Narodowego Centrum Badawczego ISE. Konferencja zgromadziła ponad 150 uczestników z Ukrainy i innych krajów świata: Grecji, Gruzji, Hiszpanii, Łotwy, Litwy, Mołdawii, Polski, Słowacji, Turcji itp.

W dniach 28-31 maja 2024 r. w Madrycie (Hiszpania) odbyło się doroczne spotkanie członków ENFSI, w którym wzięła udział Jewgienija Kovkina, kierownik laboratorium studiów artystycznych, językoznawstwa i badań psychologicznych, kandydatka nauk filologicznych i czołowa pracownik naukowy wydziału podyplomowego i studiów doktoranckich, kandydat nauk prawnych, profesor nadzwyczajny Serhij Perepelitsa. Uczestnicy dyskutowali nad kwestią członkostwa ENFSI w instytucji naukowo-badawczej zajmującej się badaniami kryminalistycznymi Azerbejdżanu, a także wysłuchali sprawozdania z działalności ENFSI na rok 2023 i planu pracy na rok 2025. Przy okazji podajemy to w tym numerze magazynu. Przedstawiciel Instytutu Badawczego w Dublinie (Irlandia) przedstawił propozycje organizacji spotkania uczestników ENFSI w 2025 roku. Uczestnicy omówili i uzgodnili w drodze głosowania zmiany w statucie ENFSI, wybrali nowy zarząd.

W dniu 7 czerwca 2024 roku odbyło się IV Ogólnoukraińskie Forum Ekspertów Kryminalistycznych zorganizowane przez Dniepropietrowski Instytut Ekspertyz Sądowych z inicjatywy Ministerstwa Sprawiedliwości Ukrainy w formacie mieszanym (online na platformie ZOOM oraz offline w sala konferencyjna Grand Hotelu Łwów). Pomimo agresji militarnej Federacji Rosyjskiej na Ukrainę jest to już czwarte Forum mające na celu rozwiązanie pilnych problemów krajowych badań kryminalistycznych. W tym roku wydarzenie poświęcone było zachowaniu potencjału naukowego i kadrowego w działalności ekspertyzy kryminalistycznej w warunkach stanu prawnego stanu wojennego, co stanowi istotne kryterium pomyślnej realizacji w szczególności ekspertyzy kryminalistycznej oraz pełnego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości Ukrainy w ogóle.

Kandydat nauk ekonomicznych, dyrektor Narodowego Centrum Badań „Instytut Ekspertyz Sądowych im. Były. prof. M.S. Bokarius” *Serhii Tiulieniev* w artykule „Wszczęcie postępowania karnego w związku z dokonaniem rozboju: cechy i kwestie problematyczne” twierdzi, że o realizacji zadań postępowania karnego w dużej mierze decyduje zespół czynników, do których zaliczają się działania prokuratura, której powierzono obowiązki rejes-

trowania informacji o popełnionym przestępstwie i przedstawiania dowodów w postępowaniu karnym. Biorąc pod uwagę złożoność tej działalności, zwłaszcza w tych kategoriach przestępstw, w których działalność kryminalno-nielegalna polega na czynnościach związanych z przygotowaniem, bezpośrednim popełnieniem i ukrywaniem popełnionych czynów, cel artykułu określono jako wyjaśnienie typowych podstawy wszczęcia postępowania karnego na podstawie faktu popełnienia czynów związanych z nielegalnym przejęciem i zajęciem mienia oraz innego majątku przedsiębiorstw, instytucji, organizacji, określenie sposobów rozwiązania określonych problemów problematycznych powstałych po zarejestrowaniu przestępstwa, ustalenie typowych form organizacyjno-prawnych działania strony ścigającej na tym etapie czynności procesowej karnej. Na podstawie analizy teoretycznej i uogólnienia danych empirycznych autor stwierdza, że charakter działalności prokuratury na początku postępowania karnego fakt napadu realizowany jest w dwóch niezależnych formach organizacyjno-prawnych, a mianowicie: inicjatywnej i funkcjonalnej (protokole), a uzasadniony jest także szereg innych zapisów.

Regulacje regulacyjno-prawne oraz treść zadań wykonawczych i wykonawczych organów i instytucji służących wykonywaniu kar stały się przedmiotem badań zespołu autorów, w skład którego weszli *Anatolii Stepaniuk, Nataliia Filipenko, Serhii Lukashevych, Karyna Salaieva*. Badacze są zgodni co do tego, że obowiązujące ustawodawstwo daje podstawy do powierzania organom ścigania organów i instytucji odpowiedzialnych za wykonywanie kar. Działalność organów i instytucji wykonujących kary, które organizacyjnie wchodzi w skład struktury Państwowej Służby Kryminalnej, uważa się za działalność organów ścigania, ponieważ struktury organizacyjne i urzędnicy tych organów pełnią funkcje egzekwowania prawa i egzekwowania prawa. W sferze wykonywania kar realizowane są funkcje egzekwowania prawa oraz funkcje egzekwowania prawa organów i instytucji wykonujących kary. Treść tych funkcji można zrozumieć poprzez doprecyzowanie kierunków i głównych zadań organów i instytucji wykonywania kar, które są określone w ustawach i regulaminach regulujących ich działalność.

Profesor *Oleksandr Yukhno i Kateryna Penzieva* w swoim esej naukowym „Problematyczne zagadnienia balistyki kryminalistycznej i kryminalistycznych materiałów wybuchowych w przedprocesowym dochodzeniu w sprawie przestępstw w perspektywie pokojowej, wojennej i powojennej” retrospektywnie badają podstawy balistyki kryminalistycznej i kryminalistycznych materiałów wybuchowych, trendy i przyczyny szerzenia się nielegalnego obrotu bronią palną, amunicją i materiałami wybuchowymi w pokojowym stanie przedwojennym, a także od rozpoczęcia działań wojennych na obszarze działania Operacji Antyterrorystycznej i Operacji Sił Połączonych, a także w obecnym stanie wojny i określić trendy wraz z prognozowaniem w perspektywie powojennej. Jednocześnie dokonano analizy obowiązującego krajowego ustawodawstwa karnego i procesowego oraz jego zmian w zakresie kwalifikacji i cech dochodzenia w sprawie tego typu przestępstw w różnych okresach oraz tendencji jego stosowania i współczynnika wprowadzenia do czynności organów ścigania przez śledczych, śledczych i prokuratorów na badanych etapach, zwłaszcza przy porównaniu spokojnych czasów przedwojennych i stanu wojennego. Zgodnie z wynikami badania autorzy słusznie stwierdzają, że w czasie stanu wojny liczba faktów związanych z nielegalnym obrotem bronią palną, zaopatrzeniem wojskowym i materiałami wybuchowymi pozostaje znacząca ze względu na duży ich wyciek z okupowanych osiedli, z miejsc działań wojennych i operacji wojskowych, podczas logistyki ich dostaw oraz w indywidualnych przypadkach związanych z nadużyciami lub zaniedbaniami poszczególnych dowódców jednostek wojskowych, ich osób odpowiedzialnych materialnie z naruszeniem procedury księgowej oraz brakami w odpisie takich wojskowych nieruchomości. W związku z powyższym, a także skutkami nielegalnych nalotów samolotów, systemów rakietowych i artyleryjskich na miejsca stałego pobytu obywateli, instytucje oświatowe, rozrywkowe i inne, miejsca odpoczynku oraz obiekty cywilne infrastruktury obszarów zaludnionych Ukrainie i pojazdom z ludnością cywilną znacznie wzrosła liczba powołań biegłych z zakresu balistyki kryminalistycznej i kryminalistycznych badań materiałów wybuchowych, w związku z czym odpowiednio wzrosło obciążenie ekspertów przeprowadzaniem określonych badań, co wymaga dodatkowych zadań dla kierownictwa instytucji eksperckich w celu zwiększenia liczby tej kategorii ekspertów i, w związku z tym, do przeprowadzania badań pisma ręcznego i kryminalistycznych badań księgowych, ponieważ prowadząc określoną ewidencję broni, zainteresowane osoby własnoręcznie wypełniają odpowiednie formularze dokumentów urzędowych.

Autorzy podkreślają specyfikę działań śledczych, pytających, aby wziąć pod uwagę i przestrzegać odpowiednich metod i technik kryminalistycznych i balistycznych do oględzin miejsca zdarzenia w celu pełnej i jakościowej identyfikacji, naprawy, odzyskania i oceny broni palnej, amunicji, materiałów wybuchowych, ich elementów i pozostałości oraz inne przedmioty odkryte przez funkcjonariuszy organów ścigania po określonym ostrzale, które potwierdzają te fakty i wyniki dochodzenia, które zostaną skierowane do Międzynarodowego Trybunału lub Trybunału Karnego. Autorzy podkreślają, że istotne pozostają kwestie przygotowania do przeprowadzenia badanych typów egzaminów, w tym odpowiednie zadawanie pytań, z uwzględnieniem stanu wojny oraz użycia określonego sprzętu wojskowego, rakiet, pocisków, który nie był badany w czasie pokoju i wymaga wykorzystania dodatkowej specjalistycznej wiedzy i rozwiązywanie problematycznych kwestii zwiększających efektywność interakcji pomiędzy pracownikami zainteresowanych ministerstw i agencji. Na podstawie wyników badania opracowano propozycje i rekomendacje, które zwiększą efektywność postępowania przygotowawczego i prowadzenia badań eksperckich w rozważanym perspektywnym kierunku.

Ivan Iemets wraz z Waszym pokornym sługą interesował się tematem ochrony praw ofiar zbrodni wojennych: określeniem sposobów zapobiegania ich wtórnej wiktymizacji. Ponieważ obecne warunki rozwoju naszego kraju, w szczególności sytuacja geopolityczna i stan środowiska bezpieczeństwa, realizują potrzebę zwiększenia efektywności organów ścigania, zapewnienia skutecznego przeciwdziałania zbrodniom wojennym i przestępstwom karnym wojennym, jest konieczne, aby zapewnić ochronę i przywrócenie praw ofiar. Mając na uwadze powyższe, cel artykułu sformułowano jako zdefiniowanie i scharakteryzowanie cech ochrony praw ofiar zbrodni wojennych i przestępstw wojennych, a także opracowanie zaleceń metodologicznych dla poprawy efektywności tej aktywności. Twierdzi się, że w chwili obecnej teoria prawa nie formułuje definicji pojęć „zbrodnie wojenne” i „zbrodnie karne związane z wojną”, ani nie definiuje konkretnych rodzajów przestępstw, które bezpośrednio należą do tej grupy. Zarysowano sposoby zreformowania przepisów obowiązującego prawodawstwa postępowania karnego, uwzględniając potrzebę ochrony ofiar zbrodni wojennych i zapobiegania przypadkom ich wtórnej wiktymizacji.

Profesor *Vlada Husieva* i *Daria Khoroshun* poświęcili swój artykuł badaniu kierunków wykorzystania i problemów realizacji typowych form wykorzystania wiedzy specjalnej podczas dochodzeń w sprawie przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu osoby. Na podstawie analizy tekstowej przepisów obowiązującego ustawodawstwa, uogólnienia materiału empirycznego, w szczególności materiału praktyki śledczej i sądowej, autorzy określają, jakie typowe formy wiedzy specjalistycznej są realizowane podczas przygotowawczego dochodzenia w sprawie przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu człowieka. Wykorzystano w tym celu takie ogólne metody naukowe, jak analiza i synteza, a także metody statystyczne. Dzięki ich zastosowaniu uzasadniona została celowość dokonywania zmian w przepisach obowiązującego prawodawstwa karnego procesowego, a także konieczność wypracowania jednolitego podejścia do bieglego ustalania cierpień psychicznych, szkód moralnych oraz ustalania równowartości ich pieniężnego wyrażenia zostało zakwestionowane. Zdefiniowano przyczyny i podkreślono celowość ich wdrożenia podczas badania konsultacji psychologicznych. Uzasadniono szereg innych postanowień.

Nasi badacze nie pozostają z dala od „głównego nurtu” tematów postępu naukowego – badań nad sztuczną inteligencją. *Nataliia Filipenko*, *Anastasiia Kupriianova*, *Aleksandar Ivanović* poświęcili artykuł badaniu problemów wykorzystania sztucznej inteligencji oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w zapobieganiu cyberatakach na obiekty infrastruktury krytycznej, podejmując próbę naukowej analizy niektórych aspektów nielegalnego (terrorystycznego) wpływu na obiekty infrastruktury krytycznej i systemy podtrzymywania życia na Ukrainie. Taka trafność badania wynika z realnej potrzeby doskonalenia środków przeciwdziałania atakom cyberterrorystycznym z wykorzystaniem możliwości sztucznej inteligencji oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu stworzenia skutecznych metod naukowych i praktycznych. Z kolei *Dmytro Kaliuzhnyi* pisze o międzynarodowych doświadczeniach prawnych podstaw wykorzystania sztucznej inteligencji w działalności organów ścigania. Ponieważ sztuczna inteligencja stała się integralną częścią współczesnych organów ścigania, oferując im niespotykane dotąd możliwości w zakresie zapobiegania, prowadzenia dochodzeń i analizy przestępstw. Technologie sztucznej inteligencji, takie jak: systemy biometryczne i rozpoznawania twarzy, algorytmy przewidywania

działań policji, wizja rentgenowska AI, zmieniają tradycyjne metody pracy organów ścigania w kierunku zwiększenia jej efektywności i skuteczności. Jednak oprócz potencjalnych korzyści powszechne przyjęcie sztucznej inteligencji w organach ścigania rodzi kwestie etyczne, prawne i społeczne, które wymagają większej uwagi ze strony stanowych organów ustawodawczych, wykonawczych i organów ścigania. Na podstawie analizy aktów prawnych oraz doświadczeń legislacyjnych UE, USA i innych rozwiniętych krajów świata w zakresie regulacji prawnych wykorzystania AI autor wskazuje trendy i zasady wykorzystania technologii AI w działaniach organów ścigania.

Młody naukowiec *Rustam Elchyn Ohly Veliev*, absolwent Instytutu Badawczego Prawa Publicznego w Dnieprze, wypowiada się na łamach magazynu w artykule „Wykorzystanie wiedzy specjalistycznej podczas śledztwa w sprawie nielegalnego handlu bronią”. Dochodzenie w sprawie przestępstw związanych z nielegalnym obrotem bronią jest niemożliwe bez wykorzystania wiedzy specjalistycznej, a przynajmniej bez wiedzy z zakresu balistyki sądowej, w szczególności i nauk o broni sądowej w ogóle. Mając na uwadze dominację w okręgarze właściwym rejestrowanej przestępczości określonych przestępstw, cel artykułu określono jako wyjaśnienie typowych form wykorzystania wiedzy specjalistycznej, które są realizowane na etapie dochodzenia przedprocesowego przestępstwa związane z nielegalnym obrotem bronią, ustalenie problematycznych kwestii pojawiających się w działaniach organów ścigania w tej kwestii. Na podstawie przeprowadzonej analizy ustalono, że typowe jest wykorzystanie wiedzy specjalistycznej z zakresu kryminalistyki o broni, które polega najczęściej na realizacji trzech jej form, w szczególności w trakcie czynności dochodzeniowo-śledczych (poszukiwawczych), w formie badania kryminalistycznego, podczas wstępnych dochodzeń kryminalistycznych. Uzasadniono także, że jedynie dwa z wymienionych formularzy przyczyniają się do uzyskania procesowych źródeł dowodowych, natomiast badania wstępne i kontrole akt kryminalistycznych mają z kolei na celu uzyskanie informacji orientacyjnych.

Olena Makarova i *Angelina Salnikova* poświęciły swoje badania naukowe udziałowi specjalistów w postępowaniu karnym. pierwsza – ujawnia taktykę angażowania specjalisty w przesłuchanie, druga zaś analizuje udział specjalistów w postępowaniu karnym dotyczącym dochodzenia w sprawie przestępstw związanych z przemocą w rodzinie.

Mykola Kolomoitsev prezentuje artykuł „Dochodzenie w sprawie praw człowieka w postępowaniu karnym: istota i problemy prowadzenia”, w którym na podstawie analizy tekstowej przepisów obowiązującego ustawodawstwa oraz podejść teoretycznych podjęto próbę określenia istoty ludzkiego prawa dochodzenia dotyczącego praw w postępowaniu karnym, aby przedstawić problematyczne kwestie, które pojawiają się w trakcie postępowania. Na obecnym etapie rozwoju prawa karnego procesowego całkiem dopuszczalne jest rozumienie dochodzenia dotyczącego praw człowieka jako działania obrońcy w postępowaniu karnym, polegającego na korzystaniu z przyznanych mu przez prawo uprawnień w celu dowiedzenia się rzeczywistych okoliczności popełnienia przestępstwa, ustalenia i zarejestrowania odpowiednich danych faktycznych oraz wykazania ich prawdziwości i dopuszczalności oraz przekonywalności przed prokuraturą, sędzią śledczym i sądem, w zależności od etapu postępowania karnego, charakteru zadań być rozwiązanych. Autor podkreśla dopuszczalność prowadzenia takich badań w ramach zamierzonej ochrony, natomiast legalizacja zebranych materiałów możliwa jest jedynie po spełnieniu szeregu kryteriów.

Doktorant Narodowego Centrum Naukowego „Instytut Ekspertyz Sądowych im. Były. prof. SM. Bokariusza” *Volodymyr Popov* jako przedmiot badań wybrał problem ingerencji w działalność przedstawicieli władz państwowych: osobliwosci sytuacji. Twierdzi, że w trakcie dochodzenia w sprawie przestępstwa należy ustalić i udowodnić informacje o zdarzeniu, które miało miejsce, takie jak miejsce, czas, sposób itp. Ważne miejsce wśród nich zajmują także informacje o okolicznościach popełnienia przestępstwa, gdyż odgrywają one istotną rolę przy ustalaniu algorytmów czynności dochodzeniowo-śledczych (poszukiwawczych) i procesowych, jakie należy przeprowadzić, aby zapewnić rozwiązanie zagadki taktyczne zadania śledztwa. Sytuacja ingerencji w działalność przedstawicieli władz państwowych nie jest wyjątkiem. Na podstawie wyników badań naukowych ustalono, że sytuacja karalna jest obowiązkowym elementem kryminalistycznej charakterystyki przestępstw związanych z ingerencją w działalność przedstawicieli organów państwowych, która obejmuje informację o miejscu i czasie popełnienia przestępstwa. scharakteryzowano popełnienie tych przestępstw oraz inne znamiona.

Dochodzenie naukowe *Dmytro Tsyplitskyi* ma na celu uzyskanie dowodów na potrzeby obrony. Ważną rolę we wdrażaniu międzynarodowych standardów w zakresie ochrony praw człowieka i podstawowych wolności odgrywa obrońca. W literaturze prawniczej i praktyce sądowej wielokrotnie zwracano uwagę na fakt, że zakres uprawnień obrońcy do obrony podejrzanego lub oskarżonego jest ograniczony i nie odpowiada zasadom równości stron, konkurencji itp. Większość proponowanych zaleceń i sugestii pozostaje jednak niezrealizowana. Naszą uwagę zwraca problematyka pozyskiwania dowodów przez obronę w postępowaniu karnym na wszystkich etapach obrony. W tym zakresie cel artykułu sformułowano jako wyjaśnienie stanu prawnego wsparcia uzyskiwania materiału dowodowego przez obrońcę w postępowaniu karnym, przedstawienie propozycji usprawnienia systemu prawodawstwa procesowego karnego. Na podstawie uogólnienia opracowań teoretycznych, uwzględniając współczesne potrzeby praktyki praw człowieka, sformułowano propozycje nowelizacji Ustawy Ukrainy „O rzecznictwie i adwokacie”, a także autorską wizję dotyczącą niektórych aspektów pozyskiwania dowodów przez osobę. Podkreślono obrońcę w postępowaniu karnym.

Yuliya Khlystun analizuje pojęcia „przysięgi”, „złamania przysięgi” i zwolnienia ze stanowiska z określonej przyczyny szczególnego podmiotu – sędziego, i zauważa, że normy określające tryb i tryb odwołania ze stanowiska, biorąc pod uwagę fakt, że przed sędzią stawiane są wysokie wymagania (zarówno przy powoływaniu, jak i przy sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości), jest on skuteczny i musi działać jako rzetelny gwarant przed bezprawnymi zwolnieniami. Na każdym etapie postępowania dyscyplinarnego wobec sędziego muszą istnieć działające gwarancje bezpieczeństwa praw, których nie wolno naruszać. Stwierdzono, że zwolnienie powinno nastąpić zgodnie z przepisami Kodeksu pracy Ukrainy i z uwzględnieniem norm przepisów szczególnych ustalających status sędziego oraz że powinien istnieć skuteczny system gwarancji ochrony pracy wynikające z nich prawa powinny mieć zastosowanie do dzisiejszych warunków.

Tradycyjnie część naukową czasopisma zamyka opis bibliograficzny publikacji „Prof. N. S. Bocarius. Informacje na temat zajęć praktycznych, które muszą odbyć i złożyć studenci Wydziału Lekarskiego Cesarskiego Uniwersytetu w Charkowie w ramach praktyki z zakresu medycyny sądowej. Nr 7. Informacja o badaniu sądowo-lekarskim danej osoby. Przepisy prawa, z którymi powinien zapoznać się lekarz wykonujący obowiązki biegłego i lekarza medycyny sądowej. Charków. Typografia i litografia: M. Zylberberg i S-vya. 1917”, które wykonał pracownik naukowy Narodowego Centrum Naukowego „Instytut Ekspertyz Sądowych im. Były. prof. M. S. Bokarius”, *Kateryna Silenok*.

Razem zwyciężymy! Wszystko będzie Ukrainą! Chwała naszym Bohaterom!
Z wyrazami szacunku i nadzieją na dalszą owocną współpracę!

Pierwszy zastępca dyrektora
Narodowego Centrum Naukowego „Instytut Ekspertyz Sądowych
nazwany po Były. prof. M. S. Bokarius” Ministerstwa Sprawiedliwości Ukrainy,
Doktor nauk prawnych, Profesor

Hanna SPITSYNA

Geography of the authors of the issue

HAYKOBI CTATTI
SCIENCE ARTICLES
WISSENSCHAFTSARTIKE
ARTICLES SCIENTIFIQUES
ARTYKUŁY NAUKOWE

Serhii Tiulieniev

DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.01>
UDC 343.98 (477)

Serhii Tiulieniev,

PhD in Economics,
Director at National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute»
Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9685-1536>
e-mail: tiulieniev1976@gmail.com

Commencement Of A Criminal Proceeding Related To Raiding: Peculiarities And Problematic Issues

Successful execution of tasks in a criminal proceeding is significantly influenced by various factors, with the actions of the prosecution playing a pivotal role. It falls upon the prosecution to record information about the committed criminal offense and the proof in a criminal proceeding. Considering the complexity of these activities, particularly in categories of criminal offenses involving preparation, direct commission, and concealment, the Article Purpose is to clarify typical grounds for commencing a criminal proceeding. It focuses on acts related to the unlawful acquisition and seizure of property and assets belonging to enterprises, institutions, and organizations. What is more, it aims to address identified problematic issues that arise after a criminal offense is registered and to establish typical organizational and legal forms for the prosecution's activities during this stage of criminal procedural activity. After theoretical analysis and generalizing empirical data, it has been determined that the prosecution's activity at the beginning of a criminal proceeding related to raiding occurs in two distinct organizational and legal forms: initiative and functional (protocol). Additionally, several other provisions have been substantiated.

Keywords: raiding, criminal offense registration, criminal proceeding commencement, economic entity, urgent investigative (search) actions, procedural action.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

Research Problem Formulation. In legal practice, there are cases where the mistakes of individual participants in legal relations significantly affect the ability to resolve tasks of a criminal proceeding and administer justice. Therefore, theorists make every effort to develop proven approaches to address problematic issues arising at all stages of criminal procedural activity. Our attention is drawn to the initial stage of the investigation of criminal offenses related to the unlawful acquisition of land and other violations of the rights of economic entities, which, in particular, are criminally punishable, that is those with signs of raiding.

Examining problematic issues of the initial stage in raiding investigations that may arise immediately after the commencement of a criminal proceeding is crucial, given the complex nature of criminal activity in this area, which encompasses not only the preparation and direct commission of raiding but also a wide range of actions related to concealing the consequences of socially dangerous acts.

Analysis of Essential Research and Publications. Eminent Ukrainian scientists such as S. Ye. Ablamskyi, Yu. P. Alenin, T. M. Barabash, O. A. Vakulik, A. F. Volobueiv, I. V. Hloviuk, V. H. Honcharenko, O. V. Kaplina, L. M. Loboiko, V. T. Nor, O. Yu. Tatarov, H. K. Teteriatnyk, V. M. Trofymenko, V. I. Farynnyk, I. V. Churikova, A. Z. Yakubova, and others have contributed to the development of the issues related to commencing a criminal proceeding

Сергій Тюленєв

ПОЧАТОК КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ УЧИНЕННЯМ РЕЙДЕРСТВА: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

in Ukraine. Certain procedural and forensic aspects of commencing criminal proceedings and the initial stage of pre-trial investigation have also been elaborated by V. M. Beschastnyi and O. V. Oderii¹, O. A. Vakulik², V. A. Zhuravel³, L. M. Hurtieva⁴, M. A. Pohoretskyi⁵, O. A. Samoilenko⁶, A. V. Stolitnii⁷, Z. M. Toropetska⁸, S. S. Cherniavskiy⁹, and many others. At the same time, the issues surrounding the commencement of a criminal proceeding in connection with the identification of signs of raiding have not yet been explored either in the theory of criminal procedure science or in criminalistics, underscoring the relevance and timeliness of developing this research area.

The Article Purpose is to specify typical grounds for commencing a criminal proceeding based on actions related to unlawful acquisition and seizure of property and other assets of enterprises, institutions, organizations, outline ways to resolve emerging issues, and identify typical organizational and legal forms of activity of the prosecution party at this stage of criminal procedural activity.

Main Content Presentation. Legal principles governing the conduct of economic activities in Ukraine are enshrined in:

- the Constitution of Ukraine;
- international legal agreements ratified by the Verkhovna Rada of Ukraine, including the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and the Protocol to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime, and the Directive of the European Parliament on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering, etc.;
- the Economic Code of Ukraine and the Code of Commercial Procedure of Ukraine;
- the Civil Code of Ukraine and the Civil Procedure Code of Ukraine;
- the Tax Code of Ukraine;
- the Laws of Ukraine On State Registration of Corporeal Rights to Real Estate and Their Encumbrances, On Amendments to Certain Laws of Ukraine on Ensuring the Inviolability of Property Rights, On Limited Liability and Additional Liability Companies, On Protection of Economic Competition, On Protection Against Unfair Competition, On the Fundamental Principles of State Supervision (Control) in the Field of Economic Activity, On

Виконання завдань кримінального провадження вагомою мірою зумовлено комплексом чинників, серед яких вагоме місце займають дії сторони обвинувачення, на яку покладено обов'язки щодо реєстрації відомостей про вчинене кримінальне правопорушення та доказування у кримінальному провадженні. Ураховуючи складність такої діяльності, особливо в тих категоріях кримінальних правопорушень, кримінально-протиправна діяльність у яких складається з дій щодо підготовки, безпосереднього вчинення та приховування вчинених діянь, мету статті визначено як з'ясування типових підстав початку кримінального провадження за фактом учинення дій, пов'язаних із протиправним поглинанням і захопленням майна й інших активів підприємств, установ, організацій, визначення шляхів розв'язання означених проблемних питань, що виникають після реєстрації кримінального правопорушення, установлення типових організаційно-правових форм діяльності сторони обвинувачення на цьому етапі кримінальної процесуальної діяльності. На підставі теоретичного аналізу й узагальнення емпіричних даних з'ясовано, що характер діяльності сторони обвинувачення на початку кримінального провадження за фактом учинення рейдерства, здійснюється в двох самостійних організаційно-правових формах, а саме: ініціативній і функціональній (протокольній), а також обґрунтовано низку інших положень.

Ключові слова: рейдерство, реєстрація кримінального правопорушення, початок кримінального провадження, суб'єкт господарювання, першочергові слідчі (розшукові) дії, процесуальна дія.

¹ Бесчастний В. М., Одерій О. В. Відкриття кримінального провадження (теоретико-прикладний аспект). Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслідування: зб. тез наук.-практ. семінару (м. Львів, 01 груд. 2017 р.). Львів: ЛьвДУВС. 2017. С. 26-30.

² Вакулік О. А. Реформування кримінального процесуального законодавства в частині регламентації початку досудового розслідування. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 4. С. 160-166.

³ Журавель В. А. Початок досудового розслідування: деякі процесуальні та організаційно-тактичні проблеми. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2015. № 1. С. 250-259.

⁴ Гуртієва Л. М. Початок кримінального провадження України та стадії досудового розслідування. *Правова держава*. 2017. № 25. С. 155-159.

⁵ Погорєцький М. А. Початок досудового розслідування: окремі проблемні питання. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 1. С. 93-103.

⁶ Самоїленко О. А. Початок кримінального провадження (з позицій криміналістичної науки). *Право і суспільство*. 2019. № 2. С. 226-231.

⁷ Столітній А. В. Початок досудового розслідування: правова природа, регламентація та межі прокурорського нагляду. *Право і суспільство*. 2015. № 4 (3). С. 200-206.

⁸ Топорецька З. М. Особливості початку кримінального провадження по фактах зайняття гральним бізнесом. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 1. С. 127-132.

⁹ Чернявський С. С. Законодавче удосконалення початку кримінального провадження як чинник підвищення ефективності протидії злочинності. Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення: матеріали наук.-практ. конф. (м. Київ, 26 берез. 2016 р.). Київ: НАВС. 2016. С. 32-36.

Serhii Tiulieniev

COMMENCEMENT OF A CRIMINAL PROCEEDING RELATED TO RAIDING: PECULIARITIES AND PROBLEMATIC ISSUES

Successful execution of tasks in a criminal proceeding is significantly influenced by various factors, with the actions of the prosecution playing a pivotal role. It falls upon the prosecution to record information about the committed criminal offense and the proof in a criminal proceeding. Considering the complexity of these activities, particularly in categories of criminal offenses involving preparation, direct commission, and concealment, the Article Purpose is to clarify typical grounds for commencing a criminal proceeding. It focuses on acts related to the unlawful acquisition and seizure of property and assets belonging to enterprises, institutions, and organizations. What is more, it aims to address identified problematic issues that arise after a criminal offense is registered and to establish typical organizational and legal forms for the prosecution's activities during this stage of criminal procedural activity. After theoretical analysis and generalizing empirical data, it has been determined that the prosecution's activity at the beginning of a criminal proceeding related to raiding occurs in two distinct organizational and legal forms: initiative and functional (protocol). Additionally, several other provisions have been substantiated.

Keywords: raiding, criminal offense registration, criminal proceeding commencement, economic entity, urgent investigative (search) actions, procedural action.

Commencement Of A Criminal Proceeding Related To Raiding: Peculiarities And Problematic Issues

International Commercial Arbitration, On Mediation, On the Anti-Monopoly Committee of Ukraine, etc.;

- other legal regulations.

Legal grounds for bringing a person to responsibility for encroachment upon the established legal principles of conducting economic activity are governed by: the Criminal Code of Ukraine (hereinafter referred to as the CC), the Criminal Procedure Code of Ukraine (hereinafter referred to as the CPC), the Code of Administrative Proceedings of Ukraine, the Code of Ukraine on Administrative Offenses, etc. In this regard, only the existence of sufficient grounds indicating the commission of an act envisaged by the Special Part of the Criminal Code of Ukraine constitutes a basis for commencing a criminal proceeding.

The direction of a criminal proceeding is determined by its objectives, which are outlined in Article 2 of the CPC of Ukraine. In accordance with the regulations of criminal procedural legislation, a criminal proceeding should be understood as pre-trial investigation and a court proceeding, as well as procedural actions undertaken in relation to the commission of an act stipulated in the Law of Ukraine On Criminal Liability¹⁰. At the same time, at each of the outlined stages, there is an investigation into the event that occurred, and due to the specificity of the social relations arising in this situation, such activity is referred to as criminal procedural activity.

According to the theory of legal science, criminal procedural activity is carried out in connection with the submission and receipt of a request or notification by an investigator, inquiring officer, or prosecutor regarding a committed criminal offense, or in the case of independent discovery by investigators or prosecutors of information about a potential criminal offense from another source of circumstances that collectively may indicate a committed crime or an impending criminal offense or other socially dangerous act¹¹. Facts stated in procedural documents also serve as grounds for initiating a criminal proceeding. From a theoretical perspective, studying the specifics of criminal activity is important for developing guidelines for efficient and adequate responses to notifications of unlawful activities, and for pinpointing the sequence of actions in this regard¹². Such guidelines will be of practical importance, as they will contribute to the correct identification of the best methods for establishing the circumstances of a crime on the basis of the information available to the prosecution at the initial stage of investigation. Taking into account that the quality of pre-trial investigation, both during the conduct of procedural actions and when making procedural decisions, depends on the correctness of actions taken by the investigator

or inquiring officer conducting a pre-trial investigation¹³, we consider it necessary,

¹⁰ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>

¹¹ Гуртієва Л. М. Указана праця. С. 155-156.

¹² Гусєва В. О. Особливості відкриття кримінального провадження і початкового етапу розслідування у злочинах проти працівників. Актуальні питання кримінального процесу і криміналістики, удосконалення діяльності судової і правоохоронної систем: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої пам'яті професора М. Й. Курочки (м. Северодонецьк, 19 трав. 2017 р.). Северодонецьк, 2017. С. 186.

¹³ Гусєва В. О. Особливості методики розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи. Впровадження нового Кримінального процесуального кодексу України в правоохоронну діяльність та навчальний процес: досвід та шляхи

following the regulatory provisions and guided by the results of the analysis of empirical data, to ascertain which grounds for commencing a criminal proceeding are typical during the investigation of criminal offenses related to raiding.

The commencement of a pre-trial investigation is linked to entering information into the Unified Register of Pre-trial Investigations (hereinafter referred to as URPI). Upon receiving a notification or request of raiding activities, or in the event of independently discovering such signs, it is essential to thoroughly gather information about the source from which the circumstances indicating the commission of a criminal offense have been uncovered. If it involves natural persons, it is necessary to collect their personal information, including details about their occupation, connections, and determine their awareness of the circumstances of the event they reported. Additionally, it is important to establish whether they were harmed by the event or reported it because of their own active public involvement.

The receipt of a request alleging a criminal offense against an individual is the most common reason for commencing a criminal proceeding based on signs of raiding. A significant number of these requests are received via mail and are submitted by the victim's representative: an attorney at law to whom the affected economic entity has turned. Thus, for example, the request by the victim's representative served as the basis for commencing a criminal proceeding investigated by the Horodyshchenskyi District Court of Cherkasy Region concerning the illegal seizure of property belonging to CHERKASY-DNIPRO AGRO LLC, including shares owned by its founders, accounting for 100% ownership collectively held by individuals S and K ¹⁴.

If information about raiding activities is obtained from another source, it also requires proper procedural documentation. For instance, when specific details are highlighted on social media during the monitoring of open sources, information can be recorded by examining computer data or compiling the Berkeley Protocol. We believe that such actions should be documented as required after the appropriate information is entered into URPI.

Information may also indicate that raiding is only in the planning stage, and certain persons are only involved in preparatory actions, while the actual socially dangerous act has not yet been committed. Legal literature suggests proposals for the mandatory verification of information regarding planned criminal offenses ¹⁵. It is important to note that the current Criminal Procedure Code of Ukraine does not govern the procedure for conducting verification, and therefore, in our opinion, it should be carried out only after the relevant information has been entered into the Unified Register of Pre-trial Investigations (URPI). If the aforementioned grounds are refuted, the investigator, inquiring officer, or prosecutor will have all grounds to make a lawful and justified decision to close a criminal proceeding under clauses 1 or 2 of Part 1 of Article 284(1) of the Criminal Procedure Code of Ukraine, which will remain in force even during its appeal to the investigating judge.

удосконалення: матеріали наук.-практ. конф. (м. Харків, 05 квіт. 2013 р). Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2013. С. 287-290.

¹⁴ Вирок Городищенського районного суду Черкаської області від 29.05.2019 у справі № 691/540/19. Єдиний державний реєстр судових рішень: офіц. сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82048005>

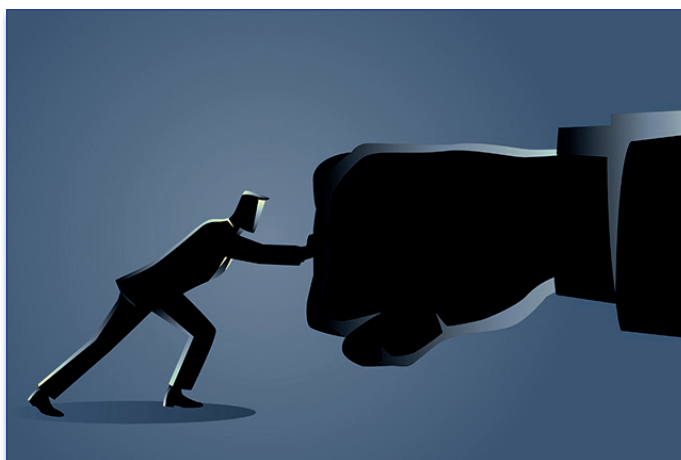
¹⁵ Гуртієва Л. М. Указана праця. С. 156.

Serhii Tiulieniev

EINLEITUNG EINES STRAFVERFAHRENS WEGEN RAZZIEN: BESONDERHEITEN UND PROBLEME

Die erfolgreiche Erledigung von Aufgaben in einem Strafverfahren wird maßgeblich von verschiedenen Faktoren beeinflusst, wobei die Maßnahmen der Staatsanwaltschaft eine entscheidende Rolle spielen. Es obliegt der Staatsanwaltschaft, Informationen über die begangene Straftat und die Beweise in einem Strafverfahren aufzuzeichnen. In Anbetracht der Komplexität dieser Aktivitäten, insbesondere bei Kategorien von Straftaten, die Vorbereitung, direkte Begehung und Verschleierung beinhalten, besteht der Zweck des Artikels darin, typische Gründe für die Einleitung eines Strafverfahrens zu klären. Er konzentriert sich auf Handlungen im Zusammenhang mit dem unrechtmäßigen Erwerb und der Beschlagnahme von Eigentum und Vermögenswerten von Unternehmen, Institutionen und Organisationen. Darüber hinaus zielt er darauf ab, identifizierte problematische Fragen anzugehen, die nach der Registrierung einer Straftat auftreten, und typische organisatorische und rechtliche Formen für die Aktivitäten der Staatsanwaltschaft in dieser Phase der strafrechtlichen Tätigkeit festzulegen. Nach theoretischer Analyse und Verallgemeinerung empirischer Daten wurde festgestellt, dass die Tätigkeit der Staatsanwaltschaft zu Beginn eines Strafverfahrens im Zusammenhang mit Razzien in zwei unterschiedlichen organisatorischen und rechtlichen Formen erfolgt: initiativ und funktional (Protokoll). Darüber hinaus wurden mehrere weitere Bestimmungen konkretisiert.

Schlüsselwörter: Razzia, Straftatenregister, Einleitung eines Strafverfahrens, wirtschaftliche Einheit, dringende Ermittlungs-(Durchsuchungs-)Maßnahmen, Verfahrenshandlungen.

Serhii Tiulieniev

OUVERTURE D'UNE PROCÉDURE PÉNALE LIÉE À UN RAID : PARTICULARITÉS ET PROBLÈMES

La réussite de l'exécution des tâches dans une procédure pénale est fortement influencée par divers facteurs, les actions du ministère public jouant un rôle central. Il incombe au ministère public d'enregistrer les informations sur l'infraction pénale commise et d'en apporter la preuve dans le cadre d'une procédure pénale. Compte tenu de la complexité de ces activités, en particulier dans les catégories d'infractions pénales impliquant la préparation, la commission directe et la dissimulation, l'objectif de l'article est de clarifier les motifs typiques pour l'ouverture d'une procédure pénale. Il se concentre sur les actes liés à l'acquisition et à la saisie illégales de biens et d'actifs appartenant à des entreprises, des institutions et des organisations. De plus, il vise à résoudre les problèmes identifiés qui surviennent après l'enregistrement d'une infraction pénale et à établir des formes organisationnelles et juridiques typiques pour les activités du ministère public au cours de cette étape de la procédure pénale. Après analyse théorique et généralisation des données empiriques, il a été déterminé que l'activité du ministère public au début d'une procédure pénale liée à un raid se déroule sous deux formes organisationnelles et juridiques distinctes : initiative et fonctionnelle (protocole). De plus, plusieurs autres dispositions ont été étayées.

Mots clés : perquisitions, enregistrement d'infractions pénales, ouverture d'une procédure pénale, entité économique, actions d'enquête (recherche) urgentes, actions procédurales.

Considering that the current legislation on criminal procedure stipulates a unique procedure for conducting criminal proceedings, such as conducting them in the form of private prosecution, it is necessary to delve into this issue in more detail. As set out in Part 4 of Article 26 of the CPC of Ukraine, "Criminal proceedings such as private prosecution shall be initiated only upon the request of the victim. Dropping charges by the victim or his/her representative in cases specified in this Code shall be the unconditional ground for closing criminal proceedings"¹⁶. In the context of our study, it should be noted that criminal offenses such as Making Bankrupt (Article 219 of the CC of Ukraine), Illegal Collection for the Purpose of Use or Use of Information that Constitutes Banking or Trade Secrets (Article 231 of the CC of Ukraine), Disclosure of Commercial, Banking or Professional Secrets on Capital Markets and Organised Commodity Markets (Article 232 of the CC of Ukraine), etc.)¹⁷. Therefore, for these crimes, the only basis for commencing a criminal proceeding is the victim's request, stating that a crime has been committed against him/her. This request must be filed within the statute of limitations for holding a person criminally liable for committing these crimes.

In legal practice, situations often arise when, during the pre-trial investigation of a criminal case, the investigator or prosecutor discovers evidence of another crime or another incident of criminal misconduct, which also requires legal assessment. It is essential that, when disjoining materials of a criminal offence (Article 217 of the CPC of Ukraine), the prosecutor explicitly states that copies of materials should also be provided when making this decision. These specifically designated materials are copies of procedural documents and will constitute the initial materials for a further criminal proceeding.

Another common reason for commencing a criminal proceeding in connection with raiding is voluntary reports of law enforcement agencies, including those from operational units, and less frequently, community police officers. If obtained information indeed contains details related to raiding, such information will be submitted for consideration to the head of the pre-trial investigation agency by a decision of the head of the respective police department or agency, who will decide whether to initiate a pre-trial investigation of a criminal offense and enter the information in the URPI¹⁸.

Therefore, typical materials that may be considered sufficient to commence a criminal proceeding and provide a preliminary legal assessment of actions that are believed to have signs of raiding include:

- requests from victims—entrepreneurs, founders of economic entities regardless of their organizational and legal forms, or shareholders of the authorized capital of an economic entity—concerning actions of a raiding nature towards their assets;
- requests from heads or other authorized individuals—who are employed workers—regarding the commission of raiding actions concerning assets owned by the economic entity;
- notifications from representatives of enterprises, institutions, organizations, as

¹⁶ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>

¹⁷ Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 №2341-III. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

¹⁸ Самойленко О. А. Указана праця. С. 228.

well as state registrars or notaries, regarding the submission for registration of an economic entity or for the registration of a specific legal transaction involving forged documents or documents with signs of forgery;

- notification from the Anti-Raider Office concerning identification of signs of committing a criminal offense related to raiding;
- independent identification by law enforcement agencies of signs indicating the commission of raiding actions, including during the investigation of other criminal offenses¹⁹.

It is worth noting that, based on the analysis of investigative practices regarding the peculiarities of the initial stage of a criminal proceeding, O. A. Samoilenko has identified four distinct organizational and legal forms of commencing a criminal proceeding, including: 1) non-alternative; 2) alternative; 3) non-initiative; 4) initiative. The author identified that the non-alternative form of commencing a proceeding involves receiving a request or notification from an investigator on a committed criminal offense, which must be entered into the URPI within 24 hours. In the alternative form of commencing a proceeding, the investigator evaluates materials used to verify information from crime-related operational sources. In view of the author, the non-initiative form is implemented by the investigator through methodological support of operational search activities within the framework of an operational search case. The initiative form entails the investigator independently discovering evidence of another criminal offense during the pre-trial investigation of a criminal case that has already been assigned for investigation²⁰.

O. A. Samoilenko's approach is undoubtedly innovative, so we consider it necessary to apply it in the context of the criminal offenses we are investigating. Firstly, it should be noted that disjoining the non-initiative form does not entirely align with the current provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine. This is because the investigator is not directly involved with materials from operational-search activities, and identification of signs of a criminal offense or its preparation serves as the basis for commencing a criminal proceeding. Secondly, in our opinion, the initiative can be considered a form of initiating pre-trial investigation when signs of a criminal offense are independently identified by the investigator. Thus, within the scope of our inquiry, this could include situations where a criminal proceeding is initiated on the basis of the investigator's or prosecutor's review of the register of responses to complaints handled by the Anti-Raider Office. Given that the investigator independently identifies signs of a criminal offense during the pre-trial investigation and is obliged to initiate a pre-trial proceeding regarding the detected fact, it is difficult to agree that this is an initiative form. Thirdly, the alternative form, which requires mandatory commencement of a criminal proceeding, raises some doubts. In legal practice, it is not uncommon for the head of the pre-trial investigation body to review collected materials and, not finding signs of a criminal offense, conclude that the received request should be addressed according to the procedure set out in the Law of Ukraine On Citizens'

Serhii Tiulieniev

WSZCZĘCIE POSTĘPOWANIA KARNEGO ZWIĄZANEGO Z NAJAZDEM: SPECYFIKACJE I ZAGADNIENIA PROBLEMATYCZNE

Na pomyślną realizację zadań w postępowaniu karnym duży wpływ ma wiele czynników, przy czym kluczową rolę odgrywa działanie prokuratora. Obowiązkiem prokuratora jest utrwalanie informacji o popełnionym przestępstwie i przedstawianie jego dowodów w postępowaniu karnym. Biorąc pod uwagę złożoność tych czynności, zwłaszcza w kategoriach przestępstw polegających na przygotowaniu, bezpośrednim popełnieniu i zatajeniu, celem artykułu jest wyjaśnienie typowych przesłanek wszczęcia postępowania karnego. Koncentruje się na czynach związanych z nielegalnym nabywaniem i zajmowaniem mienia oraz majątku należącego do firm, instytucji i organizacji. Ponadto ma na celu rozwiązanie zidentyfikowanych problemów, które pojawiają się po zarejestrowaniu przestępstwa oraz ustalenie typowych form organizacyjno-prawnych działania prokuratury na tym etapie postępowania karnego. Po analizie teoretycznej i uogólnieniu danych empirycznych ustalono, że działalność prokuratury na początku postępowania karnego związanego z obławą odbywa się w dwóch odrębnych formach organizacyjno-prawnych: inicjatywnej i funkcjonalnej (protokole). Ponadto poparto kilka innych przepisów.

Słowa kluczowe: przeszukania, rejestracja przestępstw, wszczęcie postępowania karnego, podmiot gospodarczy, pilne czynności dochodzeniowo-ślędcze (poszukiwawcze), czynności procesowe.

¹⁹ Степанюк Р. Л. Сучасні криміналістичні засоби та методи протидії злочинності : навч. посіб. / Р. Л. Степанюк, В. О. Гусева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2024. С. 142-143.

²⁰ Самойленко О. А. Указана праця. С. 228.

Appeals. Therefore, we believe that the initial stage of investigating a criminal case related to raiding can be manifested in two distinct organizational and legal forms, namely:

- in the initiative form, which involves independently establishing the commission of a criminal offense related to raiding, registering information about it in the URPI, and subsequently investigating the detected fact;
- in the functional (protocol) form, which presupposes that the prosecution, upon receiving a request or notification of the commission of a criminal offense, carries out actions prescribed by law, i.e., acts in accordance with defined functional duties.

Conclusions. Relying on the analysis of theoretical developments and empirical data synthesis, we consider the following to be typical grounds for commencing a criminal proceeding in connection with raiding:

- requests from victims—entrepreneurs, founders of economic entities regardless of their organizational and legal forms, or shareholders of the authorized capital of an economic entity, etc.—concerning actions of a raiding nature towards their assets;
- requests from heads or other authorized individuals—who are employed workers—regarding the commission of raiding actions concerning assets owned by the economic entity;
- notifications from representatives of enterprises, institutions, organizations, as well as state registrars or notaries, regarding the submission for registration of an economic entity or for the registration of a specific legal transaction involving forged documents or documents with signs of forgery or other actions aimed at implementation of criminal intent related to raiding;
- notification from the Anti-Raider Office concerning identification of signs of committing a criminal offense related to raiding;
- independent identification by law enforcement agencies of signs indicating the commission of raiding actions, including during the investigation of other criminal offenses.

In light of the nature of prosecution activity, we believe that commencing a criminal proceeding for raiding typically occurs in two distinct organizational and legal forms, namely:

- in the initiative form, which involves independently establishing the commission of a criminal offense related to raiding, registering information about it in the URPI, and subsequently investigating the detected fact;
- in the functional (protocol) form, which presupposes that the prosecution, upon receiving a request or notification of the commission of a criminal offense, carries out actions prescribed by law, i.e., acts in accordance with defined functional duties

References

- Beschastnyi, V. M., Oderii, O. V. (2017). Vidkryttia kryminalnoho provadzhennia (teoretyko-prykladnyi aspekt). Protsesualne ta kryminalistychnе zabezpechennia dosudovoho rozsliduvannia: zb. tez nauk.-prakt. seminaru (m. Lviv, 01 hrud. 2017 r.). Lviv : LvDUVS. S. 26-30. [in Ukrainian].
- Cherniavskyi, S. S. (2016). Zakonodavche udoskonalennia pochatku kryminalnoho provadzhennia yak chynnyk pidvyshchennia efektyvnosti protydyi zlochynnosti. Kryminolohichna teoriia i pratyka: dosvid, problemy sohodennia ta shliakhy yikh

- vyrishennia: materialy nauk.-prakt. konf. (m. Kyiv, 26 berez. 2016 r.). Kyiv : NAVS. S. 32-36. [in Ukrainian].
- Hurtiieva, L. M. (2017). Pochatok kryminalnoho provadzhennia Ukrainy ta stadii dosudovoho rozsliduvannia. *Pravova derzhava*. № 25. S. 155-159. [in Ukrainian].
- Husieva, V. O. (2013). Osoblyvosti metodyky rozsliduvannia zlochyniv proty zhyttia ta zdorov'ia osoby. Vprovadzhennia novoho Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy v pravookhoronnu diialnist ta navchalnyi protses: dosvid ta shliakhy udoskonalennia: materialy nauk.-prakt. konf. (m. Kharkiv, 05 kvit. 2013 r). Kharkiv: Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. S. 287-290. [in Ukrainian].
- Husieva, V. O. (2017). Osoblyvosti vidkryttia kryminalnoho provadzhennia i pochatkovoho etapu rozsliduvannia u zlochynakh proty pratsivnykiv. Aktualni pytannia kryminalnoho protsesu i kryminalistyky, udoskonalennia diialnosti sudovoi i pravookhoronnoi system: materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf., prysviachenoj pam'iaty profesora M. Y. Kurochky (m. Sievierodonetsk, 19 trav. 2017 r.). Sievierodonetsk. S. 186 – 189. [in Ukrainian].
- Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-1> [in Ukrainian].
- Pohoretskyi, M. A. (2015). Pochatok dosudovoho rozsliduvannia: okremi problemni pytannia. *Visnyk kryminalnoho sudochynstva*. № 1. S. 93-103. [in Ukrainian].
- Samoilenko, O. A. (2019). Pochatok kryminalnoho provadzhennia (z pozytsii kryminalistychnoi nauky). *Pravo i suspilstvo*. № 2. S. 226-231. [in Ukrainian].
- Stepaniuk, R. L. (2024). Suchasni kryminalistychni zasoby ta metody protydii zlochynnosti : navch. posib. / R. L. Stepaniuk, V. O. Husieva ; MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv : KhNUVS. 232 s. [in Ukrainian].
- Stolitnii, A. V. (2015). Pochatok dosudovoho rozsliduvannia: pravova pryroda, rehlementatsiia ta mezhi prokurorskoho nahliadu. *Pravo i suspilstvo*. № 4 (3). S. 200-206. [in Ukrainian].
- Toporetska, Z. M. (2015). Osoblyvosti pochatku kryminalnoho provadzhennia po faktakh zainiattia hralnym biznesom. *Visnyk kryminalnoho sudochynstva*. № 1. S. 127-132. [in Ukrainian].
- Vakulik, O. A. (2013). Reformuvannia kryminalnoho protsesualnoho zakonodavstva v chastyni rehlementatsii pochatku dosudovoho rozsliduvannia. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav*. № 4. S. 160-166. [in Ukrainian].
- Vyrok Horodyshchenskoho raionnoho sudu Cherkaskoi oblasti vid 29.05.2019 u spravi № 691/540/19 // Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen : ofits. sait. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82048005>. [in Ukrainian].
- Zhuravel, V. A. (2015). Pochatok dosudovoho rozsliduvannia: deiaki protsesualni ta orhanizatsiino-taktychni problemy. *Visnyk Luhanskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav imeni E.O. Didorenka*. № 1. S. 250-259. [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 26.02.2024

Suggested Citation:

Tiulieniev, S. (2024). Commencement Of A Criminal Proceeding Related To Raiding: Peculiarities And Problematic Issues. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 1 (9). 28-35. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.01>

DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.02>
UDC 343.98 (477)

Anatolii Stepaniuk

Professor, Doctor of Law, Professor at the Law Department of National Aerospace University – “Kharkiv Aviation Institute” NAU “KhAI”, Kharkiv, Ukraine
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0877-6319>
e-mail: a.stepaniuk@ukr.net

Anatolii Stepaniuk

Nataliia Filipenko,

Doctor of Law, Professor, Professor at the Law Department of National Aerospace University – “Kharkiv Aviation Institute” NAU “KhAI”, Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9469-3650>
e-mail: n.filipenko@khai.edu

Nataliia Filipenko

Salaieva Karyna

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor of Department of Legal Regulation of the Economy, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2991-946X>
e-mail: salaieva@gmail.com

Serhii Lukashevych

PhD in Law, Associate Professor at the Law Department of National Aerospace University – “Kharkiv Aviation Institute” NAU “KhAI”, Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8386-6237>
e-mail: s.lukashevych@khai.edu

Serhii Lukashevych

Legal Regulation And Content Of Law Application And Law Enforcement Functions Within Penitentiary Bodies And Institutions

This article demonstrates that current legislation provides grounds to classify penitentiary bodies and institutions (bodies and institutions for the enforcement of punishments) as law enforcement agencies. The activities of bodies and institutions for the enforcement of punishments, which are organizationally part of the State Criminal-Executive Service of Ukraine, are viewed as law enforcement activities. This is because the organizational structures and officials of these bodies perform law application and law enforcement functions. The law application and law enforcement functions of penitentiary bodies and institutions are carried out in the area of punishment enforcement. Understanding the content of these functions is possible by clarifying activity areas and main tasks of penitentiary bodies and institutions, as defined in the laws and regulations governing their activities.

Keywords: penitentiary bodies and institutions, law enforcement activity, law enforcement function, activity areas and main tasks of penitentiary bodies and institutions, criminal executive activity.

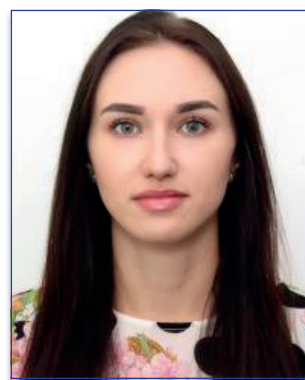
Research Problem Formulation. The Ukrainian legislation classifies penitentiary bodies and institutions as law enforcement agencies since they fulfil law application and law enforcement functions. It is generally known that law enforcement activity is the activity of state bodies, officials who, within their competence, act to enforce laws and subordinate legislation by adopting law application acts. Law enforcement activities are carried out within the framework of law application. To understand the essence of the law enforcement function within penitentiary bodies and institutions, it is necessary to specify the main focus and tasks of these bodies, which are strategically determined by their primary mission: the enforcement of punishments. Punishment en-

forcement is carried out within the primary area of activity of penitentiary bodies and institutions, such as criminal executive activity, which falls under the umbrella of law enforcement. The law enforcement function of penitentiary bodies and institutions is a direction of state activity in the area of penitentiary, reflecting the essence of this activity.

Analysis of Research and Publications Introducing the Resolution for This Issue. Research on the law enforcement function of state authorities has been performed by Aver'ianov V.B., Babaiev V.K., Bandurka O.M., Bezpalova O.I., Bielov D.M., Bielova M.V., Bratel S.H., Volosko V.V., Voluiko O., Hlosnichenko I.P., Druchek O., Dubynskyi I.Yu., Dudchenko O.Yu., Zahumenna Yu.O., Kolomiets Yu.M., Kolpakov V.K., Komarov S.A., Komziuk A.T., Kryzhna V.V., Kuznietsov I.A., Lukashevych V.H., Melnyk M.I., Moskovets V.I., Nehodchenko O.V., Oksamytnyi V.V., Osadchyi V.I., Osaulenko A.O., Ostrovskiy S.O., Rabinovych P.M., Savytska N.A., Sazhniev I.V., Skakun O.F., Sokolenko O.L., Tyshchenko M.M., Khavroniuk M.I., Khropaniuk V.N., Filipenko N. Ye., Shai R. Ya., Shkarupa V.K., and others. Indisputably, a considerable number of research developments focusing on the law enforcement function, conducted by experts in various fields of law, allow us to determine the significance and place of this function among other functions of the state. However, from our perspective, insufficient consideration is given to clarifying the issues concerning the substantive content of the law enforcement function, particularly in the activities of penitentiary bodies and institutions.

The Article Purpose is to identify key, crucial, and objective information containing the most valuable data regarding the law enforcement function performed by penitentiary bodies and institutions in the legal regulations governing their activities. Characterizing the law enforcement function in the activities of penitentiary bodies and institutions appears impossible without elucidating the categorical apparatus contained in the legal regulations governing the field of penitentiary and reflecting the qualitative peculiarities of the law enforcement function in this area. In our view, this task can be addressed by referring to legal regulations governing the activities of penitentiary bodies and institutions. The means to achieve this goal is the compilation of extracts from primary sources, defining the main areas of activity, key tasks, and functions of penitentiary bodies and institutions, thus creating a comprehensive overview. After conducting analytical-synthetic processing of legal regulations in the field of penitentiary, an information product should be obtained that outlines the scope of activities of penitentiary bodies and institutions, demonstrating the substantive content of law application and law enforcement functions they implement.

Main Content Presentation. Clause 14 of Article 92 of the Constitution of Ukraine states that the activities of the bodies and institutions for the enforcement of punishments are exclusively determined by the laws of Ukraine. According to established views in domestic jurisprudence, the activities of bodies and institutions for the enforcement of punishments are considered one of the types of legal activities, namely law enforcement activities. The Law of Ukraine On State Protection of Court and Law-Enforcement Bodies Staff clearly indicates that penitentiary bodies and institutions are law enforcement agencies, that is, bodies that fulfill law application or law enforcement functions¹. In turn, Art. 6 of the Law of Ukraine On State Criminal-Executive Service of Ukraine sets out that the State Criminal-Executive Service of Ukraine performs law application and law enforcement functions².

Karyna Salaieva

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

¹ Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>

² Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text>

Анатолій Степанюк,
Наталія Філіпенко,
Сергій Лукашевич,
Карина Салаєва

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ТА ЗМІСТ ПРАВОЗАСТОСОВНОЇ І ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЙ ОРГАНІВ ТА УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

У статті показано, що чинне законодавство дає підстави відносити органи та установи виконання покарань до правоохоронних органів. Діяльність органів і установ виконання покарань, які організаційно входять в структуру Державної кримінально-виконавчої служби, розглядається як правоохоронна діяльність, оскільки організаційні структури і посадові особи цих органів виконують правозастосовну і правоохоронну функції. Правоохоронна і правозастосовна функції органів та установ виконання покарань реалізуються у сфері виконання покарань. Зрозуміти змістовне наповнення цих функцій можливо шляхом з'ясування напрямків і основних завдань органів та установ виконання покарань які визначені у законах і підзаконних нормативно-правових актах, що регулюють їх діяльність.

Ключові слова: органи і установи виконання покарань, правоохоронна діяльність, правоохоронна функція, напрями і основні завдання органів та установ виконання покарань, кримінально-виконавча діяльність.

The Law of Ukraine On State Protection of Court and Law-Enforcement Bodies Staff classifies bodies and institutions for the enforcement of punishments, including pre-trial detention centers, as enforcement agencies. This is because they perform law application or law enforcement functions, specifically through their employees' direct participation in enforcing judgments, decisions, rulings, and orders of courts, as well as orders issued by agencies conducting operational search activities, pre-trial investigation, and prosecutors³.

The Law of Ukraine On the State Criminal-Executive Service of Ukraine provides a broader understanding of who performs law application or law enforcement functions within this Service. These include its structural units such as central executive authority responsible for implementing state policy in the field of criminal punishment enforcement, its regional authorities, Criminal Executive Inspection Service (which have been absent since 2017: as stated by the authors), penitentiary institutions, pre-trial detention centers, paramilitary formations, educational institutions, healthcare facilities, enterprises of punishment enforcement institutions, other enterprises, institutions, and organizations created to support the tasks of the State Criminal-Executive Service of Ukraine. Therefore, the question arises: What is the substantive content of law application and law enforcement functions?

According to the Great Explanatory Dictionary of Modern Ukrainian Language, "function" refers to the work, duty, area of activity of someone or something. The purpose, role of something⁴. In turn, "work" is an action, in terms of its meaning: to do something. The process, action, functioning. To do: to engage in some kind of activity, action⁵.

In jurisprudence, functions of the state refer to the main areas of its activity, and the fulfillment of these functions is a process carried out through state bodies and their officials⁶. While discussing the state's law enforcement function, R. Ya. Shai highlights that the key criterion for distinguishing law enforcement agencies from other state bodies is the scope of tasks assigned to them⁷. In the science of administrative law, when analyzing the law enforcement function, it is also assumed that the functions of the state precisely represent the areas of its activities implemented by all state bodies⁸.

So, to conceptualize the bodies and institutions responsible for enforcing punishments as law enforcement agencies, one must ascertain the areas of their activities and the scope of their tasks: specifically what is the substantive content of their law enforcement and law application functions? The answer to this question can be found in the relevant legal regulations governing the activities of these bodies, as well as in the works of legal experts.

According to the Concept of Criminal Justice Reform in Ukraine, the system of agencies traditionally referred

³ Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>

⁴ Великий тлумачний словник сучасної української мови /Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ : Ірпінськ: ВТФ «Перун», 2005. С. 1552

⁵ Там само, С. 1228-1229

⁶ Дубинський І.Ю. Класифікаційні особливості функцій держави. URL: https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/4_2019/4.pdf

⁷ Шай Р.Я. Правоохоронна функція держави: теоретико-практичні аспекти. Автореф. дис. канд юрид наук. 12.00.01 Львів, 2012. 20 с. URL: <https://ena.lpnu.ua/bitstreams/16f15bc0-d71e-410d-b32f-0653794289e3/download>

⁸ Белов Д.М., Белова М.В. Правоохоронна функція держави: роль та місце органів прокуратури. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/06/4.pdf>

Anatolii Stepaniuk,
Nataliia Filipenko,
Serhii Lukashevych,
Karyna Salajeva

LEGAL REGULATION AND CONTENT OF LAW ENFORCEMENT AND LAW ENFORCEMENT FUNCTIONS OF PENITENTIARY BODIES AND INSTITUTIONS

The article shows that current legislation gives grounds to classify penitentiary bodies and institutions as law enforcement agencies. The activities of penitentiary bodies and institutions which are organisationally part of the structure of the State Penitentiary Service are considered to be law enforcement activities, since the organisational structures and officials of these bodies perform law enforcement and law enforcement functions. The law enforcement and law enforcement functions of penal bodies and institutions are implemented in the area of execution of sentences. It is possible to understand the content of these functions by clarifying the directions and main tasks of penal bodies and institutions which are defined in the laws and by-laws regulating their activities.

Keywords: penitentiary bodies and institutions, law enforcement, law enforcement function, directions and main tasks of penitentiary bodies and institutions, criminal executive activity.

- The law enforcement function is also reflected in the fact that the Deputy

¹¹ План діяльності Міністерства юстиції України на 2022-2024 роки. URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/%D0%A1%D1%82%D1%>

Anatolii Stepaniuk,
Nataliia Filipenko,
Serhii Lukashevych,
Karyna Salaieva

GESETZLICHE REGELUNG UND INHALT DER ECHTS DURCHSETZUNG UND RECHTS DURCHSETZUNGSFUNKTI- ONEN VON TRAFVOLLZUGSBEHÖR- DEN UND -INSTITUTIONEN

Zusammenfassung. Der Artikel zeigt, dass die aktuelle Gesetzgebung Anlass gibt, Strafvollzugsorgane und -einrichtungen als Strafverfolgungsbehörden einzustufen. Die Aktivitäten von Strafvollzugsorganen und -einrichtungen, die organisatorisch Teil der Struktur des staatlichen Strafvollzugsdienstes sind, werden als Strafverfolgungsaktivitäten betrachtet, da die Organisationsstrukturen und Beamten dieser Organe Strafverfolgungs- und Strafverfolgungsfunktionen ausüben. Die Strafverfolgungs- und Strafverfolgungsfunktionen von Strafvollzugsorganen und -einrichtungen werden im Bereich der Strafvollstreckung umgesetzt. Der Inhalt dieser Funktionen lässt sich verstehen, indem man die Richtungen und Hauptaufgaben von Strafvollzugsorganen und -einrichtungen erläutert, die in den Gesetzen und Verordnungen definiert sind, die ihre Aktivitäten regeln. Schlüsselwörter: Justizvollzugsbehörden und -anstalten, Strafverfolgung, Strafverfolgungsfunktion, Richtungen und Hauptaufgaben von Justizvollzugsbehörden und -anstalten, strafrechtliche Exekutivität.

Minister of Justice of Ukraine, among many other powers, “defines the main areas of activity for the interregional departments responsible for the execution of criminal punishments and probation within the Ministry, as well as authorized bodies for probation issues, institutions for punishment execution, pre-trial detention centers, paramilitary formations, healthcare institutions, enterprises of penitentiary institutions, and other enterprises, institutions, and organizations established to ensure the implementation of tasks by State Criminal-Executive Service of Ukraine”¹².

A structural unit of the Ministry of Justice of Ukraine is the Department for Cooperation with the State Criminal-Executive Service of Ukraine. The department’s main tasks include:

1. Participation within its authority in the formation and implementation of state policy in the field of criminal punishment enforcement and probation.

2. Facilitating cooperation between the Ministry and the Department for the Execution of Sentences, Public Institutions “Center of Probation”, “Health Care Center of the State Criminal-Executive Service of Ukraine”, “Public Institution General Directorate of the State Criminal-Executive Service of Ukraine”, and interregional departments for the enforcement of criminal punishments of the Ministry of Justice, penitentiary institutions, pre-trial detention centers, territorial (interregional) paramilitary units, and educational institutions of the State Criminal-Executive Service of Ukraine, including through the exchange of information between the Ministry and the bodies and institutions of the State Criminal-Executive Service of Ukraine.

3. Ensuring coordination among the activities carried out by the bodies and institutions within the State Criminal-Executive Service of Ukraine in accordance with the tasks assigned to the Department.

4. Ensuring cooperation with ministries, other central executive authorities, institutions, and organizations, as well as scientific and educational institutions, on matters related to the formation and implementation of state policy in the field of criminal punishment enforcement and probation.

5. Promoting international partnerships in the field of criminal punishment enforcement and probation. 6. Fulfilling specific assignments from the Ministry’s leadership regarding matters concerning the interaction of the Ministry with the bodies and institutions of the State Criminal-Executive Service of Ukraine¹³.

Within the Ministry of Justice, there is a Department of Internal

Security of the State Criminal-Executive Service of Ukraine and Justice Bodies, which also fulfills the law enforcement function based on its core tasks, namely:

1. Prevention, detection, and cessation of criminal and other offenses in all areas of activity of the Ministry, its territorial bodies, enterprises, institutions, and

80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD%202022-2024%20(1).pdf

¹² Висоцька Олена Володимирівна. Заступник Міністра юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/people/visotska-olena>

¹³ Відділ по роботі з системою Державної кримінально-виконавчої служби. URL: <https://minjust.gov.ua/m/viddil-po-roboti-z-sistemoyu-derzhavnoi-kriminalno-vikonavchoi-slujbi>

Anatolii Stepaniuk,
Natalia Filipenko,
Serhii Lukachevych,
Karyna Salaieva

RÉGLEMENTATION JURIDIQUE ET CONTENU DES FONCTIONS D'APPLICATION DE LA LOI DES ORGANISMES ET INSTITUTIONS PÉNITENCIAIRES

L'article montre que la législation actuelle permet de classer les organes et institutions pénitentiaires comme organismes chargés de l'application de la loi. Les activités des organes et institutions pénitentiaires qui font partie intégrante de la structure du Service pénitentiaire de l'État sont considérées comme des activités d'application de la loi, puisque les structures organisationnelles et les fonctionnaires de ces organismes exercent des fonctions d'application et d'application de la loi. Les fonctions de maintien de l'ordre et de maintien de l'ordre des organes et institutions pénitentiaires sont mises en œuvre dans le domaine de l'exécution des peines. Il est possible de comprendre le contenu de ces fonctions en clarifiant les orientations et les tâches principales des organismes et institutions pénitentiaires qui sont définies dans les lois et règlements régissant leurs activités.

Mots-clés : organes et institutions pénitentiaires, application de la loi, fonction d'application de la loi, orientations et tâches principales des organes et institutions pénitentiaires, activité exécutive pénale.

organizations within the Ministry's scope, as well as bodies and persons whose activities are directed and coordinated by the Minister, including subjects operating in areas where the Ministry implements state policy, along with institutions and organizations formed to ensure the execution of tasks by the State Criminal-Executive Service of Ukraine (hereinafter referred to as justice bodies).

2. Preventing infiltration of persons with criminal or self-serving intentions into the service of the State Criminal-Executive Service of Ukraine and justice bodies.

3. Participation in ensuring the Ministry's proper functioning.

4. Conducting a systematic analysis of the state of affairs within justice bodies to ensure compliance with legislation in fulfilling tasks.

5. Coordinating the activities of the structural internal security units of the State Criminal-Executive Service of Ukraine.

6. Organizing inspections of bodies and institutions of the State Criminal-Executive Service of Ukraine, probation authorities, and all other justice bodies to ensure compliance with legislation in performing tasks.

7. Conducting an analysis of the effectiveness of measures taken to counteract offenses.

8. Summarizing the practice of applying legislation within the Department's competence and submitting proposals to the Ministry's leadership for its improvement in the established manner.

9. Participation in the conduct of official investigations into crimes committed by officials of the State Criminal-Executive Service of Ukraine, probation authorities and other justice bodies, identification of the reasons and conditions contributing to their occurrence, and taking measures to eliminate them¹⁴.

Among the structural units of the Ministry of Justice of Ukraine, there is also the Department of Penitentiary Inspections whose main tasks include:

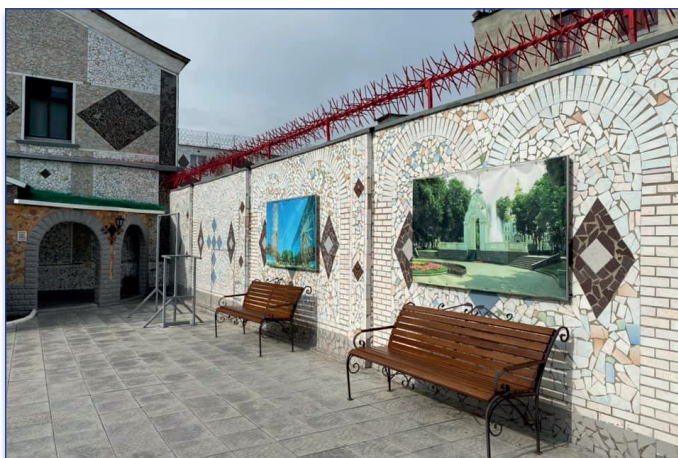
1. Participation in the formulation and implementation of state policy regarding the enforcement of criminal punishments within the bodies and institutions of the State Criminal-Executive Service of Ukraine.

2. Organization and support of internal control over the efficiency of the activities within the bodies and institutions of the State Criminal-Executive Service of Ukraine, ensuring adherence to the requirements of legislation during the enforcement and serving of criminal punishments in the bodies and institutions of the State Criminal-Executive Service of Ukraine, including during detention.

3. Organizing and supporting inspections within the bodies and institutions of the State Criminal-Executive Service of Ukraine to assess the efficiency of their activities and ensure conformity with the requirements of current legislation and international standards during the enforcement and serving of criminal punishments, as well as during detention.

4. Preparation of reports on the results of conducted inspections with recommendations for addressing identified violations and shortcomings.

5. Organizing and participating in the conduct of official investigations into emergency situations, violations of the

¹⁴ Відділ внутрішньої безпеки Державної кримінально-виконавчої служби України і органів юстиції. URL: <https://minjust.gov.ua/m/viddil-vnutrishnoi-bezpeki-derjavnoi-kriminalno-vikonavchoi-službi-ukraini-i-organiv-yustitsii>

Anatolii Stepaniuk,
Nataliia Filipenko,
Serhii Lukashevych,
Karyna Salaieva

REGULACJE PRAWNE I TREŚĆ EGZEKUCJI PRAWA ORAZ FUNKCJI EGZEKUCYJNYCH ORGANÓW I INSTYTUCJI PENITENCJARNYCH

W artykule wykazano, że obowiązujące przepisy dają podstawy do uznania organów i instytucji penitencjarnych za organy ścigania. Działalność organów i instytucji penitencjarnych wchodzących organizacyjnie w strukturę Państwowej Służby Penitencjarnej uważa się za działalność organów ścigania, gdyż struktury organizacyjne i funkcjonariusze tych organów pełnią funkcje egzekwowania prawa i egzekwowania prawa. W obszarze wykonywania kar realizowane są funkcje egzekwowania prawa i egzekwowania prawa organów i instytucji karnych. Treść tych funkcji można zrozumieć poprzez doprecyzowanie kierunków i głównych zadań organów i instytucji karnych, określonych w ustawach i regulaminach regulujących ich działalność.

Słowa kluczowe: organy i instytucje penitencjarne, egzekwowanie prawa, funkcja egzekwowania prawa, kierunki i główne zadania organów i instytucji penitencjarnych, kryminalna działalność wykonawcza.

legislation in force, while executing and serving criminal sentences, and while in detention ¹⁵.

Article 1 of the Law of Ukraine On State Criminal-Executive Service of Ukraine contains provisions stating that the State Criminal-Executive Service of Ukraine is tasked with implementing state policy in the field of criminal punishment enforcement ¹⁶.

The Ministry of Justice of Ukraine has determined that among the main tasks of the State Criminal-Executive Service of Ukraine are:

1) implementation of state policy in the field of criminal punishment enforcement and probation involving the definition of the main activity areas of interregional territorial bodies of the Ministry of Justice of Ukraine responsible for criminal punishment enforcement, as well as penitentiary institutions, pre-trial detention centers, territorial (interregional) paramilitary units, and educational institutions of the State Criminal-Executive Service of Ukraine;

2) submitting proposals to support state policy formation in the field of criminal punishment enforcement and probation;

3) ensuring the establishment of a system of supervisory, social, educational, and preventive measures applied to convicts and persons in custody;

4) control over observance with human rights and citizen's rights, legislative requirements regarding the enforcement and serving of criminal punishments, implementation of the legitimate rights and interests of convicts and persons in custody.

.....
In accordance with its assigned tasks, the State Criminal-Executive Service of Ukraine shall:

1) within its competence summarize the practice of applying legislation, develop proposals for improving legislative acts, acts of the President of Ukraine and the Cabinet of Ministers of Ukraine, legal regulations of ministries, and submit them to the Minister of Justice of Ukraine in the prescribed manner;

2) analyze performance results of the bodies and institutions, based on which prepare and submit proposals to the Minister of Justice of Ukraine for improving the efficiency of their functioning;

3) ensure the implementation of state target programs for the development of bodies and institutions;

4) participate in the development and implementation of state comprehensive crime prevention programs;

5) organize and supervises the execution of court verdicts and other judicial decisions, as well as the application of legal means of correction for convicts.

6) ensure observance of legislative requirements in bodies and institutions.

7) facilitate implementation of measures to prevent the commission of criminal offenses and disciplinary offenses by convicts and persons taken

¹⁵ Управління пенітенціарних інспекцій.
URL: <https://minjust.gov.ua/m/upravlinnya-penitentsiarnih-inspektsiy>

¹⁶ Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text>

into custody, as well as measures to stop criminal offenses and disciplinary offenses;

8) ensure detection of criminal offenses committed in bodies and institutions.

9) organize control over the behavior of persons released on probation.

10) provide control over the organization of security in penitentiary institutions, pre-trial detention centers, compliance with public order, and ensuring safety therein;

11) ensure security support for individuals detained in penitentiary institutions and pre-trial detention centers, as well as for the units of these institutions and pre-trial detention centers.

12) organize and monitor operative and search activities of the bodies and institutions of punishment enforcement and pre-trial detention centers, promote cooperation with the authorities containing units carrying out such activities;

13) provide reference, informational, and methodological support to authorities and institutions;

14) ensure the functioning of its own internal security system;

15) manage state ownership;

16) organize the accounting and registration of convicts and persons taken into custody;

17) determine the type of correctional facility where persons sentenced to imprisonment will serve their sentences;

18) coordinate the allocation of convicts and persons taken into custody, transferring them from one institution to another;

19) handle the extradition of individuals and the reception of Ukrainian citizens convicted abroad for serving their sentences in Ukraine, facilitate the transfer of foreigners sentenced by Ukrainian courts for serving sentences abroad, and manage transit transportation through the territory of Ukraine for individuals taken into custody or convicts in accordance with the laws and international treaties of Ukraine; the Verkhovna Rada of Ukraine provides consent to the binding force of these treaties;

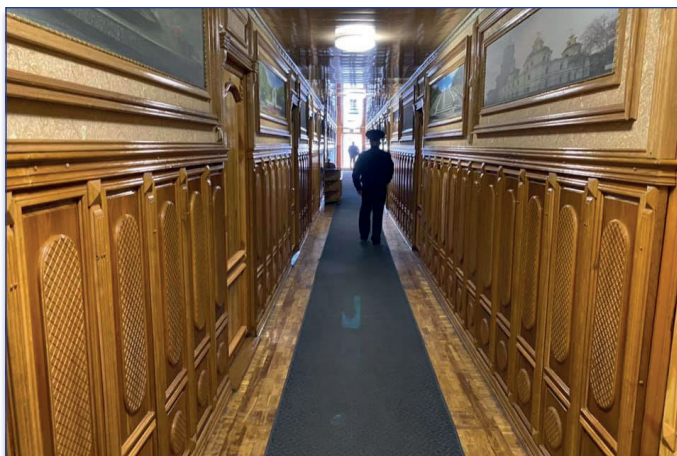
20) enforce acts of amnesty and pardon, conduct inspections to verify compliance by authorities and institutions with the legal regulations governing the procedure for preparing materials for pardon petitions.

21) organize social, educational, and psychological work with convicts by involving representatives of religious and charitable organizations, public associations, creative unions, and individuals in its implementation;

22) facilitate oversight commissions and public associations in exercising public oversight over the observance of the rights and legitimate interests of convicts during criminal punishment enforcement;

23) organize vocational and general education training for convicts, in cooperation with the Ministry of Education and Science of Ukraine, and provide educational services to persons in custody;

24) organize medical practice, conduct sanitary-epidemiological surveillance, medical monitoring of the health status of convicts and persons in custody, provide them with medical assistance, and ensure proper sanitary-epidemiological conditions in institutions for the enforcement of punishments and pre-trial detention centers and on their premises;

25) collaborate with government authorities, local self-government, and public associations regarding the preparation of convicts for release from penitentiary facilities;

26) organize the involvement of convicts in socially useful paid work;

27) conduct public oversight over the safe performance of duties by personnel of bodies and institutions, as well as convicts and persons taken into custody;

28) establish and maintain relations with international organizations, as prescribed by legislation, and conclude agreements with relevant foreign state authorities on cooperation in the enforcement of criminal punishments, combating crime, and other matters falling under the competence of the State Criminal-Executive Service of Ukraine;

29) consider appeals from citizens and legal persons concerning issues related to the activities of the State Criminal-Executive Service of Ukraine;

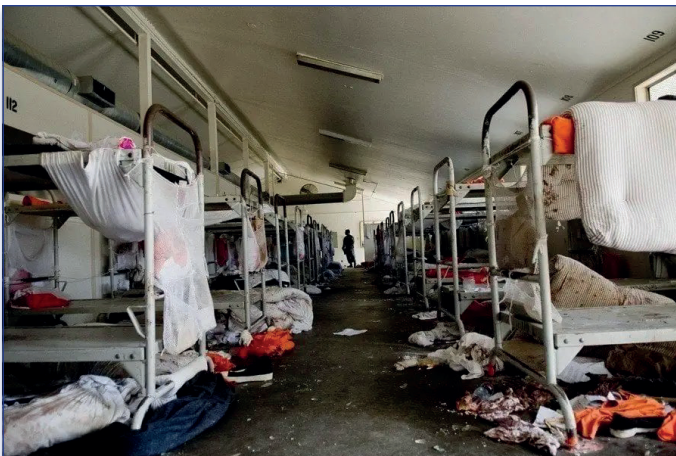
30) ensure implementation of tasks specified by the Law of Ukraine On Probation.

31) exercise other powers defined by law ¹⁷.

The structure of the State Criminal-Executive Service of Ukraine encompasses various bodies, each responsible for defined areas of work, tasks, management, law enforcement, administrative, and economic functions, including the Department for the Execution of Sentences, Public Institutions "Center of Probation", "Health Care Center of the State Criminal-Executive Service of Ukraine", "Public Institution General Directorate of the State Criminal-Executive Service of Ukraine".

Thus, the Department for the Execution of Criminal Sentences is an interregional territorial body of the Ministry of Justice for criminal punishment enforcement. The Department activities are directed and coordinated by the Deputy Minister of Justice of Ukraine according to the allocation of responsibilities. The Department exercises the powers of the Ministry of Justice in the field of criminal punishment enforcement. Main tasks of this body include: monitoring and oversight of human rights and citizen rights, compliance with laws regarding the execution and serving of criminal punishments, realization of the legitimate rights and interests of convicts and persons taken into custody; organizing the assurance of safety for persons held in institutions for the enforcement of punishments and pre-trial detention centers, as well as units of such institutions and pre-trial detention centers; provision of protection for convicts and persons taken into custody during medical examinations and treatment in territorial healthcare facilities; determination of the type of penitentiary facility where individuals

sentenced to imprisonment will serve their sentences, allocation, transfer of convicts and individuals taken into custody from one institution to another; extradition of persons and repatriation of Ukrainian citizens convicted abroad for serving their sentences in Ukraine, transfer of foreigners sentenced by Ukrainian courts for serving sentences abroad, and ensuring transit transportation through the territory of Ukraine for individuals taken into custody or convicts in accordance with the laws and international treaties of Ukraine are actions overseen by the Verkhovna Rada of Ukraine, which provides consent to the

¹⁷ Державна кримінально-виконавча служба. Основні завдання та функції. URL: <https://minjust.gov.ua/dkvs/about/functional>

binding force of these treaties; organizing a process to bring about positive changes in convicts and facilitate their conscious reintegration into society as full-fledged members; reintegration into independent, socially accepted norms of life in society (resocialization); organizing social, educational, and psychological work with convicts serving sentences in penitentiary facilities, involving representatives of religious and charitable organizations, public associations, creative unions, and individuals; ensuring compliance with amnesty and pardon acts; organizing general education and vocational training for convicts in penitentiary facilities; implementing international standards and best practices in the field of human and citizen rights compliance¹⁸.

Despite the fact that the Ministry of Justice of Ukraine states that within the scope of activities of the State Penitentiary Service of Ukraine its function is to ensure the tasks defined by the Law of Ukraine On Probation, it is essential to note that Article 6 of the Law of Ukraine On State Criminal-Executive Service, which defines the structure and staffing of the State Criminal-Executive Service of Ukraine, does not indicate that the probation service is its structural unit. Probation activities are governed by law and subordinate legislation.

As envisaged in the Law of Ukraine On Probation, the purpose of probation is to ensure public safety by correcting convicts, preventing them from committing further crimes and providing the court with information characterizing the accused to make decisions on their accountability.

Probation tasks involve: preparing pre-trial reports on the accused; supervision of persons sentenced to punishment in the form of deprivation of the right to hold certain positions or engage in certain activities, public works, correctional labor, persons whose punishment in the form of imprisonment or deprivation of liberty for a certain period has been replaced by public works or correctional labor, persons released on probation, persons exempted from serving their sentence due to pregnancy or having children under the age of three; enforcement of certain types of punishments not associated with deprivation of liberty; referral of convicts sentenced to restriction of liberty to serve their sentences in correctional centers; implementation of probation programs for individuals released on probation; conducting social and educational work with convicts; implementation of measures aimed at preparing persons sentenced to restriction of liberty or imprisonment for a certain period until release; execution of other measures intended for rehabilitating convicts and preventing them from committing further criminal offense¹⁹.

The website of The State Criminal-Executive Service of Ukraine contains information on the inclusion in its management structure of the Public Institution "Center of Probation". The Public Institution "Center of Probation" was established in accordance with the Cabinet of Ministers of Ukraine's Decree No. 655-p On the Establishment of the Public Institution "Probation Center" dated September 13, 2017, subclause 13.1 of clause 12 of the Regulation on the Ministry of Justice Center" dated September 13, 2017, subclause 13.1 of clause 12 of the Regulation on the Ministry of Justice of Ukraine approved by

¹⁸ Департамент з питань виконання кримінальних покарань. URL: <https://kvs.gov.ua/about-service/structure/dvkv/>

¹⁹ Закон України "Про пробацию". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

the Cabinet of Ministers of Ukraine's Order No. 228 dated July 2, 2014. The Provision on the Public Institution "Probation Center" was approved by the Ministry of Justice of Ukraine's Order No. 4322/5 On the Establishment of the Public Institution "Probation Center" dated December 28, 2017. According to the provision, the Public Institution "Probation Center" is a non-profit public institution established to ensure the implementation of tasks by the State Criminal-Executive Service of Ukraine in the field of probation and the direct direction and coordination of activities of authorized bodies in the field of probation, which is subordinated to the Ministry of Justice. The activities of the Probation Center are overseen and coordinated by the Deputy Minister of Justice of Ukraine, in line with the allocation of duties. The main tasks of the Probation Center, which do not entirely coincide with the tasks of probation defined by the Law of Ukraine On Probation, are: organizational, methodological, and practical support for probation tasks consistent with the principles established by probation legislation; supervision probation, socio-educational work with convicts subject to probation, provision of courts with information describing the accused (pre-trial reports); enforcement of criminal punishments in the form of deprivation of the right to hold certain positions or engage in certain activities, public works, correctional labor; control over the enforcement of a fine; supervision of individuals released on probation, as well as pregnant women and women who have children under the age of three and who are exempted from serving their sentence; ensuring the referral of individuals sentenced to restriction of liberty, who were not in custody at the time of sentencing, to open-type correctional institutions; execution of administrative penalties in the form of public works and correctional labor; organizing the preparation for the release of individuals serving sentences in the form of restriction of liberty or imprisonment for a certain term; organizing cooperation and supervising the activities of authorized bodies involved in probation; monitoring the efficiency of probation measures and developing proposals for their improvement and further development of probation in Ukraine in line with international probation standards; ensuring interaction with ministries, other central executive authorities, courts, institutions and organizations, scientific and educational institutions on matters related to implementation of tasks stipulated by probation legislation; developing requirements for job positions and qualification characteristics for the staff of the Probation Center and subdivisions of authorized bodies on probation, and preparing proposals for their selection and training; promoting efficient communication among the Probation Center, authorized bodies on probation, and the public, based on principles of transparency, trust, and partnership; en-

gaging in international partnerships in the field of probation; drafting an estimate of expenses for the maintenance of the Probation Center by authorized probation authorities, including detailed justifications and calculations; preparing passports of budget programs and reports on their implementation²⁰.

The Standard Provision on the Authorized Body for Probation was approved by the Order of the Ministry of Justice of Ukraine No. 2649/5 dated August 18, 2017. Main tasks and functions of the Probation Body include: implementing a unified state policy in the field of criminal punishment enforcement and probation;

²⁰ ДУ "Центр пробачії". URL: <https://kvs.gov.ua/about-service/structure/probation/>

preparing pre-trial reports against defendants; executing criminal punishments in the form of fines, deprivation of the right to hold certain positions or engage in certain activities, public works, and correctional labor; supervision over persons released from serving the sentence with probation, pregnant women and women with children under the age of three released from serving sentences; supervision of those sentenced to punishments such as deprivation of the right to hold certain positions or engage in certain activities, those involved in public works, correctional labor, individuals whose punishment in the form of imprisonment or deprivation of liberty for a certain term has been replaced by punishment in the form of public works or correctional labor; implementation of probation programs for individuals released on probation; conducting social and educational work with convicts subject to probation; assessing the risk of reoffending; implementing measures aimed at correction of convicts and preventing them from committing further criminal offenses; implementation of measures to prepare persons serving a sentence of restriction of liberty or deprivation of liberty for a certain period of time prior to release; directing convicts sentenced to imprisonment to correctional facilities; interacting with local authorities, public associations, and charitable organizations that can be involved in conducting social and educational work with convicts; cooperation with state authorities and local authorities on preparing individuals serving sentences of liberty restriction or deprivation of liberty for a certain period of time prior to their release; implementing administrative penalties in the form of correctional labor, public works, and community service; executing acts of amnesty and pardons; jointly with local authorities determining the types of public works, community service, and a list of facilities on which they are performed; monitoring correctness and timeliness of deductions from the earnings of convicts sentenced to correctional labor and the transfer of the amounts deducted to the revenue of the state; organizing the implementation of priority measures to identify convicts whose whereabouts are unknown; forwarding submissions to the court to address matters concerning either the continuation of convicts' sentences or their release from them; forwarding materials for the prosecution of convicted individuals who evade serving fines, refrain from public works, and correctional labor; deprivation of the right to hold certain positions or engage in particular activities; forwarding materials regarding owners of enterprises, institutions, organizations, or their authorized bodies who have failed to comply with court decisions for further appropriate action; involving probation volunteers in supervising convicts and conducting social and educational work with them; ensuring the observance of human rights and freedoms during the execution of court decisions; providing explanations on matters within the probation authority's competence; timely consideration of citizens' appeals, requests for public information, and requests and inquiries from members of the Ukrainian Parliament; collaboration with state authorities, local self-government, and civil associations on the implementation of tasks defined by probation legislation; performing other functions within the powers of the probation authority²¹.

Pre-trial detention centers are classified as law enforcement agencies accord-

²¹ Типове положення про уповноважений орган з питань пробації. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1030-17#Text>.

ing to Article 2 of the Law of Ukraine On State Protection of Employees of Courts and Law Enforcement Agencies. The Regulation on the State Institution “Kyiv Pre-trial Detention Center” states that it is a part of the State Criminal-Executive Service of Ukraine. As stipulated by current legislation, the pre-trial detention center is a closed-type institution that performs law enforcement functions.

Its principal tasks are:

1) organization of detention for people for whom detention on remand, temporary detention, or extradition arrest has been chosen as a preventive measure, as well as for convicted individuals whose sentences have not yet entered into force and for whom detention on remand has been chosen as a preventive measure, and also the execution of sentences of imprisonment for a certain term for persons who are left for work on economic maintenance and those sentenced to arrest;

2) observance of human and citizen rights, realization of legitimate rights and interests of convicts and individuals in custody, compliance with legislation on the enforcement and serving of criminal punishments.

Under the tasks assigned to it, the pre-trial detention center:

1) ensures adherence to acts of amnesty and pardons, legal regulations within its competence, as well as sentences, rulings, and decisions of courts;

2) carries out, as specified in legal regulations, the admission of individuals taken into custody and convicts, their placement in jail cells according to established requirements for separate detention and space norms, as well as the release of individuals from custody when there are grounds stipulated by legislation in force;

3) organizes and implements proper security, appropriate isolation, and continuous surveillance of individuals taken into custody and convicts, along with construction, installation, use, and maintenance of engineering security equipment; takes measures to search for individuals who have escaped;

4) creates appropriate conditions for the detention of convicts and individuals in custody, ensuring their amenities;

5) ensures criminal punishment enforcement in the form of imprisonment for a specified term for convicts assigned to work for the economic maintenance of the pre-trial detention center, as well as for those sentenced to arrest, by applying the measures provided by law and aimed at their correction and re-socialization;

6) establishes the rule of law, compliance with operation requirements, internal order rules in the pre-trial detention center, and on its adjacent territory, and demands that convicts and individuals in custody, along with others, fulfill the duties defined by law;

7) provides the safety of convicts and individuals in custody, personnel, and other individuals who are in the territory of the pre-trial detention center;

8) ceases administrative offenses violating the established legislative order and conditions of enforcement and serving of criminal punishments; prevents the commission of criminal offenses and disciplinary misconduct in the pre-trial detention center; accepts and records statements and notifications about criminal offenses and incidents, promptly making decisions thereon;

9) performs actions and implements measures, including procedural ones, within the scope of authority defined by the Criminal Executive, Criminal, Criminal Procedure Codes, and laws of Ukraine;

10) continuously monitors the operational situation in the pre-trial detention center, identifies the causes and conditions contributing to its complication, as well as eliminates the consequences of emergencies;

11) conducts operational search activities as set out in the Law of Ukraine On Operative Investigation Activity and other legal regulations, cooperates with law enforcement agencies and public associations in crime prevention; ensures reliable storage of special and operational equipment, weapons, ammunition, and special equipment, as well as compliance with access control;

12) interacts with the courts of Ukraine's judicial system and prosecutor's offices, other law enforcement agencies, government authorities, local self-government bodies, enterprises, institutions, and organizations, state and public associations on matters of observance of law, order, and conditions of detention for individuals in custody and convicts;

13) transfers persons in custody and convicts within heavily guarded units and in the premises of the pre-trial detention center, during their escort for agricultural work, placement in healthcare facilities, as well as to the exchange point at the railway station for exchange with scheduled railway guards of the National Guard of Ukraine;

14) provides specially equipped premises located on the territory of the pre-trial detention center for conducting investigative actions, outpatient forensic-psychiatric examinations, and forensic examinations; transfers persons in custody and convicts from their jail cells to investigating prosecutors, individuals entitled to summonses, as well as for meetings with defense lawyers, relatives, and other persons.

15) ensures proper functioning of sections (units) established on the territory of the pre-trial detention center;

16) ensures compliance with occupational safety and environmental legislation, sanitary-epidemiological supervision, and fire safety rules.

17) within its powers implements state policy on protecting state secrets, conducts control over guarding and preservation of state secrets in the pre-trial detention center according to established procedures;

18) provides appropriate conditions for the provision of medical assistance to convicts and persons in custody.

19) ensures the implementation of social, educational, and psychological work with convicts, involving representatives of creative unions, public associations, and religious organizations, as well as work collectives; provides vocational and general education to persons detained in the pre-trial detention center, including minors, conducts cultural and outreach work with them; in cooperation with local executive authorities, local self-government bodies, and their subordinate education management bodies; provides young citizens (aged 14 to 35) with the right to receive psychological and pedagogical assistance from specialists at centers for social services for families, children and youth;

20) within its competence implements measures for territorial defense and civil protection of pre-trial detention center's staff; ensures, within the powers stipulated by law, the fulfillment of tasks related to mobilization training and mobilization readiness; maintains the readiness of forces and resources for stable operation in conditions of war and emergency state, as well as emergency; carries out fire-fighting and anti-epidemic measures as prescribed by state standards, norms, and rules;

21) in accordance with the law, provides legal, social protection, personal security, and healthcare organization for the pre-trial detention center's staff and their families, creating necessary living conditions, working conditions, and rest conditions.

22) ensures that the staff of the pre-trial detention center are provided with special personal protective equipment and means of active defense to implement guarantees of their personal safety;

23) organizes professional training for the pre-trial detention center's staff, including specialized training on the use of physical force, specialized equipment, and weapons, as well as the provision of first aid to victims; monitors the compliance of the pre-trial detention center staff with the prescribed uniform regulations.

24) addresses, with the participation of authorized probation authorities, employment centers of State Employment Service, and local executive authorities and self-government bodies, issues related to providing assistance to in-

dividuals released from places of detention in their employment and daily life arrangements²².

As set out in the Law of Ukraine On State Criminal-Executive Service of Ukraine, paramilitary units are among its structural units performing law enforcement and law application functions. The provision on the territorial (interregional) paramilitary unit of the State Criminal-Executive Service of Ukraine was approved by the Order of the Ministry of Justice No. 292/5 dated February 6, 2017. This unit is designated for the protection of facilities of the State Criminal-Executive Service of Ukraine, prevention and cessation of actions disrupting the operation of correctional institutions and pre-trial detention centers, as well as undertaking measures to prevent and stop crimes of a terrorist nature, and performing other tasks and functions.

The Provision provides a list of main tasks and functions of this paramilitary unit. Principal tasks include:

1. Prevention and cessation of actions that disrupt the operation of penitentiary institutions and pre-trial detention centers, as well as other crimes on the facilities of the State Criminal-Executive Service of Ukraine, while ensuring their security.

2. Participation in activities aimed at ensuring compliance with working hours in penitentiary institutions and pre-trial detention centers.

The scope of the Unit activities encompasses:

1. Prevention and cessation of terrorist-related crimes on the facilities of the State Criminal-Executive Service of Ukraine, including within the framework of the anti-terrorist operation conducted by Anti-Terrorist Center or coordination group at the respective regional office of the Security Service of Ukraine, as envisaged in the Law of Ukraine On Fight against Terrorism.

2. Participation in activities involving the search and apprehension of convicts and persons in custody who have escaped or unlawfully left the place of serving their sentence.

3. Implementation of measures stipulated in response to a state of emergency or martial law, special conditions regime in the area where the facilities of the State Criminal-Executive Service of Ukraine are located, in cases of natural disasters, epidemics, emergencies vital for life support systems, mass disturbances, manifestations of group disobedience by convicts and individuals in custody, in the event of an attack (including armed) or the emergence of a real threat of such an attack on the facilities of the State Criminal-Executive Service of Ukraine, cessation of group unlawful actions by convicts and persons in custody, and elimination of their consequences.

4. Participation in repelling armed aggression against Ukraine and protecting members of the Cabinet of Ministers of Ukraine under martial law conditions.

5. Along with the Armed Forces of Ukraine, military authorities units, and other subordinate components of the state defense forces, participation in the protection and transportation of prisoners of war captured during combat operations with the units of the armed forces of Russia.

6. Participation in organizing the transfer of high-risk convicts and convicts sentenced to life imprisonment to penitentiary institutions.

7. Participation in activities involving the organization of security for the facilities of the State Criminal-Executive Service of Ukraine.

8. Organization and conduct of training sessions, hands-on training for rapid response teams staff in penitentiary institutions and pre-trial detention centers.

9. Assistance to the operational units of the Department for the Execution of Sentences, interregional administrations, penitentiary institutions, and pre-trial detention centers in implementing operational-search measures.

10. Conducting inspections and searches of residential and industrial areas, belongings of convicts and persons in custody, inspections of other persons

²² Положення про державну установу «Київський слідчий ізолятор». URL: https://kvs.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhenia_KSIZO.pdf

and their belongings, vehicles located on the premises of the facilities of the State Criminal-Executive Service of Ukraine, where operation conditions are established, as well as confiscation of prohibited items and documents.

11. Ensuring public order, adherence to the legislation of Ukraine and other legal regulations regarding the procedure for the execution and serving of sentences in penitentiary institutions and pre-trial detention centers, as well as in the adjacent territories.

12. Ensuring safety and security of convicts and individuals in custody, staff, and citizens present at the facilities of the State Criminal-Executive Service of Ukraine²³.

Thus, the conducted survey of the regulatory framework in the areas and main tasks of the activities of the bodies and institutions for punishment enforcement with reference to the above regulatory acts provides an understanding that the law enforcement and law application functions of the bodies and institutions for punishment enforcement (both at the level of leadership, management structures and at the grassroots level) are essential, constant and comprehensive, strategically aimed at the enforcement of punishments.

This, in turn, will allow for the integration of large-scale democratic reforms in our country with the law enforcement activities of penitentiary institutions, the adoption of legal regulations that contribute to further reorganization of the penitentiary system, and the implementation of pilot projects aimed at fulfilling the main tasks of punishment enforcement institutions²⁴.

In jurisprudence, emphasis is placed on the fact that, in the hermeneutic sense, the disclosure of the content of the law enforcement function is combined with an understanding of the relationship between law enforcement and punitive functions²⁵.

A quarter of a century ago, we demonstrated that the essence of punishment enforcement lies in implementing penalties, applying state coercion to convicts, and restricting their rights and freedoms. Punishment enforcement manifests itself in criminal-executive activities²⁶.

As rightly emphasized by A. O. Osaulenko, criminal-executive activity is a specific type of law enforcement activity characterized by the following features: a) it is carried out in the field of criminal-executive law and certain other branches of law; b) predominantly performed by experts in the field of law; c) directed towards organizing the activities of the staff working within the criminal justice system and the individuals serving sentences; d) its purpose is to regulate legal relations arising during the implementation and serving of criminal penalties; e) clearly defined by legal norms²⁷.

Conclusions. Law enforcement activity of such organizational structure as the system of bodies and institutions for the enforcement of punishments, through main areas and tasks of punishment enforcement defined in legal regulations, manifests itself through the law enforcement function, providing an understanding of the common functional purpose of these bodies, which serves as a criterion for their integration into a cohesive whole. The primary focus of

²³ Положення про територіальне (міжрегіональне) воєнізоване формування Державної кримінально-виконавчої служби України. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/385672___687338

²⁴ Правові та організаційно-тактичні основи профілактики пенітенціарної злочинності: навч. посібник // Кол. авторів: Н. Є. Філіпенко, В. В. Шендрик, С. В. Марков // ХНУВС. К.: УВПД ГШ МВС України, 2010. 116 с.

²⁵ Головки О.М. Формування ліберальної концепції правоохорони в державно-правовій думці. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/29378b4a-cbea-42a3-a42e-36705cfd496f/content>

²⁶ Степанюк А.Ф. Сущность исполнения наказания. Харьков: Фолио, 1999. 256 с.

²⁷ Осауленко А.О. Органи і установи виконання покарань як суб'єкти здійснення правоохоронної діяльності. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/29378b4a-cbea-42a3-a42e-36705cfd496f/content>

activities undertaken by bodies and institutions responsible for enforcing punishments, which ensures clarity in their operation, is the criminal-executive (punitive) activity regulated by laws and subordinate legislation. This activity, synonymous with law enforcement, aims to apply state coercion to enforce court judgments. Only by referring to regulatory and legal documents concerning the definition of activity areas and main tasks of bodies and institutions responsible for the enforcement of punishments can one gain a clear understanding of the scope of their activities and the exercise of law application and law enforcement functions within regulated authority.

References

- Zakon Ukrainy «Pro derzhavnyi zakhyst pratsivnykiv sudu i pravookhoronnykh orhaniv». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text> [in Ukrainian].
- Zakon Ukrainy «Pro Derzhavnu kryminalno-vykonavchu sluzhbu Ukrainy». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text> [in Ukrainian].
- Velyki tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy /Uklad. i holov. red. V.T. Busel. Kyiv : VTF «Perun», 2005. 1728 s. [in Ukrainian].
- Dubynskyi I.Iu. Klasyfikatsiini osoblyvosti funktsii derzhavy. URL: https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/4_2019/4.pdf [in Ukrainian].
- Shai R. Ia. Pravookhoronna funktsiia derzhavy: teoretyko-praktychni aspekty. Avtoref. dys. kand yuryd nauk. 12.00.01 Lviv, 2012. 20 s. URL: <https://ena.lpnu.ua/bitstreams/16f15bc0-d71e-410d-b32f-0653794289e3/download> [in Ukrainian].
- Bielov D.M., Bielova M.V. Pravookhoronna funktsiia derzhavy: rol ta mistse orhaniv prokuratury. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/06/4.pdf> [in Ukrainian].
- Reformuvannia penitentsiarnoi systemy ta probatsii. URL: https://minjust.gov.ua/reforming_the_penitentiary_system_and_probation [in Ukrainian].
- Plan diialnosti Ministerstva yustytzii Ukrainy na 2022-2024 roky. URL: [file:///C:/Users/user/Downloads/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD%202022-2024%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD%202022-2024%20(1).pdf) [in Ukrainian].
- Vysotska Olena Volodymyrivna. Zastupnyk Ministra yustytzii Ukrainy. URL: <https://minjust.gov.ua/people/visotska-olena> [in Ukrainian].
- Viddil po roboti z systemoiu Derzhavnoi kryminalno-vykonavchoi sluzhby. URL: <https://minjust.gov.ua/m/viddil-po-roboti-z-sistemoyu-derjavnoi-kriminalno-vikonavchoi-slujbi> [in Ukrainian].
- Viddil vnutrishnoi bezpeky Derzhavnoi kryminalno-vykonavchoi sluzhby Ukrainy i orhaniv yustytzii. URL: <https://minjust.gov.ua/m/viddil-vnutrishnoi-bezpeki-derjavnoi-kriminalno-vikonavchoi-slujbi-ukraini-i-organiv-yustytzii> [in Ukrainian].
- Upravlinnia penitentsiarnykh inspektsii. URL: <https://minjust.gov.ua/m/upravlinnya-penitentsiarnih-inspektsiy> [in Ukrainian].
- Derzhavna kryminalno-vykonavcha sluzhba. Osnovni zavdannia ta funktsii. URL: <https://minjust.gov.ua/dkvs/about/functional> [in Ukrainian].
- Departament z pytan vykonannia kryminalnykh pokaran. URL: <https://kvs.gov.ua/about-service/structure/dvvp/> [in Ukrainian].
- Zakon Ukrainy "Pro probatsiiu". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text> [in Ukrainian].
- DU "Tsentr probatsii". URL: <https://kvs.gov.ua/about-service/structure/probation/> [in Ukrainian].
- Typove polozhennia pro upovnovazheni orhan z pytan probatsii. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1030-17#Text> [in Ukrainian].
- Polozhennia pro derzhavnu ustanovu «Kyivskyi slidchyi izoliator». URL: https://kvs.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhenia_KSIZO.pdf [in Ukrainian].
- Polozhennia pro terytorialne (mizhrehionalne) voienizovane formuvannia Derzhavnoi kryminalno-vykonavchoi sluzhby Ukrainy. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/385672___687338 [in Ukrainian].

Pravovi ta orhanizatsiyno-taktychni osnovy profilaktyky penitentsiarnoyi zlochynnosti: navch. posibnyk // Kol. avtoriv: N. YE. Filipenko, V. V. Shendryk, S. V. Markov // KHNUVS. K.: UVPD HSH MVS Ukrayiny, 2010. 116 c. [in Ukrainian].

Holovko O.M. Formuvannia liberalnoi kontseptsii pravookhorony v derzhavno-pravovii dumtsi. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/29378b4a-cbea-42a3-a42e-36705cfd496f/content> [in Ukrainian].

Stepaniuk A.F. Sushchnost yspolneniya nakazanyia. Kharkov: Polyo, 1999. 256 s. [in Ukrainian].

Osaulenko A.O. Orhany i ustanovy vykonannia pokaran yak subiekty zdiisnennia praookhoronnoi diialnosti. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/29378b4a-cbea-42a3-a42e-36705cfd496f/content> [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 21.02.2024

Suggested Citation:

Stepaniuk, A., Filipenko, N., Lukachevych, S., Salaieva, K. (2024). Legal Regulation And Content Of Law Application And Law Enforcement Functions Within Penitentiary Bodies And Institutions. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 1 (9). 38-53. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.02>

Yukhno Oleksandr

Penzieva Kateryna

DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.03>
UDC 343. 983(477)

Yukhno Oleksandr,

Professor of the Department of Criminalistics,
Forensic Science and Premedical Training,
Doctor of Law, Professor, Kharkiv National University of Internal Affairs,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4771-0531>
e-mail:oleksandruhno2@gmail.com.

Penzieva Kateryna,

Senior Lecturer, Department of Criminalistics,
Forensic Science and Premedical Training,
Kharkiv National University of Internal Affairs,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2526-0218>
e-mail:katyali@ukr.net

Problematic Issues Of Forensic Ballistics And Forensic Explosives Science During Pre-Trial Investigation Of Crimes In Peacetime, Wartime And Post-War Perspectives

The article retrospectively examines the basics of forensic ballistics and forensic explosives science, trends and reasons for trafficking in firearms, weapons, ammunition and explosives in the peaceful pre-war period, as well as since the beginning of military operations in the area of Anti-Terrorist Operation and Joint Forces Operation, and in the current martial law period, and identifies trends with a forecast for the post-war perspective. At the same time, the author analyzes the current national criminal and criminal procedure legislation, including its amendments in terms of qualification and peculiarities of investigating these crimes during various periods. This research also considers its application and the ratio of its implementation in law application activities by investigators, inquiring officers, prosecutors at the stages under study, in particular, when comparing peaceful pre-war times and martial law. The study revealed that during martial law, the number of illicit trafficking cases in firearms, ammunition and explosives remains significant due to their large leakage from de-occupied settlements, from the sites of military operations, during the logistics of their delivery and, in some cases, due to the abuse of authority or negligence on the part of certain heads of military units, their financially responsible persons, violation of the accounting procedures and deficiencies in writing off these military assets. In light of the aforementioned and the consequences of illegal airstrikes, missile and artillery attacks on residential areas, educational, entertainment institutions, and other establishments, recreational facilities and civilian infrastructure of Ukrainian settlements and vehicles with civilians, the number of expert forensic ballistics and forensic explosives examination appointments has significantly increased, and therefore the workload of experts conducting these expert examinations has intensified accordingly. This requires the leadership of expert institutions to set some additional tasks in order to increase the number of experts in this category, and to conduct handwriting and forensic accounting examinations, since when keeping these arms records, interested persons fill out the relevant official document forms by hand. The author states that when considering peculiarities of actions by investigators and inquiring officers, one should take into account and comply with the relevant forensic and ballistic methods and methodologies for inspecting the crime scene with a view to a comprehensive and high-quality

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

detection, recording, seizure and evaluation of firearms, ammunition, explosives, their components and remains as well as other objects found by law enforcement agencies after the shelling, which confirm such facts and investigation results, and will be sent to the International Criminal Court or Tribunal. It is emphasized that issues involving preparation for conducting specific types of forensic examinations remain important, including the proper formulation of questions, taking into account martial law and the use of certain military equipment, missiles and shells, which have been understudied in peacetime and require the application of additional specific expertise, and the resolution of challenging issues related to improving the efficiency of interaction between employees of the ministries and agencies concerned. Based on the results of the research, proposals and recommendations have been developed that will enhance the efficiency of pre-trial investigation and expert research in the above-mentioned promising area.

Key words: weapons, ammunition, explosives, trends, martial law, causes, conditions, forensic examination, expert research, forensic ballistics, forensic atlases, suggestions, improvements, expert permission, investigator, inquiring officer, prosecutor.

Research Problem Formulation. Over the past years, taking into account the important constitutional and social components, the legislature has improved legal and regulatory framework for governing legal trafficking in firearms, ammunition, explosives and substances in the country, increased criminal liability for their illegal trafficking as well as governed preventive issues in this area ¹. Ukraine has always adhered to international legal acts and international cooperation in this area, especially in issues of combating transnational organized crime ². Scientists have conducted scientific research on identification of existing challenges and ways of their solution ³. At the same time, even under martial law, scientists continued not only educational activities, but also their research and scientific work, especially on the issues ⁴ we discussed in the article.

As the criminal situation on the territory of Ukraine shows, illicit trafficking in weapons, ammunition and explosives tends to involve significant quantities, and the state of war additionally and significantly affects the increase of new sources of their entry into illicit trafficking, both for the purpose of committing criminal acts and for illegal storage by the population “just in case” or for “self-defense”. According to the National Police of

Юхно Олександра,
Пензєва Катєрина

**ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ
СУДОВОЇ БАЛІСТИКИ І
КРИМІНАЛІСТИЧНОГО
ВИБУХОЗНАВСТВА
ПРИ ДОСУДОВОМУ
РОЗСЛІДУВАННІ
КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВ ПОРУШЕНЬ У
МИРНОМУ, ВОЄННОМУ СТАНІ
ТА ПОВОЄННІЙ ПЕРСПЕКТИВІ**

У статті на ретроспективному рівні розглянуто основи судової балістики та криміналістичного вибухознавства, тенденції та причини розповсюдження в незаконний обіг вогнепальної, зброї, бойових припасів і вибухових речовин в мирному передвоєнному стані, а також з початку військових дій в зоні дії Антитерористичної операції і Операції об'єднаних сил, а також у сучасному воєнному стані та визначено тенденції з прогнозуванням у повсенній перспективі. При цьому проаналізовано чинне національне кримінальне та кримінально процесуальне законодавство і зміни до нього щодо кваліфікації і особливостей розслідування таких видів злочинів у різні періоди та тенденції його застосування і співвідношення запровадження у правозастосовну діяльність слідчими, дізнавачами, прокурорами на досліджуваних етапах, зокрема при порівнянні мирного довоєнного часу та воєнного стану. За результатами дослідження з'ясовано, що при воєнному стані кількість фактів незаконного обігу вогнепальної зброї, бойових припасів та вибухових речовин залишається значною через великий витік їх з деокупованих населених пунктів, з місць ведення бойових дій і військових операцій, при логістиці їх доставлення та в окремих випадках пов'язаних із зловживанням чи халатністю окремих керівників військових частин, їх матеріально відповідальних осіб при порушенні порядку обліку та недоліків при списанні такого військового майна. Констатовано, що у зв'язку з вказаним, а також за результатами незаконних повітряних обстрілів авіацією, ракетними і артилерійськими системами місць постійного проживання громадян, навчальних, розважальних та інших закладів, місць відпочинку та цивільних об'єктів інфраструктури населених пунктів України і транспортних засобів з цивільним населенням, значно зросла кількість призначення експертних судово-балістичних та з криміналістичного вибухознавства досліджень у зв'язку з чим, відповідно зросло навантаження на експертів з проведення вказаних експертиз, що вимагає додаткових завдання перед керівництвом експертних установ щодо збільшення кількості такої категорії експертів та відповідно й для проведення почерково-знавчих та судово-бухгалтерських експертиз, оскільки при веденні вказаних обліків озброєння зацікавлені особи заповнюють відповідні

¹ Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне поводження зі зброєю та вибухонебезпечними матеріалами : Закон України від 05.07. 2012. № 5064-VI. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 28. Ст. 299% Кримінальний кодекс України : станом на 1 вересня 2023. Харків. Право. 2023. 292 с.; Кримінальний процесуальний кодекс України : станом на 1 травня 2024. Харків. Право. 452 с.

² Про внесення зміни до статті 263-1 Кримінального кодексу України у зв'язку з приєднанням України до Протоколу проти незаконного виготовлення та обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боеприпасів до неї, який доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності: Закон України від 14.05. 2013 № 228-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 11. Ст. 133.

³ Кітов О.В. Історія розвитку законодавства щодо відповідальності за застосування зброї в кримінальному праві України. *Наше право. OUR LAW*. 2023. №3. С. 110-117. (DOI 10.32782/NR.2023); Торопов С.О. Попередні та експертні балістичні дослідження на місці події : дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.09. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків. 2011. С. 200-207; Торопов С.О. Судово-балістична експертиза на місці події. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2008. Вип. 43. С. 115-120; Козаченко С.В. Доказування у кримінальних провадженнях, пов'язаних із незаконним обігом вогнепальної зброї або боеприпасів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.09. Харків. Харківський національний університет внутрішніх справ. 2023. 20 с.

⁴ Науково-дослідна діяльність Харківського національного університету внутрішніх справ в умовах воєнного стану : монографія. За заг. ред. В.В. Сокурєнка, Д.В. Швеця, О.А. Моргунова. МВС України. Харк. нац. ун-т внутр. справ. Вінниця. ТВОРИ. 2023. С. 2-9.

бланки службових документів власноручно.

Охарактеризовано особливості дій слідчих, дізнавачів, з метою врахування і дотримання ними відповідних криміналістичних і балістичних методів і методик щодо огляду місць події з метою повного і якісного виявлення, фіксування, вилучення і оцінювання вогнепальної зброї, боєприпасів, вибухових речовин, їх елементів і рештків та інших об'єктів які виявлені правоохоронцями після вказаних обстрілах, що підтверджують такі факти і результати розслідування по яким будуть скеровані до Міжнародного кримінального суду чи трибуналу. Наголошено, що важливими залишаються питання підготовки до проведення досліджених видів експертиз, зокрема й з належної постановки запитань, враховуючи воєнний стан і застосування специфічної військової техніки, ракет, снарядів, що не досліджувалось у мирний час і вимагає використання додаткових спеціальних знань та вирішення проблемних питань підвищення ефективності взаємодії між працівниками зацікавлених міністерств і відомств. За результатами дослідження напрацьовані пропозиції і рекомендації, які підвищать ефективність досудового розслідування та проведення експертних досліджень у розглянутому перспективному напрямі.

Ключові слова : зброя, боєприпаси, вибухові речовини, тенденції, воєнний стан, причини, умови, судова експертиза, експертні дослідження, судова балістика, криміналістичні атласи, пропозиції, удосконалення, експертний допуск, слідчий, дізнавач, прокурор

Ukraine, in 2023, 4,840 facts of their illicit trafficking were registered, 5,000 firearms, 1.8 million rounds of ammunition and cartridges were seized. At the state and academic level, the significant and problematic issue of resuming the record-keeping of firearms, ammunition, explosives and military equipment, which were indiscriminately issued by individual ministries and agencies in the first days of the Russian aggression, including to regional and other terrorist defense units, unknown citizen defenders, etc., is ignored, which will have significant and negative consequences not only today, but also in the post-war perspective. The martial law has also contributed to the increase in the recorded facts of Stealing, appropriation or extortion of firearms (other than smooth-bore hunting guns), ammunition, explosive substances, explosive devices or radioactive material, or obtaining them by fraud under Art. 262 of the Criminal Code of Ukraine, in contrast to the previous peaceful state, when criminal offenses of Unlawful handling of weapons, ammunition or explosives under Art. 263 of the Criminal Code of Ukraine ⁵ were more common. Despite the above, the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, on the basis of the anonymous survey conducted in 2023 among Ukrainian citizens, takes a democratic and weakened position on the resolution of the controversial issue in society regarding the issuance of a permit for the legal purchase and possession of rifled small arms and other types of firearms and ammunition to the population. Specifically, 1 million, 012 thousand 897 people took part in the survey. The survey results demonstrated that 59% of respondents were in favor of free carrying of weapons by citizens; 22% of the respondents were strongly against it; 19% decided to grant only a permit to store weapons without carrying them. At the same time, all respondents unanimously supported the legal procedure for issuing permits for the purchase and use of rifled firearms and ammunition. However, it remains unclear why representatives of the Permit System of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and other law enforcement agencies do not engage in arguments or explanations, especially through the mass media, regarding the rights of citizens under the law (in particular, after conducting the required inspections) to purchase and keep a hunting smooth-bore firearm at their residence for protection, even if they do not have hunting privileges. Such firearms pose fewer risks than rifled firearms when used for protection. Even before this survey, the challenging issues raised were discussed at a meeting of the Verkhovna Rada of Ukraine during the first reading of the draft law dated 25.06.2021⁶. However, there are a number of fragile and sensitive factors and concerns in the questions raised about allowing the civilian population of our country to purchase and use these rifled weapons, especially based on the example of foreign countries whose media regularly inform us about the facts of mass intentional killings of people with the use of firearms (an average of 10-15 people or more) in schools, other educational and entertainment facilities, etc. This is despite the fact that the level of education, culture, mentality and behavior in public places in the USA and Western countries is dozens of levels higher than in former CIS countries, including in Ukraine. Here we indirectly see the hidden intentions of domestic and foreign commercial

media regularly inform us about the facts of mass intentional killings of people with the use of firearms (an average of 10-15 people or more) in schools, other educational and entertainment facilities, etc. This is despite the fact that the level of education, culture, mentality and behavior in public places in the USA and Western countries is dozens of levels higher than in former CIS countries, including in Ukraine. Here we indirectly see the hidden intentions of domestic and foreign commercial

⁵ Кримінальний кодекс України : станом на 1 вересня 2023. Харків. Право. 2023. 292 с.; Кримінальний процесуальний кодекс України : станом на 1 травня 2024. Харків. Право. 452 с.

⁶ Проект Закону про право на цивільну вогнепальну зброю від 25.06. 2021. №5708 URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Gard/27190>.

**Yukhno Oleksandr,
Penzieva Kateryna**

**PROBLEMATIC ISSUES OF
FORENSIC BALLISTICS AND
FORENSIC EXPLOSIVES
SCIENCE IN THE PRE-
TRIAL INVESTIGATION OF
CRIMINAL OFFENCES IN
PEACETIME, MARTIAL LAW
AND POST-WAR PERSPECTIVE**

structures (small arms and ammunition are almost not produced in our country) to make significant profits from the sale of firearms and ammunition in Ukraine, which ranks second in the world in terms of profits after the sale of narcotics. As evidenced by the practice of law enforcement agencies, during martial law and in the post-war period, the granting of the specified permits and their implementation will only aggravate the crime and operational situation in the country and complicate police activities in preventing illicit trafficking of the specified dangerous objects, and may also result in a significant number of victims, in particular among children and teenagers. As an example, on December 15, 2023, Serhii Batran (birth year 1969), Deputy of the local Council, member of the Keretsk Municipal Commission for the Rule of Law, brought three grenades to the meeting of the same city commission, which he detonated during a discussion of the issues under consideration, as a result of which a total of 26 people were injured, and 3 of them died in hospital ⁷. Another example is the fact that on the night of May 14–15, 2024, Anatolii Soroka, Head of the Aviation Institute, while intoxicated, used an award pistol and fired shots into the air in a multi-story building in the Obolon district of Kyiv. This is qualified as hooliganism, but it could have resulted in significant human losses (it is no coincidence that after World War II the government confiscated most weapons from their owners). What is more, according to mass media, on 9 June 2024, in the city of Kyiv, an unknown person threw a grenade into the facade of a residential building, as a result of which one of the women present near him was injured, the offender was identified and detained. Such and other cases are numerous and not isolated. These and other examples testify to the presence, in the post-war perspective, of the so-called psychological 'Afghan syndrome', when the nervous system of people who have participated in hostilities (or demonstrated their power) becomes excitable and manifests itself in extreme aggressiveness, sometimes uncontrollable. Moreover, it should be added that under martial law there is also an increase in the uncontrolled leakage of a significant number of firearms, ammunition, explosives and substances from military operation sites and from de-occupied areas and settlements. Therefore, a rather important and problematic issue is raised in our society: to provide or not to provide civilians with firearms for their own protection, necessitating subsequent research or scientific and applied study. In addition to the above, it should be pointed out that another alarming and discussed problem, which manifests itself significantly in a state of war, is a large quantity of weapons, ammunition, explosives and substances that fall into illicit trafficking, specifically due to deficiencies in accounting, logistics of supply, with their improper write-offs in the places of hostilities in military units and formations, sometimes combined with abuse or negligence of individual military officials and financially responsible persons who ensure progress on this front. It is necessary to prove the above not only by means of forensic ballistics, but also by means of the whole range of other forensic examinations (handwriting analysis, author recognition, forensic accounting, forensic DNA analysis, etc.). This poses additional challenges in solving a number of organizational and forensic issues of forensic science, which manifested itself less problematically in comparison with the peaceful pre-war state. In addition, new types of firearms, ammunition, grenades and other explosive materials have appeared on Ukrainian territory as a result of martial law. These objects come from our country's partners and from countries where they were purchased by the Government, and often end up in illicit trafficking due to their connection to conflict zones or logistics net-

The article retrospectively examines the basics of forensic ballistics and forensic explosives science, trends and reasons for trafficking in firearms, weapons, ammunition and explosives in the peaceful pre-war period, as well as since the beginning of military operations in the area of the Anti-Terrorist Operation and the Joint Forces Operation, and in the current martial law period, and identifies trends with a forecast in the post-war perspective. At the same time, the author analyses the current national criminal and criminal procedural legislation and changes to regarding the qualification and specifics of investigation of these types of crimes in different periods and trends in their application and the ratio of their implementation in law enforcement activities by investigators, inquirers, prosecutors at the stages under study, in particular, when comparing peaceful pre-war times and martial law. The research revealed that during martial law, the number of illicit trafficking cases in firearms, ammunition and explosives remains significant due to their large leakage from de-occupied settlements, from the sites of military operations, during the logistics of their delivery and, in some cases, due to abuse or negligence of certain heads of military units, their financially responsible persons in violation of the accounting procedure and deficiencies in writing-off these military assets.

It is established that in connection with aforementioned, and the results of illegal air attacks by aircraft, missile and artillery systems on places of permanent residence of citizens, educational, entertainment and other institutions, recreational facilities and civilian infrastructure of Ukrainian settlements and vehicles with civilians, the number of expert forensic ballistics and forensic explosives research appointments has significantly increased, and therefore the workload of experts on conducting these investigations has increased accordingly. The author describes the peculiarities

⁷ Юхно О.О. Діяльність Національної поліції України щодо попередження незаконного обігу вогнепальної зброї, боєприпасів і вибухових речовин: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Злочинність і протидія їй в умовах війни та у повоєнній перспективі». Міждисциплінарна панорама: збірник тез доп. (м. Вінниця, 19 квітня 2024 р.) МВС України. Харківський національний університет внутрішніх справ. Кримінологічна асоціація України. Вінниця. ХНУВС. 2024. С. 611-615.

of actions by investigators and inquirers in order to take into account and comply with the relevant forensic and ballistic methods and techniques for inspecting the scene of an incident with a view to complete and high-quality detection, recording, seizure and evaluation of firearms, ammunition, explosives, their elements and remains and other objects found by law enforcement officers after the said shelling, which confirm such facts and the results of the investigation, which will be sent to the International Criminal Court or Tribunal. It is emphasized that the preparation issues for conduct types of forensic examinations studied remain important, including the proper formulation of questions, taking into account martial law and usage of specific military equipment, missiles, and shells, which have not been studied in peacetime and require the application of additional specialized knowledge and the resolution of problematic issues of improving the efficiency of interaction between employees of the ministries and agencies concerned. Based on the results of research, suggestions and recommendations have been developed that will increase the effectiveness of pre-trial investigation and expert research in above-mentioned promising area.

Keywords : weapons, ammunition, explosives, trends, martial law, causes, conditions, forensic examination, expert research, forensic ballistics, forensic atlases, suggestions, improvements, expert admission, investigator, inquirer, prosecutor.

works. As a result, they are used in the commission of criminal acts. At the same time, engineering drawings, documentation on operation and use, forensic and other atlases were not available to ballistics experts and explosives specialists before the war. This extends the duration of today's forensic ballistics and explosives examinations. These challenges require new organizational, procedural, and other approaches by investigators, inquiring officers, prosecutors, and forensic experts in the identification of such objects/items at crime scenes, as well as in preparation and conduct of forensic ballistics and forensic explosives examinations. Efficiency of interaction between investigators, inquiring officers, prosecutors and experts in forensic ballistics and explosives science, the development and improvement of special methods and methodologies of crime scene inspection related to the shelling of houses, vehicles with civilians, educational institutions, life support facilities and infrastructure, organizational issues related to the preparation and conduct of the above, as well as handwriting, forensic accounting and other types of forensic examinations should be improved. Qualifications of pre-trial investigation workers and experts should be enhanced. According to D. V. Sherbaniuk, it is necessary to support and encourage the initiative of forensic experts to conduct research in accordance with their acquired skills and abilities in specific specialties and tasks of performing official duties⁸, taking into account the peculiarities of the activity and the existing organizational and other conditions, peculiarities and shortcomings in the activity of forensic experts. This position was also supported by S. I. Perlin, S. O. Shevtsov, A. I. Tymoshenko, T. P. Matiushkova⁹. We also support these scientific positions of the above-mentioned scientists, since war is an extraordinary factor and requires joint efforts of many law enforcement agencies, investigators, inquiring officers, including representatives of forensic ballistics and forensic explosives science in order to fulfill set tasks. The aforesaid requires further research to identify problematic issues in this area and to develop appropriate proposals and recommendations for improving research activities of investigative and inquiring officers, prosecutors (whose employees act as procedural executives of pre-trial investigation bodies), expert institutions and experts in the relevant field within the framework of our study.

Analysis of Essential Research and Publications. Particular issues of the researched area were considered by scientists: Yu.P. Alenin, I.A. Aliiev, V.P. Bakhin, V.V. Biriukov, A.F. Volobuiev, V.V. Hlobush, M.V. Danshyn, F.M. Dzhavadov, V.A. Zhuravel, V.V. Kikinchuk, I.I. Kohutych, S.V. Kozachenko, S.P. Lapta, V.H. Lukashevych, S.I. Perlin, I.A. Petrova, I.V. Pyroh, R.L. Stepaniuk, D.R. Stepaniuk, S.O. Toropov, V.Yu. Shepitko, S.O. Shevtsov, D.V. Sherbaniuk, M.H. Shcherbakovskiy at el. Emphasis should be placed on doctoral dissertations and monographs published in recent years by researchers such as: I.A. Aliiev Problems of Forensic Prevention (1990), Yu.P. Alenin Identification and Investigation of Crime Foci: Theory and Practice (monograph, 1996);

⁸ Шербанюк Д.В. Теорія і практика реалізації експертної ініціативи у кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.09. Харків. 2019. С. 97-98.

⁹ Перлін С.І., С.О. Шевцов, А.І. Тимошенко, Т.П. Матиюшкова Експертна версія - задокументоване ініціативне інформування суб'єктів розслідування. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка. Луганськ. 2014. Спец. випуск. № 1. С. 225-231.

**Yukhno Oleksandr,
Penzieva Kateryna**

**PROBLEMATISCHE FRAGEN
DER FORENSISCHEN
BALLISTIK UND
DER FORENSISCHEN
SPRENGSTOFFKUNDE BEI
DER VORGERICHTLICHEN
UNTERSUCHUNG
VON STRAFTATEN IN
FRIEDENSZEITEN, UNTER
KRIEGSRECHT UND IN DER
NACHKRIEGSZEIT**

Der Artikel untersucht rückblickend die Grundlagen der forensischen Ballistik und der forensischen Sprengstoffkunde, Trends und Ursachen des Handels mit Schusswaffen, Waffen, Munition und Sprengstoffen in der friedlichen Vorkriegszeit sowie seit Beginn der Feindseligkeiten im Bereich der Anti-Terror-Operation und der Joint Forces Operation sowie in der aktuellen Kriegsrechtsperiode und zeigt Trends mit Prognosen in der Nachkriegsperspektive auf. Gleichzeitig analysiert der Autor die aktuelle nationale Straf- und Strafprozessgesetzgebung und deren Änderungen im Hinblick auf die Qualifikation und die Besonderheiten der Untersuchung solcher Arten von Straftaten in den verschiedenen Perioden und die Trends in ihrer Anwendung und das Verhältnis ihrer Umsetzung in der Strafverfolgung durch Ermittler, Ermittler und Staatsanwälte in den untersuchten Phasen, insbesondere beim Vergleich von Vorkriegsfrieden und Kriegsrecht. Die Studie ergab, dass während des Kriegsrechts die Zahl der Fälle von illegalem Handel mit Schusswaffen, Munition und Sprengstoffen aufgrund des großen Abflusses dieser Güter aus den geräumten Siedlungen, aus den Schauplätzen der Feindseligkeiten und militärischen Operationen, während der Logistik ihrer Lieferung und in einigen Fällen aufgrund des Missbrauchs oder der Nachlässigkeit bestimmter Leiter von Militäreinheiten, ihrer materiellen und immateriellen Ressourcen, die für die Herstellung von Waffen, Munition und Sprengstoffen benötigt werden, weiterhin erheblich ist. Es wird festgestellt, dass im Zusammenhang mit den obigen Ausführungen sowie den Ergebnissen illegaler Luftangriffe durch Flugzeuge, Raketen und Artilleriesysteme auf Orte mit ständigem Wohnsitz von Bürgern, Bildungs-, Unterhaltungs- und andere Einrichtungen, Freizeiteinrichtungen und zivile Infrastrukturen ukrainischer Siedlungen und Fahrzeuge mit Zivilisten die Zahl der Ernennungen von Sachverständigen für forensische Ballistik und forensische Sprengstoffforschung erheblich zugenommen hat, was die Arbeitsbelastung der Sachverständigen für die Durchführung dieser Studien entsprechend erhöht hat.

F.M. Dzhavadov Conceptual Fundamental Bases of Development of Judicial Expert in Modern Conditions (2000); E.B. Simakova-Yefremian Theory and Methodology of Complex Examination of Contact of Trace Interaction of Objects (monograph, 2004); V.Yu. Shepitko Forensic Tactics (Systemic and Structural Analysis) (monograph, 2007); V. H. Lukashevych Modeling in Criminalistics and Cognitive Activity of Investigators (monograph, 2008); I.I. Kohutych Theoretical Foundations of Using Forensic Knowledge in Criminal Court Cases (2010); O.M. Moiseeva Expert Technologies in Forensic Activities: Theoretical Principles and Practice of Use (2011); R.L. Stepaniuk Criminalistics Support of Investigation of Crimes Committed in the Budgetary Sphere of Ukraine (monograph, 2012); I.A. Petrova Theoretical and Legal, Organizational and Methodological Principles of Regulating Forensic Commodity Examination of Consumer Goods (2012); I.V. Pyrih Theoretical Foundations of Pre-trial Investigation Expert Support (2015), M.H. Shcherbakovskyi Conducting and Using Forensic Examinations in Criminal Proceedings (monograph, 2015), and D. V. Sherbaniuk's PhD dissertation Theory and Practice of Expert Initiative Implementation in Criminal Proceedings (2019) at el. They have made a significant contribution to the development of the theory and practice of national criminalistics. In 2011, during peacetime, at the PhD level, S.O. Toropov directly studied the issue of Preliminary and Expert Ballistic Examination at Crime Scene, and S.V. Kozachenko Proof in Criminal Proceedings Related to Illicit Trafficking in Firearms or Ammunition (2023). At the same time, (except the penultimate scientist), they considered the issues of forensic ballistic examinations and criminal explosives science only fragmentarily, and separate dissertations did not adequately emphasize and thoroughly outline these particular topics, which requires that such issues be singled out as a separate area of promising scientific research, the relevance of which is confirmed by the current martial law and the existing problems associated with this process and post-war perspective.

Research Purpose and Tasks. The Article Purpose is to identify current challenges related to the trends in the state of illicit trafficking of weapons, ammunition and explosives in the conditions of martial law and in the post-war perspective, as well as to improve, methods and techniques of crime scene inspection, detection, recording, seizure and evaluation of objects and physical evidence for the purpose of preparing and conducting forensic ballistics and forensic explosives examinations, and to address challenges related to the workload of experts and resolution of issues by forensic ballistics and explosives experts. The tasks are to determine the sources of illicit trafficking in firearms, ammunition and explosives and their manifestation in this research area, as well as problematic issues related to the inspection of the scenes of such crime types, to organize the preparation and conduct of forensic ballistics and forensic explosives examination by the country's expert agencies, and to identify and develop proposals and recommendations to address them in the current martial law situation as compared to pre-war peacetime, as well as to determine trends and directions in the post-war perspective.

Research Scientific Novelty. Research on criminal situation and its outcomes in the country during peacetime, martial law and post-war periods has improved in terms of identifying trends, causes, conditions and characteristics related to entering into illicit trafficking of weapons, ammunition, explosive devices and substances, especially new types and sources of leakage of such items, etc. The methodology of identifying existing problematic issues has been improved, particularly when inspecting the places where events took place, preparing, appointing and conducting required expert studies in the indicated area, and during the activities of investigators, inquiring officers, prosecutors and forensic experts of

Охарактеризовано особливості дій слідчих, дізнавачів, з метою врахування і дотримання ними відповідних криміналістичних і балістичних методів і методик щодо огляду місць події з метою повного і якісного виявлення, фіксування, вилучення і оцінювання вогнепальної зброї, боєприпасів, вибухових речовин, їх елементів і рештків та інших об'єктів які виявлені правоохоронцями після вказаних обстрілів, що підтверджують такі факти і результати розслідування по яким будуть скеровані до Міжнародного кримінального суду чи трибуналу. Наголошено, що важливими залишаються питання підготовки до проведення досліджених видів експертиз, зокрема й з належної постановки запитань, враховуючи воєнний стан і застосування специфічної військової техніки, ракет, снарядів, що не досліджувалось у мирний час і вимагає використання додаткових спеціальних знань та вирішення проблемних питань підвищення ефективності взаємодії між працівниками зацікавлених міністерств і відомств. За результатами дослідження напрацьовані пропозиції і рекомендації, які підвищують ефективність досудового розслідування та проведення експертних досліджень у розглянутому напрямку.

Ключові слова : зброя, боєприпаси, вибухові речовини, тенденції, воєнний стан, причини, умови, судова експертиза, експертні дослідження, судова балістика, криміналістичні атласи, пропозиції, удосконалення, експертний допуск, слідчий, дізнавач, прокурор.

expert institutions. As a result, proposals and recommendations have been developed in order to solve the existing problems, to ensure quality and efficient preparation and conduct of forensic ballistic and forensic explosives examinations based on the results of illegal shelling of the territory of Ukraine, and to fulfill the tasks of pre-trial investigation of this category of crimes in accordance with criminal proceeding tasks under the provisions of Article 2 of the current Criminal Procedural Code of Ukraine, and to ensure their quality documentation and prospective submission to the International Criminal Court or Tribunal ¹⁰. Organizational, procedural, forensic, and expert proposals and recommendations have been provided to address issues concerning the peculiarities of the activities of investigators, inquiring officers, forensic experts during peacetime and martial law, and to explore the prospects for conducting forensic ballistic examinations in the post-war period.

Main Content Presentation. Forensic ballistics emerged as a separate branch of forensic technology and studies patterns of displaying and obtaining information about the origin and use of firearms, their cartridges (ammunition), and traces of their use, and develops techniques and methods of detection, recording, seizure, evaluation, storage and research of the aforementioned objects for efficient investigation and prevention of certain types of crimes and criminal offenses in this area. Ballistics expertise is used by investigators, inquiring officers, and prosecutors to obtain evidence associated with the use of firearms and ammunition during criminal offense commission. At the same time, it is necessary to determine the fact and circumstances of the use of a firearm, i.e., one of the first tasks is to establish whether the object used by a criminal is a firearm. To determine the above, the seized weapon must meet the following criteria: weaponizability, firing capability and reliability. The firearm under investigation must have the following design features: gun barrel, closing mechanism and firing mechanism. An important component of firearms is ammunition (cartridges) designed for firing from specific types of firearms. Modern small arms use exclusively unitary cartridges of industrial production, which combine a bullet, propellant and primer in a single shell: a cartridge case. Smoothbore hunting weapons combine: cartridge case, primer, propellant, wad, gaskets and projectile (bullet, shot, buckshot), which can be detected directly by ballistic experts, who can be involved as specialists when inspecting the scene in such a field ¹¹. Studies of the peaceful pre-war period show that criminal and marginal elements tried to obtain weapons in various ways, including: attacks to seize weapons and ammunition, including through fraudulent acquisition; theft; repair of old or unusable weapons; and producing home-made prototypes (atypical, non-standard weapons). Specific expertise in forensic ballistics and forensic explosives science is required to determine whether the found items belong to firearms, etc. The conduct of forensic ballistics examination, as well as other research, was regulated by

¹⁰ Кримінальний процесуальний кодекс України : станом на 1 травня 2024. Харків. Право. 452 с.

¹¹ Криміналістика : підручник у 2 томах. Т.1. [А.Ф. Волобуєв, М.В. Даньшин, А.В. Іщенко, та ін.]. За заг. ред. А.Ф. Волобуєва, Р.Л. Степанюка, В. О. Мальярової. МВС України. Харківський національний університет внутрішніх справ. 2018. Харків. С. 180-181; Щербаковський М.Г. Проведення та використання судових експертиз в кримінальному провадженні : монографія. Харків. В деле. 2015. С. 190-195.

**Yukhno Oleksandr,
Penzieva Kateryna**

**QUESTIONS
PROBLÉMATIQUES DE LA
BALISTIQUE LÉGIQUE ET DE
LA SCIENCE LÉGALISTE DES
EXPLOSIFS DANS L'ENQUÊTE
AVANT LE PROCÈS SUR LES
INFRACTIONS CRIMINELLES
EN TEMPS DE PAIX, DANS
LA LOI MARTIALE ET DANS
LA PERSPECTIVE D'APRÈS-
GUERRE**

L'article examine rétrospectivement les bases de la balistique médico-légale et de la science médico-légale des explosifs, les tendances et les raisons du trafic d'armes à feu, d'armes, de munitions et d'explosifs au cours de la période pacifique d'avant-guerre, ainsi que depuis le début des opérations militaires dans la zone de la lutte anti-guerre. -Opération terroriste et opération des forces conjointes, et dans la période actuelle de la loi martiale, et identifie les tendances avec une prévision dans la perspective d'après-guerre. Dans le même temps, l'auteur analyse la législation nationale actuelle en matière pénale et de procédure pénale et les changements concernant la qualification et les spécificités des enquêtes sur ces types de délits à différentes périodes et tendances dans leur application et le rapport de leur mise en œuvre dans les activités d'application de la loi par enquêteurs, enquêteurs, procureurs aux étapes étudiées, en particulier lorsqu'on compare les temps paisibles d'avant-guerre et la loi martiale. L'étude a révélé que pendant la loi martiale, le nombre de cas de trafic illicite d'armes à feu, de munitions et d'explosifs reste important en raison de leurs fuites importantes depuis les colonies désoccupées, depuis les sites d'opérations militaires, pendant la logistique de leur livraison et, dans certains cas, en raison d'abus ou de négligence de certains chefs d'unités militaires, de leurs personnes financièrement responsables en violation de la procédure comptable et de déficiences dans la radiation de ces actifs militaires.

Il est établi qu'en relation avec ce qui précède et les résultats des attaques aériennes illégales menées par des avions, des systèmes de missiles et d'artillerie contre les lieux de résidence permanente des citoyens, les institutions éducatives, de divertissement et autres, les installations de loisirs et les infrastructures civiles des colonies ukrainiennes et les véhicules avec des civils, le nombre de nominations d'experts en balistique médico-légale et en recherche médico-légale sur les explosifs a considérablement augmenté, ce qui a entraîné une augmentation correspondante de la charge de travail des experts chargés de mener ces enquêtes.

the Ministry of Justice of Ukraine and legal regulations from various agencies in this field. Relevant methodologies on these topics were also created by eminent representatives of well-known forensic schools ¹².

Since 2022, with the beginning of military aggression against Ukraine, such possibilities have increased many times due to the illegal arrival of the aforementioned items from the war zones, logistics for supplying military units with weapons, ammunition, explosives of industrial production, etc., as well as due to misuse or negligence in their handling and receipt from the de-occupied territories, where such weapons were collected and appropriated by civilians from the facilities of hostilities on both sides ¹³. It should be emphasized that in modern combat operations the units use mainly old types of firearms: Stechkin automatic pistol (used by commanders), the SKS carbine, and, paradoxically, the Maxim gun, the Mosin-Nagant (Russia), which were manufactured in the beginning of the 19th and 20th centuries, etc., and fall into illicit trafficking, encouraging ballistic experts to return to the use of past methodologies and guidelines, firearms atlases for these types of firearms and ammunition. At the same time, for example, the modern domestic pistol Fort-12, Fort-14 (in service with the police) or its modifications are not used on the front line because they are technically underdeveloped. This was manifested on the battlefield, where the most frequently used safety catch, in some batches, was made of silumin and failed in situations crucial to life and health. The majority of small arms and ammunition entering Ukraine are also foreign-made by our partners and purchased by our government. This was unusual and not widespread in peacetime until 2022. In this context, expert agencies faced organizational problems related to significant workload of ballistic and forensic explosives experts. In order to increase the efficiency of the above-mentioned expert studies, we propose the following measures.

1. To ensure adequate forensic examinations of objects associated with illicit trafficking of firearms and cold weapons, military equipment, explosives and substances coming from partners of Ukraine or purchased by our country in conditions of martial law in certain foreign countries, it is advisable to enhance the qualifications of the expert staff working at forensic research institutions. In particular, it is expedient to carry out such actions also on the territory of those foreign partner countries where firearms, ammunition, explosives and substances coming to Ukraine are produced.

2. The Ministry of Justice of Ukraine, the Ministry of Internal Affairs of Ukraine shall cooperate with the Ministry of Defense of Ukraine and the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine in the following matters: a) delivery of foreign samples of firearms, cold weapons, ammunition, explosives and substances, etc., coming from our partners and purchased in other countries, to the expert institutions of these agencies in order to ensure high-quality forensic, ballistic and other types of examinations; b) in cooperation with partners, improving the quality of appointing and conducting relevant types of forensic examinations to resolve the issue of printing or purchasing atlases: which would contain samples of foreign military firearms and cold weapons and ammunition; atlases of samples of explosive devices and substances as well as documentation on their operation and methods of use (which are used and referred to by forensic experts during research on identifying objects of research; c) providing expert agencies with samples of document flow related

¹² Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертів до експертних досліджень. Наказ Міністерства юстиції від 08.10. 1998 № 53/5 у редакції Наказу Міністерства юстиції України від 27.07.2015 № 1350/5; Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень в системі Служби безпеки України. Наказ Центрального управління Служби безпеки України від 29.05. 2015. № 371; Настільна книга слідчого. М.І. Панов, В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова та ін. Київ. Ін Юре. 2007. С. 23-29.

¹³ Шербанюк Д.В. Теорія і практика реалізації експертної ініціативи у кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.09. Харків. 2019. С. 611-615.

L'auteur décrit les particularités des actions des enquêteurs et des enquêteurs afin de prendre en compte et de respecter les méthodes et techniques médico-légales et balistiques pertinentes pour inspecter les lieux d'un incident en vue d'une détection, d'un enregistrement, d'une saisie et d'une saisie complètes et de haute qualité. évaluation des armes à feu, munitions, explosifs, de leurs éléments et restes et autres objets trouvés par les forces de l'ordre après ledit bombardement, qui confirment ces faits et les résultats de l'enquête, qui seront transmis à la Cour ou au Tribunal pénal international. Il est souligné que les questions de préparation aux types d'examen médico-légaux étudiés restent importantes, y compris la formulation appropriée des questions, en tenant compte de la loi martiale et de l'utilisation d'équipements militaires spécifiques, de missiles et d'obus, qui n'ont pas été étudiés en temps de paix et nécessitent l'application de connaissances spécialisées supplémentaires et la résolution de problèmes liés à l'amélioration de l'efficacité de l'interaction entre les employés des ministères et des agences concernés. Sur la base des résultats de la recherche, des suggestions et des recommandations ont été élaborées pour accroître l'efficacité de l'enquête préalable au procès et de la recherche d'experts dans le domaine prometteur mentionné ci-dessus.

Mots clés : armes, munitions, explosifs, tendances, loi martiale, causes, conditions, expertise médico-légale, recherche d'expert, balistique médico-légale, atlas médico-légaux, suggestions, améliorations, admission d'expert, enquêteur, enquêteur, procureur.

to logistics, accounting, receipt, issuance and write-off of weapons lost or damaged during combat operations by financially responsible persons. The purpose of this is to specify the objects of expert research and to establish criminal acts of military officials and other financially responsible persons in this area, and to conduct necessary handwriting and forensic accounting examinations on these issues. In view of the fact that the legislative and executive authorities of the USA and certain partner countries, having voted in favor of the provision of military aid to Ukraine, have raised requirements for ensuring and increasing strict control over its provision and use, we believe that it would be expedient to obtain from them cost estimates for the investigated types of weapons, items of military circulation and use, and additionally to determine the extent of stolen military property attributable to the guilty parties and, if necessary, to file civil lawsuits in criminal proceedings. This will require amending the Current Criminal Code of Ukraine and Criminal Procedure Code of Ukraine.

3. It is expedient for investigators, inquiring officers, and prosecutors to make extensive use of forensic DNA analysis in the context of integration into the European Union. This will include identification of DNA profiles on weapons, certain types of oversized ammunition, seized explosive devices, and military equipment in order to identify persons who have used them during the commission of criminal offences, as the national theory and practice of criminalistics is significantly lagging behind the introduction of this area, in contrast to foreign countries¹⁴.

4. As a result of expert service reorganization (State Scientific Research Forensic Center of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine which was subordinated to the National Police of Ukraine and now is subordinated to the Ministry of Internal Affairs of Ukraine), the powers of this Ministry's experts have been changed. Nowadays they usually do not go to crime scenes (except for a certain number of agreed types of crimes and schedules). Therefore, given the complexity of crimes involving illicit trafficking of weapons and their commission with their use, in such cases it would be appropriate to provide duty shifts for forensic experts from the State Scientific Research Forensic Center of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine according to separate schedules in the regions of scene inspection. Forensic scientists¹⁵ have been pointing out the importance, expediency and relevance of this field since the

¹⁴ Степанюк Р.Л., Кікінчук В.В. Напрями вдосконалення правового регулювання криміналістичного ДНК-аналізу в Україні в контексті інтеграції до Європейського Союзу. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2022. Вип. 97(2). С. 234-249. DOI : 10.3263 1/ v.2022.2.21; Степанюк Д. Р. Правові засади криміналістичного ДНК-аналізу й удосконалення законодавства України. Наше право OUR LAW. 2023. № 3. С. 118-124.

¹⁵ Торопов С.О. Попередні та експертні балістичні дослідження на місці події : дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.09. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків. 2011. С. 97-112; Торопов С.О. Судово-балістична експертиза на місці події. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2008. Вип. 43. С. 115-120; Плескачевский В.М. Судебно-баллистические экспертные исследования на месте происшествия. Вопросы судебной экспертизы. Сб. науч. трудов Азербайджанского научно-исследовательского института судебных экспертиз. Баку. 1974. № 17. С. 19-23; Пирог И.В. О возможности проведения экспертизы на месте происшествия : материалы междунар. науч.-практ. конф. (Мариуполь, 15-16 января 2014 г.). Филиал Донецкого института внутренних дел. 2014. Мариуполь. С. 180-183.

pre-war period, and the martial law and post-war perspective confirm the expediency of introducing such a direction.

The proposed measures are based on the results of studying the causes and conditions, new sources that contributed to the significant trafficking of the objects studied, starting from the time of the ATO and JFO and during the current martial law. As the statistics show, the number of cases of unlawful handling of weapons, ammunition or explosives (Article 263 of the Criminal Code of Ukraine) is 66.2% of all crimes of this category. In 2014–2017, due to military operations in the ATO and JFO territories, which resulted in an increase in the number of cases of illicit arms trafficking, etc., the number of criminal offenses increased from 6,929 to 8,002 (+15.5%), and in subsequent years, due to preventive and operational search activities of law enforcement agencies, it decreased and amounted to 4,067 cases in 2021. At the same time, in 2022, when the enemy began its aggression, more cases were recorded compared to the previous year: 4,735 (+13.0%). This trend indicates that there is still a considerable number of these crimes. In particular, these crimes are closely related to such crimes as illegal manufacture, processing or repair of firearms or falsification, illegal removal or alteration of their markings, or illegal manufacture of ammunition, explosives or explosive devices (Article 263–1 of the Criminal Code of Ukraine), which is characterized by their growth from 170 to 196 (+15.3%) between 2014 and 2016. In the following year, 2017, in comparison with the previous period, they increased by 1.7 times and amounted to 198 cases, and further decreased and were equal to 113 such cases in 2021, as the opportunity to purchase illegal weapons of industrial production increased, rather than repair, forgery or falsification, although such facts continued to take their place. At the same time, if since 2014 the number of cases of stealing, appropriation or extortion of firearms, ammunition, explosives or radioactive material, or obtaining them by fraud of abuse of office (Article 262 of the Criminal Code of Ukraine) has decreased, and it was only 48 cases in 2021, then their number increased by 3.6 times and was equal to 174 cases in 2022. Even in peacetime, the Supreme Court of Ukraine emphasized the importance of combating this type of crime and specifically summarized the case law on this category of crimes, drawing the attention of law enforcement and judicial authorities to this area of activity and adopting permanent preventive measures in order to weaken the crime situation in the country and ensure an effective legal, judicial and law enforcement response to such cases ¹⁶.

Moreover, during the martial law since 2022, the number of criminal offenses against the established order of military service (military criminal offenses) has increased to 13,766 cases (an increase of 4.5 times), which represents 3.8% of all criminal offenses registered in the country, compared to 0.9% in previous years. Specifically, there were only 7 offenses in 2020, 2 in 2012, and 13 in 2022 ¹⁷. The most frequently reported actions were absences without leave from a military unit or place of service (Article 407 of the Criminal Code of Ukraine), which amounted to 6,183 cases in 2022, three times more than in the previous period, while 37.3% of them were committed with unlawful acquisition of weapons, ammunition and grenades. In 2013, V.V. Davydenko devoted his research to the social danger and negative impact of this type of crime on the defense capability of our country and the need to develop a separate forensic methodology for its investigation ¹⁸, taking into

**Yukhno Oleksandr,
Penzieva Kateryna**

**ПРОБЛЕМАТИКА БАЛІСТИКИ
КАДОВОЇ І НАУК
САДОВИХ О МАТЕРІАЛАХ
ВИБУХОВИХ В
ПРИГОТОВАНІ
ДОХОДЖЕННЯХ О
ПРЕСТІПСТВІ В ЧАСІ
ПОКОЮ, СТАНІ ВОЄННОМ І
ПЕРСПЕКТИВІ ПОВОЄННІ**

W artykule retrospektywnie omówiono podstawy balistyki sądowej i kryminalistycznej nauki o materiałach wybuchowych, tendencje i przyczyny obrotu bronią palną, bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi w pokojowym okresie przedwojennym, a także od początku działań wojennych na obszarze Antymonopolu. -Operacji Terrorystycznej i Operacji Połączonych Sił oraz w obecnym stanie wojennym oraz identyfikuje trendy wraz z prognozą w perspektywie powojennej. Jednocześnie autor analizuje obowiązujące krajowe ustawodawstwo karne i procesowe oraz zmiany w zakresie kwalifikacji i specyfiki dochodzeń w sprawie tego typu przestępstw w różnych okresach i tendencjach w ich stosowaniu oraz wskaźniku ich realizacji w działaniach organów ścigania przez śledczych, pytających, prokuratorów na badanych etapach, zwłaszcza przy porównywaniu spokojnych czasów przedwojennych i stanu wojennego. Z przeprowadzonych badań wynika, że w okresie stanu wojennego liczba przypadków nielegalnego handlu bronią palną, amunicją i materiałami wybuchowymi utrzymuje się na wysokim poziomie ze względu na duży wyciek z okupowanych osiedli, z miejsc działań wojennych, podczas logistyki jej dostaw, a w niektórych przypadkach przypadkach, z powodu nadużyć lub zaniedbań niektórych kierowników jednostek wojskowych, ich osób odpowiedzialnych finansowo, z naruszeniem zasad rachunkowości i uchybień w spisaniu tego majątku wojskowego.

Ustala się, że w związku z powyższym oraz skutkami nielegalnych ataków powietrznych samolotów, systemów rakietowych i artyleryjskich na miejsca stałego pobytu obywateli, instytucje oświatowe, rozrywkowe i inne, obiekty rekreacyjne i infrastrukturę cywilną osiedli ukraińskich oraz pojazdy z ludnością cywilną znacznie wzrosła liczba powołań na biegłych z zakresu balistyki sądowej i badań kryminalistycznych materiałów wybuchowych, w związku z czym odpowiednio wzrosło obciążenie ekspertów pracą związaną z prowadzeniem tych dochodzeń. Autor opisuje specyfikę działań śledczych i osób dochodzeniowych w celu

¹⁶ Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертів до експертних досліджень. Наказ Міністерства юстиції від 08.10. 1998 № 53/5 у редакції Наказу Міністерства юстиції України від 27.07.2015 № 1350/5.

¹⁷ Кримінальна ситуація в Україні в умовах війни : основні тенденції. 2022 рік. : монографія. Авт. кол. М.Г. Вербенський, О.Г. Кулик, І.В. Наумова та ін. За заг ред. д-ра юрид. наук, проф. М.Г. Вербенського. Київ. Юрінком Інтер. 2023. С. 156.

¹⁸ Настільна книга слідчого. М.І. Панов, В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова та ін. Київ : Ін Юре. 2007. С. 130-135.

uwzględnienia i przestrzegania odpowiednich metod i technik kryminalistycznych i balistycznych stosowanych przy oględzinach miejsca zdarzenia w celu pełnego i wysokiej jakości wykrywania, rejestrowania, zajęcia i ocena broni palnej, amunicji, materiałów wybuchowych, ich elementów i pozostałości oraz innych przedmiotów znalezionych przez funkcjonariuszy organów ścigania po wspomnianym ostrzale, potwierdzając te fakty i wyniki dochodzenia, która zostanie przekazana Międzynarodowemu Trybunałowi lub Trybunałowi Karnemu. Podkreśla się, że istotne pozostają kwestie przygotowania do prowadzenia badań kryminalistycznych, w tym właściwe formułowanie pytań, z uwzględnieniem stanu wojennego i użycia określonego sprzętu wojskowego, rakiet i pocisków, które nie były badane w czasie pokoju i wymagają zastosowanie dodatkowej specjalistycznej wiedzy i rozwiązywanie problematycznych kwestii poprawy efektywności interakcji między pracownikami zainteresowanych ministerstw i agencji. Na podstawie wyników badań opracowano sugestie i rekomendacje, które zwiększą skuteczność badań przedprocesowych i badań eksperckich w ww. perspektywnym obszarze.

Słowa kluczowe: broń, amunicja, materiały wybuchowe, trendy, stan wojenny, przyczyny, warunki, oględziny kryminalistyczne, badania eksperckie, balistyka kryminalistyczna, atlasy kryminalistyczne, sugestie, ulepszenia, przyjęcie biegłego, śledczy, pytający, prokurator.

account the importance of combating this type of crime even in peacetime. As the martial law and the above-mentioned statistics have shown, the predictions of this scientist have been confirmed and are still relevant to the present day.

In 2022, the number of facts of desertion increased 27 times to 3,214 cases, 61% of which were committed with the illegal appropriation of weapons and ammunition, and in 31.3% of cases also grenades. In addition, in 2022 there were 1,574 cases of military disobedience (Article 402 of the Criminal Code of Ukraine), and in 29.7% of these cases they were committed with the threat of using weapons. In 2022 there was also an increase in cases of stealing, appropriation, extortion or fraudulent obtaining of weapons, ammunitions, explosive or other warfare substances, vehicles, military or special machinery, or other munitions, or abuse of office by a military serviceman (Article 410 Criminal Code of Ukraine), which increased by 30.9% compared to 2021 and amounted to 250 such cases. In previous years, starting from 2014, their number ranged from 95 to 288. The number of violations of rules related to handling of weapons, and also substances and objects of increased danger to the surroundings (Article 414 of the Criminal Code of Ukraine) in the past 2014–2015 years increased 9 times and amounted to an increase from 7 to 188 cases. However, from 2016 to 2021, their number decreased to 33 cases. Simultaneously, in 2022, 303 such facts were recorded, demonstrating the relevance of the issues raised in the article during martial law. In the current state of war, there is an increase in cases of unauthorised leaving of a battlefield or refusal to use weapons (Article 429 of the Criminal Code of Ukraine), of which 150 cases were recorded in 2022, in contrast to 2013–2021, when only 2 such cases¹⁹ were registered.

During the martial law, the facts of neglect of duty in military service (Article 425 of the Criminal Code of Ukraine) renewed, which is associated with the failure to ensure proper record-keeping, use, logistics, and write-off of weapons, military supplies, explosives, etc. Thus, by 2021, their number was reduced to -13.9%, and the growth can be traced from 36 cases in 2013 to 273 in 2022, which in turn is 42.2% more compared to 2021. At the same time, there is a growing trend in the formation of paramilitary or armed groups that operate outside the bounds of the law, and their number in 2022 amounted to 276 cases, which is +29.6% more than in 2021, in which they were registered in the amount of 213 (the number of weapons seized is not reported). Therefore, given the statistics provided, the relevance of forensic ballistics remains substantial today.

Numerous instances of criminal offenses involving illicit trafficking of weapons, ammunition, explosive devices and substances, as well as results from shelling civilian residential buildings, economic facilities and civil infrastructure, have significantly increased the workload of forensic explosives experts and specialists. In this connection, it is expedient for the leadership of forensic institutions of all levels to resolve the issue of granting a significant number of additional permits to forensic experts in forensic ballistic and

¹⁹ Кримінальний кодекс України : станом на 1 вересня 2023. Харків. Право. 2023. 292 с.; Кримінальна ситуація в Україні в умовах війни : основні тенденції. 2022 рік. : монографія. Авт. кол. М.Г. Вербеньський, О.Г. Кулик, І.В. Наумова та ін. За заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. М.Г. Вербеньського. Київ. Юрінком Інтер. 2023. С. 125-127.

explosives examination at the expense of improving the qualifications of existing and additional forensic experts in other fields, involving relevant specialists in expert examination, etc. In 2014, A. I. Lozovyi and E. B. Simakova-Yefremian²⁰ emphasized possible similar and other challenges in the reform of the legislation in the field of forensic experts' activity, expansion and specification of the rights of expert agencies heads and expert staff, etc. We fully support their viewpoints, as they resonate with current problematic issues and the ongoing scientific debate. This is particularly relevant in view of the long-standing discussion on the adoption of a new version of the Law of Ukraine On Forensic Examination, since the current version has been in force since 1994 and is significantly outdated for various grounds and reasons²¹. Therefore, we should await the political will of the Ministry of Justice of Ukraine, the Ministry of Health of Ukraine, the Office of the Prosecutor General of Ukraine and other concerned national ministries and agencies.

Forensic Examination of explosive devices, traces, and circumstances of the explosion is one of the important areas in forensics, in particular, the relevance of this research area has increased even more during the introduction of the ATO zone and later the OOS in 2014, and specifically in the current state of war. Forensic examination of explosive devices and substances during commission of crimes involving illegal shelling affects the state of their disclosure and proof, requiring the application of specific techniques, methodologies and methods, substantial use of specific expertise, as well as specific and forensic equipment. Forensic explosives science (explosives engineering) is deemed to be the body of knowledge related to explosives and explosive devices and circumstances of the explosion during crime commission (grave and especially grave crimes with significant casualties and large-scale physical damage), as well as rules under which they are discovered, recovered, evaluated and used according to clear methodologies. This is a branch of forensic technology that studies the patterns of chemical explosion energy use to commit crimes in order to obtain forensically significant information about explosives, explosive substances, explosive devices and circumstances of the explosion, as well as develops scientific and technical techniques, methods and means of their detection and preservation, recording, seizure and use for detection, investigation and prevention of crimes. Today, the specified process is associated with the peculiarities of submitting pre-trial investigation results of such a category of criminal offenses to the International Criminal Court or Tribunal, which requires high quality, starting with inspection of the crime scene and conducting relevant expert research and identification of other pieces of evidence in this area. Law enforcement agencies should be aware that the primary components of various types of explosive devices are an explosive charge and the initiator. In the lack of specified components, an explosive device cannot be considered as a special type of object with specific properties inherent in it. At the same time, the charge and the initiator (the object from which the shot is fired) must be structurally united and constitute a single technical device. Without this, actual explosion of the explosive material cannot take place. In the current state of war, the aggressor country uses a large number of explosive device varieties. In this connection, forensic experts should determine their group belonging and sources of use during shelling. Investigators, inquiring officers, and prosecutors should view explosive devices as industrial or non-industrial (self-made) one-time use devices adapted to certain conditions and capable of detonating. According to their purpose, they are divided into military, industrial-economic and special purposes. During

²⁰ Лозовий А.І., Сімакова-Єфремян Е.Б. Актуальні питання реформування законодавства у сфері судово-експертної діяльності в Україні. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. Зб. наук. праць за ред. кол. М.Л. Цимбал, В.Ю. Шепітько, Л.М. Головченко та ін. Харків. Право. 2014. Вип. 14. С.157-166.

²¹ Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04. 2002 р. № 3.

martial war, military and simulated pyrotechnic devices are predominately used: flares and explosive packages. Explosive substances are chemical compounds or mixtures capable of explosive transformation (explosion) under the influence of an external impulse (impact, friction, heating, pressure, etc.). It is crucial to identify traces of explosions, missiles, shells, and mines that originated from aerial sources, such as aircraft or specific weapon systems, when inspecting and documenting shelling sites. While a criminalist (a new position in the district and other police departments) is involved in the inspection of the crime scene during a normal inspection (in the period of peace) and in the case of common crimes, explosives experts, whose departments have been established in each regional police department, are involved in the inspection of shelling sites. They help investigators, inquiring officers, and prosecutors ensure safety and authorize the investigation team to work at the scene. In the inspection minutes, they accurately formulate technical data, markings, characteristics of objects, their metallic and chemical residues or fragments (smoke) and remnants of shelling found at that moment. These authorities also help with their seizure and packaging. Traces left on the hard surfaces of a building by a contact charge of various shapes, configurations, and sizes allow explosives specialists to determine features of the shape of the explosive charge used and its weight. Such specialists record the scene, its areas, details, explosion center (epicenter), as well as the location of physical evidence before seizure and its appearance, by taking photos and videos, drawing up large-scale plans and diagrams with the use of: tape measures, rulers, sighting bars; in some cases, theodolites; and in case of large-scale shelling, they record it with the help of drones, which is quite common in law enforcement today. Seizure of explosive residue particles is accomplished by flushing with cotton or gauze swabs soaked in acetone and other swabs soaked in distilled water, or by dry scraping from hard destruction agents prone to water absorption (such as brick, concrete, plaster, and other hard building surfaces). As for the blast crater, it is measured in several dimensions across the entire length, width, or configuration of the crater. At the same time, at least 1 kg of soil is taken from the bottom of the crater, and at least 1 kg of soil is also taken from the surface of the crater a few meters from the crater rim (as a control sample), but this soil does not contain any explosive residue ²².

Peculiarities and consequences from illegal shelling on civilian facilities and infrastructure with significant human casualties and property damage have led to the emergence of new subjects and disciplines for training police officers, SES, military personnel, etc., in particular: tactical medicine, peculiarities of examining crime scene after shelling, etc., which requires the involvement of forensic experts or specialists possessing certain theoretical knowledge and practical experience in this process ²³. Particular existing problematic issues and ways of their solution for the improvement of theoretical, procedural and forensic problems of forensic ballistics, which have been addressed in the article, are also characteristic of forensic explosives science and can be synchronized and used in this field.

Conclusions. In order to prevent and counter illicit trafficking in firearms and cold weapons, ammunition and explosives, it is already reasonable to adopt a set of legal, organizational and preventive measures in the researched area, such as:

1. Police officers should more effectively conduct explanatory activities among the population, in particular through mass media, about the fact that a person shall be discharged from criminal liability ²⁴ if he/she voluntarily

²² Криміналістика : підручник у 2 томах. Т.1.[А.Ф. Волобуєв, М.В. Даньшин, А.В. Іщенко, та ін.]. За заг. ред. А.Ф. Волобуєва, Р.Л. Степанюка, В. О. Малярської. МВС України. Харківський національний університет внутрішніх справ. 2018. Харків. С. 195-203.

²³ Науково-дослідна діяльність Харківського національного університету внутрішніх справ в умовах воєнного стану : монографія. За заг. ред. В.В. Сокурєнка, Д.В. Швеця, О.А. Моргунова. МВС України. Харк. нац. ун-т внутр. справ. Вінниця. ТВОРИ. 2023. С. 97-104; 341-347; 456-463.

²⁴ Кримінальний кодекс України : станом на 1 вересня 2023. Харків. Право. 2023. 292 с.; Кримінальний процесуальний кодекс України : станом на 1 травня 2024. Харків. Право. 452 с.

surrenders weapons, ammunition, explosive substances or explosive devices to the authorities (under Part 3 of Article 263 of the Criminal Code of Ukraine), paying more attention to citizens who are temporarily in the occupied territories and settlements and in the places of hostilities.

2. In cooperation with the Military Prosecutor's Office, the SBU, intelligence and counterintelligence units, through investigative (search) measures, determine the causes and conditions that contribute to the commission of such crimes, identify places and persons that enable or facilitate the illicit trafficking of detected items and other objects from combat, military units. Special attention is paid to the heads and those financially responsible for supplying, logistics and writing off such items, as well as military personnel who abuse his/her official position²⁵. This activity should be focused on preventing illicit trafficking in the investigated weapons received from our partners.

3. In the post-war period, it is expedient for all law enforcement agencies to plan national comprehensive and unified special criminal, procedural, operational-search and other measures to prevent illicit trafficking in weapons, ammunition, explosives and military equipment and supplies.

4. Bearing in mind the experience of martial law and previous peacetime, the National Police of Ukraine should continue the practice of conducting special operations Weapons, explosives in accordance with territorial and departmental affiliation and send briefs on them to territorial authorities of local self-government, police and prosecutor's office in order to increase the efficiency and effectiveness of their conduct.

5. Conduct trainings with investigators and inquiring officers specialized in the investigation of crimes involving illicit trafficking in weapons, ammunition, and explosives with participation of forensic ballistics experts and relevant explosives specialists and experts, specifically on the following issues: a) peculiarities of the methodology of crime scene inspection based on the researched facts, including the procedure and method of extraction with subsequent use of new basic methods in the appointment of forensic molecular genetic examinations and the correct extraction of DNA profiles for the purpose of detecting biological traces on firearms, certain types of ammunition, explosive devices, etc., which practice started in the pre-war period²⁶; b) peculiarities of the procedure for appointing and carrying out forensic, forensic-ballistic, forensic-explosive and other types of examinations, with special emphasis on the types of weapons provided by our partners.

6. Considering peculiarities of pre-trial investigation under martial law and in order to ensure more rapid implementation, distribution and fulfillment of tasks by expert agencies employees, it is necessary to improve the procedure requirements for maintaining the Register of Forensic Examination Methodologies in accordance with the Order of the Ministry of Justice of Ukraine No. 397 dated 02.10.2008, No. 1274/5, as amended and supplemented on July 15, 2009, and provide proper procedure for monitoring its implementation²⁷.

The importance and special significance of the researched area is essential for summarizing and submitting the results of pre-trial investigation into the

²⁵ Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз до експертних досліджень. Наказ Міністерства юстиції від 08.10. 1998 № 53/5 у редакції Наказу Міністерства юстиції України від 27.07.2015 № 1350/5; Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень в системі Служби безпеки України. Наказ Центрального управління Служби безпеки України від 29.05. 2015. № 371.

²⁶ Степанюк Р.Л., Кікінчук В.В. Напрями вдосконалення правового регулювання криміналістичного ДНК-аналізу в Україні в контексті інтеграції до Європейського Союзу. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2022. Вип. 97(2). С. 234-249. DOI : 10.3263 1/ v.2022.2.21; Степанюк Д. Р. Правові засади криміналістичного ДНК-аналізу й удосконалення законодавства України. Наше право OUR LAW. 2023. № 3. С. 118-124.

²⁷ Порядок ведення Реєстру методик проведення судових експертиз : наказ Міністерства юстиції України від 02.10. 2008 № 1666/5 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства юстиції України від 15.07.2009 № 1274/5.

facts of unlawful shelling of the civilian population, their places of residence and life support, social facilities and civil infrastructure, to the International Criminal Court or Tribunal, and for developing preventive measures to counteract the facts of illicit trafficking in firearms, military supplies, explosive devices, and substances both during the martial war and in the post-war perspective.

The mentioned forensic and other aspects are not exhaustive and may be supplemented and expanded.

However, the problematic issues that we have raised are not conclusive and are the subject of separate and further research or scientific study.

References

- Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho ta Kryminalnoho protsesualnoho kodeksiv Ukrainy shchodo vidpovidalnosti za nezakonne povodzhennia zi zbroieiu ta vybukhonebezpechnymy materialamy : Zakon Ukrainy vid 05.07. 2012. № 5064-VI. Vidomosti Verkhovnoi Rady. 2013. № 28 [in Ukrainian].
- Kryminalnyi kodeks Ukrainy : stanom na 1 veresnia 2023. Kharkiv. Pravo. 2023 [in Ukrainian].
- Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy : stanom na 1 travnia 2024. Kharkiv. Pravo [in Ukrainian].
- Pro vnesennia zminy do statti 263-1 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy u zviazku z pryiednanniam Ukrainy do Protokolu proty nezakonnogo vyhotovlennia ta obihuvohnepalnoi zbroi, yii skladovykh chastyn i komponentiv, a takozh boieprypasiv do nei, yakyi dopovniuie Konventsiiu Orhanizatsiii Obiednanykh Natsii proty transnatsionalnoi orhanizovanoi zlochynnosti: Zakon Ukrainy vid 14.05. 2013 № 228-VII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. 2014. № 11 [in Ukrainian].
- Kitov, O. V. (2023). Istoriiia rozvytku zakonodavstva shchodo vidpovidalnosti za zastosuvannia zbroi v kryminalnomu pravi Ukrainy. *Nashe pravo. OUR LAW*. №3. S. 110-117. (DOI 10.32782/NR.2023) [in Ukrainian].
- Toropov, S. O. (2011). Poperedni ta ekspertni balistychni doslidzhennia na misti podii : dys. ... kand. yuryd. nauk. 12.00.09. Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Kharkiv [in Ukrainian].
- Toropov, S. O. (2008). Sudovo-balistychna ekspertyza na misti podii. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. Vyp. 43 [in Ukrainian].
- Kozachenko, S. V. (2023). Dokazuvannia u kryminalnykh provadzhenniakh, poviazanykh iz nezakonnym obihom vohnepalnoi zbroi abo boieprypasiv : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk. 12.00.09. Kharkiv. Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav [in Ukrainian].
- Naukovo-doslidna diialnist Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav v umovakh voiennoho stanu : monohrafiia. (2023). Khark. nats. un-t vnutr. sprav. Vinnytsia. Tvory [in Ukrainian].
- Projekt Zakonu pro pravo na tsyvilnu vohnepalnu zbroiu vid 25.06. 2021. №5708 URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Gard/27190> [in Ukrainian].
- Yukhno O. O. (2024). Diialnist Natsionalnoi politsii Ukrainy shchodo poperedzhennia nezakonnogo obihu vohnepalnoi zbroi, boieprypasiv i vybukhovyykh rechovyn: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Zlochynnist i protydiia yii v umovakh viiny ta u povoienanii perspektyvi». Mizhdytshynlarna ponarama : zbirnyk tez dop. (m. Vinnytsia, 19 kvitnia 2024 r.) MVS Ukrainy. Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Kryminolohichna asotsiatsiia Ukrainy. Vinnytsia. KhNUVS [in Ukrainian].
- Sherbaniuk, D. V. (2019). Teoriia i praktyka realizatsii ekspertnoi initsiatyvy u kryminalnomu provadzhenni : dys. ... kand. yuryd. nauk. 12.00.09. Kharkiv [in Ukrainian].
- Perlin, S. I., Shevtsov, S. O., Tymoshenko, A. I., Matiushkova, T. P. (2014). Ekspertna versiia — zadokumentovane initsiatyvne informuvannia subiektiv rozsliduvannia. *Visnyk Luhanskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav im. E.O. Didorenka*. Luhansk. Spets. vypusk. № 1 [in Ukrainian].

- Kryminalistyka : pidruchnyk u 2 tomakh. T.1.[A .F. Volobuiev, M. V. Danshyn, A. V. Ishchenko, ta in.]. (2018). Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Kharkiv [in Ukrainian].
- Shcherbakovskiy, M. H. (2015). Provedennia ta vykorystannia sudovykh ekspertyz u kryminalnomu provadzhenni : monohrafiia. Kharkiv. V dele [in Ukrainian].
- Naukovo-metodychni rekomendatsii z pytan pidhotovky ta pryznachennia sudovykh ekspertyz do ekspertnykh doslidzhen. Nakaz Ministerstva yustytzii vid 08.10. 1998 № 53/5 u redaktsii Nakazu Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 27.07.2015 № 1350/5 [in Ukrainian].
- Instruktsiia pro pryznachennia ta provedennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslidzhen v systemi Sluzhby bezpeky Ukrainy. Nakaz Tsentralnoho upravlinnia Sluzhby bezpeky Ukrainy vid 29.05. 2015. № 371 [in Ukrainian].
- Nastilna knyha slidchoho. (2007). Kyiv. In Yure [in Ukrainian].
- Kryminalna sytuatsiia v Ukraini v umovakh viiny : osnovni tendentsii. 2022 rik. : monohrafiia. (2023). Kyiv. Yurinkom Inter [in Ukrainian].
- Pro sudovu praktyku v spravakh pro vykradennia ta inshe nezakonne povodzhennia zi zbroieiu, boiovymy prypasamy, vybukhovymy rehovynamy, vybukhovymy prystroiamy chy radioaktyvnymy materialamy : Postanova Plenumu Verkhovoho Sudu Ukrainy vid 26.04. 2002 r. № 3 [in Ukrainian].
- Davydenko, V. V. (2013). Analiz pravovoho zabezpechennia rozsliduvannia samovilnoho zalyshehennia viiskovoï chastyny – vazhlyva skladova rozrobky okremoï kryminalistychnoi metodyky. *Yevropeïski perspektivy*. Naukovo-praktychnyi zhurnal. № 3 [in Ukrainian].
- Lozovyi, A. I., Simakova-Yefremian, E. B. (2014). Aktualni pytannia reformuvannia zakonodavstva u sferi sudovo-ekspertnoi diialnosti v Ukraini. *Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky*. Kharkiv. Pravo. Vyp. 14 [in Ukrainian].
- Pro sudovu ekspertyzu : Zakon Ukrainy vid 25.02. 1994. № 4038-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1994. № 28 [in Ukrainian].
- Stepaniuk, R. L., Kikinchuk, V. V. (2022). Napriamy vdoskonalennia pravovoho rehuliuivannia kryminalistychnoho DNK-analizu v Ukraini v konteksti intehtatsii do Yevropeïskoho Soiuzu. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. Vyp. 97(2). S. 234-249. DOI : 10.3263 1/ v.2022.2.21 [in Ukrainian].
- Stepaniuk, D. R. (2023). Pravovi zasady kryminalistychnoho DNK-analizu y udoskonalennia zakonodavstva Ukrainy. *Nashe pravo*. OUR LAW. № 3 [in Ukrainian].
- Poriadok vedennia Reiestru metodyk provedennia sudovykh ekspertyz : nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 02.10.2008. № 1666/5 iz zminamy, vnesenymy zghidno z nakazom Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 15.07.2009 № 1274/5 [in Ukrainian].
- Pleskachevskiy, V. M. (1974.). Sudebno-ballysticheskiye ekspertnie yssledovanyia na meste proysshestviia. Voprosy sudebnoi ekspertyz. *Sb. nauch. trudov Azerbaidzhanskoho nauchno-yssledovatel'skoho ynstytuta sudebnykh ekspertyz*. Baku. № 17.
- Pyroh, Y. V. (2014). O vozmozhnosti provedeniia ekspertyz na meste proysshestviia : materyaly mezhdunar. nauchn.-prakt. konf. (Maryupol, 15-16 yanvaria 2014). Fylyal Donetskoho nstytuta vnutrennykh del. Maryupol. [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 11.03.2024

Suggested Citation:

Yukhno, O., Penzieva, K. (2024). Problematic Issues Of Forensic Ballistics And Forensic Explosives Science In The Pre-Trial Investigation Of Criminal Offences In Peacetime, Martial Law And Post-War Perspective. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 1 (9). 54-79. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.03>

Hanna Spitsyna

Ivan Iemets

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

Protecting the Rights of War Crimes Victims: Determining Ways to Prevent Their Secondary Victimization

DOI <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.04>
UDC 343.1 (477)

Hanna Spitsyna,

Doctor of Law, Professor, First Deputy Director at National Scientific Center
«Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute»,
Kharkiv, Ukraine;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9131-0642>, e-mail: spitsyna_hanna@ukr.net

Ivan Iemets,

PhD in Law,
Private notary at Kharkiv City Notary District,
Doctoral student at National Scientific Center
«Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute»,
Kharkiv, Ukraine;
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-9056-5346>, e-mail: ivan.iemets@ukr.net

Protecting the Rights of War Crimes Victims: Determining Ways to Prevent Their Secondary Victimization

The modern conditions of our state's development, including the geopolitical situation and the state of the security environment, highlight the need to enhance the efficiency of law enforcement agencies, ensure effective resistance to war crimes and criminal offenses associated with war. At the same time, it is necessary to ensure the protection and restoration of the rights of affected individuals. In view of the above, the Article Purpose is formulated as defining and characterizing the specifics of protecting the rights of victims of war crimes and war-related criminal offenses, as well as developing guidelines to enhance the efficiency of this activity.

It is argued that, at present, legal theory has neither formulated definitions of the concepts of "war crimes" and "war-related criminal offenses" nor identified the specific types of crimes directly related to this group. Ways of reforming the provisions of the current criminal procedural legislation are outlined, taking into account the need to protect victims of war crimes and prevent instances of their secondary victimization.

Keywords: criminal proceeding, pre-trial investigation, defense, attorney at law, victim, prosecution, war crime, war-related criminal offense, investigative (detective) action, victimization.

Research Problem Formulation. The full-scale invasion of Ukraine has reshaped the primary tasks of many state structures. The security sector is no exception, as it is now tasked with effectively investigating war crimes, crimes against national security, and also with countering general criminality, the indicators of which remain consistently high.

Considering that the entire criminal justice system is primarily tasked with protecting a person, society, and the state from criminal offenses, safeguarding the rights, freedoms, and lawful interests of participants in a criminal proceeding¹, in the context of war crimes, an important aspect alongside bringing of perpetrators to justice should also be ensuring the protection of victims and implementing efficient measures to restore their violated rights. This tendency should prevail in the activities of relevant law enforcement agencies empowered to conduct pre-trial investigations of crimes in this category. At the same time, this responsibility should not solely fall on the prosecution; it is also essential to develop effective protection mechanisms that can be

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Верховна Рада (ВР) України: офіційний сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>

Ганна Спіцина,
Іван Ємець

**ЗАХИСТ ПРАВ ЖЕРТВ
ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ:
ВИЗНАЧЕННЯ СПОСОБІВ
ЗАПОБІГАННЯ ЇХ ВТОРИННОЇ
ВІКТИМІЗАЦІЇ**

Сучасні умови розвитку нашої держави, зокрема геополітична ситуація та стан безпекового середовища, актуалізують необхідність підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів, забезпечення дієвої протидії військовим злочинам та кримінальним правопорушенням, пов'язаним з війною. Водночас необхідно забезпечити захист та відновлення прав постраждалих осіб. З огляду на вищезазначене мета статті сформульована як визначення та характеристика особливостей захисту прав жертв воєнних злочинів і кримінальних правопорушень, пов'язаних з війною, а також розроблення методичних рекомендацій щодо підвищення ефективності цієї діяльності.

Стверджується, що на даний момент у правовій теорії не сформульовано визначення понять «воєнні злочини» та «кримінальні злочини, пов'язані з війною», а також не визначено конкретні види злочинів, які безпосередньо відносяться до цієї групи. Окреслено шляхи реформування положень чинного кримінально-процесуального законодавства з урахуванням необхідності захисту жертв військових злочинів та попередження випадків їх вторинної віктимізації.

Ключові слова: кримінальне провадження, досудове розслідування, захист, адвокат, потерпілий, обвинувачення, військовий злочин, кримінальне правопорушення, пов'язане з війною, слідча (розшукова) дія, віктимізація.

implemented by victims' representatives in a criminal proceeding. However, despite its significant relevance, this issue has not yet received substantial attention in the scientific research of our compatriots and therefore requires immediate resolution and research.

Analysis of Essential Research and Publications. Given the realities of Ukraine's state development, the problematics of war crimes has become perhaps the most pressing in the specialized literature, driven by the need to restore the violated rights of the victims, whose number, unfortunately, continues to grow. Various scientific schools are now actively preparing guidelines and training manuals for investigating crimes of this group².

Also, throughout 2023, the Office of the Prosecutor General of Ukraine issued several methodological guidelines for conducting pre-trial investigations into various categories of war crimes, including illegal imprisonment, torture, etc. They were titled Investigation Standards and were intended to outline the procedures for investigators and prosecutors to document war crimes against the population of Ukraine committed by the military of the aggressor country in the de-occupied territories. It is crucial to note that these procedures were developed based on exemplary cases that are nearly typical for all de-occupied settlements³.

At the same time, the issue of protecting the rights and lawful interests of those affected by war crimes is addressed in research papers of only a few representatives of the Ukrainian academic community. In this context, we deem it necessary to acknowledge the contributions of such scholars as N. M. Akhtyrskaya⁴, I. V. Basysta (with co-authors)⁵, T. S. Vaida⁶, N. V. Hlynska⁷, M. V. Kryvonos⁸, A. V. Piddubna⁹, etc. Recognizing their valuable con-

² Див. докладніше: Розслідування воєнних злочинів і пов'язаних з війною кримінальних правопорушень: кримінально-правові, кримінальні процесуальні та криміналістичні аспекти : наук.-практ. посіб. / [Гловюк І. В., Литвинов О. М., Орлов Ю. В. та ін.], за заг. ред. В. В. Сокуренька, МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2023. 400 с.; Конопельський В. Я., Чекмарьова І. М., Резніченко Г. С. Воєнні злочини за законодавством України : навчальний посібник. Одеса, ОДУВС, 2023. 60 с.; Розслідування колабораційної діяльності : практ. посібник / Є. О. Письменський, С. В. Головкін, А. В. Коваленко, В. В. Коваленко. Київ : ВД Дакор, 2023. 260 с.

³ Стандарти розслідування воєнних злочинів. Загальна частина: методичні рекомендації / Пашковський М.І., Крапивін Є.О., Яворська В.В., Постоловська М.М., Коваль Д.О. та ін. Київ, 2023. 112 с.; Стандарти розслідування воєнних злочинів. Незаконне позбавлення волі та катування: методичні рекомендації / Пашковський М.І., Лисенко Д.Л., Лещенко А.Л. та ін. Київ, 2023. 102 с.

⁴ Ахтирська Н. М. Права потерпілих у кримінальному провадженні: виклики та державна стратегія удосконалення правового статусу. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. 2023. №80 (2). С. 116-123. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.80.2.17>.

⁵ Басиста І. В., Назар Ю. С., Хатнюк Ю. А. Захист прав дітей та забезпечення їх безпеки за умов воєнних злочинів, геноциду, агресії та злочинів проти людяності. Protecting the rights of children and ensuring their safety in the context of war crimes, genocide, aggression and crimes against humanity: розділ у колективній монографії «Juvenile policy as a component of supporting Ukraine's national security and defense» (dedicated to the 53rd anniversary of the UN General Assembly adoption of the Declaration of the Rights of the Child and the 56th ...». Riga, Latvia: «Baltija Publishing. 2023. С. 42-78.

⁶ Вайда Т. С. Правова допомога потерпілим особам внаслідок згвалтування в умовах війни. ScienceRise: Juridical Science. 2023. №2 (24). С. 38-47.

⁷ Глинська Н. В. Потерпілоорієнтований підхід при здійсненні кримінального провадження у справах про воєнні злочини: окремі аспекти якості закону та потреб практики. Україна – ЄС: питання гармонізації кримінального та кримінального процесуального законодавства: матеріали круглого столу (м. Львів, 22 червня 2023 року) / упор. І. В. Гловюк, Н. Р. Лапчук. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. С. 70-76.

⁸ Кривонос М. В. Індивідуальна робота з потерпілим від кримінального правопорушення в умовах воєнного стану. SWorldJournal. 2023. № 21 (3). С. 118-124. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2023-21-03-018>.

⁹ Піддубна А. В. Процесуальні гарантії прав потерпілих від воєнних злочинів. Теоретико-прикладні проблеми кримінального процесу та криміналістики в умовах воєнного стану: тези доповіді міжнародної наук.-практ. конф. (м. Кам'янець-Подільський, 24 листоп. 2023 р.). Кам'янець-Подільський: ХНУВС, 2023. С. 343-346.

PROTECTING THE RIGHTS OF WAR CRIMES VICTIMS: DETERMINING WAYS TO PREVENT THEIR SECONDARY VICTIMISATION

The modern conditions of our state's development, including the geopolitical situation and the state of the security environment, highlight the need to enhance the efficiency of law enforcement agencies, ensure effective resistance to war crimes and criminal offenses associated with war. At the same time, it is necessary to ensure the protection and restoration of the rights of affected individuals. In view of the above, the Article Purpose is formulated as defining and characterizing the specifics of protecting the rights of victims of war crimes and war-related criminal offenses, as well as developing guidelines to enhance the efficiency of this activity.

It is argued that, at present, legal theory has neither formulated definitions of the concepts of "war crimes" and "war-related criminal offenses" nor identified the specific types of crimes directly related to this group. Ways of reforming the provisions of the current criminal procedural legislation are outlined, taking into account the need to protect victims of war crimes and prevent instances of their secondary victimization.

Keywords: criminal proceeding, pre-trial investigation, defense, attorney at law, victim, prosecution, war crime, war-related criminal offense, investigative (detective) action, victimization.

Protecting the Rights of War Crimes Victims: Determining Ways to Prevent Their Secondary Victimization

tribution to advancing the researched issue, it should be pointed out that the mentioned and other authors focused in their research papers predominately on the legal principles of the victim's protection, defining the specifics of his/her legal status in these categories of criminal offenses, and some other issues. However, challenging aspects of the attorney at law's activity as the victim's representative remained out of focus. We believe that currently, this issue, at least in our opinion, is as relevant as the investigation of these criminal offenses, as the attorney at law representing the victim is also a participant in the prosecution, thus contributing to the fulfillment of the tasks of a criminal proceeding.

The Article Purpose is to define and characterize the specifics of protecting the rights of victims who have suffered from war crimes and war-related criminal offenses, and to develop guidelines for enhancing the efficiency of this activity.

Main Content Presentation. Pre-trial investigation of any criminal offense should be conducted in compliance with the so-called victim-oriented approach. According to this approach, the protection of the rights, freedoms, and lawful interests of a person affected by the commission of a criminal offense should be recognized as the priority task of a criminal proceeding. However, as noted in legal literature, although national legislation defines and guarantees a broad range of rights to the victim and establishes mechanisms for his/her implementation, the majority of them remain merely declarative in practice. In some cases, the justice system may not only fail to restore violated rights but also cause further psychological trauma to the victim, thus allowing what is known as "secondary victimization" ¹⁰.

The task of preventing re-victimization becomes particularly relevant in the context of European integration, as criminal procedural legislation under such circumstances must be functionally capable of guaranteeing genuine procedural mechanisms to prevent negative consequences for victims ¹¹. Taking these principles into account, we endorse the suggestion to develop and implement a standard aimed at preventing secondary victimization of the affected. As rightly pointed out by N. V. Hlynska, its essential content should encompass components such as:

- state compensation for damage caused to the victim of a criminal offense;
- ensuring the victim's right of access to justice and the application of a non-burdensome criminal procedure against him/her;
- guaranteeing the victim the opportunity to be an active participant in the pre-trial investigation and trial of a criminal offense committed against him/her;
- providing legal, medical, psychological, and social assistance to victims;
- guaranteeing the right to security for the victim, his/her close relatives, and other participants in a criminal proceeding;

– providing additional guarantees for the protection of the rights, freedoms and legitimate interests of vulnerable groups ¹². Given the above, we are of the opinion that the current legislation of Ukraine,

¹⁰ Глинська Н. В. Указана праця. С. 70.

¹¹ Директива Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу № 2012/29/EU від 25 жовтня 2012 року, яка встановлює мінімальні стандарти прав, підтримки і захисту потерпілих від злочину і замінює Рамкове рішення Ради Європейського Союзу 2001/220/JHA [Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA] // OJ L 315, 14.11.2012, p. 57-73. EUR-Lex. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0029>

¹² Глинська Н. В. Указана праця. С. 71.

**SCHUTZ DER RECHTE
VON OPFERN VON
KRIEGSVERBRECHEN:
FESTLEGUNG VON
MÖGLICHKEITEN ZUR
VERHINDERUNG IHRER
SEKUNDÄREN OPFER**

Die modernen Bedingungen der Entwicklung unseres Staates, einschließlich der geopolitischen Lage und des Zustands des Sicherheitsumfelds, unterstreichen die Notwendigkeit, die Effizienz der Strafverfolgungsbehörden zu steigern und einen wirksamen Widerstand gegen Kriegsverbrechen und kriegsbezogene Straftaten sicherzustellen. Gleichzeitig ist es notwendig, den Schutz und die Wiederherstellung der Rechte der betroffenen Personen sicherzustellen. In Anbetracht des Vorstehenden wird der Zweck des Artikels so formuliert, dass er die Besonderheiten des Schutzes der Rechte von Opfern von Kriegsverbrechen und kriegsbezogenen Straftaten definiert und charakterisiert sowie Richtlinien zur Steigerung der Effizienz dieser Tätigkeit entwickelt.

Es wird argumentiert, dass die Rechtstheorie derzeit weder Definitionen der Konzepte „Kriegsverbrechen“ und „kriegsbezogene Straftaten“ formuliert noch die spezifischen Arten von Straftaten identifiziert hat, die direkt mit dieser Gruppe in Zusammenhang stehen. Es werden Möglichkeiten zur Reform der Bestimmungen des aktuellen Strafprozessrechts aufgezeigt, wobei der Notwendigkeit Rechnung getragen wird, Opfer von Kriegsverbrechen zu schützen und Fälle ihrer sekundären Viktimisierung zu verhindern.

Schlüsselwörter: Strafverfahren, Ermittlungsverfahren, Verteidigung, Rechtsanwalt, Opfer, Strafverfolgung, Kriegsverbrechen, kriegsbezogene Straftat, Ermittlungstätigkeit, Viktimisierung.

especially in the context of investigating and prosecuting war crimes and war-related criminal offenses, should provide and guarantee effective mechanisms for implementing these priority tasks.

The current criminal law doctrine has not yet defined the concepts of war crimes and war-related criminal offenses, nor has it established the types of criminal offenses that can be classified under this group. This leads to the assumption that they differ not only in the nature of the crime object and other components of a crime but also in the peculiarities of the criminal activity mechanism and some other characteristics. Accordingly, scholars also adhere to different approaches to defining crimes that can fall into the category we are studying.

Thus, the team of authors of the training manual published by the Odesa State University of Internal Affairs, based on the textual analysis of the provisions of the Criminal Code of Ukraine (hereinafter referred to as the CC), in particular Section XIX of the Special Part of the CC of Ukraine, proposed to classify the following offenses as war crimes: “1) marauding (Art. 432 of the CC of Ukraine); 2) violence against population in an operational zone (Art. 433 of the CC of Ukraine); 3) ill-treatment of prisoners of war (Art. 434 of the CC of Ukraine); 4) unlawful use or misuse of the Red Cross, Red Crescent, Red Crystal symbols (Art. 435 of the CC of Ukraine)”¹³. The same authors, having analyzed the regulatory provisions of Part XX of the Special Part of the CC of Ukraine, also classified the following criminal acts as war crimes: “1) planning, preparation and waging of an aggressive war (Art. 437 of the Criminal Code of Ukraine); 2) violation of rules of the warfare (Art. 438 of the Criminal Code of Ukraine); 3) use of weapons of mass destruction (Art. 439 of the Criminal Code of Ukraine); 4) genocide (Art. 442 of the Criminal Code of Ukraine); 5) mercenaries (Art. 447 of the Criminal Code of Ukraine)”¹⁴.

O. V. Pchelina noted that, in addition to the aforementioned war crimes and war-related criminal offenses, those outlined in Articles 110, 111, 111-1, 111-2, 114, 114-1, 114-2, as well as Part 4 of Articles 185-187, 189, 191, and Articles 201-2, 435-1, and 436-2 of the CC of Ukraine may also fall under such classification¹⁵. In view of the above, we believe that each of the outlined crimes can be classified as war crimes and crimes related to war. In addition, we consider it necessary to point out that there have been isolated cases of sexual violence committed by the military forces of the aggressor country on the territory of Ukraine. Therefore, in light of this, in compliance with the Strategic Plan for Implementing the Powers of the Prosecutor's Office in Criminal Prosecution for Committing International Crimes for 2023-2025 adopted on September¹⁵, 2023, the priority directions of activity of Ukrainian prosecution authorities include:

strengthening the national capacity for investigating and holding accountable individuals responsible for committing sexual violence (associated with a conflict), ensuring victims' access to a comprehensive support system;

reforming the current legislative system to ensure effective criminal prosecution for the commission of international crimes

¹³ Конопельський В. Я., Чекмарьова І. М., Резніченко Г. С. Воєнні злочини за законодавством України : навчальний посібник. Одеса, ОДУВС, 2023. С. 26.

¹⁴ Там само.

¹⁵ Пчеліна О. В. Підслідність у кримінальних провадженнях про воєнні злочини та пов'язані з війною кримінальні правопорушення. Кримінальне процесуальне право на сучасному етапі розвитку України: матеріали круглого столу (м. Київ, 27 жовтня 2023 р.). Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2023. С. 49-52.

PROTÉGER LES DROITS DES VICTIMES DE CRIMES DE GUERRE : DÉTERMINER LES MOYENS D'ÉVITER LEUR VICTIMISATION SECONDAIRE

Les conditions modernes de développement de notre État, y compris la situation géopolitique et l'état de l'environnement de sécurité, mettent en évidence la nécessité d'améliorer l'efficacité des forces de l'ordre et d'assurer une résistance efficace aux crimes de guerre et aux infractions pénales liées à la guerre. Dans le même temps, il est nécessaire d'assurer la protection et le rétablissement des droits des personnes concernées. Compte tenu de ce qui précède, l'objectif de l'article est formulé comme définissant et caractérisant les spécificités de la protection des droits des victimes de crimes de guerre et d'infractions pénales liées à la guerre, ainsi que l'élaboration de lignes directrices pour améliorer l'efficacité de cette activité.

On fait valoir qu'à l'heure actuelle, la théorie juridique n'a pas formulé de définitions des concepts de « crimes de guerre » et d'« infractions pénales liées à la guerre », ni identifié les types spécifiques de crimes directement liés à ce groupe. Des moyens de réformer les dispositions de la législation actuelle en matière de procédure pénale sont présentés, en tenant compte de la nécessité de protéger les victimes de crimes de guerre et de prévenir les cas de victimisation secondaire.

Mots-clés : procédure pénale, enquête préliminaire, défense, avocat, victime, poursuites, crime de guerre, infraction pénale liée à la guerre, action d'enquête (détective), victimisation.

Protecting the Rights of War Crimes Victims: Determining Ways to Prevent Their Secondary Victimization

at national and international levels, and developing effective mechanisms for compensation and reparations for victims;

protecting the interests of vulnerable groups;

improving mechanisms for ensuring the security of witnesses and victims in a criminal proceeding;

coordinating with foreign state agencies, their non-governmental organizations, authorities of foreign states empowered to exercise justice, and international justice institutions to enhance support and protection for victims, witnesses, and other participants in a criminal proceeding;

establishing and developing a support mechanism for victims and witnesses of war crimes and other international crimes to ensure their protection and compliance with security mechanisms, and to provide them with advice and other necessary assistance;

introducing specialized IT solutions for management and efficient coordination of efforts of all participants involved in this activity;

initiating ongoing interaction and information exchange with national and international partners and non-governmental organizations involved in the documentation of international crimes, war crimes, and/or assisting victims¹⁶. We are of the opinion that the outlined avenues of activity are fully aligned with current standards for preventing secondary victimization of victims and should serve as a solid foundation for upholding the rights of victims of war crimes and related offenses. However, they are currently not fully implemented in practice, which means that some problems persist and continue to adversely affect the potential for conducting an effective criminal proceeding.

One of the issues that pose challenges during pre-trial investigation of war crimes and related criminal offenses is determining their jurisdiction. According to contemporary criminal procedure doctrine, the location for pre-trial investigation of criminal offenses, including for the group (classification) under our study, is determined by Part 1, Article 218 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. This article stipulates that pre-trial investigation is conducted by an investigator of the pre-trial investigation agency "in whose territorial jurisdiction criminal offence has been committed"¹⁷. However, if the location of a crime is outside of Ukraine or unknown, the prosecutor determines the location, i.e. assigns the authority that will conduct a pre-trial investigation. The same applies to criminal offenses committed in temporarily occupied territories. The defining criteria that the prosecutor should consider when determining the pre-trial investigation agency that will fulfill the functions of the prosecution in this proceeding, are: the location where signs of the committed criminal offense have been discovered; the location of the suspect and the majority of witnesses; the place where the criminal offense has been completed or where consequences of a criminal offense have occurred¹⁸. The prosecutor

will make the corresponding procedural decision in the form of a ruling in the following cases:

1) based on reviewing a notice from the investigator regarding circumstances

¹⁶ Стратегічний план щодо реалізації повноважень органів прокуратури у сфері кримінального переслідування міжнародних злочинів на 2023-2025 роки: затв. Генеральним прокурором України від 15 вересня 2023 року. Офіс Генерального прокурора: офіц. сайт. URL : <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/strategicnij-plan-shhodo-realizaciyi-povnovazen-organiv-prokuraturi-u-sferi-kriminalnogo-peresliduvannya-za-vcinennya-miznarodnix-zlociniv-na-2023-2025-roki>

¹⁷ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Верховна Рада (ВР) України: офіційний сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>

¹⁸ Там само.

**OCHRONA PRAW OFIAR
ZBRODNI WOJENNYCH:
OKREŚLENIE SPOSOBÓW
ZAPOBIEGANIA ICH
POWTÓRNEJ WIKTYMIZACJI**

indicating that the investigation of the committed criminal offense falls outside his/her competence (within 10 days from the date of receiving the written notice, provided circumstances outlined therein are confirmed);

2) the prosecutor independently identifies circumstances indicating the need to determine another jurisdiction (within 10 days of their establishment)¹⁹. In the context of the issue under study, it is worth noting that within the structure of recorded crime, especially concerning war crimes and those related to war, there is a prevalence of offenses outlined in Article 438 of the CC of Ukraine Violation of Rules of the Warfare. Socially dangerous consequences of its commission, which typically harm civilians, include: causing physical harm to life and health, inflicting property damage through destruction or damage to property, etc. Information about the commission of crimes that fall under the scope of Article 438 of the CC of Ukraine is most often recorded by the National Police of Ukraine. Thus, it is the police who conduct scene inspections and other urgent investigative (search) actions. Once these actions are completed, the gathered materials of a criminal proceeding are then forwarded to security agencies. According to the provisions of Part 2 of Article 216 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, it is investigators of security agencies that are authorized to conduct such pre-trial investigations. In practice, this often leads to victims spending time determining which investigator, appointed by the head of the respective pre-trial investigation agency, is responsible for conducting pre-trial proceedings. Consequently, this impacts the deadlines for attaching relevant documents to the case file that may serve as procedural evidence sources. Furthermore, it results in destruction of physical evidence identified by the victim and changes in the crime scene due to various reasons, including the victim's efforts to restore normal living conditions at the scene, such as repairing damaged property or finding alternative accommodation. Taken together, these factors may either influence the outcomes of conducted forensic examinations or completely hinder their completion. Additionally, victims often reside abroad and may experience delays in receiving a response to their application, which follows the standard procedure outlined in the Law of Ukraine On Citizens' Appeals. Typically, responses are provided within a 15-day period, though occasionally this may be extended to one month. Such facts negatively affect the victims' ability to assert their boundaries of legal standing in a criminal proceeding. Therefore, we believe it is important to emphasize once again that when changing the body conducting a pre-trial investigation or the place of its conduct, the investigator entrusted with further pre-trial investigation is duly obliged to notify the victim in the manner prescribed by the criminal procedural legislation.

Another issue related to ensuring the rights of victims in a criminal proceeding and consideration of war crimes and war-related criminal offenses is, first, the procedure of special pre-trial investigation (in absentia) and, second, the procedure of transfer of persons who have committed such crimes for exchange as prisoners of war, including the actual exchange and the subsequent execution of sentences based on relevant court decisions. The outlined factors significantly affect the ability to ensure the enforcement of a satisfied civil claim, compensation for the damage caused to the victim, etc.

For instance, in a case adjudicated by the Borodianskyi District Court of Kyiv Region against a citizen of the Russian Federation charged with criminal offenses under Part 2 of Article 28 and Part 1 of Article 438, as well as Part 2 of Article 28

Współczesne uwarunkowania rozwoju naszego państwa, w tym sytuacja geopolityczna i stan środowiska bezpieczeństwa, uwypuklają potrzebę wzmocnienia efektywności organów ścigania, zapewnienia skutecznego oporu wobec zbrodni wojennych i przestępstw związanych z wojną. Jednocześnie konieczne jest zapewnienie ochrony i przywrócenia praw dotkniętych osób. Mając na uwadze powyższe, Cel artykułu sformułowano jako określenie i scharakteryzowanie specyfiki ochrony praw ofiar zbrodni wojennych i przestępstw wojennych oraz opracowanie wytycznych mających na celu zwiększenie efektywności tego działania.

Twierdzi się, że obecnie teoria prawa nie sformułowała definicji pojęć „zbrodnie wojenne” i „przestępstwa wojenne”, ani nie określiła konkretnych rodzajów przestępstw bezpośrednio związanych z tą grupą. Zarysowano sposoby zreformowania przepisów obowiązującego prawodawstwa postępowania karnego, uwzględniając potrzebę ochrony ofiar zbrodni wojennych i zapobiegania przypadkom ich wtórnej wiktymizacji.

Słowa kluczowe: postępowanie karne, śledztwo przedprocesowe, obrona, radca prawny, ofiara, ściganie, zbrodnia wojenna, przestępstwo wojenne, czynność dochodzeniowo-śledcza, wiktymizacja.

¹⁹ Там само.

and Part 2 of Article 438 of the CC of Ukraine, it was determined that, together with other individuals, they formed a premeditated group and carried out the shooting of a civilian vehicle. Specifically, the vehicle was a red VAZ-2101 passenger car, driven by a civilian who was a Ukrainian citizen. It was traveling on the road between Zdvyzhivka village and Babyntsi village in Bucha district of the Kyiv region. As a result of the committed illegal actions, the driver of the aforementioned car sustained serious bodily injuries, including a fatal gunshot wound to the head. Additionally, the driver suffered moderate injuries, including a gunshot wound to the right lower limb, a fracture of the right olecranon process of the ulna, and closed chest trauma (fracture of the 1st rib on the right). Furthermore, according to the established circumstances of the case, on March 20, 2022, at about 12 o'clock, the accused unlawfully entered the victim's residence. While in the specified location, acting in collusion with the deputy platoon commander, division commander, lance corporal, and other unidentified servicemen of the seventh company of the third battalion of the 331st regiment of the 98th airborne division, the accused knowingly and deliberately, for personal gain and with full awareness of the socially dangerous nature of his actions, unlawfully entered the territory of the estate through a damaged section of the fence. Afterward, the accused illegally gained entry into the victim's residence through damaged metal doors at the rear of the house, foreseeing and desiring the occurrence of socially dangerous consequences. There, with the direct intent to unlawfully acquire someone else's property, acting in conspiracy with a group of individuals and pursuing personal gain, the accused violated the provisions of Article 147 of the Geneva Convention (VI) on the Protection of Civilian Persons in Time of War dated August 12, 1949, as well as Articles 48, 50, and 52 of the Additional Protocol to the Geneva Conventions of August 12, 1949, concerning the protection of victims of international armed conflicts (Protocol I) dated June 8, 1977. He secretly stole a black portable game console PlayStation Portable (PSP) manufactured by Sony, valued at 2077 hryvnia and 80 kopecks, and disposed of it at his own discretion²⁰. It is worth noting that two victims participated in the trial: the sister of the deceased and the owner of the stolen property. Despite the fact that these victims suffered financial and possibly moral damage, they did not file a civil claim in the criminal proceeding. The verdict does not mention the whereabouts of the stolen property; however, it is important to mention that the total procedural expenses, including the costs of conducting forensic examinations in the case, exceed 65,000 (sixty-five thousand) hryvnias, which, according to the adopted verdict, are to be recovered from the accused in favor of the state.

Therefore, in this context, we deem it necessary to underscore the importance of addressing two key issues: compensating the victim for the harm inflicted by the criminal act and addressing the procedural expenses associated with legal proceedings. In this context, this issue becomes especially pertinent when a person is exchanged as a prisoner of war. It is important to note that these matters will not be resolved through any means, so it cannot be said that the goals of a criminal

proceeding have been completely met. Therefore, we firmly believe that it is crucial to develop effective methods for tackling this issue, particularly in cases where harm of any nature is inflicted upon an individual. A possible solution to this problem could be either to review the proposal regarding the exchange of such an accused, or to implement this procedure only on condition that the victim does not object or that the state compensates the victim for the damage caused. Under these specific conditions, it can be said that efficient

²⁰ Вирок Бородянського районного суду Київської області від 09 квітня 2024 року у справі № 939/2083/23. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118220618>

measures have been taken by state authorities to prevent secondary victimization of persons affected by war crimes and other crimes related to war.

Conclusions. The present state of our country's development, especially considering the geopolitical situation and the state of our security environment, highlights the importance of improving the efficiency of law enforcement agencies. This includes ensuring efficient measures to combat war crimes and criminal offenses related to warfare. Additionally, it is crucial to guarantee the protection and restoration of the rights of those impacted by these criminal acts, while also preventing any secondary victimization due to the inefficient functioning of Ukraine's law enforcement and judicial systems.

Currently, in the theory of legal science, definitions of the concepts of war crimes and war-related criminal offenses have not yet been formulated, nor have the specific types of criminal offenses that can be classified under this group been directly identified. This gives grounds to state their diversity, different types of objects of encroachment, their differentiation from each other due to the peculiarities of the criminal activity mechanism and some other characteristics.

At present, the activities of Ukrainian law enforcement and judicial authorities should be focused on ensuring and protecting the rights of victims of this category of crimes and preventing their secondary victimization. Therefore, during investigation, it is necessary for Ukrainian law enforcement and judicial authorities to maintain effective communication with the victims, to take measures to objectively clarify the circumstances of the crime committed, and to determine the extent of the damage caused to the victims, as well as to assess it. If such measures are not undertaken by representatives of the pre-trial investigation agency or the prosecutor, then the victim's representative may be involved for this purpose. In cases where damage to the victims is confirmed in connection with the commission of a criminal offense, the mechanisms for exchanging prisoners of war convicted for committing such offenses should be reconsidered or reviewed. We believe that one potential solution to this issue could be either reviewing the proposal concerning the exchange of such an accused or implementing this procedure only under the condition that the victim does not object or that the state compensates the victim for the damage caused. We consider this issue extremely relevant in today's context; therefore, it necessitates further scientific research.

References

- Rozsliduvannya voyennykh zlochyniv i povyazanykh z viynoyu kryminalnykh pravoporushen: kryminalno-pravovi, kryminalni protsesualni ta kryminalistychni aspekty : nauk.-prakt. posib. (2023) / Hloviuk I. V., Lytvynov O. M., Orlov Yu. V. ta in.], za zah. red. V. V. Sokurenka, MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv, 400 s. [in Ukrainian].
- Konopelskyi, V. Ya., Chekmarova, I. M., Reznichenko, H. S. (2023). Voienni zlochyny za zakonodavstvom Ukrainy : navchalnyi posibnyk. Odesa, ODUVS. 60 s. [in Ukrainian].
- Rozsliduvannya kolaboratsiinoi diialnosti : prakt. posibnyk (2023). Ye. O. Pysmenskyi, S. V. Holovkin, A. V. Kovalenko, V. V. Kovalenko (Eds.). Kyiv : VD Dakor. [in Ukrainian]. [in Ukrainian].
- Standarty rozsliduvannya voienynykh zlochyniv. Zahalna chastyna: metodychni rekomendatsii (2023) / Pashkovskiy M.I., Kravtsov Ye.O., Yavorska V.V., Postolovska M.M., Koval D.O. ta in. Kyiv, 112 s. [in Ukrainian].
- Standarty rozsliduvannya voienynykh zlochyniv. Nezakonne pozbavleniia voli ta katuvanniia: metodychni rekomendatsii (2023) / Pashkovskiy M.I., Lysenko D.L., Leshchenko A.L. ta in. Kyiv, 102 s. [in Ukrainian].
- Akhtyrskaya N. M. (2023) M. Prava poterypilykh u kryminalnomu provadzhenni: vyklyky ta derzhavna stratehiia udoskonalenniia pravovoho statusu. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho

- Universytetu. Serii Pravo. № 80 (2). S. 116-123. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.80.2.17>. [in Ukrainian].
- Basysta I. V., Nazar Yu. S., Khatniuk Yu. A. (2023). Zakhyst prav ditei ta zabezpechennia yikh bezpeky za umov voiennykh zlochyniv, henotsydu, ahresii ta zlochyniv proty liudianosti. Protecting the rights of children and ensuring their safety in the context of war crimes, genocide, aggression and crimes against humanity: rozdil u kolektyvni monohrafi «Juvenile policy as a component of supporting Ukraine's national security and defense» (dedicated to the 53rd anniversary of the UN General Assembly adoption of the Declaration of the Rights of the Child and the 56th". Riga, Latvia: «Baltija Publishing, S. 42-78. [in Ukrainian].
- Vaida, T. S. (2023). Pravova dopomoha poterpilym osobam vnaslidok zgvaltuvannia v umovakh viiny. ScienceRise: Juridical Science. № 2 (24). S. 38-47. [in Ukrainian].
- Hlynska, N. V. (2023). Poterpiloorientovani pidkhid pry zdiisnenni kryminalnoho provadzhennia u spravakh pro voienni zlochyny: okremi aspekty yakosti zakonu ta potreb praktyky. Ukraina – Yes: pytannia harmonizatsii kryminalnoho ta kryminalnoho protsesualnoho zakonodavstva: materialy kruhloho stolu (m. Lviv, 22 chervnia 2023 roku) / upor. I. V. Hloviuk, N. R. Lashchuk. Lviv : Lvivskyi derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav, 70-76. [in Ukrainian].
- Kryvonos, M. V. (2023). ndyvidualna robota z poterpilym vid kryminalnoho pravoporushennia v umovakh voiennoho stanu. SWorldJournal. № 21 (3). S. 118-124. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2023-21-03-018>. [in Ukrainian].
- Piddubna, A. V. (2023). Protseualni harantii prav poterpilykh vid voiennykh zlochyniv. Teoretyko-prykladni problemy kryminalnoho protsesu ta kryminalistyky v umovakh voiennoho stanu: tezy dopovidi mizhnarodnoi nauk.-prakt. konf.(m. Kam'ianets-Podilskyi, 24 lystop. 2023 r). Kam'ianets-Podilskyi: KhNUiA. S. 343-346. [in Ukrainian].
- Dyrektyva Yevropeiskoho parlamentu ta Rady Yevropeiskoho Soiuzu № 2012/29/EU vid 25 zhovtnia 2012 roku, yaka vstanovliuie minimalni standarty prav, pidtrymky i zakhystu poterpilykh vid zlochynu i zaminiuie Ramkove rishennia Rady Yevropeiskoho Soiuzu 2001/220/JHA [Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA] // OJ L 315, 14.11.2012, p. 57-73. EUR-Lex. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0029> [in Ukrainian].
- Konopelskyi V. Ya., Chekmarova I. M., Reznichenko H. S. (2023). Voienni zlochyny za zakonodavstvom Ukrainy : navchalnyi posibnyk. Odesa, ODUVS, 60 s. [in Ukrainian].
- Pchelina O. V. (2023). Pidslidnist u kryminalnykh provadzhenniakh pro voienni zlochyny ta pov'iazani z viinoiu kryminalni pravoporushennia. Kryminalne protsesualne pravo na suchasnomu etapi rozvytku Ukrainy: materialy kruhloho stolu (m. Kyiv, 27 zhovtnia 2023 r). Kyiv : Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav. S. 49-52. [in Ukrainian].
- Stratehichnyi plan shchodo realizatsii povnovazhen orhaniv prokuratury u sferi kryminalnoho peresliduvannia mizhnarodnykh zlochyniv na 2023-2025 roky (2023): zavt. Heneralnym prokurorom Ukrainy vid 15 veresnia 2023 roku. Ofis Heneralnoho prokurora: ofits. sait. URL : <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/strategicnij-plan-shhodo-realizaciyi-povnovazen-organiv-prokuraturi-u-sferi-kryminalnogo-peresliduvannya-za-vcinennya-mizhnarodnix-zlociniv-na-2023-2025-roki> [in Ukrainian].
- Vyrok Borodianskoho raionnoho sudu Kyivskoi oblasti vid 09 kvitnia 2024 roku u spravi № 939/2083/23 (2024). Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118220618> [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 21.10.2023

Suggested Citation:

Spitsyna, H., Iemets, I. (2024). Protecting The Rights Of War Crimes Victims: Determining Ways To Prevent Their Secondary Victimization. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 1 (9). 70-78. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.8.2023.05>

DOI <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.05>
UDC 343.1 (477)

Vlada Husieva,

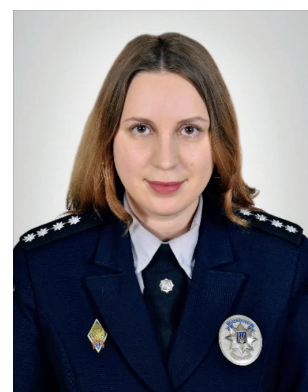
Doctor of Law, Professor;
Professor at the Department of Criminalistics, Forensic Science and Pre-Medical Training of the
Faculty No. 1, Kharkiv National University of Internal Affairs,
Kharkiv, Ukraine;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8614-1573>,
e-mail: v.guseva989@ukr.net

Daria Khoroshun,

Postgraduate student at Kharkiv National University of Internal Affairs,
Kharkiv, Ukraine;
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-1624-1040>,
e-mail: daria.4344@ukr.net

Vlada Husieva

Daria Khoroshun

Typical Forms Of Using Specific Expertise During The Investigation Of Crimes Against Human Life And Health: Ways Of Application And Implementation Issues

The authors, while textually analyzing provisions contained in the current legislation, reviewing empirical data, in particular, the study of judicial and investigative records, determined what typical forms of specific expertise are implemented during pre-trial investigation of crimes against human life and health. For this purpose, general scientific methods such as analysis, synthesis, and statistical methods had been applied. Their application substantiates the expediency of amending the provisions of the current criminal procedural legislation as well as the need to develop a unified approach to establishing the infliction of psychological suffering on a person, moral damage and finding the equivalent of its monetary expression by expert means. Grounds are defined and the expediency of implementation during the investigation of psychological consultations is emphasized.

Key words: crime, criminal proceeding, pre-trial investigation, human life and health, specific expertise, psychological expertise, forensic psychiatry, forensic expert, specialist, investigative (research) activity, technical forensic support, evidence, self-serving violent crime, expert conclusions, martial law.

Research Problem Formulation. When investigating crimes against human life and health, it is necessary to use specific expertise of forensic experts and specialists. Traditionally, procedural forms of its application are the involvement of a forensic expert in conducting forensic examination, a specialist's participation in investigative (search) actions, and provision of technical assistance to the prosecution during pre-trial investigation. There have been cases of applying other forms of specific expertise. In a positive aspect, we can stress that investigators are less and less likely to ignore the possibility of involving well-versed persons to participate in pre-trial investigation. Strict observance of the law regarding implementation of mandatory forms of specific expertise use is also observed. At the same time, it should be emphasized that specific psychological and psychiatric expertise in a criminal proceeding, specifically in the investigation of crimes against human life and health, has not been sufficiently tested. Scholars have repeatedly pointed it out in the legal literature.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

Влада Гусева,
Дар'я Хорошун

**ТИПОВІ ФОРМИ
ВИКОРИСТАННЯ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ
ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ
ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА
ЗДОРОВ'Я ОСОБИ: НАПРЯМИ
ВИКОРИСТАННЯ ТА
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ**

У статті, на підставі текстуального аналізу положень чинного законодавства, узагальнення емпіричного матеріалу, зокрема матеріалів слідчої та судової практики визначено, які типові форми спеціальних знань реалізуються під час досудового розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи. Для цього застосовувалися такі загальнонаукові методи, як аналіз і синтез, а також статистичні методи. Завдяки їх застосуванню обґрунтовано доцільність внесення змін до положень чинного кримінального процесуального законодавства, а також аргументовано потребу вироблення уніфікованого підходу до з'ясування експертним шляхом завдання особи психологічних страждань, моральної шкоди та з'ясування еквіваленту її грошового вираження. Визначено підстави та наголошено на доцільності реалізації під час розслідування психологічних консультацій. Обґрунтовано низку інших положень.

Ключові слова: злочин, кримінальне провадження, досудове розслідування, життя та здоров'я особи, спеціальні знання, психологічні знання, судова психіатрія, експерт, спеціаліст, слідча (розшукова) дія, техніко-криміналістичне забезпечення, доказ, корисливо-насилницька злочинність, висновок експерта, воєнний стан.

Analysis of Essential Research and Publications. Yu. P. Alenin, V. P. Hontarenko, I. V. Hora, V. A. Zhuravel, A. V. Ishchenko, N. I. Klymenko, I. I. Kohutych, V. V. Kovalenko, V. O. Konovalova, O. V. Oderii, I. A. Petrova, I. V. Pyrih, E. B. Simakova-Yefremian, H. O. Spitsyna, R. L. Stepaniuk, Yu. M. Chornous, V. M. Shevchuk, V. Yu. Shepitko, M. H. Shcherbakovskiy at el. highlighted the development of the issues involving specific expertise use in a criminal proceeding in their research papers.

Recent multidisciplinary studies by V. V. Bazhaniuk¹, Ye. O. Danich², A. V. Lisitskiy³, K. A. Sadchikova⁴, A. V. Shulzhenko⁵ at el. have outlined general theoretical aspects of specific expertise use in a criminal proceeding. Some aspects of specific expertise use during investigation of crimes against life and health are covered in the monographies by A. H. Vuima⁶, A. M. Taranova⁷, V. O. Yashchuk⁸, and others.

A. O. Antoshchuk⁹, V. O. Husieva¹⁰, O. V. Zemlianska¹¹, O. P. Makarova¹², V. Ya. Marchak¹³, O. I. Motliakh ta I. V. Ishchenko¹⁴, N. V. Pavliuk¹⁵,

¹ Бажанюк В. В. Правові та організаційно-тактичні основи проведення експертиз у кримінальному провадженні: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Кропивницький, 2023. 256 с.

² Даніч Є. О. Використання спеціальних знань під час проведення слідчого експерименту: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2018. 238 с.

³ Лісіцький А. В. Використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених шляхом підпалу: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Київ, 2023. 298 с.

⁴ Садчікова К. А. Використання спеціальних знань на стадії досудового розслідування (процесуальний аспект): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2017. 233 с.

⁵ Шульженко А. В. Використання судових експертиз у встановленні ознак суб'єктивної сторони злочину: дис. ... докт. філософії: 081 Право. Харків, 2021. 264 с.

⁶ Вуйма А. Г. Використання спеціальних знань під час розслідування вбивств: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Харків, 2023. 297 с.

⁷ Таранова А. М. Використання спеціальних знань при розслідуванні неналежного виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2020. 229 с.

⁸ Ящук В. О. Використання запахів слідів під час розслідування кримінальних правопорушень: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Київ, 2023. 256 с.

⁹ Антошук А. О. Щодо необхідності призначення та проведення психолого-психіатричної експертизи підозрюваної у вбивстві новонародженої дитини. Криміналістичний вісник. 2016. № 1. С. 97-101.

¹⁰ Гусева В. О. Сучасні можливості психологічних експертиз під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених проти працівників правоохоронних органів. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка. 2021. №3 (95). С. 256-266.

¹¹ Землянська О. В. Особистість як об'єкт судово-психологічної експертизи: монографія / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2004. 367 с.

¹² Макарова О. П. Законодавча регламентація призначення судово-психіатричної експертизи у кримінальному та цивільному провадженні. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2023. № 4. С. 227-232. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2023-4-227-232>.

¹³ Марчак В. Я. Використання спеціальних психологічних знань у досудовому слідстві. Чернівці: Рута, 2005. 152 с.

¹⁴ Мотлях О. І., Іщенко Т. В. Специфіка призначення судово-психіатричних експертиз у розслідуванні домашнього насильства. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С. 212-215.

¹⁵ Павлюк Н. В. Психологічні знання—дієвий інструмент у розслідуванні кримінальних правопорушень насильницької спрямованості. Perspectives of development of science and practice: The XIII International Science Conference (December 14–17, 2021, Prague, Czech Republic). Czech Republic: Prague. 2021. P. 187-192.

Husieva Vlada,
Khoroshun Daria

**TYPICAL FORMS OF USING
SPECIFIC EXPERTISE DURING
THE INVESTIGATION OF
CRIMES AGAINST HUMAN
LIFE AND HEALTH: WAYS
OF APPLICATION AND
IMPLEMENTATION ISSUES**

V. L. Ortynskyi and L. F. Hula¹⁶, A. O. Salnikova¹⁷, N. M. Senchenko¹⁸, O. O. Yukhno¹⁹ et al. dedicated their research papers to the issues related to the use of specific psychological and psychiatric expertise in the investigation of crimes against life and health. As a rule, these authors emphasized the appointment of forensic psychiatric examinations, forensic psychological examinations of victims of crimes or underage persons. At the same time, the task of determining typical forms of specific expertise, in particular in the fields of psychology and psychiatry, used in the investigation of crimes against life and health, peculiarities of their implementation in these categories of criminal offenses, has not yet been solved, which shows the relevance of this issue and the urgency of its solution.

The Article Purpose is to identify typical forms of specific psychiatric and psychological expertise used during the investigation of crimes against human life and health, as well as to determine what peculiarities and problematic aspects occur during their implementation in criminal offenses of the specified category.

Main Content Presentation. The Criminal Procedure Code of Ukraine defines mandatory grounds for forensic examination appointment. They are as follows: 1) establishing the cause of death of a person; 2) determining the severity and nature of the injuries; 3) determining the mental state of a suspect in the presence of information that raises doubts about his or her sanity or limited sanity; 4) determining the age of a person to decide whether he or she can be brought to criminal liability if this information cannot be established in any other way; 5) determination of the amount of pecuniary damages, where the victim cannot determine them and has not provided a document confirming the amount of such damage, the amount of non-pecuniary damage, environmental damage caused by a criminal offence²⁰. In the context of crimes against human life and health, considering the strategic tasks related to the investigation and the textual analysis of the provisions outlined in Part 2 of Art. 242 of the Criminal Code of Ukraine, we can summarize that specific expertise use in the form of forensic examination is mandatory for:

1. Establishing causes of death and gravity and nature of bodily injuries.
2. Ascertaining the age of a person in respect of whom there are grounds to believe that he/she may be an underage person and has committed a crime of the studied group.

The authors, while textually analyzing provisions contained in the current legislation, reviewing empirical data, in particular, the study of judicial and investigative records, determined what typical forms of specific expertise are implemented during pre-trial investigation of crimes against human life and health. For this purpose, general scientific methods such as analysis, synthesis, and statistical methods had been applied. Their application substantiates the expediency of amending the provisions of the current criminal procedural legislation as well as the need to develop a unified approach to establishing the infliction of psychological suffering on a person, moral damage and finding the equivalent of its monetary expression by expert means. Grounds are defined and the expediency of implementation during the investigation of psychological consultations is emphasized.

Key words: crime, criminal proceeding, pre-trial investigation, human life and health, specific expertise, psychological expertise, forensic psychiatry, forensic expert, specialist, investigative (research) activity, technical forensic support, evidence, self-serving violent crime, expert conclusions, martial law.

¹⁶ Ортинський В. Л., Гула Л. Ф. Особливості судово-психіатричної експертизи підозрюваного у вчиненні вбивства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2019. Вип. 21. С. 4-9.

¹⁷ Сальнікова А. О. Використання спеціальних психіатричних і психологічних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2024. Т. 31. № 1. С. 276-287.

¹⁸ Сенченко Н. М. Щодо окремих питань призначення та проведення судово-психіатричної експертизи у кримінальному провадженні. *Право і суспільство*. 2017. № 5. Ч. 2. С. 249-253.

¹⁹ Юхно О. О. Особливості використання спеціальних знань при досудовому розслідуванні вбивств та тяжких тілесних ушкоджень. *Наше право*. 2023. № 3. С. 92-102. DOI: <https://doi.org/10.32782/NP.2023.3.14>.

²⁰ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Законодавство України: офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>

**TYPISCHE FORMEN
DES EINSATZES VON
SPEZIALWISSEN BEI
DER ERMITTLUNG VON
VERBRECHEN GEGEN
LEBEN UND GESUNDHEIT:
ANWENDUNGSHINWEISE
UND PROBLEME DER
UMSETZUNG**

In dem Artikel wird auf der Grundlage einer Textanalyse der Bestimmungen der geltenden Gesetzgebung, der Verallgemeinerung empirischen Materials, insbesondere der Materialien der Ermittlungs- und Justizpraxis, ermittelt, welche typischen Formen von Spezialwissen bei der Ermittlung vor Gericht zum Einsatz kommen von Verbrechen gegen das Leben und die Gesundheit einer Person. Dabei kamen allgemeine wissenschaftliche Methoden wie Analyse und Synthese sowie statistische Methoden zum Einsatz. Dank ihrer Anwendung wird die Zweckmäßigkeit von Änderungen der Bestimmungen der geltenden Strafprozessgesetzgebung sowie die Notwendigkeit der Entwicklung eines einheitlichen Ansatzes für die sachverständige Untersuchung von psychischem Leiden, moralischem Schaden und der Ermittlung seines Geldwerts untermauert. Ausdruck wird argumentiert. Die Gründe werden definiert und die Zweckmäßigkeit der Umsetzung im Rahmen der Untersuchung psychologischer Beratungen hervorgehoben. Eine Reihe weiterer Bestimmungen werden konkretisiert.

Schlüsselwörter: Kriminalität, Strafverfahren, Ermittlungen vor dem Prozess, Leben und Gesundheit einer Person, Spezialwissen, psychologische Kenntnisse, forensische Psychiatrie, Sachverständiger, Spezialist, Ermittlungstätigkeit (Forschung), forensische technische Unterstützung, Beweismittel, eigennützig und gewalttätig Kriminalität, Schlussfolgerungsexperte, Kriegerrecht.

3. Ascertaining mental state of the suspect in a crime against life and health upon availability of information which casts doubt on his/her sanity or limited capacity.

4. Determining the amount of non-pecuniary damages damage caused by a criminal offense, in particular, by conducting psychological examination. This is the approach outlined by the legislator as mandatory. From our perspective, this list should be further expanded. This is crucial in view of the fact that, for example, the murder of a minor is an aggravating circumstance and should be qualified under clause 2 of Part 2 of Article 115 of the Criminal Code of Ukraine. However, the murder of an adult, in the absence of other aggravating circumstances, is a basis for bringing a person to criminal liability under Part 1 of Article 115 of the Criminal Code of Ukraine. Thus, in order to properly qualify a person's actions in certain cases, the victim's age is also crucial, and if it is unknown, forensic medical examination should also be conducted. Therefore, we believe that clause 4 of Part 2 of Article 242 of the Criminal Procedure Code of Ukraine shall be amended as follows: "ascertaining the age of a person in order to decide whether it is possible to bring him or her to criminal liability when this information cannot be obtained through any other means, as well as of another person if age may affect the gravity of the offense committed".

In view of our analysis of judgements of conviction passed on charges of a crime against life and health, we can conclude that the use of specific psychiatric and psychological expertise in the form of forensic examination can be presented as follows:

1) out of 120 analyzed judgments of conviction on the fact of murder, including circumstances aggravating punishment (Article 115 of the Criminal Code of Ukraine), forensic psychiatric examination of the suspect was appointed in 37% of proceedings, and psychological examination of the suspect was appointed in 12% of cases;

2) out of 19 judgments of conviction delivered in connection with the commission of murder committed by a person in the heat of passion, forensic psychiatric examination was ordered in 50% of criminal proceedings, forensic psychological examination – in 16% of cases, multidisciplinary forensic psychological and psychiatric examination – in 16 proceedings;

3) out of 80 analyzed judgments of conviction on infliction of bodily injury of varying severity (Articles 121, 122, 125 of the Criminal Code of Ukraine), forensic psychiatric examination of the suspect was appointed during pre-trial investigation in 18% of cases, and forensic psychological examination was appointed in 9% of cases;

4) out of 80 judgments of conviction for domestic violence (Article 126–1 of the Criminal Code of Ukraine), forensic psychiatric examination of the suspect was appointed in 9% of cases, and forensic psychological examination of the victim of domestic violence in 39% of proceedings.

5) out of 7 judgments of conviction on the fact of Driving a person into suicide (Article 120 of the Criminal Code of Ukraine), 71% (5) of the cases involved forensic psychiatric examination of the suspect, 28% (2) – psychological examination of the suspect, and 14% (1) – multidisciplinary post-mortem psychological and psychiatric examination of the victim. For all other crimes against human life and health, it is atypical to conduct forensic psychiatric and psychological examinations, except in cases when the suspect has been registered with a psychiatrist, his/her defense counsel has filed a motion for forensic psychiatric examination, or when the suspect's behavior was and is inappropriate.

The presented data show that the investigative and judicial practice of ordering forensic psychiatric and psychological examinations in cases of crimes against life and health, even of the same type, is not uniform, i.e., a uniform approach has not been formed by law application practice. Thus, in particular, concerning the appointment of forensic psychiatric examinations, we agree

that it is important to consider the presumption of a person's ²¹ mental health, and therefore, in the absence of any doubt about a person's mental health, its appointment is inexpedient. In view of the above, the practice of appointing forensic psychiatric examination in respect of every suspect of murder is not justified and has become less relevant.

Currently, the same practice in the appointment of forensic examinations is followed in the activities of investigation, as there are no uniform approaches, and evidence in the form of expert conclusion is collected on the basis of the investigator's own understanding of the system of evidence in terms of proving the circumstances specified in Article 91 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. Stemming from the above, we deem it necessary to stress the importance of appointing psychological examinations in the context of collecting evidence to prove the circumstances of the infliction of: 1) moral damage; 2) the use of psychological violence as a form of domestic violence; 3) systematic humiliation of human dignity resulting in a person's suicide.

Thus, according to the legislature, psychological violence "includes verbal abuse, threats, including against third parties, humiliation, harassment, intimidation, other actions aimed at limiting the expression of the will of a person, control in the reproductive sphere, if such actions or inaction have caused the affected person to fear for their own or third-parties' safety or security resulting in emotional insecurity, inability to protect oneself, or harm to a person's mental health" ²². We are of the opinion that establishment of the facts regarding a person's fear for his or her own safety or third-parties' safety or security, cause of emotional insecurity, inability to protect oneself, or harm to a person's mental health can be carried out only by a competent specialist, in particular by those who have a higher psychological education, have obtained a specialist's or master's degree and have been certified as a forensic expert in the specialty 14.1 Psychological examination ²³. We believe that it is the expert conclusion that will be the procedural source of evidence that will become crucial in proving facts of inflicting psychological suffering and psychological violence on a person.

Apart from expert research, a typical form of using specific expertise, in particular in the fields of psychiatry and psychology, in the investigation of crimes against human life and health is the participation of specialists in investigative (search) actions. It is pointed out that specialists' involvement in the field of psychology is more common, and this has also been repeatedly emphasized in the specialized literature. This is due to the fact that underage persons often take part in criminal proceedings of the category under study, as most crimes against life and health are of a domestic nature and are committed by people close to the victims. Therefore, the situation of their commission is characterized by factors such as the commission of crimes at the victims' residence, under conditions

Husieva Vlada,
Khoroshun Daria

**FORMES TYPIQUES
D'UTILISATION DE
CONNAISSANCES SPÉCIALES
LORS D'ENQUÊTES SUR
DES CRIMES CONTRE
LA VIE ET LA SANTÉ DES
PERSONNES : MODE D'EMPLOI
ET PROBLÈMES DE MISE EN
ŒUVRE**

Dans l'article, sur la base de l'analyse textuelle des dispositions de la législation en vigueur, de la généralisation du matériel empirique, en particulier des matériaux de la pratique d'enquête et judiciaire, il est déterminé quelles formes typiques de connaissances spéciales sont mises en œuvre au cours de l'enquête préliminaire, de crimes contre la vie et la santé d'une personne. Pour cela, des méthodes scientifiques générales telles que l'analyse et la synthèse, ainsi que des méthodes statistiques, ont été utilisées. Grâce à leur application, l'opportunité d'apporter des modifications aux dispositions de la législation de procédure pénale en vigueur est justifiée, ainsi que la nécessité de développer une approche unifiée de l'expertise en matière de souffrance psychologique, de préjudice moral et de recherche de l'équivalent de son montant. L'expression est argumentée. Les raisons sont définies et l'opportunité de mise en œuvre lors de l'enquête des consultations psychologiques est soulignée. Un certain nombre d'autres dispositions sont justifiées.

²¹ Husieva V., Oderiy O., Petrova I., Fomina T., Vuima A. Features of the investigation of premeditated murders committed by persons with mental disorders in the practice of Ukraine. *Amazonia Investiga*. 2021. № 10 (46). P. 109-117. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2021.46.10.10>.

²² Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. Законодавство України: офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

²³ Методика психологічного дослідження у справах щодо заподіяння моральних страждань особі та відшкодування моральної шкоди / Т. В. Савкіна, Т. М. Єгорова, О. О. Сліпеч та ін. Харків : ХНДІСЕ, 2017. С. 8.

Mots clés : crime, procédure pénale, enquête préalable au procès, vie et santé d'une personne, connaissances particulières, connaissances psychologiques, psychiatrie légale, expert, spécialiste, activité d'enquête (recherche), assistance technique médico-légale, preuves, intéressé et violent crime, conclusion experte, loi martiale.

Husieva Vlada,
Khoroshun Daria

**ТИПОВЕ ФОРМУ
ВИКОРИСТАННЯ ВІДЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНОЇ В ЧАСІ
СЛІДСТВА ПРЗЕПСТВ
ПРЦІВ ЖИЦЮ ОСІБИСТІМ
І ЗДРОВІУ ОСІБИСТІМ:
КІРУНКІ ВИКОРИСТАННЯ І
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ**

W artykule, w oparciu o analizę tekstową przepisów obowiązującego prawodawstwa, uogólnienie materiału empirycznego, w szczególności materiału praktyki śledczej i sądowej, określono, jakie typowe formy wiedzy specjalistycznej są realizowane podczas dochodzenia przygotowawczego przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu człowieka. Wykorzystano w tym celu takie ogólne metody naukowe, jak analiza i synteza, a także metody statystyczne. Dzięki ich zastosowaniu uzasadniono została celowość wprowadzenia zmian w przepisach obowiązującego prawodawstwa karnego procesowego, a także konieczność wypracowania jednolitego podejścia do badania biegłego cierpienia psychicznego, szkody moralnej oraz ustalenia równowartości jego pieniężnego wyraża się. Zdefiniowano przyczyny i podkreślono celowość ich wdrożenia podczas badania konsultacji psychologicznych. Uzasadniono szereg innych postanowień.

Słowa kluczowe: przestępstwo, postępowanie karne, dochodzenie przygotowawcze, życie i zdrowie człowieka, wiedza specjalistyczna, wiedza psychologiczna, psychiatria sądowa, biegły, specjalista, działalność dochodzeniowa (badawcza), kryminalistyczna pomoc techniczna, materiał dowodowy, egoizm i przemoc kryminalistyczna, ekspert ds. wniosków, stan wojenny.

of obvious clarity, and in the presence of underage persons, etc. Given the regulatory requirements for conducting investigative (search) actions involving underage persons in the presence of the legal representative, a pedagogue, or psychologist and a medical practitioner (Articles 226, 227 of the Criminal Procedure Code of Ukraine)²⁴, this issue has repeatedly been researched by domestic scholars^{25, 26, 27, 28}. We believe there is a need to note that when assigning a specialist in a procedural action, one should proceed from his or her specialty, competence, and work experience. The education of a psychologist does not indicate that a person has mastered the skills of working with underage persons or witnesses. Any mistake made by such a specialist may result in secondary victimization of a person, which is unacceptable, as it is not in line with international standards in the field of justice.

Capabilities of engaging a psychologist in a criminal proceeding involving adult citizens should not be neglected, because those persons who are victims and suspects may also need psychological assistance. As evidenced by the analysis of criminal proceedings' materials, a psychologist's participation in procedural actions is more and more often completed by a psychological consultation, which both the participants in a criminal proceeding and the prosecution receive. It is reasonably pointed out that psychological consulting should be viewed as a special psychological activity carried out by a psychologist to provide practical and informational assistance to the investigating authority, and which is aimed at establishing the truth in a case and all circumstances that are subject to proof and are necessary for drawing the right decision²⁹.

We further believe that when a person's behavior goes beyond the generally accepted framework, it is essential to consider the possibility of involving a psychiatrist in a criminal proceeding. Relying on professional expertise, which is specific to the prosecution, he/she can determine whether it is expedient to conduct procedural actions with participation of such a person, whether this person is aware of his/her behavior. This is particularly important in relation to those persons who have the procedural status of victims and witnesses and are warned of criminal liability for giving knowingly false testimony.

Conclusions. Thus, given the specifics of crimes against human life and health, and the peculiarities of their criminal law characteristics, it is proposed to amend the current criminal procedure legislation. In particular, clause 4 of Part 2 of Article 242 of the Criminal Procedure Code of Ukraine outlining mandatory grounds for forensic examination appointment should be amended to read as follows: "ascertaining the age of a person in order to decide whether it is possible to bring him or her to criminal liability when this information cannot be obtained through any other means, as well as of another person if age may affect the gravity of the offense committed".

The paper notes that law application practice has not yet developed uniform approaches to the use of specific psychological and psychiatric expertise at

²⁴ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Законодавство України: офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>

²⁵ Романюк В. В. Участь педагога, психолога та лікаря у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2014. № 4. С. 101-109.

²⁶ Белан С. В. Особливості залучення спеціаліста-психолога у кримінальному процесі. Проблеми екстремальності та кризової психології. 2010. Вип. 7. С. 28-36.

²⁷ Харченко С. В. Тактика проведення слідчих (розшукових) дій за участю неповнолітніх підозрюваних : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2016. 237 с.

²⁸ Шаповал К. А. До питання призначення комплексної психолого-психіатричної експертизи під час розслідування вбивств, скоєних унаслідок застосування домашнього насильства. Актуальні питання судової експертизи і криміналістики: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції-полілогу (м. Харків, 15-16 квітня 2021 року). Харків : ННЦ «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса». 2021. С. 280-281.

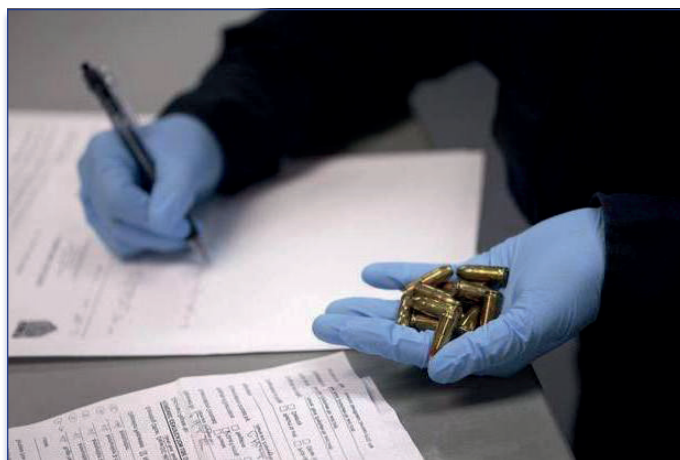
²⁹ Даніч Є. О. Використання спеціальних знань під час проведення слідчого експерименту: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2018. С. 61-62.

the stage of pre-trial investigation of crimes against human life and health. Thus, it is quite common to appoint forensic psychiatric examinations of suspects without reasonable grounds, which in certain cases can be recognized as a violation of mental health presumption. The authors state that appointment of forensic psychological examinations in criminal proceedings involving domestic violence investigation and driving a person into suicide is insufficient. It is argued that this practice does not always ensure an informed solution to the investigation's tactical tasks, which may result in unjustified criminal prosecution.

In addition to the involvement of a forensic expert for forensic examination, it is essential to apply specific expertise in crime investigation through the participation of specialists in investigative (search) actions. The authors identify certain aspects of its implementation and characterize how its insufficient implementation negatively affects outcomes of a criminal proceeding. It is noted that such a form of specific expertise as psychological consulting is promising for use in the course of investigation.

References

- Antoshchuk, A. O. (2016). Shchodo neobkhidnosti pryznachennia ta provedennia psykholoho-psykhiatrychnoi ekspertyzy pidozriuvanoi u vbyvstvi novonarodzhenoi dytyny. *Kryminalistychnyi visnyk*. № 1. S. 97-101 [in Ukrainian].
- Bazhaniuk, V. V. (2023). Pravovi ta orhanizatsiino-taktychni osnovy provedennia ekspertyz u kryminalnomu provadzhenni : dys. ... d-ra filosofii: Kropyvnytskyi. 256 s. [in Ukrainian].
- Bielan, S. V. (2010). Osoblyvosti zaluchennia spetsialista-psykholoha u kryminalnomu protsesi. *Problemy ekstremalnoi ta kryzovoi psykholohii*. Vyp. 7. S. 28–36. [in Ukrainian].
- Danich, Ye. O. (2018). Vykorystannia spetsialnykh znan pid chas provedennia slidchoho eksperymentu : dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Kyiv. 238 s. [in Ukrainian].
- Husieva, V. O. (2021). Suchasni mozhlyvosti psykholohichnykh ekspertyz pid chas rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen, vchynenykh proty pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv. *Visnyk Luhanskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav im. E.O. Didorenka*. №3 (95). S. 256-266. [in Ukrainian].
- Husieva, V., Oderiy, O., Petrova, I., Fomina, T., Vuima, A. (2021). Features of the investigation of premeditated murders committed by persons with mental disorders in the practice of Ukraine. *Amazonia Investiga*. № 10 (46). S. 109-117. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2021.46.10.10>. [in Ukrainian].
- Kharchenko, S. V. (2016). Taktyka provedennia slidchykh (rozshukovykh) dii za uchastiu nepovnolitnykh pidozriuvanykh : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Kyiv. 237 s. [in Ukrainian].
- Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651-VI. Zakonodavstvo Ukrainy: ofitsiyni veb-portal Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>. [in Ukrainian].
- Lisitskyi, A. V. (2023). Vykorystannia spetsialnykh znan pid chas rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen, vchynenykh shliakhom pidpalu : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Kyiv. 298 s. [in Ukrainian].
- Makarova, O. P. (2023). Zakonodavcha rehlamentatsiia pryznachennia sudovo-psykhiatrychnoi ekspertyzy u kryminalnomu ta tsyvilnomu provadzhennia. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav*. № 4. S. 227-232. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2023-4-227-232>. [in Ukrainian].
- Marchak, V. Ya. (2005). Vykorystannia spetsialnykh psykholohichnykh znan u dosudovomu slidstvi. Chernivtsi: Ruta, 2005. 152 s. [in Ukrainian].
- Metodyka psykholohichnoho doslidzhennia u spravakh shchodo zapodiannia moralnykh strazhdan osobi ta vidshkoduvannia moralnoi shkody / T. V. Savkina, T. M. Yehorova, O. O. Slipets ta in. Kharkiv: KhNDISE, 2017. 62 s. [in Ukrainian].

- Motliakh, O. I., Ishchenko, T. V. (2020). Spetsyfika pryznachennia sudovo-psykhiatrychnykh ekspertyz u rozsliduvanni domashnoho nasylstva. *Porivnialno-analitychne pravo*. № 2. S. 212-215. [in Ukrainian].
- Ortynskiy, V. L., Hula, L. F. (2019). Osoblyvosti sudovo-psykhiatrychnoi ekspertyzы pidozriuvanoho u vchynenni vbyvstva. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*. Seriya: Yurydychni nauky. Vyp. 21. S. 4-9. [in Ukrainian].
- Pavliuk, N. V. (2021). Psykholohichni znannia–diievyi instrument u rozsliduvanni kryminalnykh pravoporushen nasylnytskoi spriamovanosti. Perspectives of development of science and practice: The XIII International Science Conference (December 14–17, 2021, Prague, Czech Republic). Czech Republic: Prague. S. 187-192. [in Ukrainian].
- Pro zapobihannia ta protyiduu domashnomu nasylstvu : Zakon Ukrainy vid 07.12.2017 № 2229-VIII. Zakonodavstvo Ukrainy: ofitsiinyi veb-portal Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>. [in Ukrainian].
- Romaniuk, V. V. (2014). Uchast pedahoha, psykholoha ta likaria u kryminalnomu provadzhenni shchodo nepovnolitnikh. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № (4). S. 101-109. [in Ukrainian].
- Sadchikova, K. A. (2017). Vykorystannia spetsialnykh znan na stadii dosudovoho rozsliduvannia (protseusualnyi aspekt) : dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Odesa. 233 s. [in Ukrainian].
- Salnikova, A. O. (2024). Vykorystannia spetsialnykh psykhiatrychnykh i psykholohichnykh znan pid chas rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen, pov'iazanykh iz domashnim nasylstvom. *Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy*. 2024. T. 31. № 1. S. 276-287. [in Ukrainian].
- Senchenko, N. M. (2017). Shchodo okremykh pytan pryznachennia ta provedennia sudovo-psykhiatrychnoi ekspertyzы u kryminalnomu provadzhenni. *Pravo i suspilstvo*. № 5. Ch. 2. S. 249-253. [in Ukrainian].
- Shapoval, K. A. (2021). Do pytannia pryznachennia kompleksnoi psykholohopsykhiatrychnoi ekspertyzы pid chas rozsliduvannia vbyvstv, skoienykh unaslidok zastosuvannia domashnoho nasylstva. Zbirnyk materialiv mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii-polilohu (m. Kharkiv, 15-16 kvitnia 2021 roku). Aktualni pytannia sudovoi ekspertyzы i kryminalistyky. Kharkiv. 2021. S. 280-281. [in Ukrainian].
- Shulzhenko, A. V. (2021). Vykorystannia sudovykh ekspertyz u vstanovlenni oznak sub'iektivnoi storony zlochynu : dys. ... dokt. filosof: 081 Pravo. Kharkiv. 264 s. [in Ukrainian].
- Taranova, A. M. (2020). Vykorystannia spetsialnykh znan pry rozsliduvanni nenalezhnoho vykonannia profesiynykh obov'iazkiv medychnym abo farmatsevtychnym pratsivnykom : dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Kyiv. 229 s. [in Ukrainian].
- Vuima, A. H. (2023). Vykorystannia spetsialnykh znan pid chas rozsliduvannia vbyvstv : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Kharkiv. 297 s. [in Ukrainian].
- Yashchuk, V. O. (2023). Vykorystannia zapakhovykh slidiv pid chas rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Kyiv. 256 s. [in Ukrainian].
- Yukhno, O. O. (2023). Osoblyvosti vykorystannia spetsialnykh znan pry dosudovomu rozsliduvanni vbyvst ta tiazhkykh tilesnykh ushkodzen. *Nashe pravo*. № 3. S. 92-102. DOI: <https://doi.org/10.32782/NP.2023.3.14>. [in Ukrainian].
- Zemlianska, O. V. (2004). Osobystist yak ob'iekt sudovo-psykholohichnoi ekspertyzы : monohrafiia / za zah. red. O. M. Bandurky. Kharkiv : Nats. un-t vnutr. sprav. 367 s. [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 16.04.2024

Suggested Citation:

Husieva, V., Khoroshun, D. (2024). Typical Forms Of Using Specific Expertise During The Investigation Of Crimes Against Human Life And Health: Ways Of Application And Implementation Issues. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 1 (9). 79-86. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.05>

DOI <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.06>
UDC 343.1 (477)

Nataliia Filipenko,

Doctor of Law, Professor, Professor of the Law Department of National Aerospace University of National Aerospace University – “Kharkiv Aviation Institute” NAU “KhAI”, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9469-3650>
e-mail: n.filipenko@khai.edu

Anastasiia Kupriianova,

Deputy Director - Head of the department at National Scientific Center
«Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», PhD of law, Kharkiv, Ukraine
e-mail: anastasiya.k_ust@ukr.net

Aleksandar Ivanović,

Doctor of Law, Professor,
Director of Forensic Center Montenegro
Danilovgrad, Montenegro

Nataliia Filipenko

Application Of Artificial Intelligence And Information And Communication Technologies In Prevention Of Cyberattacks On Critical Infrastructure Facilities

The article attempts to scientifically analyze certain aspects of unlawful (terrorist) influence on critical infrastructure and life support facilities in Ukraine. This research relevance is due to the real need to improve measures to counter cyber-terrorist attacks using the capabilities of artificial intelligence and information and communication technologies in order to create effective scientific and practical methods.

Keywords: cyberspace, global Internet, terrorism, computer attacks, security, artificial intelligence, information technology, critical infrastructure, computer information.

Introduction. The current global trend is convergence of socio-humanitarian and technical branches of knowledge. Modern technologies gradually and rapidly penetrate into various fields of human life. Law enforcement is no exception. Information and communication technologies are the subject of the study of forensic technology, but at the same time they can be a source of improvement of all branches of modern forensic science. Among the most promising and relevant of them is a group of related technologies, collectively referred to as artificial intelligence.

Artificial intelligence technologies are increasingly influencing various spheres of public life, determining not only the level of opportunities but the protection degree of social values¹.

According to provisions of the Development Concept of Artificial Intelligence in Ukraine, implementation of information technologies, which artificial intelligence technologies are a part is an integral component of development of socio-economic, scientific-technical, defense, legal and other activities in the fields of national significance. The lack of conceptual foundations of State policy in the field of artificial intelligence does not allow creating

Anastasiia Kupriianova

Aleksandar Ivanović

¹ Філіпенко Н. Є., Лукашевич С. Ю. (2023). Інформаційні методики дослідження кримінальних правопорушень, вчинених з використанням технологій штучного інтелекту. *Наукові перспективи* (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Медицина», Серія «Педагогіка», Серія «Психологія») Випуск № 11(41). 2023. Київ. 2023. № 1(7) С.1084-1096.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

and developing a competitive environment in the specified activity fields. The above indicates the need to develop a unified coordinated State policy aimed at solving various priority problems, including increasing the level of public safety through the use of artificial intelligence technologies during development of measures for the resocialization of convicted persons and the risk of reoffending². The document states that main task of state policy in the field of legal regulation of the field of artificial intelligence is to ensure the protection of the rights and freedoms of participants in relations in the field of artificial intelligence...³

Every week, networks seem to grow in size and complexity. New SaaS services come online, while innovative communication tools make remote working easier. Data storage methods shift, with new assets to secure. And new malware threats constantly emerge. In an ever-changing digital world, network security has never been more crucial. Network security is not a fixed constant. Methods to protect networks change all the time⁴.

With constant expansion and emergence of new digital opportunities, most countries in the world have strengthened cybersecurity measures. In this regard, new real and potential threats have emerged, the range of cyberattacks⁵ on critical and socially significant infrastructure has expanded that requires ensuring sustainability of functioning of public and private corporate systems and networks.

With the massive increase in cyberattacks, recent reports show that hackers attack a computer in the US every 39 seconds⁶!

Thereby consideration of these issues, especially taking into account the sometimes-destructive influence of Russian hacker terrorist groups on the life of Ukrainian critical infrastructure facilities, is an urgent need and is of great relevance.

Literature Review. Some issues of the use of artificial intelligence and information and communication technologies in the prevention of cyber-terrorist attacks on critical infrastructure were considered by such scientists as Y. Yu. M. Baturin, V. S. Venediktov, V. V. Vertuzaiev, M. V. Viekhov, O. A. Havrylov, V. V. Holina, M. V. Karchevskiy, V. K. Kolpakov, O. V. Kokhanovska, S. Yu. Lukashevych, T. V. Mikhailina, M. I. Panov, V. V. Pyvovarov, M. S. Polievoi, V. A. Severyn, V. V. Sydorenko, K. S. Skoromnikov, H. O. Spitsyna, F. P. Tarasenko, L. K. Tereshchenko, T. I. Tarakhonich, B. S. Ukraintsev, N. Ye. Filipenko, V. S. Frolov, V. M. Shevchuk, V. Yu. Shepitko, A. V. Chernykh,

² Повідомлення про проведення публічного громадського обговорення проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні». Міністерство та комітет цифрової трансформації України : веб-сайт. URL: <https://thedigital.gov.ua/regulations/povidomlennya-pro-provedennya-publichnogogromadskogo-obgovorennya-proyektu-rozporyadzhennya-kabinetu-ministrivukrayini-pro-shvalennya-konceptiyi-rozvitku-shtuchnogo-intelektu-v-ukrayini>

³ Там само.

⁴ Network security basics. URL: <https://nordlayer.com/learn/network-security/basics/>

⁵ Див. докладніше: Leblanc S.P., Partington A., Chapman I.M., Bernier M. An overview of cyber attack and computer network operations simulation. SpringSim (MMS), 2011, pp. 92-100.; Brown B., Cutts A., McGrath D., Nicol D.M., Smith T.P., Tofel B. Simulation of cyber-attacks with applications in homeland defense training. Sensors, and command, control, communications, and intelligence (c3i) technologies for homeland defense and law enforcement II. International Society for Optics and Photonics, 2003, Vol. 5071, pp. 63-71.; Kuhl M.E., Sudit M., Kistner J., Costantini K. Cyber-attack modeling and simulation for network security analysis. 2007 Winter Simulation Conference. IEEE, 2007, pp. 1180-1188.

⁶ Cyber Training Center with Virtual Platform. URL: <https://www.marshall.edu/cecs/cyber-training-center/>

S. V. Yasechko and others. However, many theoretical and applied issues still remain debatable and require additional coverage and development, especially in the context of armed aggression of Russian Federation against Ukraine.

Aim. The aim of this article is to consider modern Ukrainian and foreign experience in countering the use of artificial intelligence and information and communication technologies in preventing cyber-terrorist attacks on critical infrastructure facilities in Ukraine.

Results and discussion. The most dangerous and destructive consequences are terrorist acts related to the use of weapons, ammunition or explosives, as they pose a real threat to people lives and health, cause destruction of industrial, economic or defense facilities. Investigation complexity of mentioned crimes is due to the following: rapid appearance of the latest developments in the field of weapons; weakness of the system for controlling movement of weapons and military supplies; manifestations of corruption, shortcomings of organizational and economic activity in the Armed Forces of Ukraine; large gaps in national-patriotic education of population; an increase in stress and psychological burden on society, emergence of panicky moods caused by existence of negative military, economic and social factors; activity of a large number of informal military-type associations; increase in social tendencies towards the resolution of conflicts by force, the spread of manifestations of cruelty and violence; low coordination of actions of law enforcement agencies during anti-terrorist operations; availability of a large database from open arrays of Internet on creation and use of weapons and explosive devices; availability of so-called “dual-use” means that can be used as components to create homemade weapons or explosive devices in free access; significant prevalence on the Internet of sites with overt extremist ideology, etc.⁷

Critical infrastructure facilities, which have the most devastating effect, were and will be particularly vulnerable to terrorist attacks. Program documents of the United Nations emphasize that “there remains a pressing need to redouble efforts and reaffirm commitments to the full promotion and protection of human rights and fundamental freedoms across all efforts to counter-terrorism and prevent violent extremism conducive to terrorism”⁸.

Critical infrastructure facilities are attractive for a number of reasons. Firstly, they can be an attractive target because of their strategic value to society, especially in highly industrialized countries of the Western Hemisphere. Interfering with such facilities, ideally with ability to generate cascading effects, allows terrorists to maximize damage with just one shot and instill fear to levels that could not be achieved as easily by attacking “normal” targets. Secondly, they can be aimed at

Наталія Філіпенко,
Анастасія Купріянова,
Олександр Іванович

ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАПОБІГАННІ КІБЕРАТАКАМ НА ОБ'ЄКТИ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

У статті зроблено спробу наукового аналізу окремих аспектів протиправного (терористичного) впливу на об'єкти критичної інфраструктури та життєзабезпечення в Україні. Така актуальність дослідження зумовлена реальною необхідністю вдосконалення заходів протидії кібертерористичним атакам з використанням можливостей штучного інтелекту та інформаційно-комунікаційних технологій з метою створення ефективних науково-практичних методів.

Ключові слова: кіберпростір, глобальна мережа Інтернет, тероризм, комп'ютерні атаки, безпека, штучний інтелект, інформаційні технології, критична інфраструктура, комп'ютерна інформація

⁷ Спіціна Г. О., Філіпенко Н. Є. (2019) Терористична діяльність: кримінально-правова політика протидії // Кримінально-правові та кримінологічні засоби протидії злочинам проти громадської безпеки та публічного порядку : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф. до 25-річчя ХНУВС (18 квіт. 2019 р., м. Харків) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінал. асоц. України. Харків : ХНУВС, 2019. С. 189.

⁸ UN Global Counter-Terrorism Strategy Special Rapporteur on counter-terrorism and human rights. URL: [https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-terrorism/un-global-counter-terrorism-strategy#:~:text=The%20UN%20Global%20Counter-Terrorism%20Strategy%20\(A%20FRES%2F,States%27%20counter-terrorism%20priorities](https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-terrorism/un-global-counter-terrorism-strategy#:~:text=The%20UN%20Global%20Counter-Terrorism%20Strategy%20(A%20FRES%2F,States%27%20counter-terrorism%20priorities).

Nataliia Filipenko,
Anastasiia Kupriianova,
Aleksandar Ivanović

**ANWENDUNG KÜNSTLICHER
INTELLIGENZ UND
INFORMATIONEN- UND
KOMMUNIKATIONSTECH-
NOLOGIEN ZUR VERHIN-
DERUNG VON CYBER-ANGRIFF-
EN AUF KRITISCHE
INFRASTRUKTUROBJEKTE**

Der Artikel versucht eine wissenschaftliche Analyse bestimmter Aspekte der illegalen (terroristischen) Einflussnahme auf Objekte kritischer Infrastruktur und Lebenserhaltung in der Ukraine. Diese Relevanz der Studie ist auf die tatsächliche Notwendigkeit zurückzuführen, die Gegenmaßnahmen gegen Cyberterrorangriffe mithilfe der Fähigkeiten künstlicher Intelligenz sowie Informations- und Kommunikationstechnologien zu verbessern, um wirksame wissenschaftliche und praktische Methoden zu schaffen.

Schlüsselwörter: Cyberspace, globales Netzwerk Internet, Terrorismus, Computerangriffe, Sicherheit, künstliche Intelligenz, Informationstechnologie, kritische Infrastruktur, Computerinformationen

demonstrating powerlessness of State institutions. For example, terrorist organizations may decide to attack energy facilities, oil pipelines, etc. to disrupt the supply of basic services and expose the fragility of government agencies and related government policies, etc.⁹.

In UN Global Counter-Terrorism Strategy, under Chapter II: Measures to Combat and Prevent Terrorism, Member States decided to “intensify all efforts to increase security and protection of particularly vulnerable objects, such as infrastructure and public places, as well as the response to terrorist attacks and other disasters, particularly in the field of civil defense, while recognizing that States may need assistance for this purpose”.

Security Council Resolution 1373 (2001) has already called on member states to “take the necessary measures to counter the commission of terrorist acts, including through early action to counter the commission of terrorist acts, including through early warning to other States through the exchange of information”. Security Council resolution 1566 (2004) calls on states to prevent criminal acts, in particular against civilians, that are committed with the aim of inciting state of terror among population or a group of persons, intimidating population, or forcing a government or an international organization to commit or refrain from any what actions Physical protection of critical infrastructure facilities can prevent serious terrorist attacks. Moreover, immediate response to a terrorist attack on critical infrastructure can prevent cascading effects that are often associated with such attacks¹⁰.

Resolution 1373 also obliges the Anti-Terrorism Task Force (ATTF) within the Office of Counter-Terrorism (OCT), Working Group on Critical Infrastructure Protection, including Vulnerable Critical Infrastructure Protection Targets, to continue working together on assistance in providing technical assistance and capacity building, as well as raising awareness in the field of protecting critical infrastructure objects from terrorist attacks, in particular by: strengthening dialogue with states, international and regional organizations (IROs) and working with technical assistance providers, in particular through the exchange of information¹¹.

Thereby, on February 17, 2017, Security Council of United Nations unanimously adopted resolution № 2341 on protection of critical infrastructure facilities and the expansion of capabilities of States to prevent attacks on critical infrastructure facilities and called on member states to confront the danger of terrorist attacks on them In the UN Global Counter-Terrorism Strategy, under Chapter II Measures to Combat and

⁹ Акерман 2007, Оцінка мотивації терористів для нападу на критично важливі інфраструктури, Центр досліджень з нерозповсюдження, Монтерейський інститут міжнародних досліджень. URL: <https://e-reports-ext.llnl.gov/pdf/341566.pdf>

¹⁰ Захист критично важливих об'єктів інфраструктури від терористичних атак: збірник передового досвіду. Контртерористичне управління Організації Об'єднаних Націй (КТУ ООН). Виконавчий директорат Контртерористичного комітету Ради Безпеки ООН (ІДКТОК). 2018. URL: https://www.un.org/securitycouncil/ctc/sites/www.un.org/securitycouncil.ctc/files/files/documents/2021/Jan/compendium_of_good_practices_ru.pdf

¹¹ Захист критично важливих об'єктів інфраструктури від терористичних атак: збірник передового досвіду. Контртерористичне управління Організації Об'єднаних Націй (КТУ ООН). Виконавчий директорат Контртерористичного комітету Ради Безпеки ООН (ІДКТОК). 2018. URL: https://www.un.org/securitycouncil/ctc/sites/www.un.org/securitycouncil.ctc/files/files/documents/2021/Jan/compendium_of_good_practices_ru.pdf, С. 5.

Prevent Terrorism, Member States decided to intensify all efforts to increase security and protection of particularly vulnerable objects, such as infrastructure and public places, and to respond to terrorist attacks and other disasters, particularly in the field of civil defense, recognizing that States may need assistance for this purpose¹².

Obviously, Researches on use of artificial intelligence and information and communication technologies in the prevention of cyber-terrorist attacks on critical infrastructure facilities is urgent task of modern science.

Currently, resources of information and telecommunication systems and networks largely ensure functioning and development of most areas of human activity. In addition, technical progress determines the transfer of interaction of individuals into digital space, according to which all material traces reflecting their communication, in order to ensure their procedural fixation, require detection, extraction and research of digital information.

Law of Ukraine: On the Basic Principles of Cybersecurity in Ukraine № 2163-VIII dated on October 5, 2017 defines protection of the vital interests of a person and citizen, society and the state during the use of cyberspace, when the sustainable development of the information society and digital communication environment is ensured, timely detection, prevention and neutralization of real and potential threats to the national security of Ukraine in cyberspace. In order to implement this law, Project of Cybersecurity Strategy Implementation of Ukraine will be implemented from 2022¹³, providing for development of system of cyber security indicators, effective cyber defense, creation of units with authority to conduct armed conflict in cyberspace, effective countermeasures against intelligence and subversive activities in cyberspace and cyberterrorism, strengthening of technological and human resources potential of law enforcement agencies for prevention and investigation of cybercrimes, ensuring security of digital services and other important areas.

Wide distribution of digital communication leads to emergence of new ways of committing cyber-terrorist attacks on critical infrastructure facilities, mechanisms for creation and functioning of organized terrorist groups, complicating forms and methods of their criminal activities.

Cyber threats vary, but can include, for example, attacks that: manipulate systems or data such as malware that exploits vulnerabilities in the software and hardware components of computers needed to operate critical infrastructure or life support; disable critical systems, such as denial-of-service attack; restrict access to critical systems or information; for example, through ransomware attacks, introduction of malicious software through removable media and external equipment, etc.

APT attacks (Advanced Persistent Threat) are considered the most dangerous among such attacks. APT attacks are targeted cyber-attacks on the computer networks of a competitor (organization, state) using latent (those that are not

Nataliia Filipenko,
Anastasiia Kupriianova,
Aleksandar Ivanović

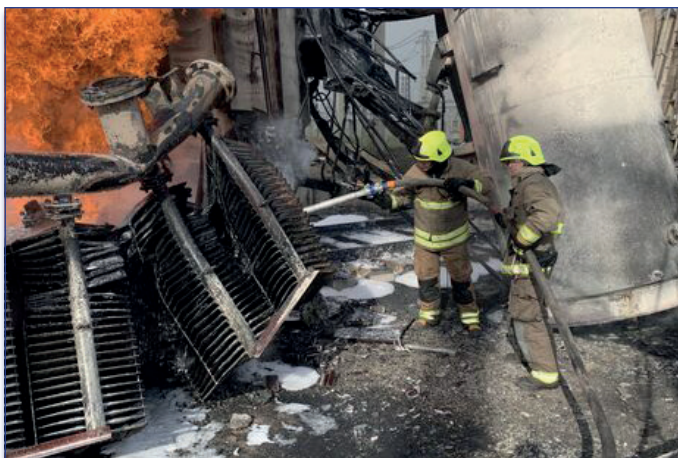
APPLICATION DE L'INTELLIGENCE ARTIFICIELLE ET DES TECHNOLOGIES DE L'INFORMATION ET DE LA COMMUNICATION POUR PRÉVENIR LES CYBER- ATTAQUES SUR DES OBJETS D'INFRASTRUCTURE CRITIQUES

L'article tente une analyse scientifique de certains aspects de l'influence illégale (terroriste) sur les infrastructures critiques et les moyens de survie en Ukraine. Une telle pertinence de l'étude est due à la nécessité réelle d'améliorer les mesures contre les attaques cyberterroristes en utilisant les capacités de l'intelligence artificielle et des technologies de l'information et de la communication afin de créer des méthodes scientifiques et pratiques efficaces.

Mots-clés : cyberspace, réseau mondial Internet, terrorisme, attaques informatiques, sécurité, intelligence artificielle, technologies de l'information, infrastructures critiques, information informatique

¹² Захист критично важливих об'єктів інфраструктури від терористичних атак: збірник передового досвіду. Контртерористичне управління Організації Об'єднаних Націй (КТУ ООН). Виконавчий директорат Контртерористичного комітету Ради Безпеки ООН (ІДКІК). 2018. URL: https://www.un.org/securitycouncil/ctc/sites/www.un.org/securitycouncil.ctc/files/files/documents/2021/Jan/compendium_of_good_practices_ru.pdf

¹³ План реалізації Стратегії кібербезпеки України Введено в дію Указом Президента України від 1 лютого 2022 р. № 37/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0087525-21#Text>

Nataliia Filipenko,
Anastasiia Kupriianova,
Aleksandar Ivanović

**ZASTOSOWANIE
SZTUCZNEJ INTELIGENCJI
ORAZ TECHNOLOGII
INFORMACYJNO-
KOMUNIKACYJNYCH
W PRZECIWDZIAŁANIU
CYBERATAKOM NA
KRYTYCZNE OBIEKTÓW
INFRASTRUKTURY**

W artykule podjęto próbę naukowej analizy niektórych aspektów nielegalnego (terrorystycznego) wpływu na obiekty infrastruktury krytycznej i systemów podtrzymywania życia na Ukrainie. Taka trafność badania wynika z realnej potrzeby doskonalenia środków przeciwdziałania atakom cyberterrorystycznym z wykorzystaniem możliwości sztucznej inteligencji oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu stworzenia skutecznych metod naukowych i praktycznych.

Słowa kluczowe: cyberprzestrzeń, globalna sieć Internet, terroryzm, ataki komputerowe, bezpieczeństwo, sztuczna inteligencja, technologie informacyjne, infrastruktura krytyczna, informacja komputerowa

outwardly visible) vulnerabilities in combination with covert intelligence or subversive actions. Their main purpose is to obtain, violate integrity or block information important for another State.

The main characteristics of APT attacks: cannot involve direct financial benefit, despite significant costs for their organization and implementation; are carried out by a group of highly qualified “hackers” according to the single project of leadership of special service; are carefully disguised using specially developed software tools (special shell-codes, rootkits, 0-day vulnerabilities, etc.); use latent vulnerabilities that remain unknown for a long time and are not detected by any antiviruses; supported by reconnaissance or subversive actions or are elements of these actions.

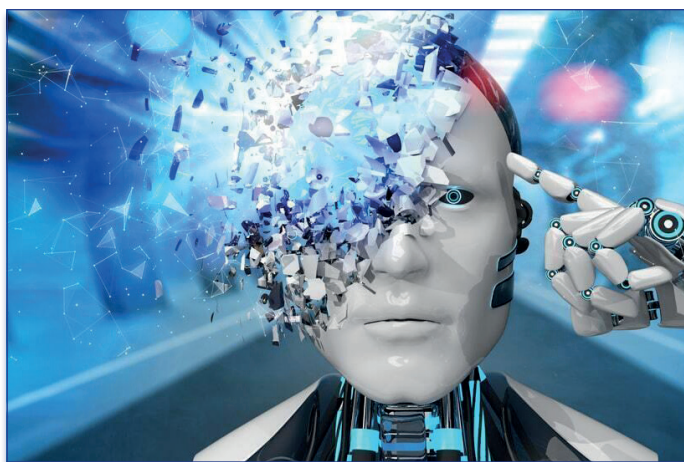
Data on a series of cyberattacks that took place in Ukraine and were directed primarily against objects of critical infrastructure of our state were published at the Virus Bulletin conference and within the framework of the Cisco Cybersecurity Technologies forum (December 8, 2016). Among the number of known methods of initiating information security incidents, the undisputed leader is the infection of users with malicious software (70.2%). In 2016, attackers mainly used the Oday attack for this purpose. It is followed by spam, phishing and various types of Internet fraud (52.5%), DoS attacks (37.4%), spyware attacks (20%), ransomware (18.5%), targeted hacker attacks (15.1%) and botnets (12.5%).

The problem of using capabilities of artificial intelligence to commit cyber-terrorist attacks on critical infrastructure facilities is currently relevant. It is used to find vulnerabilities and implement phishing attacks, bypass biometrics and create fake profiles in social networks, etc. (for example, creating fake master fingerprints, spoofing faces in video images, etc.).

A pressing problem is the use of 5G networks as a platform for cyber-terrorist attacks, because the use of this technology will significantly increase the power of DDoS attacks.

In this context, reliable and accurate short-term forecasts of non-state terrorism at the local level are key for policymakers to target preventive measures. As scientist note researches on armed conflict and insurgency has led to development of theory-based¹⁴ predictive models including successful research program applying artificial intelligence capabilities to predict conflict at a precise space temporal scale¹⁵. However, this important information obtained from research on armed conflicts has not yet found its way into research on terrorism. Terrorism research has generally focused on explanatory models using statistical approaches to capture and quantify the effects of the driving forces of terrorist attacks across space and time¹⁶. Thus, there is a need to

develop an interpretable simulation model for predicting terrorist events at precise spatial and temporal scales that can

¹⁴ M. Lim, R. Metzler, Y. Bar-Yam (2007) Global pattern formation and ethnic/cultural violence. Science. P. 1540-1544.; A. Zammit-Mangion, M. Dewar, V. Kadiramanathan, G. Sanguinetti (2012) Point process modelling of the Afghan War Diary. Proc. Natl. Acad. Sci. U.S.A. 109, 12414-12419.

¹⁵ H. Hegre, J. Karlsen, H. M. Nygard, H. Strand, H. Urdal (2013) Predicting armed conflict, 2010-2050. Int. Stud. P. 250-270. P.50.

¹⁶ S. C. Nemeth, J. A. Mauslein, C. Stapley (2014) The primacy of the local: Identifying terrorist hot spots using geographic information systems. J. Polit. P. 304-317.

help implement effective interventions and evaluate and develop theories at appropriate scales¹⁷.

Dr. Andre Python from Zhejiang University (China) and colleagues found a way to improve the work of artificial intelligence in this area. Researchers developed a framework for predicting terrorist attacks around the world by first examining terrorist attacks that occurred between 2002 and 2016 (i.e., during 795 weeks) in 13 regions including all subcontinental regions listed in the Global Terrorism Database (GTD) and West Africa. For each region, predictive models were built that allow identifying, evaluating and comparing the role of the main driving forces of terrorism. The researchers developed interpretable tree-based machine learning algorithm with so-called gradient boosting. In order to capture all regions of the world potentially affected by terrorism over a long period of time, the authors divided the regions into cells, each covering an area of 50 × 50 km, and set a time parameter of 795 weeks. Next, the work included a tree-like machine learning algorithm that analyzed probability of terrorist attacks (and retaliatory measures) in each cell every week around the world¹⁸.

According to scientists, machine algorithms are quite effective in predicting events in areas that have been repeatedly attacked, but it is difficult for them to build forecasts for regions where there have been no terrorist attacks for a long time. This data imbalance reduces accuracy of models, but it can be achieved by applying additional parameters¹⁹.

Scientists have identified two main goals of terrorism: intimidation and provocation. In the first case, the terrorists try to force them to comply with their demands, and in the second, they try to force them to counterattack with them. In both cases, they use violence as communication.

Researchers identified 6 main variables that increase possibility of terrorist attacks:

- proximity to the capital, large cities and roads for faster dissemination of the message.
- geographical advantage of terrorists; they often hide in hard-to-reach places and can choose targets for intimidation closer to their base.
- economic activity of the region; the more developed the country, the more damage a terrorist attack can cause.
- likelihood of conflict escalation terrorists regularly tries to unleash local wars in order to recruit new followers.
- political regime and GDP indicator: level of democracy affects the choice of strategy of action by terrorists.

¹⁷ Andre Python, Andreas Bender, Anita K. Nandi, Penelope A. Hancock, Rohan Arambepola, Jürgen Brandsch and Tim C. D. Lucas (2021) Predicting non-state terrorism worldwide. URL: <https://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.abg4778>

¹⁸ Комп'ютер проти тероризму: вчені навчили ІІІ передбачати теракти по всьому світу. URL: <https://focus.ua/uk/digital/489637-kompyuter-protiv-terrorizma-uchenye-nauchili-i-predskazyvat-terakty-po-vsemu-miru>.

¹⁹ Губарев І., Харченко В. Використання можливостей штучного інтелекту для попередження терористичних атак на об'єкти критичної інфраструктури. Безпека та сталий розвиток критичної інфраструктури в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] : тези доповідей науково-практичної конференції, 8 листопада 2023 р., Харків / Міністерство освіти і науки України, Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут». Харків : ХАІ, 2023. С. 44-48. URL: https://dspace.library.khai.edu/xmlui/bitstream/handle/123456789/5878/Bezpeka_ta_stalyy_rozvytok.pdf?sequence=4&isAllowed=y

– local consolidation: likelihood of a recurrence of terrorist attacks largely depends on whether the organization was able to create cells in a particular region²⁰.

Conclusions. Taking into account the above, we consider it necessary to propose the following ways to counteract cyber-terrorist attacks on critical infrastructure facilities, namely:

1. Develop risk profiles for specific critical infrastructure sectors. These profiles are critical to assessing existing mitigation practices, outcomes, and vulnerabilities. Depending on the sector considered, risk assessments can be carried out for specific facilities. For example, Australia Critical Infrastructure Resilience Strategy breaks down the transport sector into the following subsectors: aviation, land passenger transport (including bridges and tunnels), land transport and sea transport (shipping and ports). In accordance with the same strategy, energy sector consists of electricity supply systems, offshore oil and gas fields, onshore oil and gas and coal supplies.

2. Create cards for organization of cyber defense of critical infrastructure facilities. Such a card contains key elements of cyberattacks on critical infrastructure and offers options for protecting them from possible actions of cybercriminals. At the same time, any cyberattack according to the map can be presented in the form of a certain algorithm of actions, which use will significantly reduce the time for organizing cyber defense and increase effectiveness of the decisions made.

3. Launching cyber training grounds and conducting command and staff exercises with the involvement of a wide range of interested specialists from both the public and private sectors. A vivid example of this can be the activity of the Air Force Cyber Command (AFCYBER), one of the main commands of the US Air Force. Based at Barksdale Air Force Base. Just as the aviation and space units are called upon to conduct reconnaissance, defense and offensive operations in airspace and outer space, cyber unit is responsible for cyberspace. According to Secretary of Defense Michael Wynn, the need to create a military cyber unit is caused by intensification of activities of foreign hackers against United States²¹. Tasks and functions of the unit: conducting defensive and offensive operations related to intrusion into IT systems of a potential adversary; protection of information and technical systems of American military, as well as critical nodes of American Internet; studying hardware bookmarks and vulnerabilities that can be remotely used to disable military systems, or remove data from them, etc.

A successful Ukrainian example can be considered the launch of the Unit Range cyber training ground, which was created for the practical training of cyber security specialists in conditions as close as possible to real ones. This was reported by Yehor Aushev, the founder of the training ground and expert in cyber security. There are already more than 150 scenarios in the system, and specialists from Ukrainian state bodies are trained. Unit Range was created directly during the war, and its developers took into account the features of modern warfare, where combat operations are often combined with cyberattacks and attempts to destroy the enemy digital infrastructure. In addition, Unit Range provides a real-time data dashboard that measures performance and risk profile of all team members, from executives to regular IT staff²².

4. Special technological solutions are being developed to prevent mass terrorist attacks, riots, and ensure security at mass events. For example, the

²⁰ Комп'ютер проти тероризму: вчені навчили ІІІ передбачати теракти по всьому світу. URL: <https://focus.ua/uk/digital/489637-kompyuter-protiv-terrorizma-uchenye-nauchili-ii-predskazyvat-terakty-po-vsemu-miru>.

²¹ Кібернетичне командування Повітряних сил США. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Кібернетичне_командування_Повітряних_сил_США

²² Стор Аушев запустив кіберполігон для тренування спеціалістів — там вже є понад 150 сценаріїв атаки і захисту. URL: <https://dou.ua/lenta/news/about-unit-range/>

Evolv Technology company has developed a security machine based on artificial intelligence, which works through the Evolv Pinpoint application and uses of facial recognition feature. The structure can be installed at the entrance to commercial establishments, schools, shopping centers, airports, night clubs, restaurants, etc. To check, it is enough for a person to go through the structure as through a regular metal detector. The throughput of such detector is 600-900 people per hour. The check is carried out by a built-in camera, Evolv Pinpoint algorithms match the visitors' faces with people on the watch list loaded into the system database. If it turns out that the visitor is of interest to the police or other services, his image and personal data are displayed on the security officer's tablet, highlighted in red. Yellow lighting indicates an unverified threat. The profile is then verified in real time within seconds²³.

5. Extensive cooperation of State, commercial and public structures in the development of conceptual principles and recommendations for countering cyber-terrorist attacks on critical infrastructure facilities.

References:

- Andre Python, Andreas Bender, Anita K. Nandi, Penelope A. Hancock, Rohan Arambepola, Jürgen Brandsch and Tim C. D. Lucas (2021) Predicting non-state terrorism worldwide. URL: <https://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.abg4778> [in English].
- Brown B., Cutts A., McGrath D., Nicol D.M., Smith T.P., Tofel B. (2003) Simulation of cyber-attacks with applications in homeland defense training. Sensors, and command, control, communications, and intelligence (C3I) technologies for homeland defense and law enforcement II. International Society for Optics and Photonics, Vol. 5071, Pp. 63–71. [in English].
- Cyber Training Center with Virtual Platform. URL: <https://www.marshall.edu/cecs/cyber-training-center/> [in English].
- Hegre H., Karlsen J., H. M. Nygård, H. Strand, H. Urdal (2013) Predicting armed conflict, 2010–2050. Int. Stud. P. 250–270. [in English].
- Kuhl M.E., Sudit M., Kistner J., Costantini K. (2007) Cyber-attack modeling and simulation for network security analysis. 2007 Winter Simulation Conference. IEEE, Pp. 1180–1188. [in English].
- Leblanc S.P., Partington A., Chapman I.M., Bernier M. (2011) An overview of cyber attack and computer network operations simulation. SpringSim (MMS), Pp. 92–100. [in English].
- Lim M., Metzler R., Bar-Yam Y. (2007) Global pattern formation and ethnic/cultural violence. Science. Pp. 1540–1544. [in English].
- Nemeth S. C., Mauslein J. A., Stapley C. (2014) The primacy of the local: Identifying terrorist hot spots using geographic information systems. J. Polit. Pp. 304–317. [in English].
- Network security basics. URL: <https://nordlayer.com/learn/network-security/basics/>
- UN Global Counter-Terrorism Strategy Special Rapporteur on counter-terrorism and human rights. URL: [https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-terrorism/un-global-counter-terrorism-strategy#:~:text=The%20UN%20Global%20Counter-Terrorism%20Strategy%20\(A%2FRES%2F,States%27%20counter-terrorism%20priorities.](https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-terrorism/un-global-counter-terrorism-strategy#:~:text=The%20UN%20Global%20Counter-Terrorism%20Strategy%20(A%2FRES%2F,States%27%20counter-terrorism%20priorities.) [in English].
- Zammit-Mangion A., Dewar M., Kadirkamanathan V., Sanguinetti G. (2012) Point process modelling of the Afghan War Diary. Proc. Natl. Acad. Sci. U.S.A. 109, Pp. 12414–12419. [in English].
- Akerman 2007, Otsinka motyvatsiyi terorystiv dlya napadu na krytychno vazhlyvi infrastruktury, Tsentr doslidzhen' z nerozpovsyudzhennya, Montereys'kyy instytut mizhnarodnykh doslidzhen'. URL: <https://e-reports-ext.llnl.gov/pdf/341566.pdf> 1 [in Ukrainian].
- Amerykans'kyy startap tayemno vyprovuvav systemu peredbachennya zlochyniv. URL: <https://techno.nv.ua/ukr/innovations/velikij-brat-amerikanskij-startap-tajemno-viprovuvav-u-novomu-orleani-sistemu-peredbachennja-zlochiniv-2455319.html> [in Ukrainian].

²³ Американський стартап таємно випробував систему передбачення злочинів. URL: <https://techno.nv.ua/ukr/innovations/velikij-brat-amerikanskij-startap-tajemno-viprovuvav-u-novomu-orleani-sistemu-peredbachennja-zlochiniv-2455319.html>

- Gubarev I., Kharchenko V. (2023) Use of artificial intelligence capabilities to prevent terrorist attacks on critical infrastructure facilities. Security and sustainable development of critical infrastructure in the conditions of martial law [Electronic resource]: theses of reports of the scientific and practical conference, November 8, 2023, Kharkiv / Ministry of Education and Science of Ukraine, National Aerospace University named after M.E. Zhukovsky "Kharkiv Aviation Institute". Kharkiv: KHAU, Pp. 44-48. URL: https://dspace.library.khai.edu/xmlui/bitstream/handle/123456789/5878/Bezpeka_ta_stalyy_rozvytok.pdf?sequence=4&isAllowed=y [in Ukrainian].
- Yehor Aushev zapustyv kiberpolihon dlya trenuvannya spetsialistiv – tam vzhe ye ponad 150 stsensariyiv ataky i zakhystu. URL: <https://dou.ua/lenta/news/about-unit-range/> [in Ukrainian].
- Zakhyst krytychno vazhlyvykh ob'ektiv infrastruktury vid terorystychnykh atak: zbirnyk peredovoho dosvidu. Kontrterorystychnye upravlinnya Orhanizatsiyi Ob'yednanykh Natsiy (KTU OON). Vykonavchyy dyrektorat Kontrterorystychnoho komitetu Rady Bezpeky OON (YDKTK). 2018. URL: https://www.un.org/securitycouncil/ctc/sites/www.un.org.securitycouncil.ctc/files/files/documents/2021/Jan/compendium_of_good_practices_ru.pdf [in Ukrainian].
- Kibernetychnye komanduvannya Povitryanykh syl SSHA. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Кибернетичне_командування_Повітряних_сил_США [in Ukrainian].
- Komp'yuter proty teroryzmu: vcheni navchyly SHI peredbachaty terakty po vs'omu svitu. URL: <https://focus.ua/uk/digital/489637-kompyuter-protiv-terrorizmu-uchenye-nauchili-ii-predskazyvat-terakty-po-vsemu-miru> [in Ukrainian].
- Plan realizatsiyi Stratehiyi kiberbezpeky Ukrayiny Vvedeno v diyu Ukazom Prezidenta Ukrayiny vid 1 lyutoho 2022 r. № 37/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0087525-21#Text> [in Ukrainian].
- Povidomlennya pro provedennya publichnoho hromads'koho obhovorennya proyecktu rozporядzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny «Pro skhvalennya Kontseptsiyi rozvytku shtuchnoho intelektu v Ukrayini». Ministerstvo ta komitet tsyfrovoyi transformatsiyi Ukrayiny : veb-sayt. URL: <https://thedigital.gov.ua/regulations/povidomlennya-pro-provedennya-publichnogogromadskogo-obgovorennya-proyecktu-rozporядzhennya-kabinetu-ministrivukrayini-pro-shvalennya-koncepciyi-rozvitku-shtuchnogo-intelektu-v-ukrayini> [in Ukrainian].
- Pro osnovni zasady zabezpechennya kiberbezpeky Ukrayiny. Zakon Ukrayiny vid 05.10.2017 № 2163-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> [in Ukrainian].
- Spitsyna H. O., Filipenko N. YE. (2019) Terorystychna diyal'nist': kryminal'no-pravova polityka protydyi // Kryminal'no-pravovi ta kryminolohichni zasoby protydyi zlochynam proty hromads'koyi bezpeky ta publichnoho porядku : zb. tez dop. mizhnar. nauk.-prakt. konf. do 25-richchya KHNUVS (18 kvit. 2019 r., m. Kharkiv) / MVS Ukrayiny, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav; Kryminol. asots. Ukrayiny. Kharkiv : KHNUVS. Pp. 188-191. [in Ukrainian].
- Filipenko N.YE., Lukashevych S.YU. (2023) Informatsiyi metodyky doslidzhennya kryminal'nykh pravoporushen', vchynenykh z vykorystanniam tekhnolohiy shtuchnoho intelektu. Naukovi perspektyvy (Seriya «Derzhavne upravlinnya», Seriya «Pravo», Seriya «Ekonomika», Seriya «Medytsyna», Seriya «Pedahohika», Seriya «Psykholohiya») Vypusk № 11(41)2023. Kyiv. 2023. № 1(7) C.1084-1096. [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 26.02.2024

Suggested Citation:

Filipenko, N., Kupriianova, A., Ivanovych, O. (2024). Application Of Artificial Intelligence And Information And Communication Technologies In Preventing Cyber Attacks On Critical Infrastructure Objects. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 1 (9). 87-96. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.06>

DOI <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.07>
UDC 343.1 (477)

Rustam Elchyn ohly Veliiev,

Postgraduate student of The Scientific Institute of Public Law,
Dnipro, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6095-5277>

e-mail: vel.rustam@ukr.net

Specific Expertise Use While Investigating Illegal Arms Trafficking

Investigation of criminal offenses related to illegal circulation of weapons is impossible without the use of special knowledge, at least without knowledge in the field of forensic ballistics in particular and forensic weapons science in general. In view of prevalence in the specific weight of the recorded criminality of the specified criminal offenses, article purpose is defined as the clarification of typical forms of specific expertise use implemented at the stage of pre-trial investigation of criminal offenses related to the illegal circulation of weapons, establishment of problematic issues that arise in law enforcement activities on this matter. On the basis of conducted analysis, it was established that specific expertise use in the field of forensic weapons science is typical that most often consists in implementation of three forms, in particular, during investigative (search) actions, in the form of a forensic examination, during preliminary forensic investigations. It is substantiated that only two of the specified forms contribute to obtaining procedural sources of evidence, while preliminary research and checks on forensic records, in turn are aimed at obtaining orientation information.

Keywords: expert examination, forensic expert, weapons, firearms, criminal proceedings, illegal arms trafficking, organized crime, criminal organization.

Research Problem Formulation: During investigation of criminal offenses related to illegal circulation of weapons; it is important to prove that subject of criminal offense corresponds to such a category as a weapon. Complexity of solving this task is determined by a number of factors of a legal and managerial nature. First of all, this is explained by the lack of a legally established definition of the concept of weapon. However, one should take into account the fact that belonging of a specific object to a firearm is established on the basis of its presence of a set of general forensic characteristics. In particular, they are the following: 1) purpose for defeating the target; 2) suitability for hitting targets. In order to assess availability of specified characteristics, specific expertise is required, and therefore their absence has a negative effect on solving the investigation tasks that arise at the initial and subsequent stages of the investigation. Such a situation actualizes the need to involve holders of specific expertise in criminal proceedings, who receive the status of specialist or expert, depending on which procedural action they are invited to perform.

We agree that the investigator may need the assistance of a specialist at any stage of the investigation of crimes involving the use of firearms¹. At the same time, examination is carried out, as a rule, at the initial stage of the investigation, and the received conclusion, together with other evidence, be-

Rustam Elchyn ohly Veliiev

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

¹ Новак Я. В. Сучасний стан та перспективи розвитку криміналістичного дослідження вогнепальної зброї: автореф. ... канд. юрид. наук:12.00.09. Київ, 2007. С. 11.

Рустам Ельчин огли Велієв

**ВИКОРИСТАННЯ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ
ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ
НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ЗБРОЇ**

Розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом зброї неможливе без використання спеціальних знань, принаймні без знань у галузі судової балістики зокрема, та криміналістичного зброєзнавства в цілому. З огляду на поширеність у питомій вазі облікованої злочинності означених кримінальних правопорушень, мету статті визначено, як з'ясування типових форм використання спеціальних знань, що реалізуються на стадії досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом зброї, установлення проблемних питань, що виникають у правозастосовній діяльності з цього приводу. На підставі проведеного аналізу встановлено, що типовим є використання спеціальних знань у галузі криміналістичного зброєзнавства, що найчастіше полягає в реалізації трьох форм, зокрема, під час слідчих (розшукових) дій, у формі судової експертизи, під час проведення попередніх криміналістичних досліджень. Обґрунтовано, що лише дві з означених форм сприяють отриманню процесуальних джерел доказів, своєю чергою попередні дослідження та перевірки за криміналістичними обліками спрямовані на отримання орієнтуючої інформації.

Ключові слова: експертиза, судовий експерт, зброя, вогнепальна зброя, кримінальне провадження, незаконний обіг зброї, організована злочинність, злочинна організація.

comes a sufficient basis for informing the person about suspicion of committing the relevant criminal offense. Given rapid development of science and technology, we consider it necessary to focus on the most relevant areas of specific expertise use while investigating crimes related to illegal arms trafficking.

Analysis of Essential Researches and Publications. Research papers by D. V. Andrieiev, T. M. Bulba, S. S. Vitvitskiy, O. O. Volobuieva and A. O. Voloboeiev, D. Yu. Hamov, S. V. Kozachenko, R. V. Movchan, S. P. Melnychenko, S. A. Peretyatko, M. H. Pinchuk, V. V. Polishchuk, O. S. Tarasenko, V. S. Shapovalov, V. M. Shevchuk and many others is devoted to the issues of crime investigating related to illicit trafficking in weapons, explosives, explosives and ammunition.

Research papers by S. F. Vlad ², V. I. Holobotovskiy ³, P. P. Davidyuk, I. M. Homeniuk and R. Yu. Bohush ⁴, V. V. Kovalenko ⁵, V. V. Kopchi and N. V. Kopchi ⁶, A. V. Kofanov ⁷ and V. V. Areshonkova ⁸, R. V. Melnyk ⁹, Ya. V. Novak ¹⁰, V. I. Tyshchenko and O. V. Hretskykh ¹¹, V. O. Yaremchuk ¹² and many others are devoted to forensic investigation of weapons, the issues of determining examination of weapons, traces and circumstances of their use. At the same time, almost no efforts have been made to systematize the forms of specific expertise used in the investigation of criminal offenses related to illegal arms trafficking that has a negative impact on a large number of theoretical and practical issues which in turn necessitates research of the outlined issues.

This article purpose is to determine the typical forms of specific expertise use implemented at the stage of pre-trial investigation of criminal offenses related to illegal arms trafficking, to find out what problematic issues arise in law enforcement practice in this regard.

Main Content Presentation. Illegal circulation of firearms, explosive devices and ammunition has significantly increased in volume over two years of the full-scale invasion of the aggressor country. Thus, according to

² Влад С. Ф. Судово-балістична експертиза та її доказове значення для слідчого та прокурора в умовах нової редакції Кримінального процесуального кодексу України. Часопис Київського університету права, 2014. №2. С. 307-310.

³ Голоботовський В. І. Чинники, що впливають на визначення ситуаційних обставин пострілу з нарізної вогнепальної зброї під час проведення експертизи зброї. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2019. №40. С. 163-165.

⁴ Давидюк П. П., Гоменюк І. М., Богуш Р. Ю. Судова балістика: класифікація слідів вогнепальної зброї та огляд вогнепальної зброї. Молодий вчений. 2017. № 5.1 (45.1). С. 24-27.

⁵ Коваленко В. В. Підготовка матеріалів та призначення експертизи вибухових речовин, продуктів вибуху та пострілу при розслідуванні злочинів, учинених із використанням вогнепальної зброї. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, 2015. №4. С. 225-230.

⁶ Копча В. В., Копча Н. В. Криміналістичне дослідження зброї, боєприпасів, вибухових речовин і пристроїв та слідів їх застосування. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. 2017. Випуск 46. Том 2. С. 100-104.

⁷ Кофанов А. В. Особливості експертних помилок та деякі шляхи їх запобігання під час проведення судово-балістичних експертиз. Криміналістика та судова експертиза. 2015. № 60. С. 275-286.

⁸ Кофанов, А. В., Арешонков В. В. Генезис застосування ІТ-технологій у профілактиці та розслідуванні злочинів із використанням вогнепальної зброї. Криміналістика і судова експертиза. 2019. № 64. С. 209-222.

⁹ Мельник Р. В. Щодо криміналістичного дослідження нестандартної вогнепальної зброї. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. 2015. №15. С. 250-256.

¹⁰ Новак Я. В. Сучасний стан та перспективи розвитку криміналістичного дослідження вогнепальної зброї : автореф. ... канд. юрид. наук:12.00.09. Київ, 2007. 22 с.

¹¹ Тищенко В. І., Грецьких О. В. Особливості дослідження окремих зразків патронів вогнепальної зброї. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. 2019. № 49. С. 89-99.

¹² Яремчук В. О. Окремі проблеми проведення експертизи зброї та слідів і обставин її використання. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки, 2020. Т. 31 (70). Ч. 3 № 2. С. 144-148.

Rustam Elchyn ohly Veliiev

NUTZUNG VON SPEZIALWISSEN BEI DER ERMITTLUNG DES ILLEGALEN WAFFENVERKEHRS

Die Aufklärung von Straftaten im Zusammenhang mit dem illegalen Waffenverkehr ist ohne den Einsatz besonderer Kenntnisse, zumindest ohne Kenntnisse auf dem Gebiet der forensischen Ballistik im Besonderen und der forensischen Waffenwissenschaft im Allgemeinen, nicht möglich. Angesichts der Prävalenz im spezifischen Gewicht der erfassten Straftaten der genannten Straftaten wird der Zweck des Artikels in der Klärung typischer Formen der Nutzung von Spezialwissen definiert, die in der Phase der vorgerichtlichen Ermittlungen umgesetzt werden Straftaten im Zusammenhang mit dem illegalen Waffenverkehr, Feststellung problematischer Fragen, die sich bei Strafverfolgungsmaßnahmen in diesem Bereich ergeben. Auf der Grundlage der durchgeführten Analyse wurde festgestellt, dass der Einsatz von Spezialwissen im Bereich der forensischen Waffenwissenschaft typisch ist, der meist in der Umsetzung von drei Formen besteht, insbesondere bei Ermittlungs-(Durchsuchungs-)Aktionen, in der Form der forensischen Untersuchung, bei vorläufigen forensischen Ermittlungen. Es wird begründet, dass nur zwei der genannten Formulare zur Gewinnung prozessualer Beweisquellen beitragen, während Vorrecherchen und Kontrollen forensischer Aufzeichnungen wiederum auf die Gewinnung von Orientierungsinformationen abzielen.

Schlüsselwörter: Untersuchung, forensischer Sachverständiger, Waffen, Schusswaffen, Strafverfahren, illegaler Waffenhandel, organisierte Kriminalität, kriminelle Vereinigung.

statistical data of law enforcement practice, only in 2023, law enforcement officers registered 4,840 cases of illegal handling of weapons, ammunition, and explosives. 5,168 firearms were seized from illegal circulation, including 1,567 assault rifles, 997 pistols and revolvers, 921 grenade launchers, and 1,683 recycled weapons. The police also seized 17,815 grenades, 16,798 mines, detonators, explosive devices, more than 1,800,000 cartridges and 2,935 kg of explosives. In addition, the police documented 695 cases of arms sales. 117 caches were found, in which more than 7,000 units of various types of weapons were stored, the two largest of which were liquidated in Kyiv and Cherkasy region. More than 1,000 cases of illegal weapons transportation were also documented, 422 firearms were seized, including 234 automatic weapons, 61 pistols and revolvers, 79 grenade launchers, as well as 2,815 grenades and 1,065 mines, fuses, and other explosive devices. 3,406 people were brought to criminal responsibility for illegal handling of weapons, ammunition and explosives¹³.

Specificity of the pre-trial investigation of criminal offenses related to illegal arms trafficking is that each of them requires the mandatory use of special knowledge. Thus, after the initiation of criminal proceedings in the category of criminal offenses under investigation by us, as a rule, investigation (search) and other procedural actions begin. As defined in the doctrine of criminal procedural law, before entering information into the Unified Register of Pre-trial Investigations, investigator or inquirer can only conduct an inspection of the scene that is a typical investigative (search) action in the criminal offenses we are investigating. However, attention should be paid to the fact that in investigative situations in which criminal proceedings are carried out based on the fact of the sale of firearms, at initial stage a whole complex of investigative (investigative) and covert investigative (investigative) activities, as well as procedural actions and even tactical operations, with the exception of review. For the outlined investigative situations, it will be typical to conduct an inspection of objects and a search. Taking into account the significant effectiveness of investigative (search) and procedural actions in criminal proceedings of category we are studying, we first of all consider it necessary to dwell on the features of specific expertise use during investigative (search) actions.

Taking to account specifics of criminal offenses related to illegal trafficking of weapons, there is often a need to use the special knowledge of specialists in the field of forensic ballistics. As Y. V. Novak rightly notes, they are mostly used during such actions as: inspection of the scene of the event, inspection of objects, obtaining samples for comparative research, search, seizure, investigative experiment, reproduction of the situation and circumstances of the event¹⁴. Despite the fact that certain investigative actions were changed by the legislator, through the adoption of new Criminal Procedural Code of Ukraine in 2012, the algorithms of procedural actions used in the law enforcement practice of investigating criminal offenses related to illegal arms trafficking, are essential, have not changed. It is typical to carry out an inspection of the scene of the incident, an inspection of the subject, an inspection of computer data, a search, an interrogation, less often: presentation of a person and things for identification and an investigative experiment.

As for specific expertise use in the field of forensic ballistics or weapons science, they will play a significant role during the inspection of the scene where traces of the use of firearms were found, as well as in the part of the examination of weapons, traces and circumstances of their use. The possibilities of forensic ballistics, as it is rightly noted in the legal literature,

¹³ Незаконний обіг зброї: Нацполіція повідомила, скільки зброї та боеприпасів вилучили 2023 року. Суспільне новини. URL: <https://suspilne.media/661630-nezakonnij-obig-zbroi-nacpolicia-povidomila-skilki-zbroi-ta-boepripasiv-vilucili-2023-roku/>

¹⁴ Новак Я. В. Вчасний стан та перспективи розвитку криміналістичного дослідження вогнепальної зброї: автореф. ... канд. юрид. наук:12.00.09. Київ, 2007. С. 11-12.

Rustam Elchyn ohly Veliiev

UTILISATION DE CONNAISSANCES SPÉCIALES LORS DE L'ENQUÊTE SUR LE TRAFFIC ILLÉGAL D'ARMES

Les enquêtes sur les infractions pénales liées à la circulation illégale d'armes sont impossibles sans l'utilisation de connaissances particulières, du moins sans connaissances dans le domaine de la balistique médico-légale en particulier, et de la science médico-légale des armes en général. Compte tenu de la prévalence dans le poids spécifique de la criminalité enregistrée des infractions pénales spécifiées, l'objectif de l'article est défini comme la clarification des formes typiques d'utilisation de connaissances spéciales, qui sont mises en œuvre au stade de l'enquête préliminaire sur les infractions pénales liées à la circulation illégale d'armes, l'établissement de problèmes problématiques qui se posent dans les activités répressives en la matière. Sur la base de l'analyse effectuée, il a été établi que l'utilisation de connaissances particulières dans le domaine de la science médico-légale des armes est typique, qui consiste le plus souvent dans la mise en œuvre de trois formes, en particulier lors d'actions d'enquête (recherche), dans le forme d'examen médico-légal, lors des enquêtes médico-légales préliminaires. Il est prouvé que seuls deux des formulaires spécifiés contribuent à l'obtention de sources procédurales de preuves, tandis que les recherches préliminaires et les contrôles des dossiers médico-légaux visent à leur tour à obtenir des informations d'orientation.

Mots clés : examen, expert médico-légal, armes, armes à feu, procédure pénale, trafic illégal d'armes, crime organisé, organisation criminelle.

are that it studies the characteristics of firearms and ammunition, patterns of traces, develops means and methods of collecting and researching such traces. Forensic ballistics examines firearms and the consequences of their use for criminal purpose¹⁵. Based on the analysis of legal literature and law enforcement practice, we come to the conclusion that special knowledge in the field of forensic ballistics can be used in three forms: 1) during investigative (search) actions; 2) in the form of forensic examination; 3) during preliminary forensic investigations.

Examination of weapons and traces and circumstances of their use has the following main tasks: establishing the type, sample (model) of firearms by shot bullets, cartridges, shot traces, as well as a specific instance of weapons by shot bullets and cartridges, determining the possibility of using weapons and ammunition for firing, finding out the homogeneity of cartridges, bullets, shotguns, cartridges, establishing some circumstances related to the use of firearms¹⁶.

Identification researches solved during examination, related to identification of weapons on the traces of barrel channel on shot projectiles (bullets, meal, buckshot), as well as on the traces of parts and parts of weapons on the shell casings. One of the types of this examination is the identification of the compliance of shot balls and cartridges (examination of the whole by parts).

Classification tasks are related to finding out whether the objects of examination belong to separate classification groups. Such classification researches are aimed at determining the belonging of the object to a separate class of weapons by studying the criteria of firearms; established models, a sample of the weapon being studied and provided for research on cartridges; finding out the belonging of the compared cartridges to one release; establishing the model of the weapon on the tracks on the shot bullets and cartridges, as well as the caliber of the hunting weapon on the tracks on the meal, bucket.

Diagnostic tasks of the examination of weapons and traces and the circumstances of their use are to determine the belonging of the object to a separate class of weapons on the basis of a quantitative study of the criteria for the reliability of the design of the object; to establish the properties and condition of the weapons and ammunition provided for the study, that is, to determine its serviceability and suitability for firing, the possibility of an accidental shot, that is, without pressing the trigger, etc. The same type of examination includes studies on the restoration of damaged and destroyed (cut and hammered) markings on weapons.

As for situational researches, an important condition for their implementation is the study of the scene or certain circumstances in which the criminal offense was committed. For example, possibility of firing when a weapon falls from a certain height, determining the mutual location of the shooter, the victim and the weapon at the time of firing¹⁷.

As for the involvement of specialists in investigative (search) actions, the most typical is the participation of a weapons

¹⁵ Давидюк П. П., Гоменюк І. М., Богущ Р. Ю. Судова балістика: класифікація слідів вогнепальної зброї та огляд вогнепальної зброї. Молодий вчений. 2017. № 5.1 (45.1). С. 27.

¹⁶ Давидюк П. П., Гоменюк І. М., Богущ Р. Ю. Указана праця. С. 27-28.

¹⁷ Судові експертизи в процесуальному праві України : навч. посіб. / за заг. ред. О. Г. Рувіна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. С. 170-171.

Rustam Elchyn ohy Veliiev

WYKORZYSTANIE WIEDZY SPECJALNEJ PODCZAS DOCHODZEŃ W SPRAWIE NIELEGALNEGO HANDLU BRONIĄ

Sledztwo w sprawie przestępstw związanych z nielegalnym obrotem bronią jest niemożliwe bez wykorzystania wiedzy specjalistycznej, w szczególności bez wiedzy z zakresu balistyki sądowej i ogólnie broni kryminalistycznej. Mając na uwadze dominację w ciężarze właściwym rejestrowanej przestępczości określonych przestępstw, cel artykułu określono jako wyjaśnienie typowych form wykorzystania wiedzy specjalistycznej, które są realizowane na etapie dochodzenia przedprocesowego przestępstwa związane z nielegalnym obrotem bronią, ustalenie problematycznych kwestii pojawiających się w działaniach organów ścigania w tej kwestii. Na podstawie przeprowadzonej analizy ustalono, że typowe jest wykorzystanie wiedzy specjalistycznej z zakresu kryminalistyki o broni, które polega najczęściej na realizacji trzech jej form, w szczególności w trakcie czynności dochodzeniowo-śledczych (poszukiwawczych), w formie badania kryminalistycznego, podczas wstępnych dochodzeń kryminalistycznych. Stwierdzono, że jedynie dwa z wymienionych formularzy przyczyniają się do uzyskania procesowych źródeł dowodowych, natomiast badania wstępne i kontrole akt kryminalistycznych mają z kolei na celu uzyskanie informacji orientacyjnych.

Słowa kluczowe: badanie, biegły sądowy, broń, broń palna, postępowanie karne, nielegalny handel bronią, przestępczość zorganizowana, organizacja przestępcza.

expert and a forensic specialist. A weapons specialist, who can be a ballistics expert or an explosives technician, is comprehensively informed about the types of weapons, their design features, research methods that are constantly developing and improving. This presupposes the mandatory participation of a weapons specialist in the inspection of the scene of the incident and the study of the material situation where the weapon is located, as scientists have repeatedly noted¹⁸.

Participation of a forensic specialist in the inspection of the scene of the incident is common, but we consider it appropriate to note that such a participant in the inspection must specialize in the field of weapons science¹⁹. This is important given the fact that the inspection of the place where the shots were fired will be of great importance in terms of solving such issues as: 1) identifying objects that may acquire the status of physical evidence, in particular, fired bullets, fired casings, gunpowder, other parts of the cartridge, the main and additional traces of a shot, a firearm or its parts; 2) making assumptions about the involvement of the found objects and traces in the shooting that took place; 3) accurate and correct recording of the scene of the incident, its environment, location and characteristics of material evidence and all discovered gunshot traces. Given the fact that the situation at the scene will change over time, conducting additional inspections will not give visible results, and therefore it is important to carefully (completely and accurately) record the situation at the scene in the inspection report, with the help of photography, video recording, in the relevant plans and drawings. Specialists in the fields of forensics and forensic ballistics can provide such technical assistance to the investigator or inquirer²⁰.

Depending on the situation when inspection or search is carried out, in addition to the mentioned specialists, deminers, a dog handler with a service dog and other specialists may be involved.

It is not uncommon during the investigation of criminal offenses related to illegal arms trafficking to conduct preliminary forensic researches on weapons and inspections of objects according to forensic records, however, such forms of specific expertise use aimed at obtaining orienting information.

Conclusions. According to the analysis results of empirical data, as well as theoretical developments, it has been determined that the use of special knowledge in the field of forensic weapons science is typical during the investigation of crimes related to illegal arms trafficking, which most often consists in implementation of three forms, in particular, during investigative (search) actions, in the form of forensic examination, during previous forensic researches. It is substantiated that only two of these forms contribute to obtaining procedural sources of evidence, in turn, previous studies and checks on forensic records are aimed at obtaining orienting information.

References

Andrieiev, D. V. (2020). Kryminalistychna kharakterystyka ta osoblyvosti

¹⁸ Коваленко В. В. Організація й тактика огляду вогнепальної зброї та боеприпасів на місці їх виявлення. Вісник Луганського державного ун-ту внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. 2017. № 1 (77). С.189–197; Колесник В. А., Гора І. В. Криміналістика в протидії незаконному використанню вибухових пристроїв, вогнепальної зброї та обігу наркотиків: посібник. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 400 с.

¹⁹ Андреев Д. В. Криміналістична характеристика та особливості розслідування незаконного обігу зброї: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Харків, 2020. С. 147.

²⁰ Новак Я. В. Указана праця. С. 11-12.

- rozsliduvannia nezakonnoho obihu zbroi : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Kharkiv. 272 s. [in Ukrainian].
- Vlad, S. F. (2014). Sudovo-balistychna ekspertyza ta yii dokazove znachennia dlia slidchoho ta prokurora v umovakh novoi redaktsii Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*. № 2. S. 307-310. [in Ukrainian].
- Holobotovskiy, V. I. (2019). Chynnyky, shcho vplyvaiut na vyznachennia sytuatsiinykh obstavyn postrilu z nariznoi vohnepalnoi zbroi pid chas provedennia ekspertyzy zbroi. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. № 40. S. 163-165. [in Ukrainian].
- Davydiuk, P. P., Homeniuk, I. M., Bohush, R. Yu. (2017). Sudova balistyka: klasyfikatsiia slidiv vohnepalnoi zbroi ta ohliad vohnepalnoi zbroi. *Molodyi vchenyi*. № 5.1 (45.1). S. 24-27. [in Ukrainian].
- Kovalenko, V. V. (2017). Orhanizatsiia y taktyka ohliadu vohnepalnoi zbroi ta boieprypasiv na misti yikh vyavlennia. *Visnyk Luhanskoho derzhavnogo un-tu vnutrishnikh sprav im. E.O. Didorenka*. № 1 (77). S. 189-197. [in Ukrainian].
- Kovalenko, V. V. (2015). Pidhotovka materialiv ta pryznachennia ekspertyzy vybukhovych rechovyn, produktiv vybukhu ta postrilu pry rozsliduvanni zlochyniv, uchynenykh iz vykorystanniam vohnepalnoi zbroi. *Visnyk Luhanskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav imeni E.O. Didorenka*. № 4. S. 225-230. [in Ukrainian].
- Kolesnyk, V. A., Hora, I. V. (2017). Kryminalistyka v protyidii nezakonnomu vykorystanniu vybukhovych prystroiv, vohnepalnoi zbroi ta obihu narkotykiv: posibnyk. Kyiv : Yurinkom Inter. 400 s. [in Ukrainian].
- Kopcha, V. V., Kopcha, N. V. (2017). Kryminalistychne doslidzhennia zbroi, boieprypasiv, vybukhovych rechovyn i prystroiv ta slidiv yikh zastosuvannia. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. Serii Pravo. Vyp. 46. Tom 2. S. 100-104. [in Ukrainian].
- Kofanov, A. V. (2015). Osoblyvosti ekspertnykh pomylok ta deiaki shliakhy yikh zapobihannia pid chas provedennia sudovo-balistychnykh ekspertyz. *Kryminalistyka ta sudova ekspertyza*. № 60. S. 275-286. [in Ukrainian].
- Kofanov, A. V., Areshonkov, V. V. (2019). Henezys zastosuvannia IT-tekhnohii u profilaktytsi ta rozsliduvanni zlochyniv iz vykorystanniam vohnepalnoi zbroi. *Kryminalistyka i sudova ekspertyza*. № 64. S. 209-222. [in Ukrainian].
- Melnyk, R. V. (2015). Shchodo kryminalistychnoho doslidzhennia nestandardnoi vohnepalnoi zbroi. *Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky*. №15. S. 250-256. [in Ukrainian].
- Nezakonnii obih zbroi: Natspolitsiia povidomya, skilky zbroi ta boieprypasiv vyluchylo 2023 roku. *Suspilne novyny*. URL: <https://suspilne.media/661630-nezakonnij-obig-zbroi-nacpolicia-povidomila-skilki-zbroi-ta-boieprypasiv-vilucili-2023-roku/>. [in Ukrainian].
- Novak, Ya. V. (2007). Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku kryminalistychnoho doslidzhennia vohnepalnoi zbroi: avtoref. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Kyiv. 22 s. [in Ukrainian].
- Sudovi ekspertyzy v protsesualnomu pravi Ukrainy : navch. posib. / za zah. red. O. H. Ruvina. Kyiv : Vydavnytstvo Lira-K, 2019. 424 s. [in Ukrainian].
- Tyshchenko, V. I., Hretskykh, O. V. (2019). Osoblyvosti doslidzhennia okremykh zrazkiv patroniv vohnepalnoi zbroi. *Aktualni problemy vdoshkonalennia chynnoho zakonodavstva Ukrainy*. № 49. S. 89-99. [in Ukrainian].
- Yaremchuk, V. O. (2020). Okremi problemy provedennia ekspertyzy zbroi ta slidiv i obstavyn yii vykorystannia. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho*. Serii: yurydychni nauky. T. 31 (70). Ch. 3 № 2. S. 144-148. [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 06.04.2024

Suggested Citation:

Veliev, R. V., (2024). Specific Expertise Use While Investigating Illegal Arms Trafficking. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 1 (9). 97-102. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.07>

DOI <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.08>
UDC 342.951:004.9

Dmytro Kaliuzhnyi

Applicant for the third level academic education (PhD in Law),
Department of Law, Faculty of Humanities and Law,
National Aerospace University "Kharkiv Aviation Institute", Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-1709-8405>
e-mail: dmitrijkoluznyj555@gmail.com

Legal Grounds For Artificial Intelligence Use In Law Enforcement: International And Foreign Experience

Dmytro Kaliuzhnyi

Artificial intelligence (AI) has become an integral part of modern law enforcement officers, providing them with unprecedented capabilities in crime prevention, investigation and analysis. AI technologies, such as biometrics and facial recognition systems, police activity forecasting algorithms, and AI-assisted X-ray interpretation, are transforming traditional methods of law enforcement officers' work in order to increase their efficiency and effectiveness. However, along with potential advantages, the widespread adoption of AI in law enforcement raises ethical, legal, and social issues necessitating increased focus from government legislative, executive, and human rights authorities.

The Article Purpose is to study regulatory and legal grounds for state regulation of AI technologies use in human rights protection activities in developed countries. Relying on the analysis of international and foreign experience, identify directions for further development of a corresponding Ukrainian legislation.

Methodology: The main methodological approach applied is a regulatory approach. The paper will be based on the qualitative method consisting in the collection and processing of data to compare and interpret provisions or policies that support the implementation of AI in public life with adherence to the fundamental rights and freedoms, as well as ensuring safety and non-discrimination guarantees. The following methods have been applied in this article: research method, descriptive method, comparative and analytical method, interpretive analysis method, and illustrative method.

Conclusions. Based on the analysis of regulations and legislative experience of the EU, the USA, and other developed countries involved in legal regulation of AI application, the author reveals trends and principles of AI technologies use in law enforcement. Namely: 1. Absolute majority of acts are aimed at protecting fundamental human rights and overall democratic functioning of society. 2. The principles of accountability, transparency and justice are found in nearly all well-known and common AI governance structures. 3. Singling out different forms of artificial intelligence. Most legal regulations distinguish between different types of AI systems depending on the risks they pose, the context in which they are used, or the specific type of system they create.

Key words: law enforcement, law enforcement officers, artificial intelligence, application of information technology in law enforcement, foreign experience, legal regulation.

Research Problem Formulation. In recent years, the activities of law enforcement officers in Ukraine have been hindered by both internal socio-political factors and external threats. Despite the hostilities, Ukraine has been maintaining its integration into the European and global information society.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

Дмитро Калюжний

**ПРАВОСНОВИ
ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО
ІНТЕЛЕКТУ У ДІЯЛЬНОСТІ
ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ: МІЖНАРОДНИЙ І
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД**

Штучний інтелект (ШІ) став невід'ємною частиною сучасних правоохоронних органів, пропонуючи їм безпрецедентні можливості в запобіганні, розслідуванні та аналізі злочинів. Технології штучного інтелекту, такі як: біометрія і системи розпізнавання обличчя, алгоритми прогнозування діяльності поліції, рентгенівське бачення ШІ, змінюють традиційні методи роботи правоохоронців в напрямку підвищення її ефективності та результативності. Однак, поряд із потенційними перевагами, широкі впровадження ШІ в правоохоронних органах спричиняє етичні, юридичні та соціальні проблеми, які потребують підвищеної уваги з боку державних законодавчих, виконавчих і правозахисних органів.

Метою статті є дослідження нормативно-правових засад державного регулювання використання технологій ШІ у правозахисній діяльності в розвинутих країнах світу. На основі аналізу міжнародного та зарубіжного досвіду виокремити напрями подальшого розвитку відповідного законодавства в Україні.

Методологія: Основним застосованим методичним підходом є нормативний підхід. Стаття базуватиметься на якісному методі, який полягає у зборі та обробці даних для порівняння та інтерпретації положень або політики, що забезпечують впровадження штучного інтелекту у суспільне життя із дотриманням основних прав і свобод, а також забезпечення безпеки і гарантій недискримінації. У цій статті застосовані такі методи: метод дослідження, описовий метод, порівняльно-аналітичний метод, метод інтерпретаційного аналізу та ілюстративний метод.

Висновки. На підставі аналізу нормативних актів і законодавчого досвіду ЄС, США і інших розвинених країн світу в сфері правового регулювання застосування ШІ автор виділяє тенденції і принципи використання технологій ШІ у правоохоронній діяльності. А

Thus, regional cooperation in the context of Ukraine's European integration, as well as joint projects with international institutions, emphasize the importance of introducing state-of-the-art information and communications technologies and artificial intelligence technologies into law enforcement.

Digital technologies are gradually penetrating into various areas of our lives, year after year. They are a crucial factor in the development of modern human society, affecting not only such traditional areas as medicine, production and education, but also legal relations. In Ukraine, on March ¹, 2023, the new Law of Ukraine On the National Informatization Program entered into force, which main task is the development, implementation and application of information and communications technologies in public administration, local self-government and public life. And law enforcement officers are defined as one of its subjects ¹. Scientific literature defines the content of digitalization process in society as "legal, political, economic, cultural, social and political changes conditioned by the use of digital tools and technologies" ². At the same time, the Concept of Artificial Intelligence Development in Ukraine states that artificial intelligence technologies are considered as part of information technologies. According to the document, Ukraine, which is a member of the Ad Hoc Committee on Artificial Intelligence at the Council of Europe, joined the Organisation for Economic Co-operation and Development, Recommendation of the Council on Artificial Intelligence (OECD/LEGAL/0449) in October 2019. Accordingly, one of the priority avenues and principal tasks for the development of artificial intelligence technologies is to observe the rights and legitimate interests of individuals and legal entities, build a competitive national economy, and improve public administration ³ system. In this respect, it is of particular importance to study international and foreign experience in this area and consider strengthening information and analytical support for law enforcement in Ukraine.

Analysis of Essential Research and Publications. The issues of information support and AI implementation in the activities of law enforcement officers were addressed by I. V. Aristova, K. I. Bieliakov, R. A. Kaliuzhnyi, V. A. Lypkan, O. M. Podoliak et al. Particular issues related to legal regulation of ICT are covered in research papers by L. Karl Brantinh, M. Berdzhes, M. D. Vasylenko, S. M. Husarov, O. H. Zabolotnyi, O. M. Okhotnikov, I. Katerynchuk. Simultaneously, the issue of studying international and foreign experience of utilizing information technologies in the activities of law enforcement officers remains out of focus. The Article Purpose is to study the regulatory and legal framework for regulating the use of AI technologies in human rights activities by governments in developed countries. Stemming from the analysis of international and foreign experience, the author identifies areas for further development of a relevant Ukrainian legislation.

Main Content Presentation. Today, artificial intelligence (AI) is becoming an increasingly popular tool in the activities of law enforcement officers and other state institutions. Despite the fact that technologies significantly increase the efficiency of law enforcement practice, it is worth noting that this progress also requires determining the range of limitations and expectations. This is because AI not only fundamentally alters the approach to crime prevention, investigation and prosecution, but also leads to the emergence of a number of legal and ethical issues. For example, artificial intelligence algorithms can analyze large volumes of data and identify patterns that

¹ Про Національну програму інформатизації: Закон України від 01.12.2022 №2807-IX Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>

² Razmetaeva Yu, Barabash Yu, Lukianov D 'The Concept of Human Rights in the Digital Era: Changes and Consequences for Judicial Practice' 2022 3(15) Access to Justice in Eastern Europe 41-56. URL: https://ajee-journal.com/upload/attaches/att_1660480856.pdf

³ Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>

analysts might not even notice. This has already led to the development of smart policing, which uses artificial intelligence to identify areas where crime is likely to occur and allocate resources accordingly. Artificial intelligence has the potential to significantly affect the content of law enforcement officers' official duties, and to adjust the requirements for their professional skills and work duties.⁴ Thus, AI is becoming increasingly relevant in law enforcement, enhancing operational efficiency and facilitating better integration and implementation of new devices and technologies. However, there are some challenges and ethical reflections. One of the main reasons for this concern is the possibility of bias in AI algorithms, resulting in discrimination. Another concern is the lack of transparency within AI algorithms. It may be a struggle to understand how the algorithm arrived at a particular decision, making it difficult to appeal against or accept that decision. Finally, there are concerns about the impact of AI on human decision-making. There is a risk that human judgment will be replaced by automated decision-making since artificial intelligence is becoming increasingly prevalent in criminal and administrative proceedings. This could seriously undermine fairness and transparency within criminal justice system.

Currently, the safety and security of citizens and the state as a whole directly depends on information support of law enforcement officers in Ukraine. Problems stemming from armed aggression against our country, information warfare, and subversive activities of the enemy on the territory of Ukraine are becoming of paramount importance. We believe that it is entirely fair to say that international police cooperation should be viewed as one of the components of governments' interaction in the fight against crime, which itself is an important part of international relations. This involves integrating domestic information and analytical systems into international systems and improving these systems according to the technological level required by developed countries, especially the European Union.⁵

On December 4, 2009, in Kyiv, Ukraine signed an Agreement with the European Police Office on Strategic Cooperation, which was ratified on October 5, 2010. The purpose of this Agreement was to strengthen cooperation between the European Union Member States, acting through Europol, and Ukraine in prevention, detection, suppression and investigation of serious forms of international crime, specifically through the exchange of strategic and technical information.⁶ The document expired in 2017 due to the signing of a new agreement On Operational and Strategic Cooperation emphasizing protection of personal data during their transfer or processing. Moreover, Article 4 of the specified Agreement states that "the cooperation may, additional to the exchange of information, in accordance with the tasks of Europol as outlined in the Europol Council Decision, in particular include the exchange of specialist knowledge, general situation reports, results of strategic analysis, information on criminal investigation procedures, information on crime prevention methods, participation in training activities as well as providing advice and support in individual criminal investigations.⁷

саме: 1. Абсолютна більшість активів направлени на захист фундаментальних права людини, а також загальне демократичне функціонування суспільства. 2. Принципи підзвітності, прозорості та справедливості присутні практично в усіх добре відомих і загальноприйнятих структурах управління. 3. Виділення різних форм штучного інтелекту. Більшість нормативних актів розрізняє різні типи систем штучного інтелекту в залежності від ризиків, які вони становлять, контекст, у якому вони використовуються, або певний тип системи, яку вони створюють.

Ключові слова: правоохоронна діяльність, правоохоронні органи, штучний інтелект, застосування інформаційних технологій в правоохоронній діяльності, зарубіжний досвід, правове регулювання.

Dmytro Kaliuzhnyi

Rechtliche Grundlagen für den Einsatz künstlicher Intelligenz in der Strafverfolgung: Internationale und ausländische Erfahrungen

Künstliche Intelligenz (KI) ist zu einem integralen Bestandteil moderner Strafverfolgungsbeamter geworden und bietet ihnen beispiellose Möglichkeiten bei der Kriminalprävention, -ermittlung und -analyse. KI-Technologien wie Biometrie- und Gesichtserkennungssysteme, Algorithmen zur Prognose polizeilicher Aktivitäten und KI-gestützte Röntgeninterpretation verändern die traditionellen Methoden der Arbeit von Strafverfolgungsbeamten, um ihre Effizienz und Effektivität zu steigern. Neben potenziellen Vorteilen wirft die weit verbreitete Einführung von KI in der Strafverfolgung jedoch ethische, rechtliche und soziale Fragen auf, die eine verstärkte Aufmerksamkeit der staatlichen Legislative, Exekutive und Menschenrechtsbehörden erfordern.

Der Zweck des Artikels besteht darin, die regulatorischen und rechtlichen Grundlagen für die staatliche Regulierung des Einsatzes von KI-Technologien bei Menschenrechtsschutzaktivitäten in Industrieländern zu untersuchen. Auf der Grundlage der Analyse internationaler und ausländischer Erfahrungen

⁴ Гуцу С.Ф. Упровадження штучного інтелекту в трудові відносини: перспективи правового регулювання. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Випуск 2 (50) 2021. С. 87-92. URL: <http://socio-journal.kpi.kiev.ua/archive/2021/2/16.pdf>

⁵ Іван Катеринчук Міжнародний та зарубіжний досвід застосування інформаційних технологій у діяльності правоохоронних органів. Національний юридичний журнал: теорія та практика. Червень. 2015. С. 22-26. URL: <https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/efd04dce-59c5-49cd-b868-a14881450289/content>

⁶ Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про стратегічне співробітництво: Закон України від 5 жовтня 2010 року № 2576-VI. Офіційний вісник України. 2010. № 96/№ 84. Ст. 2934/3432. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_954#Text

⁷ УГОДА між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво, ратифікована Законом від 12.07.2017 № 2129-VIII. Офіційний вісник України. 08.08.2017 2017 р., № 62, / № 71, 2017, ст. 2192. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-16#Text

sollen Richtungen für die weitere Entwicklung einer entsprechenden ukrainischen Gesetzgebung ermittelt werden.

Methodik: Der wichtigste angewandte methodische Ansatz ist ein regulatorischer Ansatz. Das Dokument basiert auf der qualitativen Methode, bei der Daten erhoben und verarbeitet werden, um Bestimmungen oder Richtlinien zu vergleichen und zu interpretieren, die die Implementierung von KI im öffentlichen Leben unter Einhaltung der Grundrechte und -freiheiten sowie der Gewährleistung von Sicherheit und Nichtdiskriminierungsgarantien unterstützen. In diesem Artikel wurden die folgenden Methoden angewendet: Forschungsmethode, beschreibende Methode, vergleichende und analytische Methode, interpretierende Analyse-methode und illustrative Methode.

Schlussfolgerungen. Basierend auf der Analyse von Vorschriften und Gesetzgebungserfahrungen der EU, der USA und anderer entwickelter Länder, die an der gesetzlichen Regulierung der KI-Anwendung beteiligt sind, zeigt der Autor Trends und Prinzipien der Verwendung von KI-Technologien in der Strafverfolgung auf. Nämlich: 1. Die absolute Mehrheit der Gesetze zielt auf den Schutz grundlegender Menschenrechte und des allgemeinen demokratischen Funktionierens der Gesellschaft ab. 2. Die Prinzipien der Rechenschaftspflicht, Transparenz und Gerechtigkeit finden sich in fast allen bekannten und gängigen KI-Governance-Strukturen. 3. Hervorhebung verschiedener Formen künstlicher Intelligenz. Die meisten gesetzlichen Vorschriften unterscheiden zwischen verschiedenen Arten von KI-Systemen, je nach den Risiken, die sie bergen, dem Kontext, in dem sie verwendet werden, oder der spezifischen Art des Systems, das sie erstellen.

Schlüsselwörter: Strafverfolgung, Strafverfolgungsbeamte, künstliche Intelligenz, Anwendung von Informationstechnologie in der Strafverfolgung, ausländische Erfahrung, gesetzliche Regulierung.

The European Union Member States have organized a unified automated system of criminal records within Europol, which has been in operation since 2002. The comprehensive information and analysis system TECS (The Europol Computer System) has, in addition to the AIS itself, the following principal components: an analysis center and an index subsystem. The TECS computer system allows the simultaneous processing and analysis of almost one million records. All information in the system is provided directly by the EU Member States. Each country has its own representative organization in The Hague, the so-called ELOS. Only these organizations can access national databases.

As a rule, information systems of the European Union countries are created at the national level and provide strategic analysis of data on the functioning of criminal groups. At the central level, generalized records of criminals and their actions are kept, legislative proposals for governing criminal police work are prepared, and contacts with Interpol are maintained. Such a distribution of powers makes it possible to better direct and coordinate efforts, taking into account expansion of interregional and international contacts as well as migration of organized criminals, ensuring a greater degree of secrecy, while representatives of criminal circles significantly influence political, economic and often law enforcement structures at the local level, especially in small towns.

In 2004, the European Union (EU) established the European Union Agency for Cybersecurity (ENISA) ⁸. ENISA is an expert examination center for cybersecurity in Europe. It cooperates closely with EU member states and the private sector to promote “the development of a [network and information security (NIS)] culture in society and to raise awareness of NIS” ⁹. ISACA (Information Systems Audit and Control Association) believes that the framework for certifying the cybersecurity of ICT products and services should be regional rather than national, and should use existing global standards and best practices. What is more, in order to avoid new vulnerabilities, it must guarantee that cybersecurity is not ignored at the beginning of the design process when developing products and services. Finally, the EU has recognized that addressing the cybersecurity skills gap is a serious issue, and ISACA strongly supports the call for industry to enhance cybersecurity training for organizations and staff.

In December 2018, Council of Europe European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ) approved European Ethical Charter on the Use of Artificial Intelligence in Judicial Systems and their Environment. The main goal of the Charter is to improve the efficiency and quality of justice through the processing of court decisions and data by algorithms while respecting the fundamental rights and freedoms guaranteed, in particular, by the ECHR and the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data. Among other things, the Charter defines the basic principles of using artificial intelligence in justice administration. Namely: 1) Principle of respect for fundamental rights: ensure that the implementation of artificial intelligence tools and services are compatible with fundamental rights; 2) Principle of non-discrimination: prevent the development or intensification of any discrimination between individuals or groups of individuals; 3) Principle of quality and security: with regard to the processing of judicial decisions and data in a secure technological environment; 4) Principle of

⁸ European Union Agency for Network and Information Security (ENISA), ‘ENISA: 15 years of building cybersecurity bridges together’, Press release, 20 March 2019. URL: <https://www.enisa.europa.eu/news/enisa-news/enisa-15-years-of-building-cybersecurity-bridges-together>

⁹ ENISA, About ENISA. URL: <https://www.enisa.europa.eu/about-enisa>

transparency; 5) Principle of impartiality 6) Principle of fairness; 7) Principle “under user control”¹⁰.

In 2021, the increased productivity and widespread availability of artificial intelligence led to the development of a Draft Proposal of the European Parliament and of the Council for a regulation laying down harmonized rules on artificial intelligence, which was adopted by the European Parliament on March 13, 2024 (the AI Act). This Law is intended to be part of a broader AI package that would encompass additional policy measures to support the development of trustworthy AI. The AI Law aims to create a long-term legal framework for AI use. Today, the EU's Artificial Intelligence Act is the world's most comprehensive risk-based, innovation-driven artificial intelligence legislation. It is unique for many reasons:

- offers a multi-level risk classification structure for AI systems;
- aims to standardize artificial intelligence legislation in the EU; and to establish artificial intelligence governing bodies;
- promotes human-centered and trustworthy AI innovation, while preserving fundamental rights and democratic values;
- fosters international cooperation and ensures that AI systems can be safely tested and verified before deployment.

The EU's Artificial Intelligence Act classifies AI systems based on a risk-based approach and sets out four categories of risk: unacceptable risk, high risk, limited risk, and minimal or no risk.

Unacceptable risk AI systems are systems considered a threat to people and will be banned. They include: artificial intelligence systems manipulating human behavior to circumvent the user's free will (e.g., subliminal methods or exploitation of vulnerable groups); judging or classifying individuals based on their behavior; biometric identification and categorization of people in real-time in public places (with certain exceptions).

High risk includes AI systems used in critical areas of life. For example, it can be applied for remote real-time biometrics and post-identification of individuals; as a polygraph in order to help law enforcement officers identify the emotional condition of an individual; and for assessing the reliability of evidence in a criminal proceeding, etc.

Limited risk. AI systems that are subject to transparency obligations fall into this category. For example, chatbots must be designed so that users know they are interacting with a machine.

Minimal risk. Artificial intelligence applications such as video games or spam filters are considered minimal risk and can be freely developed and used within the EU¹¹.

Article 5 of the Law sets forth that the use of “real-time” remote biometric identification systems by law enforcement agencies is usually prohibited, except in exhaustively listed and narrowly defined situations. For example, “real-time” video surveillance may be deployed only if strict security measures are followed, for example, its use is limited in terms of time and geography and can only be allowed after obtaining special preliminary judicial or administrative permission. Such uses may include, for example, targeted searches: (i) the targeted search for specific victims of abduction or human trafficking; (ii) the prevention of a specific, substantial and imminent threat to the life or physical safety of natural persons or (iii) the localisation or identification of a person suspected of having committed a criminal offence¹². Also, other high-

Dmytro Kaliuzhnyi

FONDEMENTS JURIDIQUES DE L'UTILISATION DE L'INTELLIGENCE ARTIFICIELLE DANS LES FORCES DE L'ORDRE : EXPÉRIENCE INTERNATIONALE ET ÉTRANGÈRE

L'intelligence artificielle (IA) fait désormais partie intégrante des forces de l'ordre modernes, leur offrant des capacités sans précédent en matière de prévention, d'enquête et d'analyse de la criminalité. Les technologies d'IA, telles que les systèmes de biométrie et de reconnaissance faciale, les algorithmes de prévision des activités de la police et l'interprétation des rayons X assistée par l'IA, transforment les méthodes traditionnelles de travail des agents chargés de l'application des lois afin d'accroître leur efficacité et leur efficacité. Cependant, outre les avantages potentiels, l'adoption généralisée de l'IA dans les forces de l'ordre soulève des problèmes éthiques, juridiques et sociaux qui nécessitent une attention accrue de la part des autorités législatives, exécutives et des droits de l'homme.

L'objectif de l'article est d'étudier les fondements réglementaires et juridiques de la réglementation étatique de l'utilisation des technologies d'IA dans les activités de protection des droits de l'homme dans les pays développés. En s'appuyant sur l'analyse de l'expérience internationale et étrangère, identifier les orientations pour le développement ultérieur d'une législation ukrainienne correspondante.

Méthodologie : La principale approche méthodologique appliquée est une approche réglementaire. Le document sera basé sur la méthode qualitative consistant en la collecte et le traitement de données pour comparer et interpréter les dispositions ou politiques qui soutiennent la mise en œuvre de l'IA dans la vie publique dans le respect des droits et libertés fondamentaux, ainsi que pour garantir la sécurité et la non-violation, garanties contre la discrimination. Les méthodes suivantes ont été appliquées dans cet article : méthode de recherche, méthode descriptive, méthode comparative et analytique, méthode d'analyse interprétative et méthode illustrative.

Conclusions. Sur la base de l'analyse des réglementations et de l'expérience législative de l'UE, des États-Unis et d'autres

¹⁰ European Ethical Charter on the Use of Artificial Intelligence in Judicial Systems and their environment. European commission for the efficiency of justice (CEPEJ). Strasbourg, 3-4 December 2018. URL: <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c>

¹¹ Ігор Реутов Правове регулювання штучного інтелекту: міжнародний досвід та українські перспективи. URL: <https://pravo.ua/pravove-rehuliuivannia-shtuchnoho-intelektu-mizhnarodnyi-dosvid-ta-ukrainski-perspektyvy/>

¹² Tancrede Montagne Overview of the AI Act, the first ever legal framework on AI. 26. March 2024. URL: <https://paytechlaw.com/en/overview-of-the-ai-act-the-first-ever-legal-framework-on-ai/>

pays développés impliqués dans la réglementation juridique des applications de l'IA, l'auteur révèle les tendances et les principes de l'utilisation des technologies de l'IA dans l'application de la loi. À savoir : 1. La majorité absolue des actes visent à protéger les droits humains fondamentaux et le fonctionnement démocratique global de la société. 2. Les principes de responsabilité, de transparence et de justice se retrouvent dans presque toutes les structures de gouvernance de l'IA bien connues et courantes. 3. Distinguer différentes formes d'intelligence artificielle. La plupart des réglementations juridiques distinguent différents types de systèmes d'IA en fonction des risques qu'ils présentent, du contexte dans lequel ils sont utilisés ou du type spécifique de système qu'ils créent.

Mots clés : forces de l'ordre, agents chargés de l'application des lois, intelligence artificielle, application des technologies de l'information aux forces de l'ordre, expérience étrangère, réglementation juridique.

Dmytro Kaliuzhnyi

**PODSTAWY PRAWNE
WYKORZYSTANIA
SZTUCZNEJ INTELIGENCJI
W EGZEKOWANIU
PRAWA: DOŚWIADCZENIA
MIĘDZYNARODOWE I
ZAGRANICZNE**

Sztuczna inteligencja (AI) stała się integralną częścią współczesnych funkcjonariuszy organów ścigania, zapewniając im niespotykane dotychczas możliwości zapobiegania przestępstwom, prowadzenia dochodzeń i analiz. Technologie sztucznej inteligencji, takie jak systemy biometryczne i rozpoznawania twarzy, algorytmy prognozowania działań policji czy interpretacja zdjęć rentgenowskich wspomagana sztuczną inteligencją, przekształcają tradycyjne metody pracy funkcjonariuszy organów ścigania w celu zwiększenia ich wydajności i efektywności. Jednak oprócz potencjalnych korzyści powszechne przyjęcie sztucznej inteligencji w egzekwowaniu prawa rodzi kwestie etyczne, prawne i społeczne, wymagające większego skupienia się na rządowych organach ustawodawczych, wykonawczych i zajmujących się prawami człowieka.

Celem artykułu jest zbadanie podstaw regulacyjnych i

risk AI systems are subject to clear obligations due to their significant potential harm to health, safety, fundamental rights, environment, democracy and the rule of law. Examples of high-risk AI uses include critical infrastructure, education and vocational training, employment, essential private and public services (e.g., healthcare, banking), certain law enforcement systems, migration and border control management, administration of justice and democratic processes (e.g., influencing elections). Such systems should assess and mitigate risks, keep logs of use, be transparent and accurate, and provide human oversight. Citizens will have the right to file complaints against AI systems and receive explanations regarding decisions based on high-risk AI systems affecting their rights¹³. AI systems whose intended purpose, as defined by the provider, is law enforcement or the administration of justice, are classified as high-risk under Annex III of the Law. As such, they are subject to essential requirements (risk management, testing, data governance, technical documentation, transparency, human oversight, accuracy, robustness and cybersecurity) and to obligations (such as quality management systems, technical documentation, conformity assessment, corrective actions, duty of information, obligations of importers and distributors) as well as standards and conformity assessment¹⁴.

At the European level, the AI Act establishes the European Artificial Intelligence Board (EAIB). Similar to existing European agencies, such as ESMA, the EAIB is empowered to facilitate consistency and coordination between European national competent authorities as regards the implementation of this Act, and shall advise and assist the Commission and national supervisory authorities in analyzing and responding to emerging AI issues.

Recognizing the new rules for General Purpose AI (GPAI) models and the critical need for their implementation at the EU level, the Commission has established an AI Office to oversee these cutting-edge AI models, promote the development of testing standards and practices, and ensure that common rules are implemented across Member States. A scientific panel of independent experts will advise the European AI Office about GPAI models by contributing to the development of methodologies for evaluating the capabilities of foundation models, advising on the designation and the emergence of high impact foundation models, and monitoring possible material safety risks related to foundation models.

The AI Board, which would comprise member states' representatives, will remain as a coordination platform and an advisory body to the Commission and will give an important role to Member States on the implementation of the regulation, including the design of codes of practice for foundation models. Finally, an advisory forum for stakeholders, such as industry representatives, SMEs, start-ups, civil society, and academia, will be set up to provide technical expertise to the AI Board¹⁵.

Therefore, the AI Law seeks to create a long-term legal basis for artificial intelligence use. The goals of the Law on Artificial Intelligence are to protect fundamental rights, harmonize the legal environment for artificial intelligence

¹³ Олександра Кознова Європарламент ухвалив Закон про штучний інтелект. URL: https://biz.ligazakon.net/news/226272_vroplament-ukhvaliv-zakon-pro-shtuchniy-intelekt

¹⁴ Пропозиція щодо Регламенту Європейського Парламенту та Ради, що встановлює гармонізовані правила щодо штучного інтелекту - Відповідність правових основ статей 114 і 16 ДФЕС щодо положень, що застосовуються до правоохоронних і судових органів (документ Ради 12302/22) , LIMITE, 12 вересня 2022 р., pdf). Brussels, 12 September 2022. URL: <https://www.statewatch.org/media/3510/eu-council-ai-act-law-enforcement-legal-basis-cls-12302-22.pdf>

¹⁵ Стимулювання інновацій та впровадження штучного інтелекту в Європі. URL: <https://finap.com.ua/stymulyuvannya-innovatsij-ta-vprovadzheniya-shtuchnogo-intelektu-v-yevropi/>

at the European level, and determine legal grounds for AI use in law enforcement.

International cooperation in the field of AI will expand and continue, in particular, the US regulatory developments in the field of AI are of the greatest interest. In October 2022, the Office of Science and Technology Policy of the White House published the Blueprint for an AI Bill of Rights¹⁶. The Blueprint aims to protect and preserve fundamental rights of US citizens in light of the progress made worldwide in artificial intelligence. The main purpose of the Blueprint for an AI Bill of Rights is to ensure that the structure and functions of US democracy remain robust, resilient, and effective in an AI-driven future. In this regard, the initiative includes a set of five broad principles, including Safe and Effective Systems, Algorithmic Discrimination, Data Privacy, Notice and Explanations, and Human Alternatives, Consideration and Fallback. The document serves as a significant legal framework for the activities of government authorities, the police and the judiciary in protecting the rights of citizens in the field of AI.

On October 30, 2023, the US President signed the Executive Order on the Safe, Secure, and Trustworthy Development and Use of Artificial Intelligence. The document is about introducing new standards for AI security and safety, protecting privacy, promoting fairness and civil rights, safeguarding consumer and worker rights, and fostering innovation and competition: "(f) Americans' privacy and civil liberties must be protected as AI continues advancing. Artificial Intelligence is making it easier to extract, re-identify, link, infer, and act on sensitive information about people's identities, locations, habits, and desires. Artificial Intelligence's capabilities in these areas can increase the risk that personal data could be exploited and exposed. To combat this risk, the Federal Government will ensure that the collection, use, and retention of data is lawful, is secure, and mitigates privacy and confidentiality risks. Agencies shall use available policy and technical tools, including privacy-enhancing technologies (PETs) where appropriate, to protect privacy and to combat the broader legal and societal risks — including the chilling of First Amendment rights — that result from the improper collection and use of people's data"¹⁷. The Order also sets forth that irresponsible use could exacerbate discrimination, bias, and other abuses in the areas of justice, health care, and housing. To ensure that AI promotes justice and civil rights, the Order envisages:

- providing guidance for Federal contractors regarding nondiscrimination in hiring involving AI and other technology-based hiring systems;
- consider providing, as appropriate and consistent with applicable law, guidance, technical assistance, and training to State, local, Tribal, and territorial investigators and prosecutors on best practices for investigating and prosecuting civil rights violations and discrimination related to automated systems, including AI;
- ensuring justice throughout the criminal justice system by developing best practices for the use of AI in sentencing, parole and probation, pretrial release, pretrial detention, etc.¹⁸.

From our perspective, a landmark innovation in the specified document, which must be taken into account by the Ukrainian legislator, is the mandate

prawnych państwowych regulacji dotyczących wykorzystania technologii AI w działaniach na rzecz ochrony praw człowieka w krajach rozwiniętych. Opierając się na analizie doświadczeń międzynarodowych i zagranicznych, określić kierunki dalszego rozwoju odpowiedniego ustawodawstwa ukraińskiego.

Metodologia: Głównym stosowanym podejściem metodologicznym jest podejście regulacyjne. Artykuł będzie oparty na metodzie jakościowej polegającej na gromadzeniu i przetwarzaniu danych w celu porównania i interpretacji przepisów lub polityk wspierających wdrażanie AI w życiu publicznym z poszanowaniem podstawowych praw i wolności, a także zapewnieniem bezpieczeństwa i nienaruszalności gwarancji dyskryminacji. W artykule zastosowano następujące metody: metodę badawczą, metodę opisową, metodę porównawczą i analityczną, metodę analizy interpretacyjnej oraz metodę ilustracyjną.

Wnioski. Na podstawie analizy przepisów i doświadczeń legislacyjnych UE, USA i innych krajów rozwiniętych zajmujących się regulacjami prawnymi zastosowania AI, autor ukazuje trendy i zasady wykorzystania technologii AI w egzekwowaniu prawa. Mianowicie: 1. Zdecydowana większość ustaw ma na celu ochronę podstawowych praw człowieka i ogólnodemokratycznego funkcjonowania społeczeństwa. 2. Zasady odpowiedzialności, przejrzystości i sprawiedliwości można znaleźć w prawie wszystkich dobrze znanych i powszechnych strukturach zarządzania sztuczną inteligencją. 3. Wyróżnienie różnych form sztucznej inteligencji. Większość regulacji prawnych rozróżnia różne typy systemów sztucznej inteligencji w zależności od stwarzanych przez nie zagrożeń, kontekstu, w jakim są wykorzystywane, czy też konkretnego typu tworzonego przez nie systemu.

Słowa kluczowe: egzekwowanie prawa, funkcjonariusze organów ścigania, sztuczna inteligencja, zastosowanie technologii informatycznych w egzekwowaniu prawa, doświadczenia zagraniczne, regulacje prawne.

¹⁶ Blueprint for an AI Bill of Rights. The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/ostp/ai-bill-of-rights/>

¹⁷ Executive Order on the Safe, Secure, and Trustworthy Development and Use of Artificial Intelligence. THE WHITE HOUSE, October 30, 2023. URL: https://www.whitehouse.gov/briefing-room/presidential-actions/2023/10/30/executive-order-on-the-safe-secure-and-trustworthy-development-and-use-of-artificial-intelligence/?utm_source=link

¹⁸ Денис Красніков. Новий указ Президента Байдена про штучний інтелект: більше обмежень чи стимулювання розвитку. 15.11.2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3787099-novij-ukaz-prezidenta-bajdena-pro-stucnij-intelekt-bilse-obmezen-ci-stimuluvanna-rozvitku.html>

to government authorities to develop a system of standards, tools and tests that would ensure safety/security and robustness of AI systems.

Despite the fact that the EU and the US are regional leaders in the field of AI regulation, the first country in the world to create a National AI Strategy at the governmental level was Canada (the Pan-Canadian AI Strategy was released in 2017). This strategy is a five-year plan for funding research and developing a skilled talent pool for this industry. What is more, the country is a co-founder of the Global Partnership on Artificial Intelligence (GPAI). In 2019, the Government of Canada's AI Advisory Council was established to further develop the Pan-Canadian AI Strategy provisions. Canada has proposed the Artificial Intelligence and Data Act (AIDA) as part of Bill C-27¹⁹, the Digital Charter Implementation Act (2022). The suggested Law provides the basis for responsible design, development and deployment of AI systems, guarantees safety/security and non-discrimination of artificial intelligence systems.

Similar to the EU AI Act, Canada's Bill C-27 also defines classes of AI systems that are considered high-impact systems. In particular, they are as follows:

Court or administrative body decision-making: This class involves AI systems used by courts or administrative bodies for decision-making with respect to individuals in legal or administrative proceedings. The goal is to prevent biases in these systems, which could have severe consequences for individuals' rights and access to justice.

Law enforcement: This class covers AI systems used by peace officers for law enforcement purposes. Given the significant impact of policing on individuals and communities, the Government highlights that there is an interest in ensuring these systems are non-discriminatory, safe, and effective.

When adding new classes of high-impact systems, the Government (Governor-in-Council) must consider the severity and extent of potential adverse impacts, including on human rights and social harms²⁰.

The experience of Great Britain actively deploying AI in police officers' work should not be disregarded. For example, this technology makes use of the police archive and studies the decisions made by police officers in similar cases within administrative proceedings during a certain period of time. Later, it assesses risks, considering various factors, and connects them with similar offenses. This contributes to the evaluation of evidence by the police or court authorities and the adoption of a procedural decision on a case. At the same time, police regularly audit AI operation and reliability of its conclusions. On September 28, 2023, the National Police Chiefs' Council (UK) approved the Agreement on the use of artificial intelligence (AI) in policing²¹. This

document is interesting enough to be studied since it outlines the definition and

¹⁹ The Artificial Intelligence and Data Act (AIDA) – Companion document. URL: <https://isde-isde.canada.ca/site/innovation-better-canada/en/artificial-intelligence-and-data-act-aida-companion-document#s10>

²⁰ Christopher Ferguson, Heather Whiteside Bill C-27: Federal Government Releases Amendments to Canada's Proposed AI Law // Privacy & Cybersecurity Bulletin. DECEMBER 7, 2023. URL: <https://www.fasken.com/en/knowledge/2023/12/bill-c27-federal-government-releases-amendments-to-canadas-proposed-ai-law#authors>

²¹ Covenant for Using Artificial Intelligence (AI) in Policing. National Police Chiefs' Council. URL: https://science.police.uk/site/assets/files/4682/ai_principles_1_1_1.pdf

characteristics of AI, principles of its application, distribution of responsibility and authority among police officers.

The use of the Prometea Artificial Intelligence System in the work of courts and law enforcement officers in Argentina during the proceedings on administrative violations and the decisions thereon has demonstrated notable results. In particular, the Prometea AI system is capable of issuing and formalizing a court decision in a number of categories of administrative cases within 10 seconds. Therefore, we can confidently talk about the efficiency and cost-effectiveness of procedural decision-making with the use of AI ²².

Conclusions. Summarizing the above, we can emphasize that the analysis of documents and legislative experience in the EU, the US and other developed countries enables us to identify common trends and principles in the use of AI technologies within law enforcement:

All analyzed legal regulations are aimed at protecting and preserving the fundamental rights of a human being, guaranteeing his/her health and safety during AI application, as well as ensuring the overall democratic functioning of society.

The principles of accountability, transparency and fairness are present in almost all AI governance structures. Now they have acquired the status of common standards, as evidenced by their consistent presence in the regulatory acts on AI regulation.

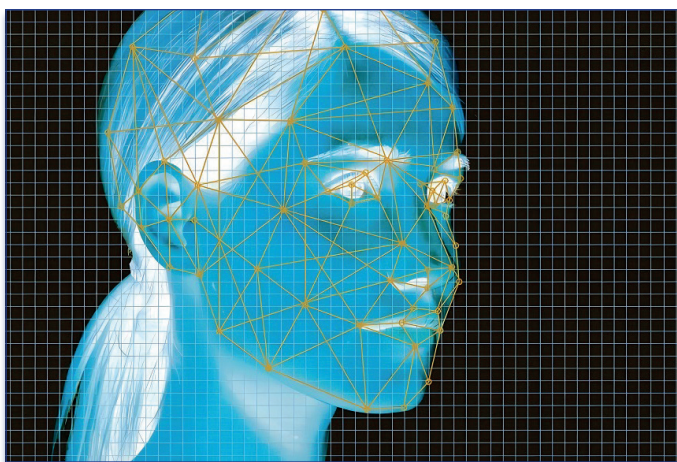
Distinguishing between different forms of AI: each of these regulations distinguishes between different kinds of AI systems, either by reference to the impacts they generate, the risks they pose, the context in which they're used, or the specific kind of system they are. At a higher level, each regulation also exhibits an increased concern for the development and deployment of high-risk or high-impact AI systems, though none possess a tiered risk classification structure as sophisticated as that of the EU AI Act ²³.

However, despite the existing achievements, the issue of implementing AI in the work of law enforcement and police officers remains controversial and is accompanied by various approaches: from active use of AI during the resolution of administrative cases of different categories to establishing criminal liability for the use of AI algorithms to forecast court decisions during the hearing of administrative cases ²⁴. After all, AI enables to boost the data processing process, reduce the workload of law enforcement officers and judges, and make it more efficient. At the same time, we should not forget about the observance of fundamental principles when using AI: the rule of law, lawfulness, non-discrimination, impartiality, fairness, information security, etc. Given the above, we believe that Ukraine also needs to adopt

²² Казанчук, І. Д. Правові засади використання штучного інтелекту в діяльності правоохоронних органів (поліції) та органів суду під час здійснення адміністративного провадження (аналіз зарубіжного та українського досвіду) // Право.ua. - 2023. - № 4. - С. 63-69. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/e911b080-60a7-442f-87ab-67a1bf2d7b0e>

²³ Analysis: Canada's Artificial Intelligence and Data Act. MAY 10, 2024. URL: <https://www.lumenova.ai/blog/canada-artificial-intelligence-and-data-act-analysis/>

²⁴ Казанчук Ірина. Можливості використання штучного інтелекту в діяльності судової гілки влади: проблеми та перспективи правового регулювання // Актуальні проблеми адміністративно-деліктного права України : матеріали круглого столу (м. Вінниця, 31 жовт. 2023 р.). Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 35-38. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/b05bd590-e681-4445-9381-7a9e003303e8>

corresponding legislation and by-laws that would govern social relations that develop when using AI capabilities in law enforcement.

Reference

- Blueprint for an AI Bill of Rights. The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/ostp/ai-bill-of-rights/>
- Christopher Ferguson, Heather Whiteside Bill C-27: Federal Government Releases Amendments to Canada's Proposed AI Law // Privacy & Cybersecurity Bulletin. December 7, 2023. URL: <https://www.fasken.com/en/knowledge/2023/12/bill-c27-federal-government-releases-amendments-to-canadas-proposed-ai-law#authors>.
- Covenant for Using Artificial Intelligence (AI) in Policing. National Police Chiefs' Council. URL: https://science.police.uk/site/assets/files/4682/ai_principles_1_1_1.pdf
- ENISA, About ENISA. URL: <https://www.enisa.europa.eu/about-enisa>
- European Ethical Charter on the Use of Artificial Intelligence in Judicial Systems and their environment. European commission for the efficiency of justice (CEPEJ). Strasbourg, 3-4 December 2018. URL: <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c>
- European Union Agency for Network and Information Security (ENISA), 'ENISA: 15 years of building cybersecurity bridges together', Press release, 20 March 2019. URL: <https://www.enisa.europa.eu/news/enisa-news/enisa-15-years-of-building-cybersecurity-bridges-together>
- Executive Order on the Safe, Secure, and Trustworthy Development and Use of Artificial Intelligence. The White House, October 30, 2023. URL: https://www.whitehouse.gov/briefing-room/presidential-actions/2023/10/30/executive-order-on-the-safe-secure-and-trustworthy-development-and-use-of-artificial-intelligence/?utm_source=link
- Razmetaeva, Yu, Barabash, Yu, Lukianov, D (2022). 'The Concept of Human Rights in the Digital Era: Changes and Consequences for Judicial Practice' 2022 3(15) Access to Justice in Eastern Europe. 41-56. URL: https://ajee-journal.com/upload/attaches/att_1660480856.pdf
- Tancrede Montagne Overview of the AI Act, the first ever legal framework on AI. 26. March 2024. URL: <https://paytechlaw.com/en/overview-of-the-ai-act-the-first-ever-legal-framework-on-ai/>
- The Artificial Intelligence and Data Act (AIDA) Companion document. URL: <https://ised-isde.canada.ca/site/innovation-better-canada/en/artificial-intelligence-and-data-act-aida-companion-document#s10>
- Hutsu, S.F. (2021). Uprovadzhennia shchuchnoho intelektu v trudovi vidnosyny: perspektyvy pravovoho rehuliuвання. *Visnyk NTUU «KPI»*. Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo. Vypusk 2 (50) 87-92. URL: <http://socio-journal.kpi.kiev.ua/archive/2021/2/16.pdf> [in Ukrainian].
- Kazanchuk, I. D. (2023). Pravovi zasady vykorystannia shchuchnoho intelektu v diialnosti pravookhoronnykh orhaniv (politsii) ta orhaniv sudu pid chas zdiisnennia administratyvnoho provadzhennia (analiz zarubizhnoho ta ukrainskoho dosvidu). *Pravo.ua*. № 4. 63-69. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/e911b080-60a7-442f-87ab-67a1bf2d7b0e> [in Ukrainian].
- Katerynychuk, I. (2015). Mizhnarodnyi ta zarubizhnyi dosvid zastosuvannia informatsiinykh tekhnolohii u diialnosti pravookhoronnykh orhaniv. *Natsionalnyi yurydychnyi zhurnal: teoriia ta praktyka*. Cherven. 22-26. URL: <https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/efd04dce-59c5-49cd-b868-a14881450289/content> [in Ukrainian].
- Koznova, O. Yevroparlament ukhvalyv Zakon pro shchuchnyi intelekt URL: https://biz.ligazakon.net/news/226272_vroparlament-ukhvaliv-zakon-pro-shchuchnyi-ntelegt [in Ukrainian].

Kontseptsiiia rozvytku shtuchnoho intelektu v Ukraini. Skhvaleno rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 2 hrudnia 2020 r. № 1556-p. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

Krasnikov, D. Novyi ukaz Prezydenta Baidena pro shtuchnyi intelekt: bilse obmezhen chy stymuliuivannia rozvytku. 15.11.2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3787099-novij-ukaz-prezidenta-bajdena-pro-stucnij-intelekt-bilse-obmezen-ci-stimuluvanna-rozvitku.html> [in Ukrainian].

Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsii: Zakon Ukrainy vid 01.12.2022 №2807-IX Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text> [in Ukrainian].

Propozytsiia shchodo Rehlamentu Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady, shcho vstanovliuie harmonizovani pravyla shchodo shtuchnoho intelektu - Vidpovidnist pravovykh osnov statei 114 i 16 DFleS shchodo polozhen, shcho zastosovuiutsia do pravookhoronnykh i sudovykh orhaniv (dokument Rady 12302/22) , LIMITE, 12 veresnia 2022 r., pdf). Brussels, 12 September 2022. URL: <https://www.statewatch.org/media/3510/eu-council-ai-act-law-enforcement-legal-basis-cls-12302-22.pdf> [in Ukrainian].

Reutov, I. Pravove rehuliuivannia shtuchnoho intelektu: mizhnarodnyi dosvid ta ukraïnski perspektyvy. URL: <https://pravo.ua/pravove-rehuliuivannia-shtuchnoho-intelektu-mizhnarodnyi-dosvid-ta-ukraïnski-perspektyvy/> [in Ukrainian].

Stymuliuivannia innovatsii ta vprovadzhennia shtuchnoho intelektu v Yevropi. URL: <https://finap.com.ua/stymuliuivannia-innovatsij-ta-vprovadzhennia-shtuchnogo-intelektu-v-yevropi/> [in Ukrainian].

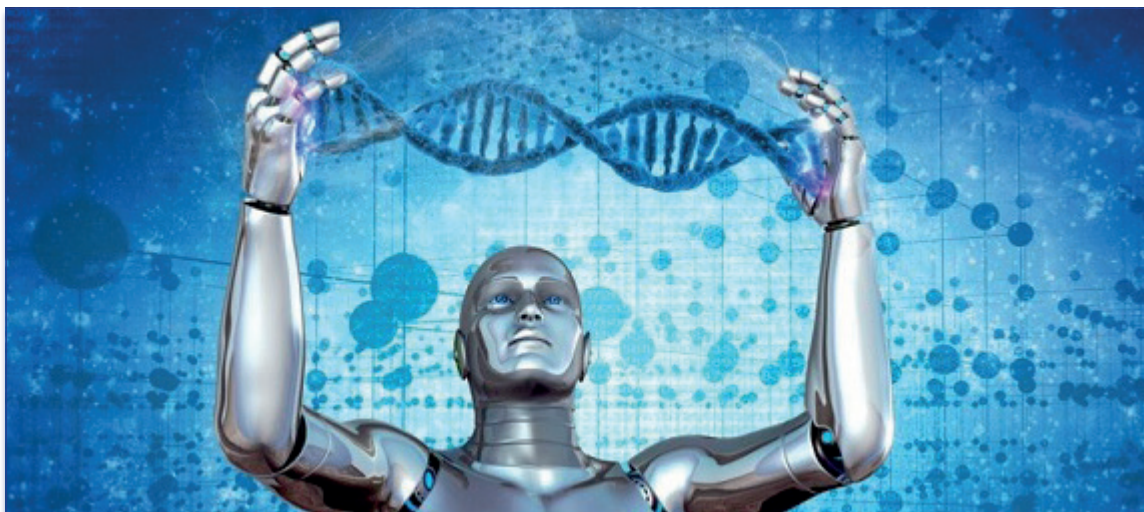
Uhoda mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym politseiskym ofisom pro operativne ta stratehichne spivrobitnytstvo, ratyfikovana Zakonom vid 12.07.2017 № 2129-VIII.// Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. Vid 08.08.2017, 2017 r., № 62, / № 71, 2017, st. 2192. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-16#Text [in Ukrainian].

Uhoda mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym politseiskym ofisom pro stratehichne spivrobitnytstvo : Zakon Ukrainy vid 5 zhovtnia 2010 roku № 2576-VI // Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. 2010. № 96/№ 84. St.2934/3432. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_954#Text [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 5.04.2024

Suggested Citation:

Kaliuzhnyi, D. (2024). Legal Grounds For Artificial Intelligence Use In Law Enforcement: International And Foreign Experience. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 1 (9). 103-113. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.08>

DOI <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.09>
UDC 342.951:004.9

Mykola Kolomoitsev,

PhD in Law,

Lawyer, Doctoral student at National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», Kharkiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8957-5509>

e-mail: kolomoitsev.mykola@ukr.net

Mykola Kolomoitsev

Human Rights Investigation in a Criminal Proceeding: Essence and Challenges of Conduct

Through textual analysis of current legislation and theoretical approaches, the article aims to define the essence of human rights investigation in a criminal proceeding and outline challenging issues that arise during its implementation. It has been clarified that in the current stage of criminal procedural law development, it is entirely acceptable to consider defense counsel's activity in a criminal proceeding as a form of human rights investigation. This involves the defense counsel utilizing powers granted by law to uncover the actual circumstances surrounding the commission of a criminal offense, document relevant factual data, and demonstrate their significance, admissibility, and persuasiveness to the prosecution, investigating judge, and court. The above varies based on the stage of a criminal proceeding and the nature of tasks at hand. It has been established that conducting such investigations within defense undertaken by designation is permissible, while the legalization of collected materials is possible only under certain criteria.

Keywords: criminal proceeding, defense counsel, human rights investigation, suspect, accused, right to defense, lawyer.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

Research Problem Formulation. The defense counsel's activity in a criminal proceeding is not always limited exclusively to appealing against the prosecution's actions and formulating and presenting legal positions regarding specific pieces of evidence, as well as the commission of a crime by an individual. At times, it is necessary to take initiative, which may involve conducting one's own investigation aimed at establishing the actual circumstances of an event. In light of the above, legal literature suggests developing a set of legal provisions that would govern the institute of evidentiary activity of the defense counsel and legal agent, namely the institute of independent human rights investigation ¹. We argue that this viewpoint should be given due consideration, and we will attempt to determine whether the necessary conditions are currently in place, and what challenging issues may arise along the way.

Analysis of Essential Research and Publications. I. M. Bihunets, O. V. Dudko, V. V. Zaborovskiy, O. V. Masliuk, V. V. Nikitchenko ²,

¹ Тертишник В. М. Правнича допомога та функція захисту в кримінальному процесі: гармонізація доктрини. *Правова позиція*. 2017. № 2. С. 133.

² Бігунець І. М. Повноваження захисника на досудовому розслідуванні: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Київ, 2020. 236 с.; Дудко О. В. Помилки адвоката в кримінальному провадженні: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Київ, 2020. 296 с.; Заборовський В. В. Правовий статус адвоката в умовах становлення громадянського суспільства та правової держави в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.10. Київ, 2017. 577 с.; Маслюк О. В. Процесуальна діяльність захисника зі спростування підозри (обвинувачення): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Львів, 2017. 217 с.; Нікітченко В. В. Основна роль та завдання адвокатури як правозахисної організації. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2017. №4. С. 3-6.

N. M. Obrizan 3, I. M. Odyntsova 4, Ye. M. Pelikhos 5, V. O. Popeliushko 6, S. L. Savytska 7, O. M. Skriabin 8, K. S. Stoianov 9, V. M. Tertyshnyk 10, R. P. Troianovska 11, Yu. S. Shemshuchenko 12, V. M. Yurchyshyn 13, and many others elaborated on defining various aspects of defending a person in a criminal proceeding. In their research papers, the authors outlined various challenging aspects of evidence collection by the defense counsel, the absence of real mechanisms for exercising the powers of defending individuals due to the lack of corresponding principles in law, the ambiguity of terminology, and even “redundancy of legal fictions in the law” 14. At the same time, the task of defining peculiarities of the formation of human rights investigation institution and its capabilities has not been set.

The Article Purpose is to determine the essence of human rights investigation in a criminal proceeding and outline challenging issues that arise during its conduct.

Main Content Presentation. According to the Constitution of Ukraine, the rights and freedoms of a man and citizen shall be protected by the court. Typical forms of personal protection, particularly in a criminal proceeding, include: 1) self-defense of one's rights and freedoms against violations and unlawful encroachments by all permissible means and methods; 2) seeking professional legal assistance from a qualified lawyer is essential, as it aligns

Микола Коломойцев

ПРАВОЗАХИСНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАНДЖЕННІ: СУТНІСТЬ І ПРОБЛЕМИ ПРОВЕДЕННЯ

У статті на підставі текстуального аналізу положень чинного законодавства та теоретичних підходів здійснено спробу визначити сутність правозахисного розслідування у кримінальному провадженні, окреслити проблемні питання, що виникають під час його провадження. З'ясовано, що на сучасному етапі розвитку кримінального процесуального права цілком допустимо під правозахисним розслідуванням розуміти діяльність захисника у кримінальному провадженні, що полягає в реалізації наданих йому законом повноважень задля з'ясування реальних обставин учинення кримінального правопорушення, установлення та фіксації відповідних фактичних даних та у доказуванні їх належності, допустимості та переконливості перед стороною обвинувачення, слідчим суддею та судом, залежно від стадії кримінального провадження, характеру вирішуваних завдань. Установлено, що допустимо проводити такі розслідування в рамках здійснення захисту за призначенням, водночас легалізація зібраних матеріалів можлива лише за умови дотримання ряду критеріїв.

Ключові слова: кримінальне провадження, сторона захисту, правозахисне розслідування, підозрюваний, обвинувачений, право на захист, адвокат.

³ Обрізан Н. М. Захисник як суб'єкт доказування в кримінальному процесі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2008. 235 с.

⁴ Тертишник В., Одинцова І. Правнича допомога та захист в кримінальному процесі: концепти та колізії правових реформ. Наше право. 2017. № 4. С. 164-171.

⁵ Пеліхос Є. М. Забезпечення права на захист підозрюваного, обвинуваченого при здійсненні спеціального кримінального провадження (in absentia): дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Київ, 2022. 256 с.

⁶ Попелюшко В. О. Функція захисту в кримінальному судочинстві України: правові, теоретичні та прикладні проблеми : монографія. Острог : Нац. ун-т «Острозька академія», 2009. 634 с.

⁷ Савицька С. Л. Кримінально-процесуальні гарантії діяльності адвоката : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2013. 199 с.

⁸ Скрибін О. М. Захисник у кримінальному процесі: нормативно-правове дослідження : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Запоріжжя, 2017. 455 с.

⁹ Стоянов К. С. Захисник та представник як учасники кримінального провадження у досудовому розслідуванні: дис. ... канд. юрид. наук: 081 Право. Одеса, 2024. 337 с.

¹⁰ Савицька С. Л. Кримінально-процесуальні гарантії діяльності адвоката : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2013. 199 с.

¹¹ Трояновська Р. П. Інститут захисту в кримінальному процесі: проблеми та шляхи вирішення. Механізм функціонування громадянського суспільства: збірник тез Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти (20 листопада 2020 року) / упор. Ю. М. Шевців. Львів : ЛьвДУВС, 2020. С. 336-338.

¹² Тертишник В. М., Шемшученко Ю. С. Правнича допомога та захист у кримінальному процесі : підручник. Київ : Алерта, 2018. 446 с.

¹³ Юрчишин В. М. Функції прокурора у досудовому розслідуванні: теорія і практика : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09. Запоріжжя, 2016. 39 с.

¹⁴ Несінов О. Про деякі спірні і суперечливі положення КПК України та їх використання для посилення позиції захисту (частина друга). Вісник Національної асоціації адвокатів України. 2016. № 7-8. С. 9-11. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/news/visnyk/2016-05-10.visnyk.16.may.pdf>

Mykola Kolomoitsev

RECHTSVERTEIDIGUNGSUNTERSUCHUNG IN STRAFVERFAHREN: WESENTLICHES UND VERHALTENSPROBLEME

Indem Artikel wurde auf der Grundlage einer Textanalyse der Bestimmungen der geltenden Gesetzgebung und theoretischer Ansätze versucht, das Wesen der Menschenrechtsuntersuchung im Strafverfahren zu bestimmen und die problematischen Fragen zu skizzieren, die sich während des Verfahrens ergeben. Es hat sich herausgestellt, dass es im gegenwärtigen Entwicklungsstadium des Strafprozess-rechts durchaus zulässig ist, unter dem Begriff Menschenrechtsermittlung die Tätigkeit eines Verteidigers im Strafverfahren zu bestimmen, die in der Umsetzung der ihm übertragenen Befugnisse besteht Recht, um die tatsächlichen Umstände der Begehung einer Straftat herauszufinden, die relevanten Tatsachendaten zu ermitteln und aufzuzeichnen und um deren Richtigkeit, Zulässigkeit und Überzeugungskraft vor der Staatsanwaltschaft, dem Ermittlungsrichter und dem Gericht, je nach Stadium der Straftat, nachzuweisen das Strafverfahren, die Art der zu lösenden Aufgaben. Es wurde festgestellt, dass die Durchführung solcher Untersuchungen im Rahmen des vorgesehenen Schutzes zulässig ist, gleichzeitig ist eine Legalisierung der gesammelten Materialien nur dann möglich, wenn eine Reihe von Kriterien erfüllt sind.

Schlüsselwörter: Strafverfahren, Verteidigungspartei, Menschenrechtsuntersuchung, Verdächtiger, Angeklagter, Recht auf Verteidigung, Anwalt.

with the purpose for which the legal profession has been established and operates in Ukraine¹⁵.

While implementing the second form, the current legislation envisages that a person who has acquired the status of a suspect or an accused in a criminal proceeding has the right to defense. For this purpose, he/she may choose a defense counsel independently or exercise the right to free secondary legal aid, the procedure for obtaining which is outlined in the Law of Ukraine On Free Civil Legal Aid¹⁶. Particular categories of persons can also apply to regional centers for free secondary legal aid and receive various forms of legal services there, including: 1) provision of legal information; 2) counseling and clarification on issues of a legal nature; 3) drafting of requests, complaints, and other legal documents (excluding procedural documents); 4) assistance in ensuring the individual's access to secondary legal aid and mediation¹⁷.

The Criminal Procedure Code of Ukraine specifies that a suspect, the accused, the acquitted or a convict shall have the right to defence consisting in the opportunity to give oral or written explanations in respect of the suspicion or accusation, collect and produce evidence, attend the criminal proceedings personally, as well as benefit from legal aid of a defence counsel, as well as exercise other procedural rights provided for by this Code¹⁸.

The criminal procedure law doctrine stipulates that a person's defense counsel enjoys his or her rights, except for those directly entrusted to a person, i.e., the defense counsel has a derivative status, and the person he or she defends has a primary status. At the same time, the defense counsel also bears a separate obligation of proving the relevance and admissibility of evidence and circumstances characterizing the accused, which are collected and provided specifically by this party (defense counsel). This also applies to procedural expenses claimed by the defense counsel¹⁹. In other words, the defense counsel is guaranteed the opportunity to collect evidence to prove circumstances related to a criminal proceeding. However, this does not preclude the possibility of collecting and presenting other pieces of evidence. Given the extensive rights and freedoms of the defense counsel, as well as his/her opportunities to participate in the proving process in a criminal proceeding, legal literature suggests introducing the institution of independent human rights investigation. Suggestions also include referring to such defense counsel activities as "parallel investigation"²⁰, "lawyer investigation"²¹, "alternative investigation"²², etc.

As defined by V. M. Tertyshnyk, independent human rights investigation in a criminal proceeding is a separate institution of criminal procedural law. It is based on the evidence-gathering activities of the defense counsel and legal agent, the essence of which lies in independent implementation (in a specialized procedural form) of a system of cognitive-practical and ev-

¹⁵ Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text>

¹⁶ Про безоплатну правничу допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#>

¹⁷ Там само.

¹⁸ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>

¹⁹ Там само.

²⁰ Корчева Т. В. Проблеми діяльності захисника в досудовому провадженні та в суді першої інстанції : монографія. Харків : Вид. ФОП Вапнярчук Н. М., 2007. С. 183.

²¹ Попелюшко В. О. Функція захисту в кримінальному судочинстві України: правові, теоретичні та прикладні проблеми : монографія. Острог : Вид-во Національного університету "Острозька академія", 2010. С. 429.

²² Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, схвалена Указом Президента України від 10 травня 2006 року № 361/2006. *Офіційний вісник України*. 2006. № 19. Ст. 1376.

identitary actions determined by the subject matter and tasks of defense and legal aid. These actions aim to search for sources of evidence, obtain, and record factual data, verify and determine their relevance to the case, admissibility, and reliability, and ensure their potential for use in achieving the purpose of justice²³. The literature proposes that the institution of independent legal investigation should allow the defense counsel to enlist the help of a private detective to obtain evidentiary information and utilize the factual data acquired during the process of proving. Moreover, there is a suggestion to clearly define the procedure for temporary access to documents, their seizure, and the obligation of preservation²⁴.

Certain aspects of private detective activity are addressed in the research paper Detective Activity 25, 26, by Yu. F. Ivanov, V. V. Holina, and O. M. Dzhuzha, as well as in the research paper Detective Activity in the Mechanism of Crime Prevention 27 by M. O. Semenyshyn, V. M. Beschastnyi, S. S. Vitvitskyi, and others. Also, the mentioned questions are covered in the textbooks Course of Modern Ukrainian Detective Activity 28 by A. P. Zakaliuk, and Detective Activity: Lecture Course 29 by R. M. Yanovych. Particular aspects of detective activity have been the subject of research by O. P. Zavorina and O. V. Fomin 30, A. Y. Frantsuz and V. O. Halahozha 31, and others. Based on the theoretical research conducted, the authors note that detective activity, especially private detective activity, is closely related to law enforcement in terms of its content. The significant differences lie in the following: 1) private detective activity is aimed at making a profit; 2) private detective activity originates from contractual relationships, and within these relationships, the boundaries, timing of their emergence, and grounds for termination are clearly defined; 3) persons engaged in private detective activity are not vested with the same powers as law enforcement agencies, and in case of violation of their duties, they will be subject to legal liability as prescribed by law; 4) private detective activity predominately has a preventive nature. Hence, if criminal actions are taken against the client, the

Mykola Kolomoitsev

ENQUÊTE DE LA DÉFENSE JURIDIQUE DANS LA PROCÉDURE PÉNALE : L'ESSENCE ET LES PROBLÈMES DE CONDUITE

Dans l'article, sur la base d'une analyse textuelle des dispositions de la législation en vigueur et d'approches théoriques, une tentative a été faite pour déterminer l'essence de l'enquête sur les droits de l'homme dans le cadre d'une procédure pénale, pour décrire les questions problématiques qui se posent au cours de sa procédure. Il a été constaté qu'au stade actuel de développement du droit de la procédure pénale, il est tout à fait permis de comprendre l'activité du défenseur dans le cadre d'une procédure pénale dans le cadre d'une enquête sur les droits de l'homme, qui consiste en l'exercice des pouvoirs qui lui sont conférés par la loi, afin de connaître les circonstances réelles de la commission d'une infraction pénale, d'établir et d'enregistrer les données factuelles pertinentes et de prouver leur opportunité, leur recevabilité et leur caractère convaincant devant le parquet, le juge d'instruction et le tribunal, en fonction du stade de l'infraction pénale, procédures, la nature des tâches à résoudre. Il a été établi qu'il est permis de mener de telles enquêtes dans le cadre de la protection prévue, tandis que la légalisation des matériaux collectés n'est possible que si un certain nombre de critères sont remplis.

Mots clés : procédure pénale, partie à défendre, enquête sur les droits de l'homme, suspect, accusé, droit à la défense, avocat.

²³ Тертишник В. М. Указана праця. С. 133-134

²⁴ Тертишник В. М., Шемшученко Ю. С. Правнича допомога та захист у кримінальному процесі: підручник. Київ : Алерта, 2018. С. 223.

²⁵ Детективна діяльність. Загальна та Особлива частини: За редакцією Голіні В.В. Підручник. –2-ге видання, перероблене і доповнене. Харків : Право, 2009. 288 с.

²⁶ Іванов Ю. Ф. Детективна діяльність: Навч. посіб. / Ю.Ф. Іванов, О.М. Джужа. МВС України, НАВСУ. Київ : Вид-во Паливода А.В., 2006. 261 с.

²⁷ Семенишин М.О., Бесчастний В.М., Вітвіцький С.С., Бичін С.О., Назимко Є.С. Детективна діяльність в механізмі запобігання злочинності : монографія. Київ : ВД «Дакор», 2020. 160 с.

²⁸ Закалюк А. П. «Курс сучасної української детективної діяльності: теорія і практика. У 3-х кн. Кн. 1. Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. Київ : Ін Юре, 2007. 424 с.; Закалюк А. П. Курс сучасної української детективної діяльності: теорія і практика. У 3-х кн. Кн. 3. Практична детективна діяльність. Київ : Ін Юре, 2007. 705 с.

²⁹ Янович Р. М. Детективна діяльність: курс лекцій / Р. М. Янович, І. О. Єсип та ін. Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів : 2014. 144 с.

³⁰ Заворіна О. П., Фомін О. В. Діяльність підрозділів детективів у Національній поліції України: сучасний стан і перспективи. *Право і безпека*. 2021. № 2 (81). С. 149-153. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2021.2.20>.

³¹ Француз А. Й., Галагоза В. О. Перспективи запровадження інституту приватної детективної діяльності в Україні. *Правничий вісник Університету «КРОК»*. 2019. № 35. С. 140-147. URL: <https://lbku.krok.edu.ua/index.php/krok-university-law-journal/article/view/232>.

Mykola Kolomoitsev

**DOCHODZENIE OBRONNE W
POSTĘPOWANIU KARNYM:
ISTOTA I PROBLEMY
POSTĘPOWANIA**

W artykule, na podstawie analizy tekstowej przepisów obowiązującego ustawodawstwa oraz podejść teoretycznych, podjęto próbę określenia istoty dochodzenia dotyczącego praw człowieka w postępowaniu karnym, zarysowania zagadnień problematycznych pojawiających się w toku jego postępowania. Stwierdzono, że na obecnym etapie rozwoju prawa karnego procesowego dopuszczalne jest rozumienie działalności obrońcy w postępowaniu karnym pod pojęciem śledztwa dotyczącego praw człowieka, które polega na realizacji uprawnień przyznanych mu przez prawa w celu ustalenia rzeczywistych okoliczności popełnienia przestępstwa, ustalenia i zarejestrowania odpowiednich danych faktycznych oraz wykazania ich prawidłowości, dopuszczalności i przekonaności przed prokuraturą, sędzią śledczym i sądem, w zależności od etapu postępowania karnego, charakteru zadań do rozwiązania. Ustalono, że prowadzenie takich badań jest dopuszczalne w ramach zamierzonej ochrony, przy czym legalizacja zebranych materiałów możliwa jest jedynie po spełnieniu szeregu kryteriów.

Słowa kluczowe: postępowanie karne, obrona, śledztwo w sprawie praw człowieka, podejrzany, oskarżony, prawo do obrony, prokurator.

jurisdiction of detective organizations ends, and the matter is handed over to the respective law enforcement agencies³².

Given the above, we can observe that human rights investigations and various forms of private detective work are distinct activities for us, and equating them is unacceptable (even if private detective work were to be legalized), as is directly comparing detective work to law enforcement. From our perspective, human rights investigations should always be associated with the activities of human rights organizations, particularly the bar association and civil society organizations focused on human rights. This is because human rights work is closely linked to the bar association, which is often referred to as a human rights institution within civil society. When it comes to civil human rights organizations, their merit lies in identifying instances of unlawful activity, informing law enforcement agencies of established facts, providing assistance to victims, and conducting legal consultations for them, etc.

Human rights investigations in specific criminal proceedings are the exclusive prerogative of the appointed defense counsel, and despite the presumption of innocence, the findings of such investigations may be of particular importance, especially in the following aspects:

- determining the type and extent of punishment;
- proving grounds for exemption from punishment and criminal liability;
- regarding refutation of risks indicated by the prosecution during the selection of preventive measures;
- substantiation of circumstances mitigating a punishment;
- the existence of grounds for changing the legal qualification of an act,

the presence of privileged elements of a criminal offense, etc., are crucial factors. We agree that they are crucial, especially considering that the prosecutor, by violating the requirement of a comprehensive, thorough, and unbiased investigation of the circumstances of a criminal case, may withhold exculpatory evidence of a person because the latter “undermines” the planned prosecution strategy. This may entail the need to amend the indictment or even withdraw its further support in court. Accordingly, it may lead to significant judicial errors, resulting in the wrongful conviction of persons who are not involved in committing criminal offenses³³, thus completely undermining the fulfilment of justice.

However, there are isolated cases where the defense counsel takes an active role in a criminal proceeding and independently takes procedural actions and measures aimed at clarifying the circumstances of a criminal event under investigation. Thus, the Konotop City District Court of Sumy Oblast acquitted the accused in a criminal case because

the guilt of other persons in committing predicate offenses, which are necessary for qualifying the accused’s involvement in money laundering, was disproven. In this proceeding, the defense counsel requested documents confirming that the defendant was acquitted for lack of evidence of her guilt as a result of the investigation of offenses under Part 2 of Art. 191, Part 1 of Art. 366, and Part 4 of Art. 358 of the Criminal Code of Ukraine. Therefore, cit-

³² Ведерников Ю. А. Правоохранная деятельность в Украине: теоретико-правовой аспект. Дніпро : Знання України, 2015. 219 с.

³³ Крушинський С. А. Подання доказів у кримінальному судочинстві України : монографія. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017. С. 84.

ing the fact that liability for actions attributed to her client arises only if the funds or other property subject to legalization were obtained as a result of a predicate offense, her client cannot be convicted in this case because of the absence of a verdict on the predicate crime³⁴. In this case, the defense counsel's exercise of the right to submit items and documents contributed to the court obtaining comprehensive and thorough materials. We agree that the more initiative and ingenuity the defense counsel demonstrates in collecting and presenting information to law enforcement agencies and the court, the more it will contribute to fulfilling the tasks of justice, which include a thorough investigation of case circumstances and the delivery of a fair decision³⁵.

In judicial practice, it is not uncommon for defense attorneys to initiate the appointment of a forensic examination in a criminal proceeding, to request access to items and documents, to obtain copies of documents by submitting lawyer's requests in accordance with the Law of Ukraine On the Bar and Legal Practice³⁶, and to undertake a range of other actions. It is important to consider that according to the relevant law governing the legal principles of organizing and conducting bar and legal activities, as well as the Rules of Professional Ethics, lawyers are entrusted with fulfilling a range of professional duties. In our opinion, the core of their work, which involves defending persons, shouldn't solely focus on raising objections regarding the proven guilt of the individual and citing the inadmissibility of prosecution evidence, although this is undoubtedly crucial for a case's outcome. We are of the opinion that by using the capabilities guaranteed by law, a defense counsel can and should engage in proving activities. There are no ready-made pieces of evidence in criminal procedural proving and there cannot be, which is why certain pieces of information attain the status of evidence only if discovered and documented in the manner prescribed by law³⁷.

In light of the foregoing, the following provisions should be considered as criteria, with the understanding that compliance with them will give the materials obtained by the defense counsel the status of evidence:

1) ensuring that materials are obtained by the defense counsel legally while also respecting the rights and lawful interests of a person;

2) the defense counsel obtains materials only in the manner set out in the Criminal Procedure Code of Ukraine;

3) information obtained by the defense counsel should naturally align with the procedural sources of evidence outlined in Part 2 of Article 84 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, both in its nature and form. Since the list of these procedural sources is exhaustive, we concur with A. M. Biriukova and M. A. Ostrovska that both the prosecution and the defense counsel have the obligation to substantiate and defend their legal positions solely through the specified means³⁸.

Conclusions. At the current stage of criminal procedural law development, it is entirely permissible to understand the human rights investigation term as the activities of the defense counsel in a criminal proceeding. This involves the defense counsel utilizing powers granted by law to uncover the actual circumstances surrounding the commission of a criminal offense, document relevant factual data, and demonstrate their significance, admissibility, and persuasiveness to the prosecution, investigating judge, and court. The above varies based on the stage of a criminal proceeding and the nature of tasks at hand. Conducting such investigations within the framework of appointed

³⁴ Вирок Конотопського міськрайонного суду Сумської області від 15 листопада 2023 р. у справі № 592/9861/19. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114978396#>

³⁵ Карлаш І. А. Подання доказів захисником у кримінальному процесі України. Актуальні проблеми розкриття та розслідування злочинів у сучасних умовах: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 30 жовтня 2009 року). У 2 ч. Ч. 1. Запоріжжя : Юридичний ін-т ДДУВС, 2009. С. 74.

³⁶ Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 05.05.2024).

³⁷ Тертишник В. М., Шемпученко Ю. С. Правнича допомога та захист у кримінальному процесі: підручник. Київ : Алерта, 2018. С. 211.

³⁸ Бірюкова А. М., Островська М. А. Модель змагальності за проектом Кримінального процесуального кодексу України (у порівнянні з іншими країнами світу). *Адвокат*. 2012. № 4. С. 13.

defense is permissible; however, the legalization of gathered materials is only possible if certain criteria are met. We believe that the prospects for further investigations should involve identifying proven methods of evidence gathering by the defense counsel and developing guidelines to avoid common mistakes made by lawyers during such activities.

References

- Bihunets, I. M. (2020). Povnovazhennia zakhysnyka na dosudovomu rozsliduvanni : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Kyiv. [in Ukrainian].
- Biriukova, A. M., Ostrovska, M. A. (2012). Model zmahalnosti za proektom Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy (u porivnanni z inshymy krainamy svitu). *Advokat*. № 4. S. 12-16. [in Ukrainian].
- Detektyvna diialnist. Zahalna ta Osoblyva chastyny (2009): Za redaktsiieiu Holiny V.V. Pidruchnyk. 2-he vydannia, pereroblene i dopovnene. Kharkiv: Pravo, 288 s. [in Ukrainian].
- Dudko, O. V. (2020). Pomylyky advokata v kryminalnomu provadzhenni : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Kyiv [in Ukrainian].
- Frantsuz, A. Y., Halahoza, V. O. (2019). Perspektyvy zaprovadzhennia instytutu pryvatnoi detektyvnoi diialnosti v Ukraini. *Pravnychi visnyk Universytetu «KROK»*. № 35. S. 140-147. URL: <https://lbku.krok.edu.ua/index.php/krok-university-law-journal/article/view/232>. [in Ukrainian].
- Ivanov, Yu. F. (2006). Detektyvna diialnist: navch. posib. / Yu. F. Ivanov, O.M.Dzhuzha. MVS Ukrainy, NAVSU. Kyiv : Vyd-vo Palyvoda A.V., 261 s. [in Ukrainian].
- Karlash, I. A. (2009). Podannia dokaziv zakhysnykom u kryminalnomu protsesi Ukrainy. Aktualni problemy rozkryttia ta rozsliduvannia zlochyniv u suchasnykh umovakh: materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Zaporizhzhia, 30 zhovtnia 2009 roku). U 2 ch. Ch. 1. Zaporizhzhia: Yurydychni in-t DDUVS, S. 73-76. [in Ukrainian].
- Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 No 254k/96-VR. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> [in Ukrainian].
- Kontsepsiia vdoskonalennia sudivnytstva dlia utverdzhennia spravedlyvoho sudu v Ukraini vidpovidno do yevropeiskykh standartiv, skhvalena Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 10 travnia 2006 roku No 361/2006. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. № 19. St. 1376. [in Ukrainian].
- Korcheva, T. V. (2007). Problemy diialnosti zakhysnyka v dosudovomu provadzhenni ta v sudi pershoi instantsii : monohrafiia. Kharkiv: Vyd. FOP Vapniarchuk N. M., 200 s. [in Ukrainian].
- Krushynskiy, S. A. (2017). Podannia dokaziv u kryminalnomu sudochynstvi Ukrainy : monohrafiia. Khmelnytskyi: Khmelnytskyi universytet upravlinnia ta prava, 247s. [in Ukrainian].
- Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 No 4651-VI. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17> [in Ukrainian].
- Masliuk, O. V. (2017). Protseualna diialnist zakhysnyka zi sprostuvannia pidozry (obvynuvachennia) : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Lviv [in Ukrainian].
- Nesinov, O. (2016). Pro deiaki spirni i superechlyvi polozhennia KPK Ukrainy ta yikh vykorystannia dlia posylnennia pozytsii zakhystu (chastyna druha). *Visnyk Natsionalnoi asotsiatsii advokativ Ukrainy*. № 7-8. S. 9-11. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/news/visnyk/2016-05-10.visnyk.16.may.pdf> [in Ukrainian].
- Nikitchenko, V. V. (2017). Osnovna rol ta zavdannia advokatury yak pravozakhysnoi orhanizatsii. *Pivdennoukrainskyi pravnychi chasopys*. № 4. S. 3-6. [in Ukrainian].
- Obrizan, N. M. (2008). Zakhysnyk yak sub'iekt dokazuvannia v kryminalnomu protsesi : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Kyiv [in Ukrainian].
- Pelikhos, Ye. M. (2022). Zabezpechennia prava na zakhyst pidozriuvanoho, obvynuvachenoho pry zdiisnenni spetsialnoho kryminalnoho provadzhennia (in absentia) : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Kyiv [in Ukrainian].
- Popeliushko, V. O. (2009). Funktsiia zakhystu v kryminalnomu sudochynstvi Ukrainy: pravovi, teoretychni ta prykladni problemy : monohrafiia. Ostroh : Nats. un-t «Ostrozka akademiia», 634 s. [in Ukrainian].
- Popeliushko, V. O. (2010). Funktsiia zakhystu v kryminalnomu sudochynstvi Ukrainy: pravovi, teoretychni ta prykladni problemy : monohrafiia. Ostroh : Vyd-vo Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia», 600 s. [in Ukrainian].

- Pro advokaturu ta advokatsku diialnist: Zakon Ukrainy vid 5 lypnia 2012 r. No 5076-VI. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> [in Ukrainian].
- Pro bezoplatnu pravnychu dopomohu: Zakon Ukrainy vid 02.06.2011. No 3460-VI. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17> [in Ukrainian].
- Savytska, S. L. (2013). Kryminalno-protseusualni harantii diialnosti advokata : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Kyiv [in Ukrainian].
- Semenyshyn, M. O., Beschastnyi, V. M., Vitvitskyi, S. S., Bychin, S. O., Nazymko, Ye. S. (2020). Detektyvna diialnist v mekhanizmi zapobihannia zlochynnosti : monohrafiia. Kyiv : VD «Dakor». 160 s. [in Ukrainian].
- Skriabin, O. M. (2017). Zakhysnyk u kryminalnomu protsesi: normatyvno-pravove doslidzhennia : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.09. Zaporizhzhia [in Ukrainian].
- Stoianov, K. S. (2024). Zakhysnyk ta predstavnyk yak uchashnyky kryminalnoho provadzhennia u dosudovomu rozsliduvanni : dys. ... kand. yuryd. nauk: 081 Pravo. Odesa [in Ukrainian].
- Tertyshnyk, V. M. (2017). Pravnycha dopomoha ta funktsiia zakhystu v kryminalnomu protsesi: harmonizatsiia doktryny. *Pravova pozytsiia*. № 2. S. 128-137. [in Ukrainian].
- Tertyshnyk, V. M., Shemshuchenko, Yu. S. (2018). Pravnycha dopomoha ta zakhyst u kryminalnomu protsesi: pidruchnyk. Kyiv : Alerta, 446 s. [in Ukrainian].
- Tertyshnyk, V., Odyntsova, I. (2017). Pravnycha dopomoha ta zakhyst v kryminalnomu protsesi: kontsepty ta kolizii pravovykh reform. *Nashe pravo*. № 4. S. 164-171. [in Ukrainian].
- Troianovska, R. P. (2020). Instytut zakhystu v kryminalnomu protsesi: problemy ta shliakhy vyrishennia. Mekhanizm funktsionuvannia hromadianskoho suspilstva: zbirnyk tez Vseukrainskoi naukovoii konferentsii здobuvachiv vyschoi osvity (20 lystopada 2020 roku) / upor. Yu. M. Shevtsiv. Lviv : LvDUVS. S. 336-338. [in Ukrainian].
- Vediernikov, Yu. A. (2015). Pravookhoronna diialnist v Ukraini: teoretyko-pravovyi aspekt. Dnipro : Znannia Ukrainy, 219 s. [in Ukrainian].
- Vyrok Konotopskoho miskraionnoho sudu Sumskoi oblasti vid 15 lystopada 2023 r. u spravi № 592/9861/19 // Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: ofits. sait. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114978396> [in Ukrainian].
- Yanovych, R. M. (2014). Detektyvna diialnist: kurs lektsii / R. M. Yanovych, I. O. Yesyp ta in. Lviv : Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav, 144 s. [in Ukrainian].
- Yurchyshyn, V. M. (2016). Funktsii prokurora u dosudovomu rozsliduvanni: teoriia i praktyka: avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.09. Zaporizhzhia [in Ukrainian].
- Zaborovskiy, V. V. (2017). Pravovyi status advokata v umovakh stanovlennia hromadianskoho suspilstva ta pravovoi derzhavy v Ukraini : dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.10. Kyiv [in Ukrainian].
- Zakaliuk, A. P. (2007). Kurs suchasnoi ukrainskoi detektyvnoi diialnosti: teoriia i praktyka. U 3-kh kn. Kn. 1. Teoretychni zasady ta istoriia ukrainskoi kryminolohichnoi nauky. Kyiv : In Yure, 424 s. [in Ukrainian].
- Zakaliuk, A. P. (2007). Kurs suchasnoi ukrainskoi detektyvnoi diialnosti: teoriia i praktyka. U 3-kh kn. Kn. 3. Praktychna detektyvna diialnist. Kyiv : In Yure, 705 s. [in Ukrainian].
- Zavorina, O. P., Fomin, O. V. (2021). Diialnist pidrozdiliv detektyviv u Natsionalnii politsii Ukrainy: suchasnyi stan i perspektivy. *Pravo i bezpeka*. № 2 (81). S. 149-153. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2021.2.20>. [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 21.03.2024

Suggested Citation:

Kolomoitsev, M. (2024). Human Rights Investigation in a Criminal Proceeding: Essence and Challenges of Conduct. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 1 (9). 114-121. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.09>

DOI <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.10>
UDC 343.98:343.144 (477)

Olena Makarova,

PhD in Psychology, Docent,
Senior Lecturer at the Department of Pedagogy and Psychology,
Kharkiv National University of Internal Affairs,
Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5480-5942>
e-mail: faynalena@ukr.net

Olena Makarova

Tactic of Involving a Specialist in Interrogation

The research paper considers the methods of interacting with specialists and analyzes a situation when involvement of specialists in interrogation is required or recommended. The article contains practical advice for law enforcement agencies and investigators on planning and conducting investigative (search) actions in criminal proceedings. The author has analyzed tactical techniques that investigators can apply to utilize specialists and their expertise during interrogations and other actions. Emphasis is placed on how the determining role of specialists can affect decisions and strategies in trial. The author studies potential risks and benefits associated with the involvement of specialists and provides practical guidelines for optimizing this process. The author emphasizes the importance of careful planning and coordination of efforts of all participants in a criminal proceeding in order to obtain the best results in specific expertise use.

Keywords: forensic examination, criminal case, tactic, specific expertise, specialist, interrogation, justice, evidence, investigation, proceedings

Research Problem Formulation. In the course of pre-trial investigation and trial of a criminal proceeding, the proving process is a key element in establishing the truth about a crime. The essence of the proving process is to collect, examine and evaluate evidence and its sources, as well as to support findings in order to seek the objective truth. This truth is the basis for a fair, lawful, and justified decision.

Rapid development of science and technology, as well as new forms and methods of criminal activity, require police officers to constantly improve their expertise in collecting and studying evidentiary information based on their specific knowledge.

Under the Criminal Procedure Code of Ukraine, specific expertise can be utilized in two ways: by involving a specialist or by conducting forensic examination. Thanks to his/her professional knowledge and skills, a specialist can help the investigator identify, record and seize evidence. He or she can also provide consulting to the investigator during certain procedural actions. This is subsequently recorded in the minutes.

Analysis of Essential Research and Publications. Forensic examination is the most advanced form of specific expertise application in a criminal proceeding. It allows the use of the full range of modern scientific and technical methods ¹ in the investigation and trial of criminal cases, significantly expanding the capabilities of investigators and courts.

Forensic examination is one of the essential means of evidence collection in a criminal proceeding. Its correct and efficient use can have a significant impact on the course of criminal investigation. A common form of using

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

¹ Бажанюк В. В. Правові та організаційно-тактичні основи проведення експертиз у кримінальному провадженні : дис. д-ра філософії : 08. Кропивницький, 2023. 256 с.

specific expertise is a specialist's participation in interrogation². However, issues related to the tactic of his/her involvement remain out of focus. The research papers mainly outline the organization of the specialist's participation, while the tactic of his/her involvement is understudied. Some authors undermine the role of the specialist in carrying out investigative (search) actions. H. S. Bidniak notes that activity of a specialist is a component of investigative action, actually – one of procedural and tactical means of its conduct³. O. O. Bondarenko points out that “importance of the teacher's participation in the interrogation of an underage person goes beyond assisting the investigator, while his/her participation, which is even more important, is a means of ensuring the rights and legitimate interests of underage persons”⁴. Availability of different opinions regarding a specialist's procedural role necessitates an exploration of the tactic for involving specialists in investigative actions, particularly in interrogations.

The **Article Purpose** is defined as specifying tactical features of involving a specialist in investigative (search) actions in general and conducting interrogation in particular.

Main Content Presentation. Currently, a large number of issues arising from collection and examination of evidentiary and forensic information in criminal cases can be successfully resolved only through the use of the latest advances in science and technology. This knowledge is possessed by highly skilled specialists. As set out in Part 1 of Article 71 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, “Specialist in criminal proceedings shall be a person who has special knowledge and skills necessary to use technical or other devices, and who is able to consult during pre-trial investigation and judicial proceedings on issues which require special knowledge and skills”⁵. These consultations concern the issues requiring specific expertise and skills possessed by a specialist.

Part two of Article 71 of the Criminal Procedure Code of Ukraine states that a specialist may be committed by parties during pre-trial investigation and by court during judicial proceedings to directly provide technical assistance, and give opinions on issues within the scope of his/her knowledge⁶. It is important to note that a specialist cannot replace a forensic expert. His/her role consists in assisting the investigation, the court and the parties to a criminal proceeding, as well as in providing conclusions on issues within the scope of his/her competence.

The Law of Ukraine *On Forensic Examination* defines the main and rather wide areas of human activity, which data, as much as specific expertise, can be used in criminal procedural activities⁷. They are as follows:

- science: this includes all branches of scientific knowledge, such as physics, chemistry, biology, medicine, psychology, economics, etc.;
- engineering: this includes various branches of engineering, such as mechanical engineering, electronics, construction, information technology (IT), etc.;
- arts: this includes various types of art, such as music, painting, literature, theater, cinema, etc.;

Олена Макарова

ТАКТИКА ЗАЛУЧЕННЯ СПЕЦІАЛІСТА ДО ДОПИТУ

У статті розглядаються методи взаємодії зі спеціалістами, а також піддано аналізу ситуації, коли залучення фахівців до допиту є необхідним чи рекомендованим. Стаття містить практичні поради для правоохоронних органів та слідчих щодо планування та проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальних провадженнях. Проаналізовано тактичні прийоми, які можуть бути використані слідчими для максимально ефективного використання спеціалістів та їхніх знань під час допиту та інших дій. Також звертається увага на те, як вирішальний вплив спеціалістів може впливати на побіжні рішення та стратегії в судовому процесі. Автором статті розглядаються потенційні ризики та вигоди, пов'язані з залученням фахівців, і надано практичні рекомендації з оптимізації цього процесу. Підкреслюється важливість ретельного планування та координації зусиль всіх учасників кримінального провадження для досягнення найкращих результатів у використанні спеціальних знань.

Ключові слова: експертиза, кримінальна справа, тактика, спеціальні знання, фахівець, допит, правосуддя, докази, розслідування, провадження

² Засєв А. П. Організаційні проблеми судово-експертної діяльності. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики* : зб. наук.-практ. матеріалів. Вип. 4. Харків, 2004. С. 8-12.

³ Бідняк Г. С. Використання спеціальних знань при розслідуванні шахрайств : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Дніпро, 2018. 248 с.

⁴ Бондаренко О. О. Процесуальний статус обізнаних осіб та їх правовідносини з дізнавачем і слідчим у кримінальному судочинстві : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2004. 260 с.

⁵ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651 –VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

⁶ Там само.

⁷ Закон України «Про судову експертизу» від 25.02.1994 4038-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>

Taktik der Einbeziehung eines Spezialisten in das Verhör

Der Artikel befasst sich mit den Methoden der Interaktion mit Spezialisten und analysiert auch die Situation, in der die Einbeziehung von Spezialisten in die Vernehmung erforderlich oder empfohlen ist. Der Artikel enthält praktische Ratschläge für Strafverfolgungsbehörden und Ermittler zur Planung und Durchführung von Ermittlungsmaßnahmen (Durchsuchungen) in Strafverfahren. Es werden taktische Methoden analysiert, die von Ermittlern eingesetzt werden können, um Spezialisten und deren Wissen bei Verhören und anderen Aktionen möglichst effektiv einzusetzen. Es wird auch darauf hingewiesen, wie sich der entscheidende Einfluss von Spezialisten auf die oberflächlichen Urteile und Strategien im Gerichtsverfahren auswirken kann. Der Autor des Artikels berücksichtigt die potenziellen Risiken und Vorteile, die mit der Einbeziehung von Spezialisten verbunden sind, und gibt praktische Empfehlungen zur Optimierung dieses Prozesses. Es wird betont, wie wichtig eine sorgfältige Planung und Koordinierung der Bemühungen aller Beteiligten im Strafverfahren ist, um bei der Nutzung von Fachwissen optimale Ergebnisse zu erzielen.

Schlüsselwörter: Fachwissen, Strafverfahren, Taktik, Spezialwissen, Spezialist, Verhör, Justiz, Beweise, Ermittlungen, Verfahren.

- craft: this includes various types of crafts, such as joinery, blacksmithing, jewelry making, pottery, etc. Undoubtedly, it is difficult to give an exhaustive list of fields of knowledge from which data can be used as specific expertise, especially in our time. However, it is obvious that since a crime can be committed in a wide variety of areas of human activity and affect various social relations, it is crucial to appoint forensic examinations using data from any science, technology, manufacturing, art and craft.

Specific expertise in this context should be understood as any specific expertise and skills of an objective nature. They can be obtained as a result of: higher specialized professional training; scientific activity; practical experience. This expertise and skills should correspond to the current scientific, professional and practical level. Possessing them enables to solve any scientific and practical issues within a particular specialty. It should be pointed out that specific expertise does not include knowledge of jurisprudence and other legal issues. The only exception is some specific forensic expertise in the field of forensic technology. This means that the investigator and the court must independently resolve legal issues arising in the course of investigation and trial.

Involvement of a specialist in investigative (search) actions means that: 1) the specialist may be present during investigative (search) actions, such as scene inspection, search, seizure of physical evidence; 2) he/she may provide consultations and explanations to the investigator, assist in recording and describing evidence; 3) in some cases, the specialist may independently carry out certain actions, for example, photograph the scene, take fingerprints, etc.

Performing forensic examination: forensic examination is a study conducted by a highly skilled specialist in order to obtain conclusions on certain case circumstances; a forensic expert can examine physical evidence, documents, records; the expert conclusion may significantly affect the course of investigation and trial.

It is important to note that a specialist and a forensic expert have two different procedural roles.

A specialist assists an investigator or court within the scope of his or her expertise and skills without conducting research. A forensic expert conducts examination and provides an opinion based on his or her expertise, experience and research findings.

There is also a non-procedural form of using specific expertise. Its application depends on the investigator's discretion and is determined by the specific investigative situation. For example, preliminary examination of physical evidence with the participation of a specialist (outside the scope of investigative action) prior to its submission for forensic examination. This can be useful when understanding evidence requires specific expertise that the

investigator does not possess. Obtaining consultations from specialists in various fields on technical, technological, economic and other issues arising during investigation. This may help the investigator gain a better understanding of the case and make the right decision. It should be noted that the non-procedural use of specific expertise is not mandatory. The investigator may decide not to involve specialists in the investigation if he or she believes that he or she can handle it on his/ her own.

Specific expertise can be used in a non-procedural manner not only during investigation, but also before the initiation of a criminal case. Specialists'

TACTIQUES D'IMPLICATION D'UN SPÉCIALISTE DANS L'INTERROGATOIRE

involvement in conducting verification activities at the stage of deciding whether to initiate a criminal case allows for: improving the quality and reducing the time period of verification; more accurately evaluating materials received and additionally collected; and timely deciding on whether to initiate a criminal case. Specific expertise application at this stage is not mandatory.

Specific expertise utilization in the course of investigative actions expands the investigator's ability to study phenomena and subjects that fall within the scope investigation. The investigator is endowed with ample opportunities to use specific expertise. The Criminal Procedure Law enables him/her to engage specialists to conduct a wide range of investigative actions, namely: inspection of the scene, area, premises, objects and documents; inspection of the corpse and its exhumation; seizure; search; investigative experiment; obtaining samples for comparative study; interrogation of underage witnesses. The Specialist may provide testimony and conclusions that may become evidence in a case. It is worth stressing that specialists cannot conduct investigative actions on their own; they can take part in them only at the investigator's invitation and assist the investigator within the scope of their expertise and skills.

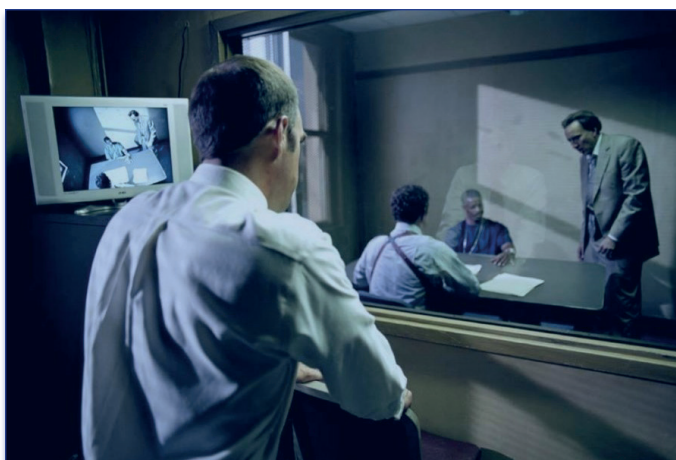
The decision to involve a specialist in the investigative (search) action is made at the discretion of the investigator, but is usually based on the analysis and assessment of the developed investigative situation. At the same time, sometimes not the situation, but the law obliges the investigator to use specific expertise in the course of investigation. Thus, the investigator is obliged to involve a specialist in forensic medicine to participate in examining the corpse at the place of its discovery, during exhumation, searching the corpse, as well as during its examination⁸. The tactic of interaction between the investigator and specialists in the course of investigative (search) actions is determined by investigative situations that occur during their preparation. However, the choice of tactic depends on a number of factors, first of all, on the degree of the investigator's awareness of what information can be obtained during the investigation (search) and how, what special difficulties can arise in this respect, as well as on the degree of the investigator's familiarity with the specialist's way of acting.

Here are some key points to consider when determining the tactic for interacting with specialists:

- the purpose of involving a specialist: the investigator must clearly understand what information he or she expects to obtain from the specialist and what tasks he or she intends to assign to the specialist;
- a specialist's competence: the investigator must ensure that an involved specialist has the necessary expertise and skills to fulfil tasks assigned to him/her;
- a specialist's psychological features: the investigator must know how to better interact with the specialist in order to obtain the maximum amount of useful information from him/ her;
- conditions of conducting the investigative action: the investigator must take into account the conditions under which the investigative action will be conducted and plan the interaction with a specialist taking these conditions into account.

L'article examine les modalités d'interaction avec les spécialistes et analyse également la situation dans laquelle la participation de spécialistes à l'interrogatoire est requise ou recommandée. L'article contient des conseils pratiques destinés aux autorités chargées de l'application des lois et aux enquêteurs sur la planification et la conduite de mesures d'enquête (perquisitions) dans le cadre de procédures pénales. Les méthodes tactiques qui peuvent être utilisées par les enquêteurs sont analysées afin d'utiliser le plus efficacement possible les spécialistes et leurs connaissances lors des interrogatoires et d'autres actions. Il montre également comment l'influence décisive des spécialistes peut affecter les jugements superficiels et les stratégies du processus judiciaire. L'auteur de l'article examine les risques et les avantages potentiels associés à l'implication de spécialistes et fournit des recommandations pratiques pour optimiser ce processus. Il souligne l'importance d'une planification minutieuse et d'une coordination des efforts de toutes les parties impliquées dans une procédure pénale afin d'obtenir des résultats optimaux lors de l'utilisation de l'expertise.

Mots-clés : expertise, procédure pénale, tactique, connaissances particulières, spécialiste, interrogatoire, justice, preuve, enquête, procédure

⁸ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651 -VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

TAKTYKA ANGAŻOWANIA SPECJALISTY W PRZESŁUCHANIE

W artykule rozważono sposoby współdziałania ze specjalistami, a także przeanalizowano sytuację, w której wymagane lub zalecane jest zaangażowanie specjalistów w przesłuchanie. Artykuł zawiera praktyczne porady dla organów ścigania i śledczych dotyczące planowania i przeprowadzania czynności dochodzeniowych (przeszukiń) w postępowaniu karnym. Analizie poddano metody taktyczne, które śledczy mogą wykorzystać w celu jak najefektywniejszego wykorzystania specjalistów i ich wiedzy podczas przesłuchań i innych działań. Zauważa także, jak decydujący wpływ specjalistów może wpłynąć na powierzchowne oceny i strategię w procesie prawnym. Autor artykułu rozważa potencjalne ryzyko i korzyści związane z zaangażowaniem specjalistów oraz podaje praktyczne rekomendacje dotyczące optymalizacji tego procesu. Podkreśla znaczenie starannego planowania i koordynacji wysiłków wszystkich stron zaangażowanych w postępowanie karne w celu osiągnięcia optymalnych rezultatów przy wykorzystaniu wiedzy specjalistycznej.

Słowa kluczowe: ekspertyza, postępowanie karne, taktyka, wiedza specjalistyczna, specjalista, przesłuchanie, sprawiedliwość, materiał dowodowy, śledztwo, procedura

It should also be emphasized that tactic of interacting with specialists may change depending on the investigative (search) action. The investigator should be prepared to adjust his plans during interaction with the specialist. The choice of tactic for working with a specialist is also influenced by how often the investigator has had to work with him/her on criminal cases. Long-term joint work on the investigation simplifies the tactic of their interaction (does not require any preliminary explanations, instructions, and control from the investigator). Within the framework of the tactical, not organizational procedural aspect, one of the investigator's crucial tasks during investigative (search) actions is to ensure they are performed at a sufficient professional level to achieve the desired results. These tasks can be fulfilled by: thorough preparation to the investigative (search) action and skillful use of psychological expertise.

In the course of pre-trial investigations, investigators seek to involve specialists in investigative (search) actions in order to: obtain consultations and clarification on issues requiring specific expertise; assist in conducting investigative actions necessitating specific skills; use evidence requiring special methods and means during research.

Involving specialists in investigative (search) actions can significantly improve investigation efficiency. It is noteworthy that specialists who are involved in investigative (search) actions should not express their personal opinion concerning the guilt or innocence of a person. Their task is to provide the investigator with information that can help him/her in case investigation.

Specific expertise plays a key role in crime investigation, and forensic examination is one of the main forms of crime investigation. An expert can help an investigator identify many important traces, physical evidence, and circumstances that are important not only for detection and crime investigation but also for preventive activities. It is especially important to involve a specialist to conduct such an important and common investigative activity as interrogation. Currently, specialists from various fields of knowledge are invited to conduct interrogations. If necessary, an interpreter may be invited to participate in interrogation. Specialists of other professions may participate in interrogations of minors or underage persons. There are several aspects of involving a specialist in interrogation.

1. Involvement of a specialist in interrogation by the investigator: determining the need to involve a specialist; choosing an appropriate specialist; notifying the specialist of involvement in interrogation; ensuring the specialist's presence at the interrogation.

2. Application of tactical interrogation techniques with a specialist's participation: formulation of questions taking into account the specialist's competence; interpretation of the specialist's answers; using specific expertise and skills to obtain evidence.

3. Involvement of several specialists: coordination of specialists' actions during interrogation; use of expertise and skills of various specialists to obtain unbiased information; synthesizing interrogation results with participation of several specialists.

The tactic of involving a specialist in interrogation can be considered from several aspects: the tactic of involving a specialist in interrogation by an investigator, the tactic of involving a specialist in the implementation of tactical interrogation techniques; the tactic of involving a specialist in the case of several specialists' participation; the tactic of

a specialist in interaction with an investigator; the tactic of a specialist in interaction with an interrogated person ⁹.

A specialist is called in to help the investigator establish “psychological contact” during interrogation. Efficient interrogation is impossible without establishing psychological contact with the interrogated person ¹⁰. V. Baranchuk defines psychological contact as a special type of interaction between the investigator and participants in a criminal proceeding, which is based on the investigator’s desire to initiate communication with the purpose of obtaining truthful, comprehensive and reliable evidence related to a case ¹¹. From the perspective of O. Pasko and V. Horoshko, psychological contact is a special kind of relationship between an investigator and participants in a criminal proceeding, characterized by the investigator’s desire to maintain communication in order to obtain truthful, comprehensive and reliable testimony corresponding to a case ¹².

In his research, V. Marchak outlines the issue of the need to involve a specialist in interrogation, specifying that there is an opinion that participation of a specialist interferes with the establishment of psychological contact. However, according to the opinion of such researchers, sometimes it is impossible to conduct interrogation in the absence of specialists, their knowledge of science and technology, when the interrogated person takes advantage of the investigator’s lack of knowledge on a number of specific issues and tries to confuse him/her by using specific terminology. The specialist eliminates such problems. The specialist can take an active position and provide explanations to the investigator on issues arising during interrogation. However, participation of a specialist who is endowed with certain procedural independence and the right to certain procedural actions can have both positive and negative consequences ¹³.

Some researchers emphasize the importance of involving a specialist in interrogations, pointing out that there is a belief that their presence can hinder the establishment of psychological contact with the interrogated person. According to the authors, in certain situations the interrogation cannot be conducted without the participation of specialists, since their scientific and technical expertise is indispensable. This is especially true when the interrogated person, knowing that the investigator is ignorant of certain specific issues, deliberately tries to confuse him/her by using specific terminology. A specialist plays a leading role in solving such issues. He or she can actively assist the investigator by providing explanations on issues occurring in the course of interrogation. However, it is important to clearly define the limits of his or her authority. Participation of a specialist, who possesses procedural independence and retains the right to intervene during interrogation, should not be transformed into an independent interrogation ¹⁴.

Yu. Myroshnichenko has a completely different point of view and believes that the provision of certain types of assistance by a specialist in the course of interrogation is expedient only before or after interrogation. The researcher believes that the specialist’s participation during interrogation should be limited: assistance prior to or after interrogation – the specialist may assist the investigator prior to or after interrogation; independent conduct of

⁹ Волобуєва О. О. Особливості діяльності спеціалістів і судових експертів під час досудового слідства. *Криміналістичний вісник*. 2006. № 1 (5). С. 41-46.

¹⁰ Іщенко А. В., Марчук Р. П. Використання спеціальних знань у правоохоронній практиці: старі та нові проблеми. *Науковий вісник НАВС України*. Вип. 3. Київ, 2008. С. 204-211.

¹¹ Баранчук В. В. Система тактичних прийомів установлення психологічного контакту при допиті : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2018. 20 с.

¹² Пасько О. М., Горощко В. В. Комунікативна готовність слідчого як необхідний складник допиту неповнолітніх. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1-2. С. 273-277.

¹³ Марчак В. Я. Використання спеціальних психологічних знань у досудовому слідстві. Чернівці, 2005. 152 с.

¹⁴ Там само.

interrogation – the investigator must interrogate independently without a specialist's participation ¹⁵.

V. Kovbasa takes a different view, believing that it is essential to establish psychological contact when interrogating an underage person, and this is exactly what the participation of a teacher in the interrogation contributes to. The researcher points out: the significance of psychological contact – psychological contact between the investigator and the underage person is crucial for successful interrogation; the teacher's role – the teacher can help the investigator establish psychological contact with the underage person; benefits of the teacher's participation – the teacher's participation in interrogation can make it more comfortable for the underage person, which may result in provision of more truthful and precise testimony ¹⁶.

There is another viewpoint, according to which researchers believe that establishment of psychological contact during the interrogation of an underage person is crucial, and this is exactly what the teacher's involvement in interrogation contributes to. During the interrogation of underage persons, the investigator should always consult with the teacher about the condition of the interrogated. In certain cases, the initiative of interrogating can be transferred to the teacher, since it is easier for him/her to establish contact with the child and use terminology corresponding to his/her age features ¹⁷. Given the above, we believe that a specialist's involvement in establishing psychological contact is expedient.

I. Mykhailova emphasizes that in the process of interrogating minors, the investigator must constantly consult with the teacher about the condition of a person being interrogated, sometimes transferring the initiative of interrogation to the teacher. This makes it easier to establish contact and use terminology that is closer to the child's age and development ¹⁸.

Thus, information obtained from the interrogated person is highly complex in its structure, since it includes a significant number of parts, the combination of which makes it possible to: reconstruct crime scene – the investigator can reconstruct the crime scene, including its time, place, circumstances, participants' actions, etc., thanks to carefully asked questions and by analyzing answers; identify motives and purpose – an important task of interrogation is to identify motives and crime purpose in order to understand the perpetrator's behavior and predict his/her further actions; identify witnesses and other persons involved in a crime – the interrogated person may name other persons involved in a crime, thus expanding the circle of suspects and witnesses during interrogation; obtain physical evidence – a properly conducted interrogation can help the investigator identify and seize physical evidence confirming the offender's guilt; convince the interrogated person to cooperate with the investigation – the investigator can convince the interrogated person to cooperate with the investigation, which may result in a confession and crime solution, through competent communication

¹⁵ Мирошниченко Ю. М. Використання спеціальних знань під час судового розгляду кримінальних справ. Харків. 2022. 97 с.

¹⁶ Ковбаса В. М. Актуальні питання тактичного забезпечення допиту неповнолітніх. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2014. № 1. С. 253-258.

¹⁷ Нікітіна-Дудкова Г. Ю. Компаративістський аналіз організаційно-тактичних і психологічних засад проведення слідчих (розшукових) дій з неповнолітніми потерпілими. *Юридична психологія*. 2021. № 2 (29). С. 70-82.

¹⁸ Михайлова І. Участь педагога (психолога) у кримінальному провадженні: питання теорії та практики. *Право України*. 2011. № 2. С. 291-298.

and establishing psychological contact. Therefore, in our opinion, the participation of a specialist in establishing psychological contact is advisable and necessary.

What is more, Ye. Demidova also considers an alternative approach by T. D. Telehina. This approach assumes that the involvement of a specialist in providing certain types of assistance during interrogation is useful only before the beginning or after the end of interrogation. The author of the alternative approach makes the following statements:

1. Negative influence of a third person on interrogation: the presence of a third person during interrogation can complicate the establishment of psychological contact between the investigator and the interrogated person; an additional person can constrain the interrogated person, making him/her more avoidant and less inclined to cooperate. This can adversely affect the course of the interrogation by causing the interrogated person to focus on the stranger rather than the investigator.

2. Undermining the investigator's authority: the involvement of a "walking encyclopedia" in interrogation may call into question competence of the investigator in the eyes of the interrogated; the interrogated person may see this as the investigator not having enough information to conduct an independent interrogation. This can result in a loss of trust in the investigator and a decrease in his/her authority, negatively affecting the interrogation outcome.

3. Complicating information perception: simultaneous receipt of information from two sources (investigative and "walking encyclopedia") can complicate its perception and analysis; the investigator may lose the thread of a conversation, get bogged down in details, and miss important points. This may lead to inefficient interrogation, loss of valuable information, and investigative errors¹⁹.

In the course of interrogation, a specialist may be involved in implementation of various tactical techniques. However, the most common is the assistance of a specialist in the use of tactical techniques, namely in the asking of questions²⁰. From the point of view of some experts, the involvement of a specialist in the interrogation allows the investigator to easily verify the truthfulness of testimony made by the interrogated person, so that he/she can conduct the interrogation more flexibly, ask additional or clarifying questions, and obtain more reliable information²¹. Thus, as set forth in clause 1, Part 4, Article 71 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, specialist shall have the right to ask questions to the participants to the procedural action with the permission of the party to the criminal proceeding that has committed him/her or the court²². In addition to the aforesaid, Part 4 of Article 226 of the Criminal Procedure Code of Ukraine gives a pedagogue, or psychologist and a medical practitioner the right to ask questions. It should be emphasized that according to Part 2 of Article 227 of the Criminal Procedure Code of Ukraine,

¹⁹ Демидова Є. Є. Тактика допиту обізнаних осіб. Київ. 2013. 232 с.

²⁰ Копча Н. В. Використання спеціальних знань під час проведення допиту під час розслідування службового підроблення. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2021. № 6. С 101-106.

²¹ Черноус Ю. М. Психологічні основи реалізації тактичних прийомів. *Юридична психологія*. 2020. № 1 (26). С. 13–22.

²² Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651 -VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

prior to investigative (detective) action, a legal representative, pedagogue, psychologist, or medical practitioner shall be advised of their right to ask the child or an underage qualifying question upon permission²³. Also, the specialist who acts as a participant in interrogation is granted the right to ask additional questions to the interrogated person based on his/her written statement.

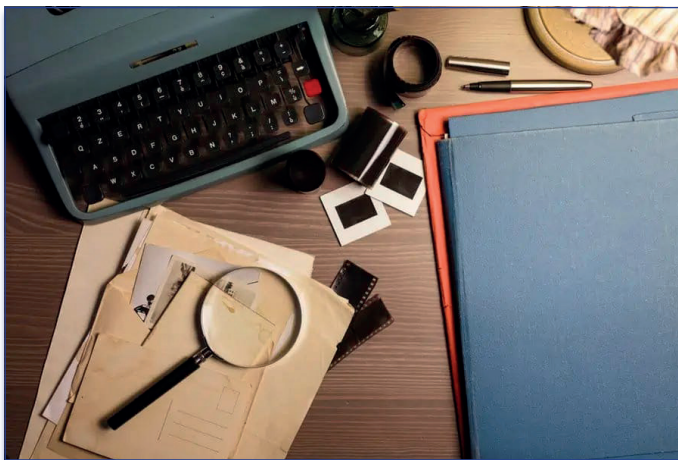
To ensure clarity and correct understanding of the interrogated person's testimony, the investigator needs to involve a specialist during interrogation. K. O. Chaplinskyi emphasizes the important role of a specialist during interrogation, as it is he/she who helps the investigator to clearly reconstruct the events and objectively assess the testimony of the interrogated person. Despite thorough planning and consultation with experts, the investigator may be faced with unpredictable answers from the interrogated person, which complicates the course of interrogation. This forces the investigator to terminate interrogation, consult with experts again and study necessary materials, leading to delays in the investigation and negatively impacting its duration²⁴.

Involvement of a specialist is a key factor in the use of the tactical technique of "on-the-spot interrogation". The psychological basis of this method is based on the interrogated person repeatedly reproducing circumstances in which the event under investigation took place²⁵.

It is common practice to involve a specialist in implementing tactical interrogation technique of "evidence submission". During interrogation, "evidence submission" may be used as a tactical technique. This is a demonstration of the content and significance of information possessed by the investigator to influence the interrogated person. This can be used to: help recall the forgotten; direct the interrogated person to describe relevant facts for the investigation; provide detailed testimony; expose the interrogator's lies, etc.²⁶.

When using this tactical technique, a specialist can perform the following functions: explanatory – helping the investigator choose the best time to submit evidence while interrogating certain categories of persons; methodological – allowing the investigator to determine the most efficient way to submit evidence; prognostic – assisting the investigator in predicting how this physical evidence may affect the interrogated person; cognitive – helping the investigator observe the behavior of the interrogated person during evidence submission; organizational – helping in submitting several pieces of evidence; coordinating – helping the investigator to distribute functions among the specialists when more than one of them is involved in interrogation; corroborative – allowing accurately describe the course of interrogation with evidence submission in the minutes, etc.²⁷.

When involving specialists of certain categories in implementing tactical techniques, the investigator must consider the specifics of their work. In the opinion of scientists, it is necessary to develop

²³ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651 -VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

²⁴ Процесуальний порядок та тактичні особливості здійснення слідчих (розшукових) дій. Харків, 2018. 101 с.

²⁵ Демидова Є. Є. Тактика допиту обізнаних осіб. Київ. 2013. 232 с.

²⁶ Там само.

²⁷ Кашпур А., Сокиран Ф. Допит неповнолітнього: криміналістична та психологічна характеристика. Юридична психологія. 2021. № 2 (29). С. 61-69.

guidelines outlining the practice of interaction between the investigator and the interpreter. Scholars suggest the following method of the investigator's control over the interpreter's work: the investigator first describes to the interpreter the essence of the forthcoming interrogation and then gives him/her the opportunity to independently find out the necessary details from the interrogated person. The investigator then records the testimony translated by the interpreter. This approach contradicts the current legislation and time limits for interrogation. According to the norms, in this situation an interpreter should conduct interrogation, which may lead to incomplete and incorrect representation of testimonies during their translation and recording in the minutes.

From our perspective, the inquiring officer should be in charge of investigation. This is due to the fact that according to Art. 40 Part 1 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, inquiring officer shall be liable for the legality and timeliness of the inquiry²⁸.

In certain cases, specialists may be involved in interrogation at the initiative of the defense counsel. This aspect is studied in research papers by V. Bozheniuk and other authors²⁹. As set forth in clause 2 Part 5 of Art. 71 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, the specialist is obliged to follow the instructions of the party to a criminal proceeding who involved him/her in investigation³⁰. This can significantly affect how the interrogation proceeds and turns out.

Specialists involved in interrogation are allowed to use their own methods of interrogation, but overall, their activities must be subordinate to the investigator. Therefore, the statement that a psychologist in some way controls the investigator's actions during interrogation of an underage person is disputed. It is essential to note that during interrogation, the specialist uses his/her own method of communication with the interrogated person, choosing the moment and wording of questions. At the same time, the investigator must control the specialist's actions.

It is worth pointing out that a specialist is endowed with the right to object to questions addressed to him/her during interrogation. As envisaged in Part 4 of Art. 226 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, during interrogation of a minor or an underage person, pedagogue, psychologist, or medical practitioner has the right to object to questions which, in their opinion, may harm the physical or mental health of the interrogated person, or his/her honor and dignity.

Conclusions. The importance of tactic related to involving a specialist in interrogating is due both to the complexity of the investigative action itself and to the need to unleash the specialist's skills while interrogating. It is feasible to involve a specialist at the stage of establishing psychological contact. When applying tactical interrogation techniques, such as asking questions, interrogation at the scene, submitting evidence, etc., the investigator should seek the help of a specialist. It is crucial that we clearly understand what functions a specialist can perform when participating in implementation of certain tactical interrogation techniques. As envisaged in the Criminal Procedure Code of Ukraine, a specialist has the right to ask questions and, in certain cases, to object to the questions asked. It is important to note that the specialist's activities during interrogation should be supervised by the investigator. Moreover, there are a number of peculiarities of involving several specialists in interrogation.

²⁸ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651 -VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

²⁹ Баранчук В. В. Система тактичних прийомів установлення психологічного контакту при допиті : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2018. 20 с.

³⁰ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651 -VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

References:

- Bazhaniuk, V. V. (2023). Pravovi ta orhanizatsiino-taktychni osnovy provedennia ekspertyz u kryminalnomu provadzhenni : dys. d-ra filosofii. Kropyvnytskyi. 256 s. [in Ukrainian].
- Baranchuk, V. V. (2018). Systema taktychnykh pryimiv ustanovlennia psykholohichnoho kontaktu pry dopyti : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Kharkiv. 20 s. [in Ukrainian].
- Bidniak, H. S. (2018). Vykorystannia spetsialnykh znan pry rozsliduvanni shakhraistv : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Dnipro. 248 s. [in Ukrainian].
- Bondarenko O. O. Protsesualnyi status obiznanykh osib ta yikh pravovydnosyny z diznavachem i slidchym u kryminalnomu sudochynstvi : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Kharkiv, 2004. 260 s. [in Ukrainian].
- Volobueva, O. O. (2006). Osoblyvosti diialnosti spetsialistiv i sudovykh ekspertiv pid chas dosudovoho slidstva. *Kryminalistychnyi visnyk*. № 1 (5). 41-46. [in Ukrainian].
- Demydova, Ye. Ye. (2013). Taktyka dopytu obiznanykh osib. Kyiv. 232 s. [in Ukrainian].
- Zaiets, A. P. (2004). Orhanizatsiini problemy sudovo-ekspertnoi diialnosti. *Teoriia ta praktyka sudovo ekspertyzy i kryminalistyky* : zb. nauk.-prakt. materialiv. Vyp. 4. Kharkiv, 8-12. [in Ukrainian].
- Zakon Ukrainy «Pro sudovu ekspertyzu» vid 25.02.1994 4038-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> [in Ukrainian].
- Ishchenko, A. V., Marchuk, R. P. (2008). Vykorystannia spetsialnykh znan u pravookhoronni praktytsi: stari ta novi problemy. *Naukovyi visnyk NAVS Ukrainy*. Vyp. 3. Kyiv. 204-211. [in Ukrainian].
- Kashpur, A., Sokyran, F. (2021). nepovnitnoho: kryminalistychna ta psykholohichna kharakterystyka. *Yurydychna psykholohiia*. № 2 (29). 61-69. [in Ukrainian].
- Kovbasa, V. M. (2014). Aktualni pytannia taktychnoho zabezpechennia dopytu nepovnitnikh. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav*. № 1. 253-258. [in Ukrainian].
- Kopcha, N. V. (2021). Vykorystannia spetsialnykh znan pid chas provedennia dopytu pid chas rozsliduvannia sluzhbovoho pidroblennia. *Aktualni problemy vitchyzniano yurysprudentsii*. № 6. 101-106. [in Ukrainian].
- Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651 -VI // Baza danykh (BD) «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada (VR) Ukrainy. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. [in Ukrainian].
- Marchak, V. Ya. (2005). Vykorystannia spetsialnykh psykholohichnykh znan u dosudovomu slidstvi. Chernivtsi. 152 s. [in Ukrainian].
- Myroshnychenko, Yu. M. (2022). Vykorystannia spetsialnykh znan pid chas sudovoho rozghliadu kryminalnykh sprav. Kharkiv. 97 s. [in Ukrainian].
- Mykhailova, I. (2011). Uchast pedahoha (psykholoha) u kryminalnomu provadzhenni: pytannia teorii ta praktyky. *Pravo Ukrainy*. № 2. . 291-298 [in Ukrainian].
- Nikitina-Dudkova, H. Yu. (2021). Komparatyvistskyi analiz orhanizatsiino-taktychnykh i psykholohichnykh zasad provedennia slidchykh (rozshukovykh) dii z nepovnitnimy poterpilymy. *Yurydychna psykholohiia*. № 2 (29). 70-82. [in Ukrainian].
- Pasko, O. M., Horoshko, V. V. (2022). Komunikatyvna hotovnist slidchoho yak neobkhidnyi skladnyk dopytu nepovnitnikh. *Pivdennoukrainskyi pravnychy chasopys*. № 1-2. 273-277 [in Ukrainian].
- Protsesualnyi poriadok ta taktychni osoblyvosti zdiisnennia slidchykh (rozshukovykh) dii. Kharkiv, 2018. 101 s. [in Ukrainian].
- Chornous, Yu. M. (2020). Psykholohichni osnovy realizatsii taktychnykh pryimiv. *Yurydychna psykholohiia*. № 1 (26). 13-22. [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 06.02.2024

Suggested Citation:

Makarova, O. (2024). Tactic of Involving a Specialist in Interrogation. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 1 (9). 122-132. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.10>

Volodymyr Popov,

PhD in Law,
National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute»
Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-9020-9448>
e-mail: v.iu.popov@ukr.net

Interference in the Activities of Government Authorities: Peculiarities of Situation

During the investigation of any criminal offense, it is essential to clarify and substantiate key details about the event, such as the location, time, manner, etc. Among these, details regarding the circumstances surrounding criminal offense commission hold particular importance, as they are pivotal in determining the investigative (search) algorithms and procedural actions that need to be taken to ensure the resolution of tactical investigation tasks. The issue of situation during interference in the activities of government authorities is no exception. In light of the above, the Article Purpose is defined as figuring out the place of situation in the activities of government authorities within forensic characterization, determining its inherent components and specific characteristics. The results of scientific research have revealed that circumstances of a criminal offense are an essential element of forensic characterization of criminal offenses related to interference in the activities of government authorities, which includes information regarding the time and place of these criminal offenses and other features characterizing each of these elements.

Keywords: criminal offense, interference, government authority, representative, civil servant, statesman/stateswoman, forensic characterization, situation.

Research Problem Formulation. The pre-trial investigation of a criminal case aims to fulfill a set of tasks primarily focused on gathering evidence to confirm the existence of signs of socially dangerous behavior manifested in the individual, as outlined in the Special Part of the Criminal Code of Ukraine. What is more, it involves establishing circumstances specified in Article 91 of the Criminal Procedure Code of Ukraine (hereinafter referred to as the CPC of Ukraine), which must be proven during a criminal proceeding. Among these circumstances, as outlined by legislation, are details about the event, including place, time, manner, and other relevant factors ¹. This also includes information about criminal offense situation.

The scientific category “criminal offense situation” is the subject of study by many disciplines within the criminal law cycle, each of which attributes its own inherent meaning and distinctive features to it. In the field of criminalistics, the study of this category holds great importance due to its significant role. Information characterizing the circumstances of a criminal offense serves as a basis utilized by both theorists and practitioners in determining algorithms for investigative (search) and procedural actions that should be implemented to solve tactical tasks of investigation in particular, as well as the broader tasks of a criminal proceeding in general. The situation of interference in the activities of government authorities, characterized by its own inherent features, is no exception. Therefore, we believe that such

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>

Volodymyr Popov

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

ВТУЧАННЯ У ДІЯЛЬНІСТЬ ПРЕДСТАВНИКІВ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ: ОСОБЛИВОСТІ ОБСТАНОВКИ

Під час розслідування будь-якого кримінального правопорушення з'ясуванню та доказуванню підлягають такі відомості про подію, що відбулася, як місце, час, спосіб тощо. Вагоме місце серед них посідають і відомості про обстановку вчинення кримінального правопорушення, адже вони відіграють вагоме значення під час визначення алгоритмів слідчих (розшукових) і процесуальних дій, котрі слід провести задля забезпечення вирішення тактичних завдань розслідування. Не становить винятку і обстановка втручання у діяльність представників органів державної влади. У зв'язку з цим мету статті визначено, як з'ясування місця обстановки в криміналістичній характеристиці втручання у діяльність представників органів державної влади, визначення її іманентних складових і специфічних характеристик. За результатами проведення наукових пошуків встановлено, що обстановка кримінального правопорушення є обов'язковим елементом криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, пов'язаних із втручанням у діяльність представників органів державної влади, який виключає в себе відомості щодо місця та часу вчинення цих кримінальних правопорушень та інші ознаки, охарактеризовано кожен із цих елементів.

Ключові слова: кримінальне правопорушення, втручання, орган державної влади, представник, державний службовець, державний діяч, криміналістична характеристика, обстановка.

a category as the situation of interference in the activities of government authorities requires thorough study and development.

Analysis of Essential Research and Publications. The study of the forensic characterization of criminal offenses has been conducted for a long time by P. V. Bernaz, A. F. Volobuev, V. O. Husieva, V. A. Zhuravel, A. V. Ishchenko, A. V. Kovalenko, V. V. Kovalenko, I. I. Kohutych, V. V. Korniienko, S. O. Knyzhenko, O. V. Oderii, A. M. Poliakh, O. V. Pchelina, O. A. Samoilenko, R. L. Stepaniuk, N. M. Tataryn, V. V. Tishchenko, O. V. Fedosova, S. S. Cherniavskiy, Yu. M. Chornous, V. Yu. Shepitko, and many others. The scientists have significantly enriched the scientific body of knowledge within the outlined problem area by formulating a series of provisions characterized by a proper level of substantiation and scientific novelty. However, when it comes to defining and characterizing the forensic characterizations of criminal offenses related to interference, there is a certain gap, as most of the offenses in this category remain unexplored at the scientific level.

Thus, specific elements of the forensic characterization regarding interference in the activities of law enforcement officers have been discussed in research papers by V. O. Husieva². S. O. Knyzhenko³ has described forensic characterizations of crimes committed through illegal interference with the activities of government authorities. O. O. Posashk⁴ has defined the theoretical prerequisites for constructing a forensic characterization related to interference in the activities of a forensic expert. In their research papers, scientists have elaborated on the analysis of individual characteristics of a situation related to committing crimes of the investigated type, but only episodically, which does not allow to characterize such scientific endeavors as thorough and comprehensive. Therefore, we are of the opinion that an element of forensic characterization involving interference in the activities of government authorities' representatives, such as the situation, is crucial and requires its in-depth investigation, since it is significant for the development of other components of the forensic methodology for investigating criminal offenses of the specified type.

The Article Purpose is to figure out the role of a situation in the forensic characterization of interference in the activities of government authorities' representatives, and to determine its inherent components and specific characteristics.

Main Content Presentation. The group of criminal offenses involving interference in the activities of government authorities' representatives is quite extensive. In our opinion, it includes criminal offenses envisaged in the following articles of the Special Parts of the Criminal Code of Ukraine: 1) Art. 343 Interference in the activities of a law enforcement officer, forensic expert, employee of the state executive service, private executor; 2) Art. 344 Interference with activity of a statesman;

² Гусева В. О. Теоретичні основи методики розслідування злочинів проти авторитету органів державної влади у сфері правоохоронної діяльності: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2021. 538 с.; Ї ж. Обставини, що підлягають з'ясуванню під час розслідування втручання в діяльність працівника правоохоронного органу. *Право і безпека*. 2021. № 2 (81). С. 97-103. <https://doi.org/10.32631/pb.2021.2.12>.

³ Книженко С. О. Криміналістична характеристика злочинів, що вчиняються шляхом незаконного втручання в діяльність судових органів або протиправного впливу на учасників судочинства. *Право і суспільство*. 2016. № 2. Ч. 1. С. 196-200.

⁴ Посашков О. О. Теоретичні передумови формування криміналістичної характеристики втручання в діяльність судового експерта. *Юридичний вісник*. 2017. Вип. 1 (16). Т. 4. С. 303-306.

EINGRIFFE IN DIE TÄTIGKEITEN VON VERTRETERN STAATLICHER BEHÖRDEN: MERKMALE DER SITUATION

Bei der Aufklärung einer Straftat müssen folgende Angaben zum Tathergang wie Ort, Zeit, Art und Weise etc. ermittelt und nachgewiesen werden. Einen wichtigen Platz unter ihnen nehmen auch Informationen über die Umstände der Begehung einer Straftat ein, da sie eine wesentliche Rolle bei der Festlegung der Algorithmen der Ermittlungs- (Durchsuchungs-) und Verfahrenshandlungen spielen, die durchgeführt werden sollten, um die Aufklärung der Straftat sicherzustellen taktische Aufgaben der Ermittlungen. Die Situation der Einmischung in die Tätigkeit von Vertretern staatlicher Behörden ist keine Ausnahme. In diesem Zusammenhang besteht der Zweck des Artikels darin, die Lage der Situation in den forensischen Merkmalen der Einmischung in die Tätigkeit von Vertretern staatlicher Behörden zu klären und ihre immanenten Komponenten und spezifischen Merkmale zu bestimmen. Nach den Ergebnissen wissenschaftlicher Untersuchungen wurde festgestellt, dass die Situation der Straftat ein zwingender Bestandteil der forensischen Charakterisierung von Straftaten im Zusammenhang mit Eingriffen in die Tätigkeit von Vertretern staatlicher Behörden ist, zu denen auch Angaben zu Ort und Zeit gehören. Die Begehung dieser Straftaten und anderer Zeichen ist für jedes dieser Elemente charakterisiert.

Schlüsselwörter: Straftat, Intervention, Staatsgewalt, Vertreter, Beamter, Staatsmann, forensische Merkmale, Situation.

3) Art. 376 Interference with activity of judicial authorities; 4) Art. 157 Preclusion of the right to vote, or the right to take part in a referendum, the work of an election commission or referendum commission, or activities of an official observer⁵. It is important to stress that each of the identified criminal offenses is characterized by its own specific elements of criminal law and forensic characterizations, as well as a number of other inherent features that distinguish them from similar acts.

One of the essential elements in both the criminal-legal and forensic characterization of any criminal offense is a situation. This element has numerous definitions formulated by the sciences of criminal law, forensic science, and criminology. At the same time, before delving into the essence of each of these formulated definitions, we believe it is necessary to understand how scholars justify the need to study the key category of our research. For example, V. V. Tishchenko has determined that knowledge of the circumstances of a criminal offense enables the investigator to form opinions regarding the perpetrator, criminal offense mechanism, as well as goals and motives⁶. A more comprehensive approach to clarifying the significance of circumstances has been taken by V. A. Dyntu. The author notes that based on the criminal procedural examination of criminal offense circumstances, evidence can be obtained which allows for the establishment and proof of the essence of the criminal event that has occurred. It assists in the following: identification of certain characteristic features of the perpetrator, which enable his/her individualization among a certain group of criminal offenses; collection of a distinct information about a person's behavior at the time of committing a crime, his/her guilt, including the form of guilt, motives, and purpose behind the criminal offense; refutation of the fact of the criminal's use of specific tools and means, as well as their types, etc.⁷. We agree that a situation surrounding the commission of a criminal offense play a significant role; therefore, we consider the question of its investigation to be rhetorical and requiring a positive answer in any situation.

In criminal law theory, crime situation is understood as a systemic formation uniting a series of elements that provide it with qualitative determinateness. In this regard, a particular situation is structured and embodied by an inconsistent number of elements that are closely interconnected and collectively lead to the emergence of one situation or another⁸. We certainly agree that the nature of the interaction between individual elements of the situation can vary: from accidental to regular. Consequently, the internal situation may consist of both elementary mechanical interactions, where such interaction is reduced to spatial-temporal coincidence of elements forming it, and complex organic systems, where interconnections between elements are determined by their inherent properties⁹.

As a rule, such elements include the time and place of crime commission. In the

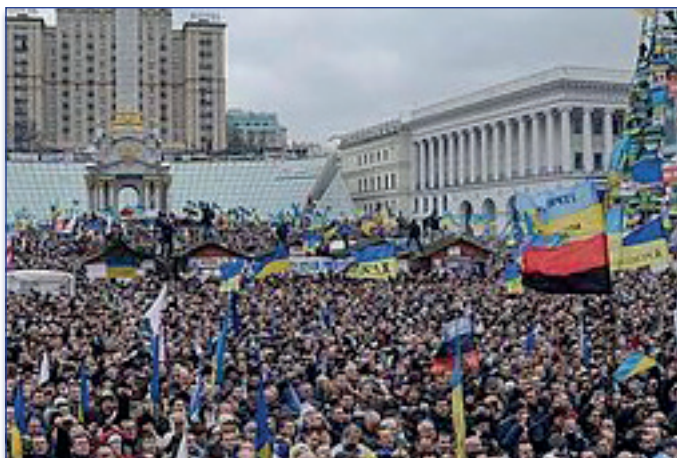
⁵ Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 №2341-III. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

⁶ Тіщенко В. В. Корисливо-насилницькі злочини: криміналістичний аналіз : монографія. Одеса : Юрид. літ., 2002. С. 69-70.

⁷ Динту В. А. Обстановка злочину як джерело доказової інформації. Юридичний науковий електронний журнал. 2016. №3. С. 149.

⁸ Маслова О. О. Кримінально-правова характеристика обстановки вчинення злочину : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2019. С. 2.

⁹ Маслова О. О. Кримінально-правова характеристика обстановки вчинення злочину: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2019. С. 7.

INTERFÉRENCE DANS LES ACTIVITÉS DES REPRÉSENTANTS DES AUTORITÉS DE L'ÉTAT : CARACTÉRISTIQUES DE LA SITUATION

Lors de l'enquête sur toute infraction pénale, les informations suivantes sur l'événement, telles que le lieu, l'heure, la méthode, etc., doivent être vérifiées et prouvées. Parmi elles, les informations sur les circonstances de la commission d'une infraction pénale occupent également une place importante, car elles jouent un rôle important dans la détermination des algorithmes d'enquête (recherche) et d'actions procédurales qui doivent être menées afin d'assurer la solution du problème. tâches tactiques de l'enquête. La situation d'ingérence dans les activités des représentants des autorités de l'État ne fait pas exception. À cet égard, le but de l'article est défini comme clarifier la localisation de la situation dans les caractéristiques médico-légales de l'ingérence dans les activités des représentants des autorités de l'État, en déterminant ses composantes immanentes et ses caractéristiques spécifiques. Selon les résultats de la recherche scientifique, il a été établi que la situation de l'infraction pénale est un élément obligatoire de la qualification médico-légale des infractions pénales liées à l'ingérence dans les activités des représentants des autorités de l'État, qui comprend des informations sur le lieu et l'heure de la commission de ces infractions pénales et d'autres signes chacun de ces éléments est caractérisé.

Mots clés : infraction pénale, intervention, autorité de l'État, représentant, fonctionnaire, homme d'État, caractéristiques médico-légales, situation.

theory of criminal law, crime scene is proposed to be viewed as the territory or another location characterized by physical, social, as well as legal criteria, where criminal activity was initiated (prepared), continued (criminal intent was directly realized), or terminated. In this context, the place of a crime is differentiated according to the following criteria: 1) the site of commission of a socially dangerous act as a physical space; 2) the site of occurrence as a social formation; 3) the site of commission of a criminally punishable offense as a formation with legal status ¹⁰.

Examining a situation through the prism of criminalistics, it is proposed to understand it as an element of forensic characterization. O. V. Oderii, studying the situation of committing environmental crimes, has emphasized that it is typically interpreted in two approaches: 1) excessively narrow, as it is mostly understood as material, tangible situation; 2) overly broad, encompassing territorial, climatic, demographic, and other specific characteristics of the region or the crime scene ¹¹. We prefer the definition according to which the situation of committing a criminal offense is regarded as a component of the physical environment, including a territory, a variety of objects, the behavior of event participants, and the psychological interactions among them. This definition reproduces the mechanism of the criminal event and accounts for peculiarities of actions by suspects and other participants, thus correlating with other elements of forensic characterization ¹².

Currently, it is quite common to come across approaches interpreting a situation as a combination of temporal and spatial characteristics ¹³. Such an element as time influences all stages of unlawful activity, resulting in the emergence, existence, and utilization of evidential information. Research into the temporal factor, as noted by scientists, aids in determining the time of the crime event, establishing temporal connections between facts, clarifying the sequence of events, actions, or occurrences, calculating the duration of various events and phenomena, etc. ¹⁴. In the course of scene investigation, it is crucial to determine: 1) the place where actions related to the preparation for the commission of a crime likely took place; 2) the place of its immediate commission; 3) the place or objects where any traces of unlawful interference have been left; 4) the place where concealment of traces of a criminal offense occurred as well as the hiding of the tools and means used in its commission.

Thus, based on the overview of judicial perspectives, we may conclude that a criminal offense associated with obstructing the exercise of suffrage (the right to vote), the work of the election commission, or the activities of an official observer most often occurs in the evening and at night. This is due to the fact that actions aimed at obstructing the exercise of suffrage and interfering with the activities of a member of the election commission, its members, the referendum commission, most often manifested through actions such as destroying campaign

¹⁰ Мороз В. Г. Поняття місця вчинення злочину як ознаки об'єктивної сторони злочину. *Юридична наука*. 2014. № 5. С. 132, 133.

¹¹ Одерій О. В. Обстановка вчинення злочину як елемент криміналістичної характеристики злочинів проти довкілля. *Науковий вісник Ужгородського національного університету Серія: Право*. 2013. Т. 3. Вип. 23. Ч. 2. С. 95.

¹² Криміналістика : підручник / В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін. ; за ред. В.Ю. Шепітька. Київ : Ін Юре, 2016. С. 426.

¹³ Чиж А. П. Методика розслідування умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. 2023. Вінниця. С. 58.

¹⁴ Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. 4-е вид., перероб. і доп. Харків : Право, 2010. С. 277.

Volodymyr Popov

Ingerencja w DZIAŁALNOŚĆ PRZEDSTAWICIELI WŁADZ PAŃSTWOWYCH: CECHY SYTUACJI

materials, deceiving voters, and otherwise impeding citizens of the territorial community from exercising their rights to vote, etc. Thus, persons involved in carrying them out attempted to do so secretly, hidden from third parties, especially when there were few witnesses in public places. Moreover, such actions are structurally complex and involve the implementation of a series of preparatory actions taking place over some time. However, in investigative practice, little emphasis is placed on determining the period of time during which an individual formed the intent to commit such a crime, entered into a criminal conspiracy with accomplices, and carried out a series of other acts. As for offense location, it typically involves cities and other populated areas, premises, or public places where campaign materials are placed.

Interference in the activities of the election commission occurs in the premises where they are located, most often in office spaces owned by communal authorities or local self-government bodies, or in places where polling stations are established, which typically include school premises, cultural centers, other facilities of enterprises, institutions, organizations, or government authorities. At times, interference with election commission activities occurs during daytime, often in the afternoon. A notable aspect of this specific criminal offense is its context, closely linked to the time of local elections (regular and snap, repeat and interim), as well as nationwide elections such as the Ukrainian presidential elections or elections to the Verkhovna Rada. Typically, this crime is committed on the eve of elections, and information about it is usually registered in the Unified Register of Pre-trial Investigations within the first week after its commission.

Elements of the forensic characterization of interference in the activities of a statesman/stateswoman are determined by the criminal law characterizations of this offense, with the victim's identity being crucial. Since statesmen/stateswomen hold positions of official authority, occupying the highest ranks within government authorities, and therefore have strictly defined workplaces and regulated schedules, the location and time period of these socially dangerous acts should be linked to their official workplace and approved schedule. However, interference in the activities of a statesman/stateswoman can still occur both at his/her workplace and elsewhere, over an extended period of time, etc.

The situation of interference in the activities of a statesman/stateswoman must necessarily be characterized by the time period of interference in a statesman/stateswoman's activities, which corresponds to the period when statesmen/stateswomen perform their official duties. During the time when a person is relieved of his/her professional duties, it cannot be stated that interference has taken place.

For instance, we can illustrate the situation that had been reported in the media, in particular concerning three judges of the Constitutional Court of Ukraine, M. Melnyk, S. Sas and I. Slidenko, who allegedly agreed to hinder the activities of Judge S. Shevchuk. According to published information, actions of these persons were as follows: sending letters to Judge S. Shevchuk regarding the alleged illegality and cancellation of the Order On the Regulations for the External Advisor to the Chairman of the Constitutional Court of Ukraine dated October 3, 2018; sending a letter to the standing committee on budget and staff matters of the Constitutional Court to request verification of the legality of the aforementioned order; submitting a motion to the chairman of the Constitutional Court standing committee on regulations and ethics regarding potential disciplinary offenses by S. Shevchuk; and pressuring him to sign a request to relinquish his duties as the chairman of the Constitutional Court in his office¹⁵. Thus, the place of interference in the activities of statesmen/stateswomen is most often the office rooms of these officials.

Podczas dochodzenia w sprawie jakiegokolwiek przestępstwa należy ustalić i udowodnić następujące informacje na temat zdarzenia, takie jak miejsce, czas, metoda itp. Ważne miejsce wśród nich zajmują także informacje o okolicznościach popełnienia przestępstwa, gdyż odgrywają one istotną rolę przy ustalaniu algorytmów czynności dochodzeniowo-śledczych (poszukiwawczych) i procesowych, jakie należy przeprowadzić, aby zapewnić rozwiązanie zagadki taktyczne zadania śledztwa. Sytuacja ingerencji w działalność przedstawicieli władz państwowych nie jest wyjątkiem. W tym względzie cel artykułu określono jako wyjaśnienie umiejscowienia sytuacji w kryminalistycznej charakterystyce ingerencji w działalność przedstawicieli organów państwa, określenie jej immanentnych składników i specyfiki. Na podstawie wyników badań naukowych ustalono, że sytuacja karalna jest obowiązkowym elementem kryminalistycznej charakterystyki przestępstw związanych z ingerencją w działalność przedstawicieli organów państwowych, która obejmuje informację o miejscu i czasie popełnienia przestępstwa. Scharakteryzowano popełnienie tych przestępstw oraz inne znamiona.

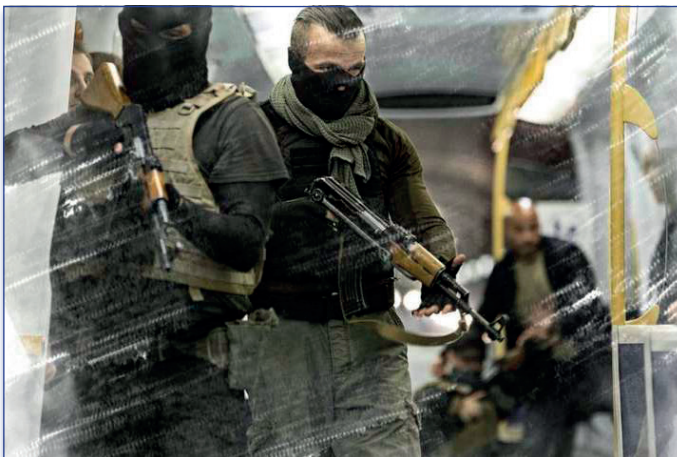
Słowa kluczowe: przestępstwo, interwencja, organ państwowy, przedstawiciel, urzędnik państwowy, mąż stanu, charakterystyka kryminalistyczna, sytuacja.

¹⁵ Тараненко В. Заступник Венедіктової реанімував скандальну справу проти суддів Конституційного суду. Главком: новини. URL: <https://glavcom.ua/news/pislya-znesennya-aks-antikorupciynogo-zakonodavstva-zastupnik-venediktovoji-reanimuvav-kriminalnu-spravu-zakritu-u-kvitni-2020-roku-773919.html>

Concerning interference in the activities of law enforcement officers, forensic experts, and employees of the executive service, it also frequently takes place at the place of work or service of the mentioned employees. Exceptions are cases of interference in the activities of law enforcement officers when they are summoned regarding reports of criminal offenses in order to execute court decisions, etc. An example of the latter is the case heard by the Bohuslav District Court of Kyiv Region. Thus, according to the case circumstances, on January 04, 2016, at around 10:30 a.m., being on the territory of his own yard, the accused exerted pressure on the Chief Statesman of the Bohuslavskiy District Department of the State Executive Service of the Main Territorial Department of Justice in Kyiv Region, in order to prevent the latter from fulfilling his official duties within the framework of enforcement proceeding No. 48907976 dated October 06, 2015, namely: he picked up an axe and, standing in the doorway of the house, threatened the statesman with physical violence, thereby preventing the inventory of the debtor's property, which forced the victim to stop the enforcement proceeding and leave the farm ¹⁶.

Another example is a case heard by the Yuzhnoukrainsk City Court of Mykolaiv Region. According to the determined case circumstances, on October 14, 2017, at 03:45 a.m., the operational duty officer of the Yuzhnoukrainsk Police Department received a telephone message from an unknown man that a fight between unknown persons was taking place on a dime on Myru Street in Yuzhnoukrainsk. A team of the Patrol Police Response Unit was sent to the scene. Upon arrival at the given address, the policemen heard three shots coming from the direction of the Bourbon cafe, located on Myru Street in Yuzhnoukrainsk, after which an unknown citizen, running to the roadside with a gun in his hand, turned and fired a shot in the direction of the cafe, which resulted in hooliganism. Later, when the policeman tried to detain this person, the accused (another man), acting intentionally and bearing in mind that they were policemen fulfilling law enforcement functions, without having any reason to do so, with the aim of disrupting the normal activities of law enforcement agencies and negatively affecting the performance by policemen of their duties under Art. 2 of the Law of Ukraine On the National Police on ensuring public safety and order and combating crime as well as without responding to the comments of the policemen concerning cessation of unlawful behavior, forcibly helped a man that had committed hooliganism escape from the policemen and put him in a silver Mercedes car, resulting in his leaving the scene. Accordingly, the accused's actions are qualified under Part 2 of Art. 343 of the Criminal Code of Ukraine as interference in the activities of a law enforcement officer in order to prevent him/her from performing official duties, in particular, detention of a person who has committed hooliganism,

i.e., a criminal offense ¹⁷. Summarizing the above, we can stress that interference in the activities of law enforcement officers and private executors is committed during the day, evening and night, and the place of its commission is both public places, private property, and the office premises of these government authorities. In other words, the place of interference in activi-

¹⁶ Вирок Богуславського районного суду Київської області від 20.12.2016 у справі №1-кп/358/94/16. Єдиний державний реєстр судових рішень: офіційний сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/63523195>

¹⁷ Вирок Южноукраїнського міського суду Миколаївської області від 13 грудня 2021 р., у справі №486/99/18. Єдиний державний реєстр судових рішень: офіційний сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101843031>

ties is tied to the location of a person against whom a crime is committed. As for the time, it is usually the period when the employee of a law enforcement agency, forensic institution or executive service was authorized to fulfil his/her functional duties.

Interference in the activity of the judicial authorities by the time of a crime should be associated with court working hours, which in the majority of cases correspond to the period from 08.00 to 17.00 or from 09.00 to 18.00. At the same time, there are cases when a crime is committed at other times. To illustrate the above, we can cite the facts of money transfer to the judge's account through Internet banking in order to use it as a reason for his/her recusal as a biased party to the case in the future¹⁸.

Predominately, the place of interference in the activities of the judicial authorities is the court premises, in particular, the courtroom and the judge's office. As V. S. Yakovleva accurately notes, it is here that the criminal intent to interfere in the activities of judicial authorities is realized through various methods, such as making requests, demands, as well as other actions aimed at restricting the independence of judges, and the criminal intent to interfere with the activities of the judicial authorities is implemented. Overall, the situation of interference is viewed to be typical and is related to a court hearing on a specific case, during which participants or other attendees, i.e., public activists, take various measures to influence the court's decision¹⁹.

Conclusions. Therefore, empirical data analysis on the group of criminal offenses involving interference in the activities of government authorities proves that the situation of committing such offenses and criminal misdemeanors is characterized by its own specific features. Its inherent components are: time and place. At the same time, characterizations of certain crimes related to this group are associated with the following circumstances: holding of national or local elections in the state or a particular territorial community; exercise of official powers and functional duties by a person. Given the above, typical time of committing crimes associated with interference in the activities of government authorities' representatives is the working hours of employees from corresponding services, in accordance with the established schedule of the relevant institution. The place of commission of these crimes is official premises, in particular the offices of these subjects. The specified information should be the grounds for research on the establishment of tactical and organizational features of conducting investigative and procedural actions during investigation of criminal offenses involving interference in the activities of government authorities' representatives.

References

- Chyzh, A. P. (2023). *Metodyka rozsliduvannia umysnoho znyshchennia abo poshkodzhennia maina pratsivnyka pravookhoronnoho orhanu : dys. ... d-ra filosofii*: 081 Pravo. Vinnytsia. 229 s. [in Ukrainian].
- Dyntu, V. A. (2016). *Obstanovka zlochynu yak dzherelo dokazovoi informatsii. Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. №3. S. 146-150. [in Ukrainian].
- Husieva, V. O. (2021). *Obstavyny, shcho pidliahaiut z'iasuvanniu pid chas rozsliduvannia vtruchannia v diialnist pratsivnyka pravookhoronnoho orhanu. Pravo i bezpeka*. № 2 (81). S. 97-103. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2021.2.12>. [in Ukrainian].

¹⁸ ВПІ вимагає від ГПУ розслідування злочину за фактом втручання в діяльність судді Верховного Суду Мачульського Г. М. URL: https://www.yurfact.com.ua/fakty/vrp-vymahaie-rozsliduvannia-zlochynu-za-faktom-vtruchannia-v-diialnist-machulskoho#google_vignette; БПІ розглянула повідомлення суддів апеляційного суду щодо втручання в їхню діяльність. URL: <https://court.gov.ua/archive/694534/>; Втручання адвоката в діяльність судді: БПІ звернеться до ГПУ. URL: <https://sud.ua/ru/news/ukraine/141773-vtruchannya-advokata-v-diialnist-suddi-vrp-zvernetsya-do-gpu>

¹⁹ Яковлева В. С. Втручання у діяльність судових органів в Україні: оцінка сучасного стану. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2020. № 40. С. 128.

- Husieva, V. O. (2021). Teoretychni osnovy metodyky rozsliduvannia zlochyniv proty avtorytetu orhaniv derzhavnoi vlady u sferi pravookhoronnoi diialnosti : dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.09. Kharkiv. 538 s. [in Ukrainian].
- Knyzhenko, S. O. (2016). Kryminalistychna kharakterystyka zlochyniv, shcho vchyniautsia shliakhom nezakonnogo vtruchannia v diialnist sudovykh orhaniv abo protypravnoho vplyvu na uchastnykiv sudochynstva. *Pravo i suspilstvo*. № 2. Ch. 1. S. 196-200. [in Ukrainian].
- Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 №2341-III. Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiyni veb-portal. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. [in Ukrainian].
- Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651-VI. Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiyni veb-portal. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17> [in Ukrainian].
- Maslova, O. O. (2019). Kryminalno-pravova kharakterystyka obstanovky vchynennia zlochynu: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.08. Kharkiv. 20 s. [in Ukrainian].
- Maslova, O. O. (2019). Kryminalno-pravova kharakterystyka obstanovky vchynennia zlochynu : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08. Kharkiv, 174 s. [in Ukrainian].
- Moroz, V. H. (2014). Poniattia mistsia vchynennia zlochynu yak oznaky ob'ektyvnoi storony zlochynu. *Yurydychna nauka*. №. 5. S. 122-136. [in Ukrainian].
- Oderii, O. V. (2013). Obstanovka vchynennia zlochynu yak element kryminalistychnoi kharakterystyky zlochyniv proty dovkillia. *Naukovyi visnyk Ulzhhorodskoho natsionalnoho universytetu* Serii: Pravo. T. 3. Vyp. 23. Ch. 2. S. 94-98. [in Ukrainian].
- Posashkov, O. O. (2017). Teoretychni peredumovy formuvannia kryminalistychnoi kharakterystyky vtruchan v diialnist sudovoho eksperta. *Yurydychnyi visnyk*. Vyp. 1 (16). T. 4. S. 303-306. [in Ukrainian].
- Shepitko, V. Yu., Konovalova, V. O., Zhuravel, V. A. (2016). Kryminalistyka : pidruchnyk / Za red. V.Yu. Shepitka. Kyiv : In Yure. 640 s. [in Ukrainian].
- Shepitko, V. Yu., Konovalova, V. O., Zhuravel, V. A. ta in. (2010). Kryminalistyka: Pidruchnyk / Za red. prof. V. Yu. Shepitka. 4-e vyd., pererob. i dop. Kharkiv: Pravo. 464 s. [in Ukrainian].
- Taranenko, V. (2020). Zastupnyk Venediktovoi reanimuvav skandalnu spravu proty suddiv Konstytutsiinoho sudu. Hlavkom: novyny. URL: <https://glavcom.ua/news/pislya-znesennya-ks-antikorupciynogo-zakonodavstva-zastupnik-venediktovoji-reanimuvav-kriminalnu-spravu-zakritu-u-kvitni-2020-roku-773919.html>. [in Ukrainian].
- Tishchenko, V. V. (2002). Koryslyvo-nasylnytski zlochyny: kryminalistychnyi analiz : monohrafiia. Odesa : Yuryd. literatura. 360 s. [in Ukrainian].
- Vtruchannia advokata v diialnist suddi: Vyscha rada pravosuddia zvernetsia do HPU. URL: <https://sud.ua/ru/news/ukraine/141773-vtruchannya-advokata-v-diyalnist-suddi-vrp-zvernetsya-do-gpu>. [in Ukrainian].

Vyrok Bohuslavskoho raionnoho sudu Kyivskoi oblasti vid 20.12.2016 u spravi №1-kp/358/94/16. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: ofitsiyni sait. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/63523195>. [in Ukrainian].

Vyrok Yuzhnoukrainskoho miskoho sudu Mykolaivskoi oblasti vid 13 hrudnia 2021 r. u spravi №486/99/18. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: ofitsiyni sait. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101843031>. [in Ukrainian].

Vyscha rada pravosuddia vymahaie vid HPU rozsliduvannia zlochynu za faktom vtruchannia v diialnist suddi Verkhovnoho Sudu Machulskoho H. M. URL: <https://www.yurfact.com.ua/fakty/>

vrp-vymahaie-rozsliduvannia-zlochynu-za-faktom-vtruchannia-v-diialnist-machul'skoho#google_vignette. [in Ukrainian].

Vyshcha rada pravosuddiarozghianula povidomlennia suddiv apeliatsiinoho sudu shchodo vtruchannia v yikhniu diialnist. URL: <https://court.gov.ua/archive/694534/>. [in Ukrainian].

Yakovleva, V. S. (2020). Vtruchannia u diialnist sudovykh orhaniv v Ukraini: otsinka suchasnoho stanu. *Pytannia borotby zi zlochynnistiu*. № 40. S. 126-131. [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 11.04.2024

Suggested Citation:

Popov, V. (2024). Interference in the Activities of Government Authorities: Peculiarities of Situation. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 1 (9). 28-141. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.11>

Salnikova Anhelina

Participation of Specialists in a Criminal Proceeding Involving the Investigation of Criminal Offenses Related to Domestic Violence

DOI <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.12>

УДК 343.98 (477)

Salnikova Anhelina,

Postgraduate student at National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute»

Kharkiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-3482-8167>,

e-mail: angelina.salnikova@ukr.net

Participation of Specialists in a Criminal Proceeding Involving the Investigation of Criminal Offenses Related to Domestic Violence

Specific expertise which procedural form is engagement of a specialist in investigative (search) actions is crucial in solving the majority of tactical tasks. Given that the indicated issue in the context of criminal offenses related to domestic violence remains insufficiently studied, the Article Purpose is to specify functions performed by specialists during investigative (search) actions in criminal offenses of this category. According to summarized results obtained from theoretical sources and analysis of empirical data, it has been found that it is typical to engage specialists to perform consulting, organizational and technical, search and analytical functions. The author defines the essence of assistance provided to the prosecution by engaged well-versed persons, considering their majors.

Key words: criminal proceeding, criminal offense, crime, pre-trial investigation, domestic violence, specific expertise, well-versed person, specialist, investigative (search) action, forensic expert.

Research Problem Formulation. Technical and forensic support for investigation of criminal offenses is increasingly being improved. This should be owed to the leading scientists and researchers, whose activities have been guaranteeing the steady development of science and technology for a long time. Scientific breakthroughs do not bypass the criminal justice field, since with the development of science, criminal activity mechanisms have been advanced, leading to the emergence of new scientific avenues in the context of creating proven ways to counter unlawful criminal activity. Researchers are constantly emphasizing the mechanisms of implementing scientific means and innovative technologies in the criminal justice field ¹.

Scientific and technical expertise, as well as expertise in arts and crafts related to criminal procedural activity, are traditionally referred to as specific expertise ². The use of these areas of expertise is crucial in solving many tactical tasks within investigation, both during forensic examination and during investigative (search) actions. Competence in solving tactical tasks in the course of procedural actions is ensured by engaging corresponding specialists from various fields. The right to engage a specialist is guaranteed to all participants in a criminal proceeding, although the mechanisms

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

¹ Husieva V., Avdieiev O., Kornienko V., Kryvoruchko L. Innovative technologies as alternative means of improving the efficiency of criminal justice in Ukraine. *Amazonia Investiga*. 2022. № 11(52). P. 260-268. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.52.04.28>.

² Степанюк Р. Л. Поняття спеціальних знань у кримінальному провадженні. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2014. Спецвип. С. 38-42; Спіцина Г. О., Бідняк Г. С. Форми використання спеціальних знань. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2018. № 18. С. 240-248; Вуйма А. Г. Поняття, сутність та форми спеціальних знань, що використовуються під час розслідування вбивств. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. 2020. №1 (89). С. 54-62. DOI: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.89.54-62>.

Ангеліна Сальнікова

**УЧАСТЬ СПЕЦІАЛІСТІВ
У КРИМІНАЛЬНОМУ
ПРОВАДЖЕННІ ЩОДО
РОЗСЛІДУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВООПОРУШЕНЬ,
ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ДОМАШНІМ
НАСИЛЬСТВОМ**

for exercising this right may vary considerably. This is guaranteed by the provisions of the current legislation³ on criminal procedure as well as by the provisions of international legal treaties⁴.

At the same time, the criminal activity mechanism differs significantly in various categories of criminal proceedings. To a certain extent, this also determines a number of peculiarities of conducting pre-trial investigation of the respective crime category and criminal offenses. Criminal offenses involving domestic violence are no exception to this pattern; the complexity of the investigation is primarily associated with the need to provide psychological assistance to victims, the clash of positions of the victim and the offender, which is manifested in the provision of contradictory testimony, distortion of real circumstances of a case, etc. All these challenges require the solution of additional tactical tasks, the solution of which is facilitated by the substantial assistance of specialists, so we consider it essential to focus on the issues of their engagement in crimes related to domestic violence. Bearing in mind the low level of specialists' engagement in investigative (search) actions during pre-trial investigation of crimes involving domestic violence, as noted in the legal literature, we believe it is reasonable to intensify scientific research in this area⁵.

Analysis of Essential Research and Publications. Tactical and organizational aspects of carrying out investigative (search) actions during pre-trial investigation of various types of criminal offenses were studied by S. Ye. Ablamskiy, Yu. P. Alenin, L. I. Arkusha, P. V. Bernaz, A. F. Volobuev, V. O. Husieva, V. A. Zhuravel, A. V. Ishchenko, M. V. Kapustina, V. V. Kikinichuk, A. V. Kovalenko, V. V. Kovalenko, I. I. Kohutych, V. V. Korniienko, S. O. Knyzhenko, O. V. Oderii, A. M. Poliakh, O. V. Pchelina, A. A. Sakovskiy, O. A. Samoilenko, H. O. Spitsyna, R. L. Stepaniuk, O. V. Taran, N. M. Tataryn, V. V. Tishchenko, O. V. Fedosova, M. S. Tsutskiridze, S. S. Cherniavskiy, Yu. M. Chornous, V. M. Shevchuk, V. Yu. Shepitko, and many others. In addition to the above-mentioned scholars, A. O. Antoshchuk, H. S. Bidniak, R. I. Blahuta, V. V. Vapniarchuk, I. V. Hora, O. O. Kovalova, I. A. Petrova, I. V. Pyrih, M. A. Pohoretskyi, E. B. Simakova-Yefremian, O. S. Tarasenko, T. H. Fomina, A. Ya. Khytra, M. H. Shcherbakovskiy, V. O. Yaremchuk, and others focused on the issue of the use of specific expertise in a criminal proceeding, in particular, during investigative (search) actions.

With regard to establishment of legal, tactical and organizational grounds for conducting investigative (search) actions during the investigation of domestic violence and criminal offenses associated with it, the developments by T. V. Ishchenko⁶, V. P. Hontarenko⁷, Yu. B. Komarynska⁸, O. I. Motliakh⁹, O. V. Pchelina¹⁰, Yu. M. Slukhaienko¹¹, R. L. Stepaniuk, V. O. Husieva and

У вирішенні багатьох тактичних завдань розслідування вагомую роль відіграють спеціальні знання, процесуальною формою використання яких є участь спеціаліста у слідчих (розшукових) діях. Ураховуючи, що вказане питання, у контексті кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, залишається малодослідженим, мету статті сформульовано, як з'ясування функцій, котрі виконують спеціалісти під час проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальних правопорушеннях цієї категорії. За результатами узагальнення теоретичних джерел та аналізу емпіричних даних, з'ясовано, що типовим є залучення спеціалістів для реалізації консультативної, організаційно-технічної, пошукової та аналітичної функцій. Визначено сутність допомоги, котру надають сторони обвинувачення залучені обізнані особи, з урахуванням їхніх спеціальностей.

Ключові слова: кримінальне провадження, кримінальний проступок, злочин, досудове розслідування, домашнє насильство, спеціальні знання, обізнана особа, спеціаліст, слідча (розшукова) дія, експерт.

³ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>.

⁴ Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. БД «Законодавство України». ВР України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.

⁵ Гонтаренко В. П. Досудове розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Харків, 2024. С. 207.

⁶ Іщенко Т. В. Розслідування домашнього насильства: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ. 2021. 247 с.

⁷ Гонтаренко В. П. Досудове розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Харків, 2024. 251 с.

⁸ Комаринська Ю. Б. Мотиви вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством. *Юридична психологія*. 2022. Т. 30. № 1. С. 94-102.

⁹ Мотлях О. І., Іщенко Т. В. Специфіка призначення судово-психіатричних експертиз у розслідуванні домашнього насильства. *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 2. С. 212-215.

¹⁰ Пчеліна О. В. Перспективність побудови методики розслідування домашнього насильства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. С. 329-332.

¹¹ Слухаєнко Ю. М. Методика розслідування домашнього насильства: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Кропивницький, 2023. 213 с.

Beteiligung von Fachkräften an Strafverfahren zur Aufklärung von Straftaten im Zusammenhang mit häuslicher Gewalt

Bei der Lösung vieler taktischer Aufgaben der Ermittlungen spielen Spezialkenntnisse eine wichtige Rolle, deren Verfahrensform die Beteiligung eines Spezialisten an Ermittlungs-(Durchsuchungs-)Aktionen ist. Unter Berücksichtigung der Tatsache, dass die gestellte Frage im Zusammenhang mit Straftaten im Zusammenhang mit häuslicher Gewalt noch wenig erforscht ist, wird der Zweck des Artikels darin formuliert, die Aufgaben von Spezialisten bei Ermittlungs-(Durchsuchungs-)Maßnahmen bei Straftaten dieser Kategorie zu klären. Nach den Ergebnissen der Verallgemeinerung theoretischer Quellen und der Analyse empirischer Daten wurde festgestellt, dass es typisch ist, Spezialisten für die Umsetzung beratender, organisatorischer und technischer, recherchierender und analytischer Funktionen einzubeziehen. Es wurde der Kern der Unterstützung der Strafverfolgung durch die beteiligten sachkundigen Personen unter Berücksichtigung ihrer Fachgebiete festgelegt.

Schlüsselwörter: Strafverfahren, Straftat, Kriminalität, Ermittlungsverfahren, häusliche Gewalt, Spezialwissen, sachkundige Person, Spezialist, Ermittlungs-(Durchsuchungs-)Aktion, Sachverständiger.

V. V. Kikinchuk¹², H. K. Teteriatnyk and O. S. Somyk¹³, S. S. Cherniavskiy¹⁴, K. A. Shapoval¹⁵, and others are especially important in this connection. At the same time, peculiarities of specialists' participation in such proceedings have been revealed in research papers by N. V. Pavlova¹⁶, O. P. Babkina, S. I. Danylchenko, M. I. Kosovan, M. V. Benaissy, A. A. Nikoian¹⁷ et al. However, despite significant developments in the issue of specialists' participation in investigative (search) actions, it should be pointed out that peculiarities of participation of psychiatrists and psychologists, doctors and medical examiners, polygraph examiners and other specialists in criminal proceedings related to domestic violence are currently only sporadically disclosed in the scientific literature, without analysis of empirical data. Therefore, we consider this study to be timely and urgent.

The Article Purpose is to specify functions fulfilled by specialists during investigative (search) actions in crimes related to domestic violence and the types of assistance they provide.

Main Content Presentation. Scientific literature points out that engagement of a specialist in conducting investigative (search) and covert investigative (detective) actions is one of the most common procedural forms of using specific expertise in a criminal proceeding, which in cases specified by law is mandatory¹⁸. Thus, within the scope of our research, participation of specialists becomes mandatory in those procedural actions that involve minors and underage persons who, as a rule, receive the status of witnesses and victims in a criminal proceeding related to domestic violence. In particular, specialists in the field of psychology, pedagogy and doctors take part in these proceedings (Articles 226, 227, 354, 491 of the Criminal Procedure Code of Ukraine)¹⁹.

As a rule, in criminal proceedings in which domestic violence was a prerequisite for murder and for determination of the corpse's whereabouts, inspection of a dead body shall be made with mandatory participation of a forensic medical examiner or a doctor when timely invitation of a forensic

¹² Степанюк Р. Л., Гусева В. О., Кікінчук В. В. Проблеми формування та реалізації методики розслідування вбивств, пов'язаних із домашнім насильством. *Право і безпека*. 2023. № 1 (88). С. 157–168.

¹³ Тетерятник Г. К., Сомик О. С. Окремі питання доказування при розслідуванні домашнього насильства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 2. С. 580–582.

¹⁴ Чернявський С. С., Гусева В. О. Процесуальні дії та рішення під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством: проблеми та особливості прийняття. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2022. № 4 (78). С. 141–148.

¹⁵ Шаповал К. А. Деякі особливості тактики проведення слідчих (розшукових) дій під час розслідування вбивств, учинених у зв'язку із застосуванням домашнього насильства. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2021. № 2 (93). С. 324–330. DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2021.2.29>.

¹⁶ Павлова Н. В. Роль спеціаліста у проведенні допиту малолітньої особи, постраждалої від насильства. *Криміналістичний вісник*. 2020. Т. 34. № 2. С. 7–16.

¹⁷ Бабкіна О. П., Данильченко С. І., Косован М. І., Бенаїсси М. В., Нікоян А. А. Алгоритм дії лікаря при фіксації сексуального насильства під час збройних конфліктів та воєнного стану в Україні. *Український журнал медицини, біології та спорту*. 2022. Т. 7. № 5. С. 195–203. DOI: 10.26693/jmbs07.05.195.

¹⁸ Вуйма А. Г. Використання спеціальних знань під час розслідування вбивств: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Харків, 2023. С. 119.

¹⁹ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>

medical examiner is impossible (Art. 238 of the Criminal Procedure Code of Ukraine)²⁰.

However, the absence of a mandatory reference to the need to engage a specialist in the conduct of procedural activities does not exclude such a possibility. Therefore, we believe that the decision whether to engage specialists should be based on whether there is a need to use specific expertise and whether the prosecution needs technical or other assistance in carrying out these activities.

As rightly emphasized in the specialized literature, the most common investigative (search) actions that are performed during the investigation of domestic violence are: interrogation of a victim, interrogation of a witness, interrogation of a suspect, crime scene inspection, forensic examination and investigative experiment²¹. Overall, we agree with such an approach, excluding forensic examination, because if it refers to procedural actions, then it means more precisely specifying the engagement of a forensic expert to conduct forensic examination, since forensic examination is an independent study conducted by a person who has the status of a forensic expert.

Specialists in criminalistics, who are oftentimes police departments' primary employees, are engaged in inspections conducted in criminal proceedings related to domestic violence.

When examining the corpse or remains of a human whose murder was the result of systematic domestic violence, during martial law and in the course of forensic examination (external examination)²², a medical examiner or doctor shall assist in describing and outlining in the examination report the position of the corpse in relation to other objects at the scene; corpse posture; corpse bed; clothing and damage found on it, its condition, correspondence to a season, etc.; corpse temperature, the degree of cadaveric phenomena expression at a certain time of examination (cadaveric stains and rigor mortis); the presence and nature of injuries on the corpse; environmental factors (air temperature, humidity, precipitation, etc.)²³.

As B. V. Romaniuk rightly points out, during interrogation the specialists apply their specific expertise and skills to consult the investigator and explain him/her certain aspects at the stage of interrogation preparation, to assist in clarifying the biological and psychological characteristics of a person, to

Anhelina Salnikova

PARTICIPATION DE SPÉCIALISTES À LA PROCÉDURE PÉNALE CONCERNANT L'ENQUÊTE SUR LES INFRACTIONS PÉNALES LIÉES À LA VIOLENCE DOMESTIQUE

Des connaissances particulières jouent un rôle important dans la résolution de nombreuses tâches tactiques de l'enquête, dont la forme procédurale est la participation d'un spécialiste aux actions d'enquête (recherche). Compte tenu du fait que la question spécifiée, dans le contexte des infractions pénales liées à la violence domestique, reste peu étudiée, le but de l'article est formulé comme clarifier les fonctions exercées par les spécialistes lors des actions d'enquête (recherche) sur les infractions pénales de cette catégorie. D'après les résultats de la généralisation des sources théoriques et de l'analyse des données empiriques, il a été constaté qu'il est typique d'impliquer des spécialistes pour la mise en œuvre de fonctions de conseil, organisationnelles et techniques, de recherche et d'analyse. L'essence de l'assistance fournie au parquet par les personnes bien informées impliquées, en tenant compte de leurs spécialités, a été déterminée.

Mots clés : procédure pénale, délit pénal, crime, enquête préliminaire, violence domestique, connaissances particulières, personne bien informée, spécialiste, action d'enquête (recherche), expert.

²⁰ Шаповал К.А. Методика розслідування вбивств, вчинених у зв'язку з домашнім насильством: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Харків, 2023. С. 137.

²¹ Іщенко Т. В. Розслідування домашнього насильства: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2021. С. 4; Слухасенко Ю. М. Методика розслідування домашнього насильства: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Кропивницький, 2023. С. 179-180.

²² Вуйма А. Г. Окремі аспекти використання спеціальних медичних знань під час розслідування вбивств в умовах дії правового режиму воєнного стану // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 17 травн. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 136-139.

²³ Вуйма А. Г. Участь спеціалістів у проведенні огляду місця події під час розслідування вбивств. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2021. № 2 (93). С. 260-261; Шаповал К.А. Методика розслідування вбивств, вчинених у зв'язку з домашнім насильством: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Харків, 2023. С. 162-163; Гусева В. О. Тактичні особливості проведення огляду місця події при розслідуванні посягань на життя працівника правоохоронного органу. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. 2018. № 1 (81). С. 228-234

Anhelina Salnikova

UDZIAŁ SPECJALISTÓW W POSTĘPOWANIU KARNYM DOTYCZĄCYM DOCHODZENIA PRZESTĘPSTW ZWIĄZANYCH Z PRZEMOCĄ W DOMU

Wiedza specjalistyczna odgrywa ważną rolę w rozwiązywaniu wielu taktycznych zadań śledztwa, których formą proceduralną jest udział specjalisty w czynnościach dochodzeniowych (poszukiwawczych). Biorąc pod uwagę, że postawione zagadnienie w kontekście przestępstw związanych z przemocą w rodzinie pozostaje słabo zbadane, cel artykułu sformułowany jako wyjaśnienie funkcji, jakie pełnią specjaliści podczas czynności dochodzeniowo-śledczych (poszukiwawczych) w przestępstwach tej kategorii. Na podstawie wyników uogólnienia źródeł teoretycznych i analizy danych empirycznych stwierdzono, że typową praktyką jest angażowanie specjalistów do realizacji funkcji doradczych, organizacyjno-technicznych, poszukiwawczo-analitycznych. Ustalono istotę pomocy udzielanej prokuraturze przez zaangażowane osoby posiadające wiedzę, z uwzględnieniem ich specjalizacji.

Słowa kluczowe: postępowanie karne, wykroczenie karne, przestępstwo, dochodzenie przygotowawcze, przemoc w rodzinie, wiedza specjalistyczna, osoba posiadająca wiedzę, specjalista, czynność dochodzeniowo-śledcza (poszukiwawcza), biegły.

establish psychological contact with the interrogated person, as well as to choose tactical techniques, including psychological influence techniques; to understand the essence and interpretation of specific terminology, to determine the level of the interrogated person's awareness on issues that may require specific expertise to ensure understanding of the essence of a case or the development of case circumstances; in methodically correct interrogation; in providing assistance in recording the course of the investigative (detective) action and technical assistance, which consists in drawing up plans (charts), subjective and psychological portraits, etc.²⁴.

Currently, standard practice is to engage a psychologist in interrogation of a person who has suffered from domestic violence or whose criminal offense was committed in connection with domestic violence. With the assistance of a psychologist involved in interrogation and using appropriate tactical techniques, it is possible for the investigator to determine the nature of a relationship between the victim and the suspect, the witness and the suspect, etc.

Romaniuk V. V. emphasizes that it is essential to take into account the mandatory involvement of a psychologist in a criminal proceeding against underage persons, particularly to obtain a consulting opinion regarding peculiarities of the underage person's personality. Consulting (study) object in such situations may be peculiarities of the underage person's character, certain aspects (acts) of his or her conduct, as well as issues of age psychology, etc.²⁵. What is more, an engaged specialist in psychology also assists the investigator in formulating questions, especially in agreeing on their content and form, which the investigator will ask during interrogation to clarify circumstances of domestic violence²⁶.

Relying on participation results of a psychologist in interrogation as well as on other investigative (search) actions, such a specialist may use the information obtained when compiling a psychological diagnosis report on the victim. As an example, in a criminal proceeding heard by the Shevchenkivskyi District Court of Chernivtsi City, a study had been conducted on the basis of which it was established that the victim was in an exhausted and tense state, in a state of constant danger. The victim was found to have constant emotional overload, increased situational and personal anxiety, and continuous expectation of danger. There is evidence of a depressive state. Counteraction to defensive circumstances and inclination to somatization have been identified. There are grounds to believe that all this could have resulted in the victim's health deterioration. Those pieces of evidence that collectively indicate that the defendant committed psychological and physical violence stem from that psychologist's conclusion²⁷.

A similar psychological examination had been conducted on the victim in another case, which was heard by the Kolomyiskyi City-Raion Court of Ivano-Frankivsk Oblast. Based on the findings, the victim suffered psychological distress,

²⁴ Романюк Б. В. Участь спеціаліста на стадії досудового слідства: навч. посіб. Київ: Видавничий Будинок «Аванпост-Прим», 2010. С. 237-238.

²⁵ Романюк В. В. Участь педагога, психолога та лікаря у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2014. № 4. С. 104.

²⁶ Гонтаренко В. П. Досудове розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Харків, 2024. С. 149.

²⁷ Вирок Шевченківського районного суду м. Чернівці від 10.02.2021 у справі № 727/1005/20. Єдиний державний реєстр судових рішень: офіційний сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94806121>

deteriorating life quality. It was found that she was characterized by short attention span, passive activity, imbalance of inhibition and excitation in behavior, self-centeredness, aggressiveness, depression and sleep disorders, concern for her own safety in the family and internal anxiety due to unpleasant situations caused by contacts with her husband ²⁸.

It is important that later, during the trial of a criminal case involving domestic violence, a psychologist involved in interrogation may be interrogated as a witness. For instance, in a case adjudicated by the Baglii District Court of Dniprodzerzhinsk, Dnipro Oblast, the interrogated psychologist explained that she had been present during the victim's interrogation at the pre-trial investigation stage. As a result of such participation and dialogue with the victim, the psychologist found that the victim had been intimidated, and because of conflicts with her son, she spent long nights in the entrance hall because he would not let her home. The psychologist also stressed that despite the victim's advanced age, her testimony was justified ²⁹.

An investigator may also request a psychologist's participation during investigative experiment. Ye. O. Danich accurately highlights that during this investigative (search) action the involved specialist contributes to the efficiency of this action, as he/she creates a favorable environment for the investigative experiment, helps to establish psychological contact, and provides assistance to all participants in a criminal proceeding, especially victims. A promising avenue for involvement of a psychologist is the application of his or her specific expertise to use received information in order to draw up a psychological portrait (profile) of the offender in a criminal proceeding ³⁰. However, despite the importance of the psychologist's participation in investigative experiment, this practice has not yet become common in investigative activities. Having analyzed the peculiarities of psychologists' participation in investigative (search) actions during investigation of crimes related to domestic violence, we can reasonably agree with V. Ya. Marchak that the specific expertise of a psychologist can be applied in three forms at different stages of investigation: counseling psychology, participation of a psychologist and forensic psychological examination ³¹.

We support the position that investigative experiment is conducted primarily with participation of specialists such as a forensic investigator and a forensic medical examiner (in case of physical violence) ³². At the same time, participation of a forensic expert or a specialist in forensic medicine presupposes studying and reconstructing events associated with a criminal offense, reproducing and recording the mechanism of infliction of blows, bodily injuries, as well as consulting on the expert's decision regarding the possibility or impossibility to form specific bodily injuries under conditions

²⁸ Вирок Коломийського міськрайонного суду Івано-Франківської області від 26 січня 2024 р. у справі № 346/5978/23. Єдиний державний реєстр судових рішень: офіційний сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116563809>

²⁹ Вирок Баглійського районного суду м. Дніпродзержинська Дніпропетровської області від 01 лютого 2022 р. у справі №207/3108/20. Єдиний державний реєстр судових рішень: офіційний сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103411918>

³⁰ Даніч Є. О. Використання спеціальних знань під час проведення слідчого експерименту: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2018. С. 4.

³¹ Марчак В. Я. Використання спеціальних психологічних знань у досудовому слідстві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2003. С. 9.

³² Іщенко Т. В. Розслідування домашнього насильства: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ. 2021. С. 153-154.

reproduced by the victim during investigative experiment³³. The forensic investigator usually provides technical assistance consisting in photographic and continuous video recording of investigative experiment.

Conducting searches during investigation of crimes related to domestic violence is also not an isolated case. Most often, the purpose of this investigative (search) action is to find the tools and means utilized by the perpetrator to commit a criminal offense. Therefore, if they are firearms, cold weapons or explosives³⁴, specialists with the skills to use various search equipment such as metal detectors, magnetic lifters, retrieval magnets, inspection mirrors, ultraviolet illuminators., etc.³⁵ are involved in searches.

Conclusions. To summarize the above, considering the analysis of scientific sources and the synthesis of empirical data, we can stress that specialists involved in conducting investigative (search) actions during investigation of crimes related to domestic violence fulfill the following functions:

1) consulting (involves, in particular, clarification of issues requiring specific expertise, formulation of questions that may be submitted to an expert for resolution during subsequent forensic examination, resolution of issues pertaining to the need for a person to receive qualified assistance from a psychologist or a psychiatrist, etc.);

2) organizational and technical (predominately encompasses photographic recording of the investigative [search] action by a specialist in criminalistics, video recording of the procedure for conducting an investigative [search] action, as well as conducting organizational activities to prepare for an investigative [search] action);

3) search (is conducted during inspections and searches and involves searching for objects and criminal traces related to a crime or a criminal offense);

4) analytical (consists in analyzing factual data and events witnessed by a specialist [for example, during an investigative experiment to establish reliability of performed actions and reported circumstances, during interrogation: a specialist in the field of psychology can analyze a person's behavior and identify his/her individual psychological features, etc.]).

We are of the view that participation of specialists in the studied category of crimes is a proven form of applying specific expertise, and therefore the possibility of quick and competent resolution of investigation tactical tasks should not be neglected.

References

Cherniavskiy, S. S., Husieva, V. O. (2022). Protsesualni dii ta rishennia pid chas rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen, pov'iazanykh z domashnim nasylstvom: problemy ta osoblyvosti pryiniattia. *Derzhava ta rehiony*. Seriya: Pravo. № 4 (78). S. 141-148. [in Ukrainian].

³³ Гусева В. О. Роль спеціальних медичних знань при розслідуванні злочинів проти працівників правоохоронних органів. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка*. 2017. № 1. С. 180.

³⁴ Гусева В. О. Особливості розслідування вбивств, вчинених із застосуванням вогнепальної зброї. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2021. № 3 (120) С. 16-27. <https://doi.org/10.33270/01211203.16>

³⁵ Гусева В. О. Участь спеціаліста у кримінальних провадженнях щодо розслідування окремих кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Актуальні аспекти криміналістичного та психологічного забезпечення правоохоронної діяльності: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 06 жовт. 2023 р.) / МВС України, Одес. держ. ун-т внутр. справ. Одеса: ОДУВС, 2023. С. 57-58.

- Danich, Ye. O. (2018). Vykorystannia spetsialnykh znan pid chas provedennia slidchoho eksperymentu : dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Kyiv. 238 s. [in Ukrainian].
- Hontarenko, V. P. (2024). Dosudove rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen, pov'iazanykh z domashnim nasylstvom : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Kharkiv. 251 s. [in Ukrainian].
- Husieva, V. O. (2017). Rol spetsialnykh medychnykh znan pry rozsliduvanni zlochyniv proty pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv. *Visnyk Luhanskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav im. E.O. Didorenka*. № 1. S.183-188. [in Ukrainian].
- Husieva, V. O. (2018). Taktychni osoblyvosti provedennia ohliadu mistsia podii pry rozsliduvanni posiahan na zhyttia pratsivnyka pravookhoronnoho orhanu. *Visnyk Luhanskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav im. E. O. Didorenka*. № 1 (81). S. 228-234. [in Ukrainian].
- Husieva, V. O. (2021). Osoblyvosti rozsliduvannia vbyvstv, vchynenykh iz zastosuvanniam vohnepalnoi zbroi. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav*. № 3 (120) S. 16-27. <https://doi.org/10.33270/01211203.16>
- Husieva, V. O. (2023). Uchast spetsialista u kryminalnykh provadzhenniakh shchodo rozsliduvannia okremykh kryminalnykh pravoporushen proty voli, chesti ta hidnosti osoby // Aktualni aspekty kryminalistychnoho ta psykhologichnoho zabezpechennia pravookhoronnoi diialnosti: mater. Vseukr. nauk.-prakt. konf. (m. Odesa, 06 zhovt. 2023 r.) / MVS Ukrainy, Odes. derzh. un-t vnutr. sprav. Odesa: ODUVS. S. 55-60. [in Ukrainian].
- Husieva, V., Avdieiev, O., Kornienko, V., Kryvoruchko, L. (2022). Innovative technologies as alternative means of improving the efficiency of criminal justice in Ukraine. *Amazonia Investiga*. 2022. № 11(52). P. 260-268. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.52.04.28>.
- Ishchenko, T. V. (2021). Rozsliduvannia domashnoho nasylstva : dys. ...kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Kyiv. 247 s. [in Ukrainian].
- Komarynska, Yu. B. (2022). Motyvy vchynennia kryminalnykh pravoporushen, pov'iazanykh iz domashnim nasylstvom. *Yurydychna psykholohiia*. T. 30. № 1. S. 94-102. [in Ukrainian].
- Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 №2341-III. Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiinyi veb-portal. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. [in Ukrainian].
- Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651-VI. Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiinyi veb-portal. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17> [in Ukrainian].
- Marchak, V. Ya. (2003). Vykorystannia spetsialnykh psykhologichnykh znan u dosudovomu slidstvi : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Kyiv. 20 s. [in Ukrainian].
- Motliakh, O. I., Ishchenko, T. V. (2020). Spetsyfika pryznachennia sudovo-psykhiatrychnykh ekspertyz u rozsliduvanni domashnoho nasylstva. *Porivnialno-analitychne pravo*. № 2. S. 212-215. [in Ukrainian].
- Pavlova, N. V. (2020). Rol spetsialista u provedenni dopytu malolitnoi osoby, postrazhdaloj vid nasylstva. *Kryminalistychnyi visnyk*. T. 34. № 2. S. 7-16. [in Ukrainian].
- Pchelina, O. V. (2020). Perspektyvnist pobudovy metodyky rozsliduvannia domashnoho nasylstva. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 4. S. 329-332. [in Ukrainian].
- Romaniuk, B. V. (2010). Uchast spetsialista na stadii dosudovoho slidstva: navch. posib. Kyiv : Vydavnychy Budynok «Avanpost-Prym». 304 s. [in Ukrainian].
- Romaniuk, V. V. (2014). Uchast pedahoha, psykhologa ta likaria u kryminalnomu provadzhenni shchodo nepovnolitnikh. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № 4. S. 101-109. [in Ukrainian].
- Shapoval, K. A. (2021). Deiaki osoblyvosti taktyky provedennia slidchykh (rozshukovykh) dii pid chas rozsliduvannia vbyvstv, uchynenykh u zv'iazku iz zastosuvanniam domashnoho nasylstva. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № 2 (93). S. 324-330. DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2021.2.29>. [in Ukrainian].

- Shapoval, K. A. (2023). *Metodyka rozsliduvannia vbyvstv, vchynenykh u zviazku z domashnim nasylstvom : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Kharkiv. 224 s.* [in Ukrainian].
- Slukhaienko, Yu. M. (2023). *Metodyka rozsliduvannia domashnoho nasylstva : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Kropyvnytskyi. 213 s.* [in Ukrainian].
- Spitsyna, H. O., Bidniak H. S. (2018). *Formy vykorystannia spetsialnykh znan. Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky. № 18. S. 240-248.* [in Ukrainian].
- Stepaniuk, R. L. (2014). *Poniattia spetsialnykh znan u kryminalnomu provadzhenni. Visnyk Luhanskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav imeni E. O. Didorenka. Spetsvyp. S. 38-42.* [in Ukrainian].
- Stepaniuk, R. L., Husieva, V. O., Kikinchuk, V. V. (2023). *Problemy formuvannia ta realizatsii metodyky rozsliduvannia vbyvstv, pov'iazanykh iz domashnim nasylstvom. Pravo i bezpeka. № 1 (88). S. 157-168.* [in Ukrainian].
- Teteriatnyk, H. K., Somyk, O. S. (2023). *Okremi pytannia dokazuvannia pry rozsliduvanni domashnoho nasylstva. Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal. № 2. S. 580-582.* [in Ukrainian].
- Vuima, A. H. (2020). *Poniattia, sutnist ta formy spetsialnykh znan, shcho vykorystovuiutsia pid chas rozsliduvannia vbyvstv. Visnyk Luhanskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav im. E. O. Didorenka. №1 (89). S. 54-62. DOI: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.89.54-62>.* [in Ukrainian].
- Vuima, A. H. (2021). *Uchast spetsialistiv u provedenni ohliadu mistisia podii pid chas rozsliduvannia vbyvstv. Visnyk Kharkivskoho natsionalnogo universytetu vnutrishnikh sprav. № 2 (93). S. 256-265.* [in Ukrainian].
- Vuima, A. H. (2023). *Okremi aspekty vykorystannia spetsialnykh medychnykh znan pid chas rozsliduvannia vbyvstv v umovakh dii pravovoho rezhymu voiennoho stanu // Aktualni problemy suchasnoi nauky v doslidzhenniakh molodykh uchenykh, kursantiv ta studentiv : tezy dop. Vseukr. nauk.-prakt. konf. (m. Vinnytsia, 17 travn. 2023 r.) / MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnut. sprav, Nauk. park «Nauka ta bezpeka». Vinnytsia : KhNUVS. S. 136-139.* [in Ukrainian].
- Vuima, A. H. (2023). *Vykorystannia spetsialnykh znan pid chas rozsliduvannia vbyvstv : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Kharkiv. 297 s.* [in Ukrainian].
- Vyrok Bahliiskoho raionnoho sudu m. Dniprodzerzhynska Dnipropetrovskoi oblasti vid 01 liutoho 2022 r. u spravi №207/3108/20. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: ofitsiinyi sait. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103411918>. [in Ukrainian].
- Vyrok Kolomyiskoho miskraionnoho sudu Ivano-Frankivskoi oblasti vid 26 sichnia 2024 r. u spravi № 346/5978/23. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: ofitsiinyi sait. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116563809>. [in Ukrainian].
- Vyrok Shevchenkivskoho raionnoho sudu m. Chernivtsi vid 10.02.2021 u spravi № 727/1005/20. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: ofitsiinyi sait. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94806121>. [in Ukrainian].
- Zahalna deklaratsiia prav liudyny, pryiniata i proholoshena rezoliutsiieiu 217 A (III) Heneralnoi Asamblei OON vid 10 hrudnia 1948 roku. BD «Zakonodavstvo Ukrainy». VR Ukrainy. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015. [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 26.02.2024

Suggested Citation:

Salnikova, A. (2024). Participation of Specialists in a Criminal Proceeding Involving the Investigation of Criminal Offenses Related to Domestic Violence. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 1 (9). 112-150. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.12>

DOI <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.13>
УДК 343.1 (477)

Dmytro Tsyplitskyi,

Lawyer, Post-graduate student at National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute» of the Ministry of Justice of Ukraine
Kharkiv, Ukraine;
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-9528-3427>,
e-mail: tsyplitskyi.dmytro@nncise.org.ua

Obtaining Evidence by the Defense Counsel: Certain Ways to Resolve Existing Problems

A defense counsel plays an essential in the implementation of international standards for protecting human rights and fundamental freedoms. The legal literature and court practice have repeatedly emphasized the fact that the scope of authority of a defense counsel to defend a suspect or accused is limited and does not meet the principles of equality of arms, adversariality, etc. However, most of the proposed recommendations and suggestions remain unimplemented. We stress the issue of obtaining evidence by the defense counsel in a criminal proceeding at all stages of defense. In this respect, the Article Purpose is formulated as clarifying the state of legislative support for obtaining evidence by a defense counsel in a criminal proceeding, presenting a proposal for improving the system of criminal procedure legislation.

Having generalized theoretical developments and considered current needs of human rights practice, the author formulates proposals for amending the Law of Ukraine “On the Bar and Legal Practice”, and also outlines the author’s vision on certain aspects of obtaining evidence by a defense counsel in a criminal proceeding.

Keywords: criminal procedure legislation, criminal proceeding, defense party, defense counsel, obtaining evidence, authority, human rights investigation.

Research Problem Formulation. The legal literature defines activities on obtaining evidence as one of the stages of criminal procedure proof. For a long time, it has been defined and continues to be defined as one of the stages of criminal procedure proof: evidence collection. This approach is criticized, but it should be emphasized that it is consolidated with the current Criminal Procedure Code of Ukraine rules, and, therefore, has the right to exist. In the context of determining capabilities of the defense counsel while evidence collection, the legislator uses the wording “by demanding and obtaining”¹. Without elaborating on this subject, we are of the view that the prosecution party and the defense party are of paramount importance in the implementation of practical activities involving criminal procedure proof. Despite the fact that the burden of proof, as a general rule, lies with the prosecution, activities of the defense counsel, as V. O. Popelushko rightly notes, should not be equated with eloquence (or even rhetoric) and limited to it, since it is unlikely that the passive evidentiary position of the defense counsel corresponds to his/her mission². However, given certain limitations in implementing practical measures aimed at recording factual data having the status of evidence in a criminal proceeding, we believe that the “obtaining evidence” wording should be used in the context of the defense party.

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>

² Попелюшко В.О. Предмет захисту та його доказування в кримінальній справі : монографія. Київ : Прецедент, 2005. С. 122.

Dmytro Tsyplitskyi

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

**ОТРИМАННЯ ДОКАЗІВ
СТОРОНОЮ ЗАХИСТУ:
ОКРЕМІ ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ
ІСНУЮЧИХ ПРОБЛЕМ**

Важливу роль у реалізації міжнародних стандартів у сфері захисту прав людини та основоположних свобод відіграє захисник. Неодноразово в юридичній літературі та в судовій практиці зверталася увага на те, що обсяг повноважень захисника щодо здійснення захисту підозрюваного, обвинуваченого є обмеженим і не відповідає засадам рівності сторін, змагальності тощо. Однак більшість запропонованих рекомендацій і пропозицій залишаються невпровадженими. Нашу увагу привертає проблематика отримання доказів стороною захисту в кримінальному провадженні на всіх етапах здійснення захисту. У зв'язку з цим мету статті сформульовано як з'ясування стану законодавчого забезпечення отримання доказів захисником у кримінальному провадженні, висунення пропозицій щодо вдосконалення системи кримінального процесуального законодавства.

На підставі проведеного узагальнення теоретичних напрацювань, з урахуванням сучасних потреб правозахисної практики, сформульовано пропозиції щодо внесення змін до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а також висвітлено авторське бачення щодо окремих аспектів отримання доказів захисником у кримінальному провадженні.

Ключові слова: кримінальне процесуальне законодавство, кримінальне провадження, сторона захисту, захисник, повноваження, правозахисне розслідування.

Criminal procedure legislation as well as provisions of international legal agreements declare the possibility of the defense counsel's participation in a criminal proceeding, the principle of arms equality, therefore, it is important to intensify both theoretical research into the provision and full implementation of the principle of legal defense in a criminal proceeding, including the principle of parties' adversariality, and the development of practical guidelines for their application in human rights activities.

Analysis of Essential Research and Publications. Researchers increasingly emphasize the study of the issue related to obtaining (collecting) evidence by both the prosecution and the defense party. As for the defense party, aspects of his/her practical activity in the context of obtaining evidence became the subject of multidisciplinary research by V. O. Popeliushko³, M. O. Kalinovska⁴, A. V. Krushenytskyi⁵, O. V. Masliuk⁶, V. O. Soloviov⁷ et al.

The papers by O. L. Dul'skyi⁸, M. Y. Kulyk, Yu. V. Tereshchenko, A. S. Bondarchuk⁹ et al. outline the latest studies in collecting evidence by the defense party. However, despite the considerable work of scholars, we highlight that these papers have not fully addressed the issues arising daily in the human rights activities of lawyers, which require further research and resolution.

The Article Purpose is to learn about the state of legislative support for obtaining evidence in a criminal proceeding by the defense party, to develop proposals for improving criminal procedure legislation.

Main Content Presentation. With the adoption of the Criminal Procedure Code of Ukraine in 2012, there have been significant changes in conducting criminal proceedings. First of all, procedural rights of all participants in a criminal proceeding, including the defense party, have changed. However, from the S. A. Krushynskyi's perspective, based on the analysis of the provisions of Article 93 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, the type and possibilities of the legal means provided by the legislature to the parties to a criminal proceeding for the purpose of collecting evidence are disproportionate. In this regard, the scientist notes that although the legislature has granted the defense party the right to obtain evidence, it has already significantly limited his/her in means of exercising this right¹⁰.

To a certain extent, we agree with the outlined view, but it should also be emphasized that if the defense counsel is entitled with the right to conduct investigative (search) actions, it will be difficult to control the progress and direction of pre-trial investigation. Having granted the right to conduct investigative (search) actions, the issue of conducting covert investigative (search) actions becomes relevant. If a lawyer acquires the status of a defense coun-

³ Попелюшко В.О. Функція захисту в кримінальному судочинстві України: правові, теоретичні та прикладні проблеми : монографія. 2-ге видання, змінене і доповнене. Острог: Острозька академія, 2010. 600 с.

⁴ Каліновська А. В. Доказування у кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2020. 235 с.

⁵ Крушеницький А.В. Витребування та отримання речей і документів як засіб збирання доказів у кримінальному провадженні: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Кропивницький, 2023. 246 с.

⁶ Маслюк О. В. Процесуальна діяльність захисника зі спростування підозри (обвинувачення) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Львів, 2017. 217 с.

⁷ Соловйов В. О. Захисник як суб'єкт доказування при обранні, зміні, скасуванні заходів забезпечення кримінального провадження слідчим суддею: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Одеса, 2021. 233 с.

⁸ Дульський О. Л. Особливості криміналістичного забезпечення збирання доказів під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 2. С. 668-674.

⁹ Кулик М. Й., Терешенко Ю. В., Бондарчук А. С. Особливості використання захисником спеціальних знань у кримінальному провадженні. *Науковий вісник Ужгородського університету: серія: Право / голов. ред. Ю. М. Бисага*. Ужгород, 2023. Т. 2. Вип. 80. С. 160-165.

¹⁰ Крушинський С.А. Подання доказів у кримінальному судочинстві України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Львів, 2014. С. 93.

Dmytro Tsyplitskyi

**EINHOLUNG VON
BEWEISEN DURCH DIE
VERTEIDIGUNGSPARTEI:
SEPARATE WEGE ZUR LÖSUNG
BESTEHENDER PROBLEME**

Eine wichtige Rolle bei der Umsetzung internationaler Standards im Bereich des Schutzes der Menschenrechte und Grundfreiheiten spielt der Verteidiger. In der juristischen Literatur und in der gerichtlichen Praxis wird mehrfach darauf hingewiesen, dass der Umfang der Befugnisse des Verteidigers zur Verteidigung des Verdächtigen oder Angeklagten begrenzt ist und nicht den Grundsätzen der Parteigleichheit, des Wettbewerbs usw. entspricht. Die meisten der vorgeschlagenen Empfehlungen und Vorschläge werden jedoch noch nicht umgesetzt. Wir richten unsere Aufmerksamkeit auf die Frage der Beweiserhebung durch die Verteidigung im Strafverfahren in allen Phasen der Verteidigung. In diesem Zusammenhang wird der Zweck des Artikels darin formuliert, den Stand der gesetzgeberischen Unterstützung für die Beweiserhebung durch einen Verteidiger in Strafverfahren zu klären und einen Vorschlag zur Verbesserung des Systems der Strafprozessgesetzgebung vorzulegen.

Auf der Grundlage der Verallgemeinerung theoretischer Entwicklungen und unter Berücksichtigung der modernen Bedürfnisse der Menschenrechtspraxis wurden Vorschläge für Änderungen des Gesetzes der Ukraine „Über Interessenvertretung und Interessenvertretung“ formuliert und die Vision des Autors hinsichtlich bestimmter Aspekte der Beweiserhebung durch einen Verteidiger im Strafverfahren wurde hervorgehoben.

Schlüsselwörter: Strafprozessrecht, Strafverfahren, Verteidigungspartei, Verteidiger, Behörde, Menschenrechtsuntersuchung.

sel, he/she can familiarize himself/herself with criminal case files and on the basis thereof, in agreement with the suspect, the accused, formulate a corresponding position of the defense counsel. In addition, a criminal proceeding has absolutely fair purposes and ideas that are in line with international human rights standards. And although the prosecution bears the burden of proof, this does not in any way limit the ability of the defense counsel to ensure that the objectives of a criminal proceeding are met. As far as the presumption of innocence is concerned, it can be stated that the defense counsel has every opportunity to ensure the protection of his/her rights and the restoration of his/her violated rights and legitimate interests. It is only necessary to make full use of the authority guaranteed to him/her by the criminal procedure rules. At the same time, we emphasize that we believe it is necessary to consider the expansion of defense counsel's authority only in the context of implementing measures to obtain exculpatory evidence. However, this issue is controversial and requires individual multidisciplinary studies.

Activities of a defense counsel in the course of obtaining evidence can often play a crucial role for the fate of his/her client. His/her participation in the process of obtaining evidence, especially at the stage of choosing a measure of restraint at the pre-trial investigation stage, is no exception to this situation. According to the legal literature, the main task of the defense counsel at the stage of deciding on the choice of a measure of restraint against the suspect is to be increasingly active in collecting factual data as soon as possible. The availability of such data may contribute to the decision on granting a motion for a measure of restraint¹¹. At this stage, another area of activity is to demonstrate to the court the appropriateness of using the softest measure of restraint rather than a more severe one¹².

What is more, we consider expedient the position of M. O. Kalinovska that the proving activity of the defense counsel can be aimed at:

1) refuting the suspicion validity and the sufficiency of the totality of evidence for suspecting a person of committing a criminal offense;

2) the presence of a risk (risks) set forth in Part 1 of Art. 177 of the Criminal Procedure Code of Ukraine;

3) refuting the existence of a special basis for applying a measure of restraint;

4) expressing one's legal position on the possibility of applying measures of restraint in totality or their specific type (for example, by proving the existence of circumstances that testify to the sufficiency of applying a softer measure of restraint)¹³.

We support the view that there are limited opportunities to exercise the suspect's right to present items, documents, and testimony of other persons to refute the prosecutor's arguments justifying the motion for a measure of restraint. Moreover, given that in 71% of the cases we studied, a measure of restraint was chosen within 72 hours of the person's arrest, it should be emphasized that this right can be exercised to a greater extent by the defense counsel than by the suspect himself/herself, who is held in a temporary detention center from the moment of arrest until the motion is considered. This situation once again demonstrates the importance of defense counsel's participation in a criminal proceeding.

We share the view that during consideration of the motion for the application of a measure of restraint there is a problem of the suspect exercising

¹¹ Винокуров О. В. Захист прав підозрюваного під час обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. *Актуальні питання вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 2. С. 136.

¹² Скрябін О. М. Участь адвоката при вирішенні питання про обрання підозрюваному, обвинуваченому запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. *Держава та регіони*. 2014. № 2 (44). С. 144.

¹³ Каліновська М. О. Сторона захисту як суб'єкт доказування під час застосування запобіжних заходів на стадії досудового розслідування // Треті Таврійські юридичні наукові читання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 18-19 травня 2018 р.). Київ : Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2018. С. 74.75.

Dmytro Tsyplitskiy

OBTENTION DE PREUVES PAR LA PARTIE DE LA DÉFENSE : MOYENS SÉPARÉS DE RÉSOUDRE LES PROBLÈMES EXISTANTS

Le défenseur joue un rôle important dans la mise en œuvre des normes internationales dans le domaine de la protection des droits de l'homme et des libertés fondamentales. Plus d'une fois dans la littérature juridique et dans la pratique judiciaire, l'attention a été attirée sur le fait que l'étendue des pouvoirs de l'avocat de la défense pour défendre le suspect ou l'accusé est limitée et ne répond pas aux principes d'égalité des parties, de concurrence, etc. Cependant, la plupart des recommandations et suggestions proposées restent lettre morte. Notre attention est attirée sur la question de l'obtention de preuves par la défense dans le cadre d'une procédure pénale à tous les stades de la défense. À cet égard, l'objectif de l'article est de clarifier l'état du soutien législatif à l'obtention de preuves par un avocat de la défense dans le cadre d'une procédure pénale, en présentant une proposition visant à améliorer le système de législation de procédure pénale.

Sur la base de la généralisation des développements théoriques, en tenant compte des besoins modernes de la pratique des droits de l'homme, des propositions d'amendements à la loi ukrainienne « sur le plaider et le plaider » ont été formulées, et la vision de l'auteur concernant certains aspects de l'obtention de preuves par un l'avocat de la défense dans les procédures pénales a été soulignée.

Mots clés : législation procédurale pénale, procédure pénale, partie de la défense, défenseur, autorité, enquête sur les droits de l'homme.

the right to present testimony of other persons in order to refute the prosecutor's arguments 14, which is envisaged in clause 6, Part 2 of Art. 193 of the Criminal Procedure Code of Ukraine 15. Given that clause 7 of Part 2 of this Article stipulates the right to "file a motion to summon and examine witnesses whose testimonies can be important for deciding issues considered" 16, we believe that the wording "to provide ... testimony of other persons to refute the prosecutor's arguments" should be excluded from the provisions of clause 6 of Part 2 of Article 193 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. It should also be emphasized that this wording does not have a significant negative impact on the compliance with the procedures for obtaining (collecting) evidence, given the provisions of Art. 93, para. 7, part 2 of Art. 193 of the Criminal Procedure Code of Ukraine.

Stressing the importance of full protection at the stage of choosing a measure of restraint for a suspect, we note that under Part 1 of Article 178 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, when choosing a measure of restraint, the court takes into account not only available evidence concerning the commission of criminal offence by the suspect or accused, but also a number of other circumstances. A crucial role is fulfilled by the following: state of health of the suspect or accused; firmness of social relations the suspect or accused has in the place of his/her permanent residence, including whether he/she has a family and dependants; whether the suspect or accused has the place of permanent employment or study; reputation of the suspect or accused; his/her property status, etc. 17. We are of the view that only a suspect can properly and objectively testify to the existence of the mentioned circumstances and clarify certain information about them. Moreover, investigators and prosecutors rarely direct their procedural capabilities to clarify these facts. Therefore, it is undoubtedly the defense counsel who, when conducting defense by appointment or on the basis of a corresponding agreement, should be as active as possible in finding out the specified information and circumstances and bringing them to the attention of the investigating judge and the prosecutor.

As for the practical ways to obtain needed information and documents that will certify circumstances to be proved or relevant to the objectives of a criminal proceeding, it is worth noting that following the provisions of the current legislation, it is permissible to:

1) obtain and demand information and documents by submitting a lawyer's motion in conformity with the procedure envisaged in the Law of Ukraine On the Bar and Legal Practice;

2) gain temporary access to things and documents on the basis of investigating judge's decision (by applying the legal procedure set forth in Chapter 15 of the Criminal Procedure Code of Ukraine).

We do not agree that the second method of obtaining access to things and documents cannot be implemented 18, in practice, because positive examples of resolving these problems are quite common in judicial practice. Moreover, the use of a lawyer's request as a way to obtain information is limited in terms of requesting copies of documents containing secrets protected by

¹⁴ Каліновська А. В. Доказування у кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2020. С. 121.

¹⁵ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>

¹⁶ Там само.

¹⁷ Там само.

¹⁸ Фаринник В. І. Теоретичні, правові та праксеологічні проблеми застосування заходів забезпечення кримінального провадження в кримінальному процесі України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2018. С. 89-90.

Dmytro Tsyplitskyi

UZYSKANIE DOWODÓW PRZECZ OBRONĘ: ODDZIELNE SPOSOBY ROZWIĄZANIA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW

Ważną rolę we wdrażaniu międzynarodowych standardów w zakresie ochrony praw człowieka i podstawowych wolności odgrywa obrońca. Niejednokrotnie w literaturze prawniczej i praktyce sądowej zwracano uwagę na fakt, że zakres uprawnień obrońcy do obrony podejrzanego lub oskarżonego jest ograniczony i nie spełnia zasad równości stron, konkurencji itp. Większość proponowanych zaleceń i sugestii pozostaje jednak niezrealizowana. Naszą uwagę zwraca problematyka pozyskiwania dowodów przez obronę w postępowaniu karnym na wszystkich etapach obrony. W tym zakresie cel artykułu sformułowano jako wyjaśnienie stanu prawnego wsparcia uzyskiwania materiału dowodowego przez obrońcę w postępowaniu karnym, przedstawienie propozycji usprawnienia systemu prawodawstwa procesowego karnego.

Na podstawie uogólnienia opracowań teoretycznych, uwzględniając współczesne potrzeby praktyki praw człowieka, sformułowano propozycje nowelizacji Ustawy Ukrainy „O rzecznictwie i adwokacie”, a także autorską wizję dotyczącą niektórych aspektów pozyskiwania dowodów przez osobę Podkreślono obrońcę w postępowaniu karnym.

Słowa kluczowe: prawo karne procesowe, postępowanie karne, strona obrony, obrońca, organ, dochodzenie dotyczące praw człowieka.

law. We agree that in this case, it is almost impossible to fulfill the defense task without applying a measure to ensure a criminal proceeding¹⁹.

The importance of the defender's role in refuting suspicion cannot be ignored. An indispensable prerequisite for carrying out such activity is its “performance ... on a professional basis, that is, according to certain professional standards and taking into account the responsibility envisaged by law for their improper observance”²⁰. We are of the opinion that in its essential aspect it is similar to a human rights investigation associated with active and proactive collection of information and recording of exculpatory evidence. This once again confirms the fact that a defense counsel must actively participate in a criminal proceeding and, using the possibilities of criminal procedure proof, take measures to objectively, fully and impartially establish the circumstances of a criminal offense.

Taking into account the current trends in the development of society, we believe that one of the most urgent issues concerning the expansion of the lawyer's rights, and thus the authority of the defender in criminal proceedings, should be the consolidation of the right to inspect computer data. This is due to the fact that unlawful activities, as well as most types of society members' activities, are accompanied by rapid development and reflection in the digital space. The scientific literature rightly notes that “almost every person today uses multiple digital devices and has access to multiple digital services on a daily basis. This results in accumulation of a large number of digital traces in everyday life, increasing the likelihood of leaving digital traces in the event of a crime”²¹. Thus, the development of effective tools for detection, seizure and examination of digital evidence is a pressing issue not only for law enforcement, but also for human rights activities.

Given that Open Source Intelligence (a method of gathering information from public or other open sources: OSINT)²² is becoming a promising way to obtain factual data, it is important to provide for a real possibility of its use by lawyers at the legislative level.

Therefore, in view of the fact that there is an acute need for adapting human rights activities to the use of modern digital methods of establishing facts and analyzing digital information, especially photos and videos taken on smartphones and other mobile devices, we deem it expedient that the provisions of Art. 20 of the Law of Ukraine On the Bar and Legal Practice should also be amended. In our view, clause 11 of Part 1 of this Article should be reworded as follows: “to inspect computer data by displaying this information in a form suitable for perceiving its content (by means of video recording, filming and/or video recording of the screen, use of electronic means, photography, etc., or in paper form)”. In view of the above, clause 12, Part 1, Article 20 of the Law of Ukraine On the Bar and Legal Practice should be formulated as follows: “use other rights envisaged in this Law and other laws”²³.

Conclusions. Thus, the defense counsel plays an essential role in the defense of a person who has acquired the status of a suspect or accused. Legal literature and court practice have repeatedly emphasized the fact that the scope of defense counsel's authority to defend a suspect or accused person is

¹⁹ Казьмірова І. В. Тимчасовий доступ до речей і документів чи адвокатський запит? *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 6/18. С. 361.

²⁰ Маслюк О. В. Процесуальна діяльність захисника зі спростування підозри (обвинувачення) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Львів, 2017. С. 181.

²¹ Назаренко Д. М. Назаренко Д. М. Напрями використання цифрової криміналістики в умовах воєнного стану. Інформаційні моделюючі технології, системи та комплекси: V міжнародна науково-практична конференція. 18-19 квітня 2024 р., Черкаси, Україна. Черкаси: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. 2024. С. 143-145.

²² Торбас О. О. OSINT при розслідуванні кримінальних правопорушень : підручник. Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 180 с.

²³ Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. No 5076-VI. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>

limited and does not comply with the principles of equality of arms, adversariality, etc. However, the majority of recommendations and proposals remain unimplemented.

Relying on analysis results of investigative, judicial and human rights practice, we are sure that defense counsels' activity in using methods of obtaining evidence provided for by law is inadequate and needs to be intensified. Thus, despite criticism about the impossibility of the defense counsel to obtain temporary access to things and documents, it should be emphasized that individual defense counsels do not use this opportunity to the fullest, because sometimes they simply do not take appropriate measures to implement this measure to ensure a criminal proceeding. The activity of individual defense counsels at the stage of choosing a measure of restraint is insufficient, because those circumstances that can lead to choosing a softer measure simply do not become the subject of their criminal procedure proof.

We are of the view that the current trends in society's development bring up the issue of recording factual data from the digital space as a way to obtain evidence in a criminal proceeding. It is proposed to amend Art. 20 of the Law of Ukraine On the Bar and Legal Practice, in particular, clause 11, Part 1 of this Article should be restated as follows: "to inspect computer data by displaying this information in a form suitable for perceiving its content (by means of video recording, filming and/or video recording of the screen, use of electronic means, photography, etc., or in paper form)", and clause 12 should stipulate the wording that is currently in force for clause 11. We believe that the issues addressed by us are relevant and therefore require further in-depth research.

References

- Dulskyi, O. L. (2024). Osoblyvosti kryminalistychnoho zabezpechennia zbyrannia dokaziv pid chas provedennia nehlasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii. *Analitychno-porionialne pravoznavstvo*. № 2. S. 668-674. [in Ukrainian].
- Farynnyk, V. I. (2018). Teoretychni, pravovi ta prakseologichni problemy zastosuvannia zakhodiv zabezpechennia kryminalnogo provadzhennia v kryminalnomu protsesi Ukrainy : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.09. Kyiv, 2018. 565 s. [in Ukrainian].
- Kalinovska, A. V. (2020). Dokazuvannia u kryminalnomu provadzhenni na stadii dosudovoho rozsliduvannia : dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Kyiv. 235 s. [in Ukrainian].
- Kalinovska, M. O. (2018). Storona zakhystu yak sub'iekt dokazuvannia pid chas zastosuvannia zapobizhnykh zakhodiv na stadii dosudovoho rozsliduvannia. Treti Tavriiski yurydychni naukovy chytannia: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Kyiv, 18-19 travnia 2018 r.). Kyiv : Tavriiskyi natsionalnyi universytet imeni V.I. Vernadskoho. S. 73-76. [in Ukrainian].
- Kazmirova, I. B. (2018). Tymchasovyi dostup do rechei i dokumentiv chy advokatskyi zapyt? *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 6/18. S. 360-363. [in Ukrainian].
- Krushenytskyi, A. V. (2023). Vytrebuvannia ta otrymannia rechei i dokumentiv yak zasib zbyrannia dokaziv u kryminalnomu provadzhenni : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Kropyvnytskyi. 246 s. [in Ukrainian].
- Krushynskyi, S. A. (2014). Podannia dokaziv u kryminalnomu sudochynstvi Ukrainy : dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Lviv. 242 s. [in Ukrainian].
- Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651-VI. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17> [in Ukrainian].
- Kulyk, M. Y., Tereshchenko, Yu. V., Bondarchuk, A. S. (2023). Osoblyvosti vykorystannia zakhysnykom spetsialnykh znan u kryminalnomu provadzhenni. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu: seria: Pravo / holov. red. Yu. M. Bysaha. Uzhhorod. T. 2. Vyp. 80. S. 160-165. [in Ukrainian].

- Masliuk, O. V. (2017). Protsesualna diialnist zakhysnyka zi sprostuvannia pidozry (obvynuvachennia) : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Lviv. 217 s. [in Ukrainian].
- Nazarenko, D. M. (2024). Napriamy vykorystannia tsyfrovoy kriminalistyky v umovakh voiennoho stanu. Informatsiini modeliuiuchi tekhnolohii, systemy ta komplekсы: V mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia. 18-19 kvitnia 2024 r., Cherkasy, Ukraina. Cherkasy: Cherkaskyi natsionalnyi universytet imeni Bohdana Khmelnytskoho. 2024. S. 143-145. [in Ukrainian].
- Popeliushko, V. O. (2005). Predmet zakhystu ta yoho dokazuvannia v kryminalnyi spravi : monohrafiia. Kyiv : Pretsedent. 232 s. [in Ukrainian].
- Popeliushko, V. O. (2010). Funktsiia zakhystu v kryminalnomu sudochynstvi Ukrainy: pravovi, teoretychni ta prykladni problemy : monohrafiia. 2-he vydannia, zminene i dopovnene. Ostroh: Ostrozka akademiia. 600 s. [in Ukrainian].
- Pro advokaturu ta advokatsku diialnist: Zakon Ukrainy vid 5 lypnia 2012 r. No 5076-VI. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> [in Ukrainian].
- Skriabin, O. M. (2014). Uchast advokata pry vyrishenni pytannia pro obrannia pidozriuvanomu, obvynuvachenomu zapobizhnoho zakhodu u vyhliadi trymannia pid vartoiu. *Derzhava ta rehiony*. № 2 (44). S. 143-148. [in Ukrainian].
- Soloviov, V. O. (2021). Zakhysnyk yak sub'iekt dokazuvannia pry obranni, zmini, skasuvanni zakhodiv zabezpechennia kryminalnoho provadzhennia slidchym suddeiu : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Odesa. 233 s. [in Ukrainian].
- Torbas, O. O. (2024). OSINT pry rozsliduvanni kryminalnykh pravoporushen : pidruchnyk. Odesa : Vydavnytstvo «Iurydyka». 180 s. [in Ukrainian].
- Vynokurov, O. V. (2016). Zakhyst prav pidozriuvanoho pid chas obrannia zapobizhnoho zakhodu u vyhliadi trymannia pid vartoiu. *Aktualni pytannia vitchyznianoi yurysprudentsii*. № 2. S. 134-137. [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 26.02.2024

Suggested Citation:

Tsyplitskyi, D. (2024). Obtaining Evidence by the Defense Counsel: Certain Ways to Resolve Existing Problems. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 1 (9). 151-157. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.13>

DOI <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.14>

УДК 343.1 (477)

Yuliia Khlystun,

Applicant for the third level academic education (PhD in Law), National Aerospace University “Kharkiv Aviation Institute”, Kharkiv, Ukraine,

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-5016-8694>

e-mail: hlystunjulia@gmail.com

Yuliia Khlystun

The Oath Concept: Basis for Dismissal from Office “for Breach of Oath” and System of Guarantees for Labor Rights Protection

The specified article studies the oath concepts, “breach of oath”, and the dismissal of a special subject — a judge — on this basis. It emphasizes the importance of ensuring that the norms governing the procedure and process of dismissal from office are effective, taking into account high standards imposed on judges (both in their appointment to the office and in the administration of justice), and should serve as a reliable safeguard against wrongful dismissals. Each stage of a disciplinary proceeding involving a judge must uphold labor guarantees of rights security that cannot be violated. The paper summarizes that dismissal from office should take place considering the provisions of the Labor Code of Ukraine, along with the norms of special legislation defining the status of a judge. In addition, there should be an effective system of guarantees for the protection of labor rights, which should operate in today’s conditions.

Keywords: oath, oath text, judge dismissal, breach of oath, guarantees of labor rights protection, disciplinary proceeding.

Introduction. Currently, due to political and social events in Ukraine, including a personnel shortage in the justice system and the imposition of martial law in the country, the number of cases of judges being dismissed from office has increased in our state. Therefore, it is crucial to examine the grounds for a judge’s dismissal, with specific attention to the “breach of the judge’s oath”, and to establish appropriate labor guarantees to prevent arbitrary dismissals based on this criterion.

Analysis of Essential Research and Publications. Many researchers in the field of labor law science, including scientists such as Prylypko S. M., Kravchenko N. M., Shersten S. Yu., Tsarenko V. I., Dovhan A. K., and others have already considered these issues. However, at present, the mentioned topic remains relevant and not fully explored.

Research Problem Formulation. The Article Purpose is to define the oath concept and to examine the basis for dismissing judges on the grounds of “breach of oath”, as well as to explore labor guarantees for protecting their rights in such cases of dismissal.

Main Content Presentation. In our country, there are professions and posts that require taking an oath before beginning the fulfillment of assigned duties. These posts are typically associated with the execution of state functions, and the post of a judge is among them.

The oath concept is understood as a rather complex category in legal science, interpreted differently by various scholars across different types of court proceedings. Some define it as an official solemn commitment taken on the occasion of assuming state functions or attaining a particular social status. However, there is no official codification of this concept in our legislation.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

Юлія Хлистун

**ПОНЯТТЯ «ПРИСЯГА»,
ПІДСТАВА ЗВІЛЬНЕННЯ
З ПОСАДИ СУДДІ «ЗА
ПОРУШЕННЯ ПРИСЯГИ»,
ТА СИСТЕМА ГАРАНТІЙ
ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ ПРАВ**

It should be noted that as early as 1743 in the city of Hlukhiv (Sumy Oblast, Ukraine), a draft code was signed, titled The Rights under Which the Little Russia People are Judged, which contained various legal norms, including those from civil, commercial, administrative, criminal, and procedural law. What is more, it included the text of the judge's oath, which read as follows: «I, [full name], solemnly pledge and swear before Almighty God, as witnessed by His Holy Gospel, that I am committed to maintaining a clear conscience and unwavering loyalty to His Imperial Majesty in the judicial duties and responsibilities bestowed upon me. I acknowledge this duty as both a divine calling and a legal obligation, bound by the authority of summons and responsibility and the weight of evidence presented by the parties involved. I pledge to judge without bias, adding and subtracting nothing, and to render verdicts without delay; to accept protests, confessions, and records without regard to high or low rank, wealth or poverty, local or foreign origin; neither out of prejudice, friendship, quarrel, malice, nor hatred, nor for promises or gifts, without expecting gifts or rewards later; and not to advise one party to the detriment of the other; not to fear anyone's revenge or threats, but to look to God alone for guidance, as the source of holy truth, while safeguarding my conscience. I vow never to miss a court appointment, except in cases of serious and unavoidable illness or other pressing needs. I am committed to steadfastly adhering to and fulfilling these obligations, and I solemnly swear to do so with righteousness. May God assist me in keeping this oath. As a final gesture of commitment, I kiss the words and cross of my Savior. Amen»¹. However, the mentioned draft code did not come into force; nevertheless, it had a significant impact on the development of Ukrainian legislation, as its norms contradicted Russian policies at that time.

Our legislature prescribes the judge's oath as follows: «I, (name and surname), taking office as a judge, solemnly swear to the Ukrainian people to administer justice in the name of Ukraine objectively, impartially, independently, fairly and competently, guided by the rule of law, obeying the law alone, to exercise the powers and perform the duties of a judge honestly and conscientiously, to adhere to the ethical principles and rules of conduct of a judge, to refrain from committing acts that defame the title of a judge or undermine the authority of justice»².

Analyzing the content of decisions of the European Court of Human Rights, one could argue that all legal constructs mentioned in the text of the judge's oath of Ukraine are interconnected and complement each other. As an example, the decision of the ECtHR in the case of *Minelli v. Switzerland* dated March 25, 1983 states: «During trial, the presiding judge, other judges, and lay judges must avoid forming opinions or making judgments about the case until they convene in the deliberation room to reach a verdict, thus ensuring impartiality and objectivity»³.

Under these circumstances, judges take an oath during a solemn ceremony in the presence of our state's leadership and officials of the judicial branch, including the President of Ukraine, the Chief Justice of the Supreme Court, the Chairperson of the Council of Judges of Ukraine, the Chairperson of the High Council of Justice, and the Chairperson of the High Qualification Commission of Judges of Ukraine, thereby assuming both legal obligations and moral responsibility for their fulfillment. Thus, oaths for judges in other countries are often concise because their essence is not only in the words themselves but also in a person taking the oath, the environment in which the judge works, and the system of corresponding moral values of society

У статті досліджуються поняття «присяга», «порушення присяги», та звільнення з посади за вказаною підставою спеціального суб'єкту – судді. Зазначено, що норми, які передбачають порядок та процедуру звільнення з посади повинні бути дієвими, з огляду на те, що до судді висуваються високі вимоги (як під час призначення на посаду, так і під час здійснення правосуддя), та повинні виступати надійним гарантом від незаконних звільнень. Кожна стадія дисциплінарного провадження щодо судді повинна передбачати трудові гарантії безпеки прав, які порушені бути не можуть. Підсумовано, що звільнення з посади повинно відбуватись з урахувань положень КЗпП України, враховуючи норми спеціального законодавства, яким визначено статус судді, та повинна бути дієва система гарантії захисту трудових прав, яка повинна діяти в умовах сьогодення.

Ключові слова: присяга, текст присяги, звільнення з посади судді, порушення присяги, гарантії захисту трудових прав, дисциплінарне провадження.

¹ Котляревский Г. С., Назаров Б. Л. Проблемы теории права : монография. 1973. С. 102-105.

² Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 N 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

³ Case of *Minelli v Switzerland* (App. no. 8660/79) ECHR, 25 March 1983. European Court of Human Rights: website. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-57540>

Yuliia Khlystun

Das Konzept des „Eides“, der Grund für die Entlassung aus dem Amt eines Richters „wegen Verletzung des Eides“ und das System der Arbeitsrechtsschutzgarantie

Der Artikel untersucht die Begriffe „Eid“, „Eidbruch“ und die Entlassung aus dem Amt aus den angegebenen Gründen eines besonderen Subjekts – eines Richters. Es wird darauf hingewiesen, dass die Normen, die das Verfahren und das Verfahren zur Entlassung aus dem Amt regeln, angesichts der Tatsache, dass an den Richter hohe Anforderungen gestellt werden (sowohl bei der Ernennung zum Amt als auch bei der Rechtspflege), wirksam sein sollten und sollten fungieren als verlässlicher Garant für rechtswidrige Entlassungen. In jeder Phase des Disziplinarverfahrens gegen einen Richter müssen Arbeitsgarantien für die Sicherheit von Rechten gegeben sein, die nicht verletzt werden dürfen. Es wurde der Schluss gezogen, dass die Entlassung gemäß den Bestimmungen des Arbeitsgesetzbuchs der Ukraine und unter Berücksichtigung der Normen der Sondergesetze, die den Status eines Richters festlegen, erfolgen sollte und dass es ein wirksames System von Garantien für den Arbeitsschutz geben sollte Rechte, die unter den heutigen Bedingungen gelten sollten.

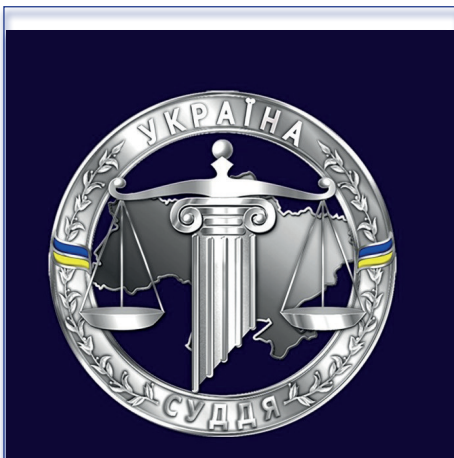
Schlüsselwörter: Eid, Eidtext, Entlassung aus dem Amt des Richters, Verletzung des Eides, Garantien zum Schutz der Arbeitsrechte, Disziplinarverfahren.

as a whole. For example, it can be pointed out that a judge of the European Court of Human Rights takes a brief oath as follows: “I swear that I will perform the duties of a judge honestly, independently, and impartially, and keep secret all discussions”⁴. A similar oath had been previously taken by a judge in our country in accordance with the Law of Ukraine On Status of Judges, which was repealed, specifically swearing: “I solemnly swear to perform the duties of a judge honestly and conscientiously, to administer justice, obeying only the law, to be objective and fair”⁵. However, by abolishing the aforementioned law and adopting a new one, our legislature believed that the loftier catchphrases in the oath, the better the judge would fulfill his/her official duties. Therefore, it includes not only the rule of law, moral principles, ethical standards of conduct, but also the authority of the entire judiciary, etc. In this regard, Maliarenko A. V. pointed out the tautology of the legislation, as the observance of “moral-ethical principles of a judge’s conduct” and “abstention from actions that disgrace the title of a judge and undermine the authority of the judiciary” essentially amount to the same thing⁶.

However, while incorporating numerous moral and ethical principles into the text of the oath, the legislator fails to mention the main ones: humanism and conscience. A judge must possess a well-developed conscience. This indicates the ability to exercise internal moral self-control both during hearing and when rendering a decision. The judge’s conscience should remain calm whether convicting or acquitting; the motives guiding him/her should be pure and morally impeccable. He/she must also be humane⁷.

Therefore, when swearing allegiance to the Ukrainian people, each judge undertakes a clearly defined set of obligations. Failure or improper performance of these duties (i.e., breach of oath) may result in certain sanctions being imposed (disciplinary action being taken against him/her). Among these obligations is the administration of justice, a function that cannot be delegated to others. As noted by S. V. Prylutskyi on this matter: “They should focus on the oath, representing clear legal categories that are not subject to extensive interpretation. The judge’s oath should become a public legal act between an individual and the state, the content of which should clearly outline which actions or behaviors are considered offenses. This approach is primarily motivated by the need to safeguard judges’ independence from unjustified and unfounded allegations of oath breach. Such circumstances may arise particularly during the formalization of the oath’s content, which is subject to interpretation. Under these conditions, any judge deemed “undesirable” or “disobedient” may be accused of being dishonest, unscrupulous, biased, and unfair”⁸.

Each judge can be dismissed from office only on the grounds listed in Part Six of Article 126 of our country’s Constitution. The relevant decision to dismiss a judge from his/her office is made by the Verkhovna Rada of Ukraine in the manner envisaged in the Law of Ukraine On the High Council of Justice⁹. The imposition of disciplinary responsibility on judges also falls within the competence of the Verkhovna Rada of Ukraine.

⁴ Регламент Європейського суду з прав людини від 01.11.2003 (Правило 3. Присяга або урочиста заява). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_067#Text

⁵ Про статус суддів: Закон України від 15.12.1992 N 2862-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/-laws/show/2862-12#Text> Втратив чинність від 01.01.2012

⁶ Малиarenko A. B. Про присягу судді та відповідальність за її порушення. Вісник Верховного Суду України. 2012. №2. С. 27-28..

⁷ Прилуцький С.В. Присяга судді: стара категорія – новий правовий зміст. Право України. 2001. № 6. С. 105.

⁸ Там само.

⁹ Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 N 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

Yuliia Khlystun

**LE CONCEPT DE « SERMENT »,
LE MOTIF DE RÉCUPÉRATION
DE LA POSITION DE JUGE
« POUR VIOLATION DU
SERMENT » ET LE SYSTÈME DE
GARANTIE DE PROTECTION
DES DROITS DU TRAVAIL**

L'article examine les concepts de « serment », de « violation du serment » et de révocation pour les motifs spécifiés d'un sujet spécial - un juge. Il est à noter que les normes qui prévoient la procédure et la procédure de révocation devraient être efficaces, compte tenu du fait que des exigences élevées sont imposées au juge (à la fois lors de la nomination au poste et pendant l'administration de la justice), et devraient agir comme un garant fiable des licenciements illégaux. Chaque étape de la procédure disciplinaire contre un juge doit offrir des garanties professionnelles de sécurité des droits qui ne peuvent être violés. Il a été conclu que le licenciement devrait avoir lieu conformément aux dispositions du Code du travail de l'Ukraine, en tenant compte des normes de la législation spéciale qui définit le statut d'un juge, et qu'il devrait y avoir un système efficace de garanties pour la protection du travail, droits, qui devraient fonctionner dans les conditions actuelles.

Mots clés : serment, texte du serment, révocation du poste de juge, violation du serment, garanties de protection des droits du travail, procédure disciplinaire.

The Labor Code of Ukraine stipulates that for breaches of labor discipline, an employee may be subject to only one of the following disciplinary measures: reprimand or dismissal. Laws, statutes, and provisions concerning discipline for specific employee categories may encompass additional penalties beyond mere reprimand or dismissal¹⁰.

In other words, the Labor Code of Ukraine includes a provision that points to other laws, which could set forth varied disciplinary consequences for different types of employees. For instance, the legislature has outlined the possibility of dismissing judges for breaching their oath in the Constitution of Ukraine.

Analyzing judicial practice and research, it has been highlighted that breaches of a judge's oath include the following: 1) committing acts that tarnish the reputation of a judge and may cast doubt on his/her objectivity, impartiality, and independence, as well as the honesty and integrity of judicial bodies; 2) unlawfully acquiring specific material goods as a judge or incurring expenses that surpass the income of the judge and his/her family members; 3) intentionally delaying the hearing of a case beyond the time limits established by law (intentionally delaying the hearing of a case by a judge); 4) violating the moral and ethical principles of a judge's conduct. The mentioned list is not exhaustive.

The dismissal of judges for breaching their oath had been set out in our country's Constitution, specifically in Clause 5, Part 5, Article 126, as it was in force until September 30, 2016¹¹.

However, experts from the Venice Commission, while assessing our domestic legislation concerning the bases for judges' oath breaches in Ukraine, repeatedly noted its lack of clarity and ambiguous definition. They pointed out that the purpose of this provision of the law should be to identify all actions that may constitute the basis for disciplining a judge, leading to corresponding sanctions. Accuracy and predictability of these bases are crucial for legal certainty, particularly in guaranteeing the independence of judges. This necessitates avoiding vagueness and overly extensive interpretations¹².

The European Court of Human Rights, in its decision regarding the case of Oleksandr Volkov V. UKRAINE, also highlighted the absence of clear principles and consistent practices in Ukraine for interpreting the concept of a "judge's breach of oath" as grounds for dismissal. The court emphasized the importance of procedural safeguards to prevent arbitrary interpretations of relevant substantive law when dismissing a judge on this basis. As stated by the court, "this situation made it impossible to foresee the consequences of applying relevant provisions of national law"¹³. Thus, any misconduct committed by a judge during his/her service can, at the discretion of the disciplinary body, be interpreted as sufficient grounds for a disciplinary proceeding based on an accusation of "oath breach". Such actions may lead to dismissal from his/her post. Considering that judges are also ordinary individuals with their own preferences and interests, they may occasionally exceed the moral and ethical principles outlined in their oath, resulting in immediate disciplinary consequences.

In light of the above, on September 30, 2016, our country's constitution was amended with regard to the bases for dismissing a judge. Specifically, clause 5 of the mentioned norm, which pertained to dismissal from office due to a breach of the judge's oath, was removed.

¹⁰ Кодекс законів про працю України: Закон від 10.12.1971 N 322- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

¹¹ Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Редакція від 02.03.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

¹² WydickR. Plain English for Lawyers. 5th ed. Durham: Carolina Academic Press, 2005. 139 p

¹³ Рішення ЄСПЛ у справі «Олександр Волков проти України» від 09.01.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_947#Text

Yuliia Khlystun

POJĘCIE „Przysięgi”, PODSTAWA ZWOLNIENIA ZE STANOWISKA SĘDZIA „Z ZŁAMANIA PRZYSIĘGI” ORAZ SYSTEM GWARANCJI OCHRONY PRAW PRACY

W artykule zbadano pojęcia „przysięga”, „złamanie przysięgi” oraz odwołanie ze stanowiska z określonej przyczyny w odniesieniu do podmiotu szczególnego – sędziego. Należy zauważyć, że normy określające tryb i tryb odwołania ze stanowiska powinny być skuteczne, mając na uwadze, że sędziemu stawiane są wysokie wymagania (zarówno w trakcie powoływania na urząd, jak i w trakcie sprawowania wymiaru sprawiedliwości) oraz powinny działać jako wiarygodny gwarant nielegalnych zwolnień. Każdy etap postępowania dyscyplinarnego wobec sędziego musi zapewniać pracowniczemu gwarancje bezpieczeństwa praw, których nie można naruszać. Stwierdzono, że zwolnienie powinno nastąpić zgodnie z przepisami Kodeksu pracy Ukrainy, z uwzględnieniem norm szczególnego ustawodawstwa określającego status sędziego, a także powinien istnieć skuteczny system gwarancji ochrony pracy praw, które powinny funkcjonować w dzisiejszych warunkach.

Słowa kluczowe: przysięga, tekst przysięgi, zwolnienie ze stanowiska sędziego, złamanie przysięgi, gwarancje ochrony praw pracowniczych, postępowanie dyscyplinarne.

However, during the process of amending the Constitution, the legislature also took into account the following: requests or complaints related to the conduct of judges in local and appellate courts, which are submitted by the High Qualification Commission of Judges of Ukraine (HQCJ of Ukraine) to the High Council of Justice (HCJ), are reviewed by the Disciplinary Chambers of the High Council of Justice according to the procedures outlined in this Law. Verification of requests (complaints) for compliance with the requirements in effect on the day of submission is conducted individually by a member of the High Council of Justice.

The HCJ is obligated to adhere to the procedures outlined in Chapter 6 of Part II of this Law when reviewing the recommendation sent by the HQCJ regarding the submission of a motion for the dismissal of a judge. This recommendation was made before the Law of Ukraine On the Judiciary and the Status of Judges, dated June 2, 2016, No. 1402-VIII, came into effect. By results of consideration, the HCJ may decide to dismiss the judge from his/her office under the provisions of clause 3, Part 6, Article 126 of the Constitution of Ukraine¹⁴.

That is, if a motion for the dismissal of a judge from office due to a breach of his/her oath had been accepted before the Law of Ukraine No. 1402-VIII came into force, the High Qualification Commission of Judges (HQCJ) may, as a result of its consideration, adopt a decision to dismiss the judge from office in accordance with clause 3, Part 6, Article 126 of the Constitution of Ukraine.

In other words, as stipulated in clause 14 of Section III Final and Transitional Provisions of Law No. 1798-VIII of Ukraine, the HQCJ is authorized to consider motions from the HCJ for the dismissal of a judge if no decision has been taken by the President of Ukraine or the Verkhovna Rada of Ukraine prior to the entry into force of the amendments to the Constitution of Ukraine on the Judiciary (i.e., before September 30, 2016). This norm aims to ensure that the pertinent legal issues that emerged prior to the legislative changes in our country are handled in accordance with the new legal framework, particularly regarding the authority of the entities empowered to make such decisions¹⁵.

So, concerning a judge who has committed a significant disciplinary offense, coercive measures may be applied — disciplinary penalties — which will have certain negative consequences for the offender. However, it should be noted that the primary purpose of any applied coercive measures is to correct the individual's mindset rather than serving as punishment, which plays a derivative role. In spite of scientific studies on the legal consequences of judges committing disciplinary offenses and ensuring their labor rights, the issue of applying labor guarantees to judges in cases of dismissal for a “breach of oath” remains inadequately addressed and researched. This deficiency is due to the ambiguity of the legal definitions provided for these terms, their practical interpretation and correct application as a basis for disciplinary liability.

The concept of guarantees is explored by scholars in both labor and administrative law and remains controversial to this day. Thus, some scholars define legal guarantees as legal norms that encompass a mechanism designed to facilitate

¹⁴Про Вищу Раду Правосуддя : Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

¹⁵ Постанова Великої Палати Верховного суду від 04.04.2024 по справі № 990/194/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118297145>

the implementation of laws. A qualitative characterization of legal guarantees involves assessing the entire legal system in terms of the comprehensiveness of coverage by legal instruments of all the most important interactions between state bodies and citizens, as well as among citizens themselves¹⁶. From the perspective of A. V. Mitskevych, legal guarantees are nothing more than established procedures for the activities of state bodies and institutions, public organizations, aimed at preventing and stopping encroachments on the rights and freedoms of citizens, restoring these rights, and holding accountable those who violate them¹⁷.

Depending on the stages of passing the state service as a judge, legal guarantees of official duties and employment can be united in three groups: 1) guarantees during appointment; 2) guarantees during a court proceeding; 3) guarantees upon termination of office or dismissal from office.

From the specific legal relations that arise directly between the judge and the state during the execution of state functions (conducting a court proceeding), guarantees aimed at protecting the judge's rights during dismissal from office on the basis of "breach of oath" are under research. Therefore, let us simultaneously clarify whether specific guarantees exist for the security of judges' rights when this basis arises, and whether these guarantees apply universally across all grounds for disciplining judges.

Norms outlining the procedure and process of dismissal from office must be effective, considering the high standards imposed on judges (both during appointment to the position and while administering justice), and they should serve as a reliable safeguard against wrongful dismissals.

In legal science, when discussing the protection of parties' rights upon the termination of their employment, certain peculiarities are emphasized. The first peculiarity is that in such cases, protection of rights applies to three blocks of rights: (a) ensuring lawful termination of employment relations with an employee; (b) ensuring the individual's right to work after termination; (c) ensuring the right to protection and restoration of violated rights. The second peculiarity is the dependence of the set of guarantees on the individual involved in the employment relations, whose rights must be safeguarded. The third peculiarity is the need to align national legislation with international and European acts relevant to the researched issue¹⁸.

Our Constitution guarantees all citizens protection from wrongful dismissal¹⁹. From this, it can be assumed that a judge who has taken an oath should have the right to lawful termination of state service, which is a constitutional guarantee for every citizen.

Clear incorporation into legislation of the concepts, types, and essence of disciplinary proceedings is a requirement of today.

Disciplinary liability cannot be applied in every individual case without the necessary legal procedures. These procedures aim to identify the offense and its perpetrators, ensure the gathering and verification of essential materials and evidence, and ultimately determine the legal and factual bases for liability (the presence of elements of an offense in a specific act) and the appropriate response to the offense²⁰.

In such cases, each disciplinary proceeding involving a judge follows a certain sequence, typically encompassing relevant participants, deadlines, evidence, and decisions.

A disciplinary proceeding involving a judge typically go through the following stages: 1) preliminary examination of the disciplinary complaint, reviewing materials to identify signs of the judge's disciplinary offense, making decisions on dismissing the complaint without consideration and returning it, refusing to initiate a disciplinary proceeding, or initiating a disciplinary proceeding; 2) preparation of the disciplinary case for hearing, hearing of the disciplinary case, and making a decision on imposing disciplinary liability on a judge or on refusing to impose disciplinary liability on a judge; 3) consideration of an appeal against the decision to impose disciplinary liability on a judge or against the decision to refuse to impose disciplinary liability on a judge²¹.

Each stage of a disciplinary proceeding against a judge must provide guarantees of rights security. These rights cannot be violated.

In these circumstances, a breach of oath by a judge, similar to any other disciplinary offense, may occur due to failure to comply with legal and ethical principles of justice administration, or a failure to fulfill judicial duties. Proof of such breaches is mandatory. The purpose of adhering to the procedure and order of dis-

¹⁶ Солдатов В. Д. Сутність та загальна характеристика юридичних гарантій законності в адміністративній діяльності ОВС України. *Форум права*. 2010. №4. С. 846–852. URL: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010_4/10cvddou.pdf

¹⁷ Загальна теорія держави і права : підруч. для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. / М. В. Цвік, В. Д. Ткаченко, Л. Л. Богачовата ін.; за ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. Харків : Право, 2002. С. 79.

¹⁸ Джепа Ю. А. Юридичні гарантії права на працю при припиненні трудових правовідносин : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05. Луганськ, 2009. С. 11.

¹⁹ Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

²⁰ Картузова І. О., Осадчий А. Ю. Адміністративно-процедурне право : навч.-метод. посіб. Одеса : Юрид. л-ра, 2008. С. 123.

²¹ Про Вищу Ряду Правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

dismissal of a judge from office for a “breach of oath” should be to genuinely protect the rights and interests of a person whose employment contract is terminated. This should take into account the specific nature of the judge’s position and the scope of his/her duties.

Conclusions. In view of the above, it is important to emphasize that when swearing allegiance to the Ukrainian people, each judge undertakes a clearly defined set of obligations. Failure or improper fulfillment of these duties may lead to the judge’s dismissal from office based on the “breach of oath” outlined in our country’s Constitution dated 30.09.2016 (if the disciplinary offense occurred before 30.09.2016), and currently, to dismissal on the grounds of “dismissal of a judge who has committed a significant disciplinary offense”. Furthermore, it is essential that dismissals from office adhere to the provisions outlined in the Ukrainian Labor Code, given the specific laws that define a judge’s status. Therefore, we suggest refining national legislation to establish an effective framework for safeguarding the labor rights of judges upon dismissal. This is particularly important given the staffing shortages within the judiciary system and the prolonged absence of the judicial disciplinary body in the country. The HCJ only resumed its activities in January 2023 after an 11-month hiatus, highlighting the pressing need to address the workload of individual judges (for example, in the first quarter of 2024, the Pechersk District Court of Kyiv received 15,087 cases and materials for 19 active judges; the Kyiv District Court of Odessa – 11,668 cases for 19 judges; the Dzerzhinsky District Court of Kharkiv – 6,037 cases for 17 judges; and the Kyiv District Court of Kharkiv – 4,520 cases for 12 judges), and considering the heavy workload and high business and moral responsibilities imposed on judges. It will provide an opportunity to safeguard an employee’s rights effectively throughout a disciplinary proceeding and even post-dismissal. This is especially vital as the restoration of violated rights in our context can often be a lengthy process.

References

- Kotliarevskiy, H. S., Nazarov, B. L. (1973). Problemy teoryi prava. [in Ukrainian].
Pro sudoustriy i status suddiv: Zakon Ukrainy vid 02.06.2016 N 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> [in Ukrainian].
Case of Minelli v Switzerland (App. no. 8660/79) ECHR, 25 March 1983. European Court of Human Rights: website. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus/?i=001-57540>
Rehlament Yevropeyskoho sudu z prav liudyny vid 01.11.2003 (Pravylo 3. Prysiaha abo urochysta zaiava). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_067#Text [in Ukrainian].
Pro status suddiv: Zakon Ukrainy vid 15.12.1992 N 2862-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/-laws/show/2862-12#Text>
Vtratyv chynnist vid 01.01.2012. [in Ukrainian].
Maliarenko, A. V. (2012). Pro prysiahu suddi ta vidpovidalnist za ii porushennia. Visnyk Verkhovnoho Sudu Ukrainy. #2. 26–30. [in Ukrainian].
Prylutskiy, S.V. (2001). Prysiaha suddi: stara katehoriia – novyi pravovyi zmist. *Pravo Ukrainy*. № 6. 105. [in Ukrainian].
Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy: Zakon vid 10.12.1971 N 322- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> [in Ukrainian].
Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996 r. № 254k/96-VR. Redaktsiia vid 02.03.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
Wydick, R. (2005). Plain English for Lawyers. 5th ed. Durham: Carolina Academic Press
Rishennia YeSPL u spravi «Oleksandr Volkov proty Ukrainy» vid 09.01.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_947#Text [in Ukrainian].
Pro Vyshchu Radu Pravosuddia: Zakon Ukrainy vid 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> [in Ukrainian].
Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho sudu vid 04.04.2024 po spravi № 990/194/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118297145> [in Ukrainian].
Soldatova, V. D. (2010). Sutnist ta zahalna kharakterystyka yurydychnykh harantii zakonnosti v administratyvnyi diialnosti OVS Ukrainy. *Forum prava*. #4. 846–852. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10cvddou.pdf> [in Ukrainian].
Zahalna teoriia derzhavy i prava (2002). Kharkiv : Pravo. [in Ukrainian].
Dzhepa, Yu. A. (2009). Yurydychni harantii prava na pratsiu pry prypynenni trudovykh pravovidnosyn: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.05. Luhansk. [in Ukrainian].
Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996 r. № 254k/96-VR. Redaktsiia vid 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
Kartuzova, I. O., Osadchyy, A. Yu. (2008). Administratyvno-protsedurne pravo. Odesa : Yuryd. I-ra. [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 26.04.2024

Suggested Citation:

Khlystun, Yu. (2024). The Oath Concept: Basis for Dismissal from Office “for Breach of Oath” and System of Guarantees for Labor Rights Protection. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 1 (9). 172-179. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.14>

БІБЛІОГРАФІЯ, КРИТИКА, РЕЦЕНЗІЇ

BIBLIOGRAPHY, CRITICISM, REVIEWS

BIBLIOGRAPHIE, KRITIK, REZENSIONEN

BIBLIOGRAPHIE, CRITIQUE, RECENSIONS

BIBLIOGRAFIA, KRYTYKA, RECENZJE

Kateryna Sylenok

Бібліографічний опис видання

DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.8.2024.15>
УДК 343.93

Силенок Катерина,

науковий співробітник Національного наукового центру
«Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»,
м. Харків, Україна.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9355-5010>

e-mail: sulenokkateruna@gmail.com

Бібліографічний опис видання

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС ВИДАННЯ «ПРОФ. Н. С. БОКАРІУСЪ. СВѢДѢНІЯ КЪ ПРАКТИЧЕСКИМЪ РАБОТАМЪ, НЕОБХОДИМЫЯ ПРИ ВЫПОЛНЕНІИ И СДАЧѢ ИХЪ СТУДЕНТАМИ МЕДИЦИНСКАГО ФАКУЛЬТЕТА ИМПЕРАТОРСКАГО ХАРЬКОВСКАГО УНИВЕРСИТЕТА НА ПРОИЗВОДИМЫХЪ ИМИ ПРАКТИЧЕСКИХЪ ЗАНЯТІЯХЪ ПО СУДЕБНОЙ МЕДИЦИНѢ. № 7. СВѢДѢНІЯ КЪ СУДЕБНОМЕДИЦИНСКОМУ ИЗСЛѢДОВАНІЮ ЧЕЛОВѢКА. ЗАКОНОПОЛОЖЕНІЯ НЕОБХОДИМЫЯ КЪ СВѢДѢНІЮ ВРАЧА ПРИ ИСПОЛНЕНІИ ОБЯЗАННОСТЕЙ ЭКСПЕРТА И СУДЕБНАГО ВРАЧА. ХАРЬКОВЪ. ТИПОГРАФІЯ И ЛИТОГРАФІЯ М. ЗИЛЬБЕРБЕРГЪ И С-ВЪЯ. 1917»

Сучасна практика свідчить, на жаль, про збільшення криміналізації суспільства і, відповідно, про поглиблення проблем зі злочинністю. Запобігти дрібним і серйозним правопорушенням або принаймні локалізувати чи викрити їх здатні тільки професійні фахівці, які мають спеціальні знання. Спеціальні знання людство здавна застосовувало в різноманітних дослідженнях, коли більшості наук навіть не існувало, а судової експертизи й поготоїв. Іще в Давньому Римі досліджували золоті монети, а в Давній Індії та Давньому Китаї ворога вистежували завдяки вмінню «читати» сліди. Розвиток науки й техніки позитивно вплинув на успіхи в розслідуванні злочинів. Сьогодні в судовій експертизі дедалі активніше послуговуються спеціальними знаннями з різних галузей науки з метою з'ясувати факти й обставини події злочину, визначити й довести вину підозрюваних за справами, що перебувають у провадженні органів попереднього розслідування або суду.

Згадуючи історію розвитку судово-експертних досліджень в Україні, варто пам'ятати про неocenений внесок у цю справу Заслугоного професора Миколи Сергійовича Бокаріуса. У цьому випуску ми акцентуємо увагу на виданні «Свѣдѣнія къ практическимъ работамъ, необходимымъ при выполнении и сдачѣ ихъ Студентами Медицинскаго Факультета Императорскаго Харьковского Университета на производимыхъ ими практическихъ занятіяхъ по судебной медицинѣ. Харьковъ. Типографія и Литографія М. Зильбербергъ и С-вья. 1917». У попередніх часописах ми вже описували № 13 із цієї серії видань, цього разу зосередимо увагу на брошурі «Свѣдѣнія къ судебно-медицинскому изслѣдованію человека. Законоположенія необходимы къ свѣдѣнію врача при исполненіи обязанностей эксперта и судебного врача. № 7».

Усе життя Миколи Сергійовича — це шлях науковця, практика та громадського діяча, завдяки чому він зажив усесвітньої слави. Багатий експериментальний доробок і значні фундаментальні праці з різних питань судової медицини та кримінальної техніки, величезна кількість досліджень речових доказів, активна робота в громадських організаціях із просвітницькою метою — це почесний актив трудової діяльності М. С. Бокаріуса.

Професора Бокаріуса часто називають фундатором криміналістичного напрямку в судовій медицині, адже у своїх наукових працях і у практичній експертній діяльності він завжди прагнув до поєднання судово-медичних і криміналістичних напрацювань, що утворювало більш тісний зв'язок між судовими медиками та криміналістами й позитивно позна-

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

чалось на результатах роботи як перших, так і других. Прикладом такого поєднання та зв'язку можна вважати «Свѣдѣнія къ практическимъ работамъ, необходимыя при выполненіи и сдачѣ ихъ Студентами Медицинскаго Факультета Императорскаго Харьковскаго Университета на производимыхъ ими практическихъ занятіяхъ по судебной медицинѣ. Свѣдѣнія къ судебно-медицинскому изслѣдованію чловѣка», адже в цій роботі окреслено механізм дослідження тіла людини з урахуванням потреб і вимог тогочасного законодавства. Сам автор у передмові до видання зауважував: «Въ виду того, что оба эти отдѣла, какъ судебно-медицинскія изслѣдованія, обставляются спеціальнымъ рядомъ требуемыхъ особыми на сей предметъ изданными законоположеніями условій, способовъ и формальностей, которые должны быть извѣстны врачу предварительно того изслѣдованія, къ которому он можетъ приступить въ роли эксперта или судебного врача, то первая часть этого отдѣла и посвящается именно ознакомленію учащагося съ относящимися сюда Уставами изъ Свода Законовъ».

Уже понад 100 років тому талановитий науковець розумів, що судово експертиза (зокрема, судово-медичні дослідження) і криміналістика у своїй взаємодії є ефективним рушієм та знаряддям розслідування злочинів, з'ясування фактичних обставин діяння. Слідчі та прокурори під час розслідування злочинів і розгляду справ часто потребували висновку судово-медичного експерта щодо досліджених доказів, отже, мали розумітися на викладеному в такому висновку. Судовий експерт своєю чергою мав сформулювати свій висновок, викласти у ньому перебіг проведеного дослідження з урахуванням не лише медичних понять, а й законодавчих термінів. У зв'язку із цим суттєвою є роль тогочасних досліджень, які поєднували обидва ці напрями. Микола Сергійович Бокаріус дуже чітко розумів важливість подальшого розвитку цього напрямку та наголошував:

«Рядомъ Законоположеній врачъ, какъ лицо, получающее спеціальное образованіе по знакомству со строеніемъ, отправленіями, функціями и патологіей чловѣческаго организма, привлекается къ совмѣстной работѣ съ представителями судебныхъ установленій въ качествѣ эксперта вездѣ тамъ, гдѣ необходимы для разъясненія тѣхъ или иныхъ вопросовъ, способствующихъ выясненію истины, спеціальныя медицинскія познанія».

Такая експертиза получаетъ названіе судебно-медицинской и представляетъ нѣсколько моментовъ».

Далі автор наводить перелік ситуацій, за яких медика обов'язково залучають до проведення судово-медичної експертизи: «Судебно-медицинская експертиза на предварительномъ слѣдствіи», «Судебно-медицинская експертиза на судебномъ слѣдствіи», «Експертиза медико-полицейская», «Експертиза въ особомъ присутствіи суда и наблюденіе въ больницахъ».

Автор докладно описує випадки, коли варто проводити один із названих вище видів дослідження і водночас наводить законодавчі норми, які в той час регулювали проведення дослідження, залучення експерта, можливе покарання та загальний алгоритм процесуальних дій, яких мали дотримувати учасники попереднього слідства та судового процесу. Показовим є те, що Микола Сергійович Бокаріус як передусім медик, настільки вправно орієнтувався у тогочасному законодавстві (зокрема, у частині, що стосувалася судової експертизи), що викладав цю інформацію у посібниках для своїх студентів. До того ж саме завдяки його напрацюванням в Україні сформувалася плеяда вчених і практиків, які й далі розвивали ці знання, дошукувалися більш оптимальних методів дослідження та передавали здобуті знання прийдешнім поколінням фахівців, закладаючи в такий спосіб засади сучасних вітчизняних криміналістики й судової експертизи.

У цьому дослідженні ми не зупинятимемося докладно на змісті описуваного видання, але зазначимо, що всі 39 сторінок містять основні положення тогочасних законів. Професор структурував їх так, щоби читач без зусиль зміг зрозуміти основні принципи та правила. У тексті також виокремлено частини, на які варто звернути увагу першорядно, а також додано авторські коментарі М. С. Бокаріуса, які покращують розуміння викладеного матеріалу.

На завершення нашого бібліографічного опису наводимо прайс-лист проведення тогочасних досліджень, який нам видається доволі цікавим.

«Такса платы за судебно-химическія изслѣдованія».

Установленная мед. сов. м-ства вн. д. на основаній 980 ст. уст. угол. суд.

1. Качественное химическое исследование отдельного предмета на указанное соответствующей властью какое-либо одно вещество:			
	а) минеральное		5 руб.
	б) органическое		10 „
2. Качественное химическое исследование отдельного предмета на присутствие в нем какого-либо вещества:			
	а) минерального		10 „
	б) органического		15 „
3. Качественное химическое исследование отдельного предмета для определения всех составных частей его:			
	а) минеральных		15 „
	б) органических		20 „
4. Химическое исследование предмета для определения в нем количества одного вещества:			
	а) минерального		20 „
	б) органического		25 „
5. Химическое исследование предмета с определением количества всех составных частей его или нескольких:			
	а) минеральных		25 „
	б) органических		30 „
6. Простое микроскопическое исследование отдельного предмета, не требующее предварительной обработки препарата	5 „		
7. Сложное микроскопическое исследование, требующее предварительной обработки препарата или точного измерения	10 „		
8. Микроскопическое патолого-анатомическое исследование, не требующее предварительной обработки препарата	5 „		
9. Микроскопическое патолого-анатомическое исследование, требующее предварительной обработки препарата	10 „		
10. Спектральный анализ	5 „		
11. Бактериологическое исследование	20 „		

(въ редакции 1901 г.)».

Kateryna Sylenok,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9355-5010>,

e-mail: sylenokkateryna@gmail.com

Bibliographic description of the Edition

PROF. M. S. BOKARIUS. INFORMATION NEEDED FOR PERFORMING AND PASSING PRACTICAL WORK BY STUDENTS AT THE FACULTY OF MEDICINE OF THE IMPERIAL KHARKOV UNIVERSITY DURING FORENSIC MEDICINE HANDS-ON TRAINING. NO. 7. INFORMATION ON FORENSIC MEDICAL EXAMINATION OF A PERSON. LEGAL PROVISIONS TO BE TAKEN INTO ACCOUNT BY A MEDICAL PRACTITIONER WHEN FULFILLING THE DUTIES OF A FORENSIC EXPERT AND A MEDICAL EXAMINER. KHARKIV. M. ZILBERBERG AND SONS' STEAM TYPO-LITHOGRAPHY. 1917

Unfortunately, current practice demonstrates an increase in society criminalization and, accordingly, exacerbation of crime issues. Only professional specialists possessing specific expertise can prevent petty and serious offenses, or at least locate or expose them. Humanity has long used specific expertise in various studies, when most sciences did not even exist, let alone forensic science. As far back as ancient Rome, gold coins were examined, and in Ancient India and Ancient China, the enemy was tracked down thanks to the ability to "read" footprints. The development of science and technology has positively contributed to the success of crime investigations. Currently, forensic experts are increasingly using specific expertise from various fields of science to establish facts and circumstances of a crime in order to determine and prove the guilt of suspects in cases that are being investigated by pre-trial investigation authorities or courts.

Recalling the history of expert research development in Ukraine, one should remember the invaluable contribution of Honored Professor Mykola Serhiiovych Bokarius to this process. In this issue, we focus on the Edition: Prof. M. S. Bokarius.

Information Needed for Performing and Passing Practical Work by Students at the Faculty of Medicine of the Imperial Kharkov University During Forensic Medicine Hands-On Training. Kharkiv. M. Zilberberg and Sons' Steam Typo-Lithography. 1917». In previous journals, we have already outlined No. 13 of this series of editions, this time we will focus on the brochure Information on Forensic Medical Examination of a Person. Legal Provisions to Be Taken into Account by a Medical Practitioner when Fulfilling the Duties of a Forensic Expert and a Medical Examiner. No. 7.

Mykola Serhiiovych's entire life has been a journey of a researcher, practitioner and public figure, which has earned him worldwide fame. A rich experimental legacy and fundamental papers on various issues of forensic medicine and forensic technology, a large number of physical evidence studies, active work in public organizations for educational purposes are the honorable assets of M. S. Bokarius's career.

Professor Bokarius is often referred to as the founder of the field of criminalistics in forensic medicine. In his research and practical work, he would always strive to combine forensic and criminological developments, forming a closer relationship between medical examiners and criminalists and having a positive effect on the work of both. An example of such a combination and relationship can be considered Information Needed for Performing and Passing Practical Work by Students at the Faculty of Medicine of the Imperial Kharkov University during Forensic Medicine Hands-On Training. No. 7. Information on Forensic Medical Examination of a Person, since this work outlines the mechanism of human body examination taking into account the needs and requirements of the legislation of that time. The author himself noted in the preface to the Edition: «Considering the fact that both these parts <...> require a set of special laws, conditions, methods, formalities, and issued regulations on this subject, which the medical practitioner must know before conducting research as a forensic expert or a medical examiner, the first part of this Edition is devoted precisely to familiarizing a student with relevant Statutes from the Collection of Laws».

More than 100 years ago, a gifted researcher realized that forensic examination (in particular, forensic medical examination) and criminalistics taken together are a catalyst and a tool for investigating crimes and clarifying the actual circumstances of an act. Investigators and prosecutors often required a medical examiner's conclusion on the evidence examined during investigation of crimes and consideration of cases, and therefore had to understand the information contained in such a conclusion. The forensic expert, in turn, had to formulate his conclusion, outlining the course of research conducted, taking into account not only medical concepts, but also legal terms. In this regard the research of that time which considered the combination of

these fields was of paramount importance. Mykola Serhiiovych Bokarius very clearly understood the importance of further development of this field and emphasized:

“According to certain provisions, a medical practitioner, a person who has received specialized training in the anatomy, functions, and pathology of the human body, shall cooperate with court representatives in the role of an expert whenever it is necessary to clarify matters crucial to establishing the truth through specific medical expertise.

Such a forensic examination is called a forensic medical examination. It considers several aspects”.

The author goes on to provide a list of situations where a physician is necessarily involved in forensic medical examination: Forensic Medical Examination During Preliminary Investigation, Forensic Medical Examination at Trial, Forensic Medical-Police Examination, Forensic Examination in Special Presence of Court and Hospital Observation.

The author elaborates on the cases when it is worthwhile to conduct one of the above-mentioned types of research and at the same time outlines legislative norms that at that time governed the conduct of research, involvement of a forensic expert, possible punishment and the general algorithm of procedural actions that participants in pre-trial investigation and trial had to follow. It is indicative that Mykola Serhiiovych Bokarius, primarily as a physician, was so well versed in the legislation of the time (in particular, in the part dedicated to forensic examination) that he presented this information in his students’ practical guides. What is more, his work contributed to the formation of a galaxy of scientists and practitioners in Ukraine who further developed this knowledge, searched for more optimal research methods, and passed on the knowledge gained to future generations of specialists, thus laying the groundwork of modern national criminalistics and forensic science.

In this study, we are not going to discuss the content of the specified Edition, but we will note that all 39 pages include principal provisions of the laws at that time. The professor structured them so that the reader could easily understand the basic principles and rules. The text also highlights the parts that are worth paying attention to in the first place, and adds authorial comments by M. S. Bokarius that improve the understanding of the content presented.

At the end of our bibliographical description, we provide a price list of research at that time. It seems interesting to us.

“Payment for forensic chemical examination services.

Set by the Medical Council of the Ministry of Internal Affairs under Article 980 of the Criminal Code.

1. Qualitative chemical analysis of a separate object to determine the presence of one specific substance as mandated by the relevant authority:			
	a) mineral		5 rubles
	b) organic		10 „
2. Qualitative chemical examination of a separate object for the presence of any substance in it:			
	a) mineral		10 „
	b) organic		15 „
3. Qualitative chemical examination of a single object to determine all of its constituents:			
	a) mineral		15 „
	b) organic		20 „
4. Chemical examination of an object to determine the amount of one substance in it:			
	a) mineral		20 „
	b) organic		25 „
5. Chemical examination of an object to identify the amount of all or several of its constituent parts:			
	a) mineral		25 „
	b) organic		30 „

6. A simple microscopic examination of a single object that does not require pretreatment of the specimen.....	5 „		
7. Complex microscopic examination requiring pretreatment of the specimen or precise measurement	10 „		
8. Microscopic pathological-anatomical examination that does not require preprocessing of the specimen	5 „		
9. Microscopic pathologic-anatomical examination requiring preliminary preparation of the specimen	10 „		
10. Spectral analysis.....	5 „		
11. Bacteriological examination.....	20 „		

(Amended 1901)".

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ
REGULATIONS
GNORMATIVE RECHTSVORSCHRIFTEN
RÈGLEMENTS
NFCI ACTION PLAN 2024-2025

ENFSI Action Plan 2024 - 2025

ENFSI ACTION PLAN			
PERIOD: 2024-2025	REF: BRD-FWK-010	ISSUE NO: 6	DATE: 30.05.2024

1. PREAMBLE

The ENFSI Action Plan is regulated by the guidance document – FRAMEWORK FOR PLANNING & REPORTING – last amended 22-05-2015. Based on this framework, the ENFSI action plan shall:

- present actions of the Board together with the Association Organs covering the forthcoming year of the PLANNING & REPORTING cycle;
- be based on the new Strategic Plan (2023-2026), affected by the topical developments and formulated as concrete targets;
- be sent to the Membership no later than six weeks after the Annual Meeting 2024.

Note: Updated versions of the Action Plan shall be presented in written form before the Annual meeting.

2. ACTIONS RELATED TO ENFSI STRATEGY

The ENFSI Strategic Plan 2023-2026 is composed of three main themes and the Action Plan aims to implement the plan through a number of actions. In the following, the actions have been described under each of the three main themes of the Strategic Plan.

I. Contribute to the establishment of the European Forensic Science Area 2.0 through the implementation of its Action Plan

EFSA 2.0 along with its Action Plan serve as a basis of the ENFSI Strategy for forthcoming years. EFSA 2.0 Action Plan is based on three pillars: Meeting the Future, Strengthening the Impact of Forensic Results, and Demonstrating the Reliability in Forensic Results. ENFSI shall actively contribute to the effective implementation of the Action Plan, particularly focusing on the points where ENFSI is the main responsible body. This should be realized through the ENFSI involvement in EU-funded Direct Award scheme and encouragement towards project execution within ENFSI forensic community, Expert Working Groups and Standing Committees. Furthermore, ENFSI shall cooperate with all stakeholders involved in implementation of the EFSA 2.0. Action Plan.

ACTION – 1.1		
Implementation of EFSA 2.0 Action Plan		
Description: Council of the European Union adopted EFSA 2.0 Action Plan based on ENFSI Vision 2030 including three main pillars: - meeting the future - strengthening the impact of forensic results - demonstrating reliability in forensic results ENFSI shall start planning the implementation of the Action plan through projects funded by ISF-P Direct Award and regular EWG, SC activities.		Reference: Council Conclusions on the vision of the European Forensic Science Area 2.0 (EFSA 2.0) of 13 October 2022 and European Forensic Science Area (EFSA) 2.0 Action Plan of 9 March 2023 published by the Council of the European Union
Owner ENFSI Board Other persons/bodies involved: EWG's, Standing Committees, Members	Deliverable: Projects and actions presented yearly by ENFSI Board and RDSC at Annual Meeting and Joint Meeting.	End date: 2030

ACTION – 1.2	
Undertake Forensic Science horizon scanning	
Description: A defined process capturing the emerging medium- and long-term trends in forensic science should be developed and maintained. The process should: - Be managed by the RDSC. - Ensure effective horizon scanning for innovation in all disciplines of forensic science and related sectors including academia, industry and forensic science organizations around the world. - Include a pipeline of developments and opportunities that is readily available to the ENFSI community. - Identify conferences where research, technical developments and process improvements are showcased and ensure that proceedings are made available to the ENFSI community - Promote the effective sharing of new ideas and concepts within the ENFSI community, customers and stakeholders The objectives will be delivered through the following micro actions: 1.2.1 Preparation of a RDSC Action Plan 1.2.2 Scan and disseminate funding opportunities 1.2.3 Scan and disseminate scientific and technical developments and opportunities, through the preparation of a list for the Secretariat, who will publish those on ENFSI website	Reference: Council Conclusions on the Action Plan for the European Forensic Science Area 2.0 of 9 March 2023 § A. Meeting the Future – New tools and emerging technologies – action 8

1.2.4 Identify upcoming scientific conferences		
Owner 1. RDSC 2. RDSC, DG manager, Secretariat 3. RDSC, EWGs, Secretariat 4. RDSC, EWGs, Secretariat Other persons/bodies involved: Board, Standing Committees and Task Forces	Deliverables: 1. RDSC Action Plan 2. Effective communication of the funding opportunities to ENFSI community 3. Up to date and visible list of emerging developments and opportunities in forensic science 4. Effective communication of relevant conferences short notice to the secretariat to update website	End date: AM 2025 On annual basis As they arise As they arise

ACTION – 1.3**Identify the requirements for Education and Training for ENFSI and its customers and stakeholders**

Description: To reinforce the cooperation between ENFSI and relevant organisations. E-learning tools shall be promoted, using existing platforms, and benefiting of experience from previous successful projects, e.g. e-learning tool used for training of textile and hair experts. To recognize and prioritise E&T within ENFSI like OOSs and to negotiate with our stakeholders/partners on their or mutual needs of E&T. The objectives will be delivered through the following micro actions: 1.3.1 Deliver e-learning tools 1.3.2 Promotion of e-learning tools 1.3.3 Identify further need for e-learning tools 1.3.4 OOS on e-learning and training		Reference: Council Conclusions on the Action Plan for the European Forensic Science Area 2.0 of 9 March 2023§ C. Demonstrating reliability in forensic results – Competence actions 6 and 7
Owner Board, E&T Task Force Other persons/bodies involved: CEPOL, EJTN, EU-Academy, EWGs	Deliverables: - E-learning modules (ENFHEX, EPGT, ETHG) - Presentation of results of E&T Task Force survey - OOS on training	End date: End of 2024 AM 2025 Prior to AM 2025

II- Strengthening the network through professionalization

ENFSI as a non-profit Association works on semi-professional basis. Besides professional Secretariat services, all other work is being undertaken on a voluntary basis, often in free time. As a growing organization with ambitious goals and considered as a reference in the field of forensic science, it is essential to reconsider further professionalization of ENFSI. This shall be achieved through identification of operational areas which are not presently covered (role gap analysis) in ENFSI, with a view to ensure the smooth management of the Network and fulfillment of its mission and goals in an even more structured and efficient way.

ENFSI will, as a part of its corporate identity, continue to develop a common design for its products and take steps to create a common ENFSI infrastructure for databases, webinars, e-learning, e-forums etc.

ENFSI will further improve cooperation with its main stakeholders and enhance its commitment and cooperation with forensic science networks and organizations globally.

ACTION – 2.1		
Development of a professional corporate identity of ENFSI and ensuring the visibility of ENFSI deliverables		
Description: ENFSI's internal operation as well as Board's, SCs' and EWGs' involvement in various projects usually results in different products or in the delivery of a presentation. This shall include webpage design and all other types of products, which should be visible to the public. The uniformity of the templates along with the inclusion of graphical elements in the above-mentioned entities are aspects that should be taken into account, since they reflect the Network's professionalism and contribute to improved legibility and availability of products and in some cases, assist the final product to be more easily read or even distributed. After implementing the new templates for ENFSI frameworks and minutes, the Secretariat shall continue to create uniform templates for all other document types. The objectives will be delivered through the following micro actions: 2.1.1 Secretariat to work with Graphic Designer to establish a single corporate design for all ENFSI documents to bring uniformity to ENFSI products 2.1.2 ENFSI shall contract a proof-reading service 2.1.3 ENFSI shall implement the use of ISBN		Reference:
Owner Secretariat	Deliverable: - Finalized ENFSI graphical portfolio - Accessible and cost appropriate proof-reading service	End date: AM 2025 AM 2025
Other persons/bodies involved: Board, SCs, E&T TF, EWGs, Direct Grant Manager / WP Leaders		

ACTION – 2.2		
Raise the Profile of ENFSI		
Description: Undertake engagement activity to promote and represent the interests of ENFSI in other bodies and institutes.		Reference: Framework for Communication BRD-FWK-010 (Issued 2023)
Owner Board, Secretariat	Deliverable: - Attendance at non ENFSI events - Increased number of Followers and more frequent reports on LinkedIn.	End date: AM 2025 Joint Meeting 2024
Other persons/bodies involved: Members, EWGs, SCs		

ACTION – 2.3**Empower ENFSI with its own IT infrastructure****Description:**

ENFSI currently provides different products like e-learning, databases and similar on different platforms, which is not in line with future ENFSI corporate identity. The common infrastructure should include:

- E-learning (currently on Moodle)
- Webinars (different sites)
- Business administration

Possibility to improve reliability and robustness of Forensic Science through databases and Data sharing will be evaluated.

The objectives will be delivered through the following micro actions:

2.3.1 Plan to build ENFSI infrastructure for e-learning

2.3.2 Explore opportunities for administrative ENFSI infrastructure

Owner

Board, Secretariat

Other persons/bodies involved:

Members, EWGs, SCs

Deliverable:

- Infrastructure that includes e-learning, databases, webinars, administrative business.
- The contents of the functionalities will be evaluated and reviewed periodically.
- Result of SWOT analysis

End date:

AM 2025

On annual basis

AM 2025

ACTION – 2.4**Promote the dissemination of ENFSI products****Description:**

ENFSI products such as Best Practice Manuals (BPM), guidelines, software tools are popular, well received, and used. Acceptance and recognition have been facilitated by the introduction of the public reviewing process.

ENFSI will define which products should be distributed. ENFSI will explore most appropriate communication channel including social media (also see Action 2.2)

The objectives will be delivered through the following micro actions:

2.4.1 Define which ENFSI products will be distributed

2.4.2 Promote through IFSA

2.4.3 Provide short meeting reports to the Secretariat

Reference:**Owner**

1. & 2. Board, Secretariat

3. Board, Members, EWGs, SCs

Other persons/bodies involved:

Direct Grant Manager / WP Leaders

Deliverables:

1. Dissemination of ENFSI Best Practice Manuals and Guidelines to the global forensic community
2. Further links on the IFSA and other relevant websites.
3. Short meeting reports of in-person meetings to be uploaded to the website and social media

End date:

Ongoing

Ongoing

2 weeks after each meeting

III - Consolidate and improve cooperation within ENFSI

Identification and evaluation of the needs of ENFSI Community in the areas of education and training, quality management, proficiency testing, research, will be performed and further improved by tightening the cooperation between the ENFSI Board, Membership, Standing Committees as well as Expert Working Groups. ENFSI Working Groups will be encouraged for cooperation in research, training and proficiency testing. Direct awards will be discussed with the EU and other stakeholder to reach scientific goals, as identified, among others, in the Action Plan.

ACTION – 3.1		
To decide on ENFSI operating model		
Description: The first official ENFSI Board was elected in 1995 and the first Constitution governing its operating principles has been established in 1999. Beyond past reactive adjustments to the Constitution to deal with short term resourcing issues, there is a need to identify the roles, responsibilities and any gaps in structure, policy or procedures which can be adapted to effectively discharge the full responsibilities of the Board. A review will be conducted and should include, however not limited to: - Roles, numbers, - Responsibilities, - Any other considerations to improve the functionality of the Board. The review process should identify any areas which might need improvement or corrective action with the aim of professionalising further the activities of the Board and its key functions. The objectives will be delivered through the following micro actions: 3.1.1 Conduct a survey of ENFSI Board and its operating model 3.1.2 Presentation of the outcome to the membership		Reference: ENFSI Constitution
Owner Board, Secretariat	Deliverable: • Providing the survey to the membership and EWGS, SCs and TFs • Presentation	End date: AM 2024 AM 2025
Other persons/bodies involved: Members, EWGs, SCs		

ACTION – 3.2	
Identify tools for internal ENFSI Cooperation	
Description: According to the ENFSI Expert Working Groups communication between the Board and permanent representatives and EWG's is not sufficient. ENFSI Board evaluated and identified possible ways to improve communication. Analysis of the use and effectiveness of the selected communication tools.	Reference:

The objectives will be delivered through the following micro actions: 3.2.1 Establish a streamlined method of collecting information from the EWG's 3.2.2 Gather regular feedback from EWG through meetings and surveys 3.2.3 Develop Task List for ENFSI bodies in relation to EFSA 2.0 AP and ENFSI AP		
Owner Board Other persons/bodies involved: SCs, EWG's, Direct Grant Manager / WP Leaders	Deliverable: - Collected feedback from ENFSI bodies - Efficient and easy to use tool for EWGs for Report and Planning established - JM and other meeting minutes - Virtual meetings with EWGs, SCs and TFs, presence of EWGs, SCs and TFs at the AM will be evaluated - Task lists created and communicated to ENFSI bodies	End date: Ongoing JM 2025 On annual basis AM 2025

ACTION – 3.3**Enhancement of ENFSI's interaction with IFSA and further dissemination of IFSA's products within the Network**

Description: IFSA is a partnership between Regional Networks of Operational Forensic Laboratories aiming to create opportunities for strategic collaboration across the global forensic community. ENFSI has been one of the seven IFSA's Member-Organizations since 2008. ENFSI has taken the leadership role in IFSA until the end of 2025, which entails further assignments to the Board. The objectives will be delivered through the following micro actions: 3.3.1 Establish a direct link on the IFSA website to ENFSI documents 3.3.2 Reviewing IFSA MRD's 3.3.3 Review and sign the MoU with IFSA		Reference:
Owner Board Other persons/bodies involved: Secretariat	Deliverable: - Link to ENFSI documents on IFSA website - Participation in IFSA activities - Review of MRDs - Signed MoU with IFSA	End date: End of 2025 On annual basis

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ АВТОРІВ

INFORMATION FOR AUTHORS

INFORMATION FÜR AUTOREN

INFORMATIONS POUR LES AUTEURS

INFORMACJE DLA AUTORÓW

Інформація для авторів

Шановні колеги!

Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» запрошує вас до публікації в науковому журналі «Архів кримінології та судових наук» (2024 рік)

(Свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації: КВ №. 24307-14147 Р від 21.12.2019 року. Ідентифікатор медіа R30-02417 (рішення НР України з питань телебачення і радіомовлення від 21.12.2023 № 1835).

Видання «Архів кримінології та судових наук» є відновленням заснованого у 1926 році Заслуженим професором Миколою Сергійовичем Бокаріусом наукового журналу «Архів кримінології та судової медицини». За задумом М. С. Бокаріуса, видання охоплювало широке коло актуальних питань у сфері кримінології, криміналістики, судової експертизи та судової медицини. Авторами матеріалів були видатні вчені України, Німеччини, Франції, Італії, Іспанії, Бельгії, Болгарії, Фінляндії та інших країн світу. Таким чином М. С. Бокаріус установлював зв'язки з ученими різних держав. Журнал розсилався в різні країни світу, де користувався особливою популярністю серед науковців. Микола Сергійович здійснив значний внесок у розвиток вітчизняної науки, зміцнюючи її авторитет за кордоном. Редакційна колегія наукового журналу «Архів кримінології та судових наук» рада повідомити про внесення журналу до категорії «Б» (наказ від 15.04.21 №420) Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (відповідно до Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України від 15 січня 2018 року № 32, зареєстрованого в Мін'юсті України 06 лютого 2018 року за № 148/21600).

Програмна мета й тематична спрямованість наукового журналу «Архів кримінології та судових наук» – вирішення концептуальних наукових, науково-методичних і прикладних проблем у сфері кримінології, судової експертизи, криміналістики, кримінального процесу; судових наук; проблем використання спеціальних знань у судочинстві, адміністративно-правових засад судово-експертної діяльності; питань технічного забезпечення й автоматизації експертних досліджень, використання міжнародного досвіду і співробітництва в галузі кримінології, судової експертизи, криміналістики та судових наук.

Видання наукових статей журналу планується українською, англійською, німецькою, французькою мовами.

Матеріали журналу адресовані широкому колу науковців і практичних фахівців, а також усім, хто цікавиться питаннями кримінології, судової експертизи, криміналістики та судових наук.

Для того, щоб опублікувати статтю в науковому журналі «Архів кримінології та судових наук» вам необхідно:

– заповнити анкету автора/співавтору наукової статті та надіслати її до редакції журналу на електронну пошту nncise@nncise.org.ua

– надіслати статтю на електронну пошту nncise@nncise.org.ua

До публікації в журналі приймаються наукові статті наукових працівників, судових експертів, працівників вітчизняних і зарубіжних судово-експертних установ, науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, аспірантів та докторантів, працівників юридичної і правоохоронної галузей та ін.

Із більш детальною інформацією ви можете ознайомитися на сайті ННЦ «ІСЕ».

Розміщення наукових статей у журналі «Архів кримінології та судових наук» здійснюється на безоплатній основі.

Журнал в електронному вигляді (PDF-формат) буде розміщено на офіційному сайті журналу.

Вимоги до змісту, обсягу та оформлення

1. Загальний обсяг наукової статті (УДК, відомості про автора (співавтора), назва статті, анотація, ключові слова, текст наукової статті, підрядкові бібліографічні посилання, References, резюме) має бути 10–20 сторінок.

2. Відповідність наукової статті тематиці журналу: на сторінках видання публікуються матеріали щодо вирішення концептуальних наукових, науково-методичних і прикладних проблем у сфері кримінології, судової експертизи, криміналістики, кримінального процесу; судових наук; проблем використання спеціальних знань у судочинстві, адміністративно-правових засад судово-експертної діяльності; питань технічного забезпечення й автоматизації експертних досліджень, використання міжнародного досвіду і співробітництва в галузі кримінології, судової експертизи, криміналістики та судових наук.

3. Наукова стаття надається до друку українською, англійською, французькою, німецькою мовами.

4. Науковий стиль викладення матеріалу (точність, логічність, лаконічність, зрозумілість, зв'язність, цілісність, завершеність) та його високий науковий рівень.

5. Наукова новизна результатів дослідження має характеризуватися такими ознаками: раціональність, обґрунтованість, достовірність, логічна несуперечливість, відповідність до основоположних принципів науки.

6. Текст наукової статті, анотація та резюме повинні бути надруковані в текстовому редакторі MS Word (у форматі doc; docx); формат паперу А4; орієнтація сторінок: книжкова із вирівнюванням по ширині з відступом із

усіх сторін по 20 мм; шрифт: Times New Roman (розмір шрифту – 14 pt); міжрядковий інтервал – 1,5. Текст не має містити переноси і макроси.

7. У науковій статті інформацію необхідно подавати в такій послідовності:

7.1. Шифр за Універсальною десятиковою класифікацією (УДК) має бути зазначено з вирівнюванням по лівому краю.

7.2. Інформацію про автора (співавтора) наукової статті необхідно зазначити з вирівнюванням по центру (ПІБ українською мовою (у разі надання наукової статті іншими мовами – англійською, німецькою, французькою або російською), науковий ступінь, учене звання, відомості про обрання членом Національної академії наук України, Національної академії правових наук України, почесне звання, посада, місце роботи, населений пункт, країна, ORCID, ID, адреса електронної пошти).

7.3. Назву наукової статті потрібно зазначити напівжирним шрифтом великими літерами з вирівнюванням по центру, без скорочень літерних абревіатур. Назва публікації повинна відтворювати зміст наукової статті та відповідати поставленим завданням, науковим результатам і висновкам.

7.4. Текст анотації – 600–700 знаків (мовою наукової статті). Анотація має складатися із таких частин: а) окреслення наукової проблеми; б) мета; в) використані методи дослідження (зазначаються, якщо містять новизну і є важливими, зважаючи на предмет статті); г) основні результати дослідження; г) висновки.

Усі структурні частини анотації мають починатися з абзацу. Назви структурних частин анотації, крім мети, не зазначаються.

7.5 Ключові слова мають відповідати змісту статті, відображати тематику публікації. Подаються в називному відмінку через кому.

7.6. Викладення тексту наукової статті.

Наукова стаття обов'язково повинна містити такі структурні елементи:

- постановка наукової проблеми, її зв'язок із науково-практичними інтересами (необхідно розкрити суть і стан наукової проблеми в загальному вигляді, теоретичну, практичну значимість дослідження, зв'язок із науково-практичними завданнями, обґрунтування актуальності дослідження);

- аналіз основних досліджень і публікацій з обраної тематики статті, окреслення проблемного поля дослідження, якому присвячено наукову статтю з обов'язковим посиланням на авторів та їхні праці;

- мета статті (слід сформулювати основну тезу публікації, яка відрізняється від розглянутих раніше досліджень із обраної теми, мета має формуватися з окреслення проблеми та аналізу досліджень останніх років, поглиблення існуючих підходів, акцентування уваги на введеній у науковий обіг термінології, теоріях, закономірностях, уточненнях відомих раніше положень);

- викладення основного матеріалу дослідження з отриманими результатами (у цій частині публікації слід розкрити важливі теоретичні положення та результати дослідження, отримані наукові факти, ідеї, думки, закономірності, концепції, тенденції подальшого розвитку теми, особистий внесок автора дослідження);

- висновки (тут зазначаються основні результати проведеного дослідження, у яких сформульована наукова новизна, теоретичне й практичне значення, у формі синтезу матеріалу публікації в чіткій, послідовній, логічно викладеній формі згідно з поставленою метою).

У тексті наукової статті мають бути дотримані загальні правила цитування й посилання на використані джерела та вимоги Національного стандарту України.

У тексті статті необхідно використовувати підрядкові бібліографічні посилання.

Підрядкові бібліографічні посилання потрібно розмішувати як примітку в нижній частині сторінки (полоси набору), відмежовуючи від основного тексту горизонтальною рисою. Підрядкові бібліографічні посилання необхідно пов'язувати з текстом документа за допомогою знаків виноски, які на верхній лінії шрифту після відповідного фрагмента в тексті (наприклад: Текст1) і перед підрядковим посиланням (наприклад: 1Посилання).

У тексті статті можна подавати ілюстрації (таблиці, діаграми, графіки, схеми, формули). Ілюстрації повинні відповідати тексту статті, а текст – ілюстраціям. Назви ілюстрацій потрібно розмішувати після їх номерів. За необхідності ілюстрації можна доповнити пояснювальними відомостями (підрисунковий напис), які додаються окремими файлами до наукової статті. Ілюстрації також потрібно подавати окремими файлами у форматах tiff, pdf, jpeg належної якості. Роздільна здатність має бути не менш як 300 dpi, а розмір зображення – не менш як 1060 × 1410 pixel. Не допускається перефотографування або сканування ілюстрацій із друкованих джерел. У векторних форматах текст необхідно перевести в криві.

Кожна таблиця повинна мати порядковий номер і тематичний заголовок, які необхідно розмістити над нею симетрично до тексту. Тематичний заголовок і слово «Таблиця» пишуться з великої літери. Із таблицями необхідно працювати в текстовому редакторі MS Word (у форматі rtf або docx), кегль 14.

Діаграми та графіки мають бути зроблені за допомогою векторних редакторів MS, MS Excel, Visio. Схеми мають бути оформлені у векторному форматі (doc, docx, rtf, vsd) і обов'язково згруповані.

При написанні формул використовувати редактор формул MS Equation 3.0, Math Type сумісному з MS Office 2003, 2007 або 2010.

7.7. Reference (заголовок) розміщується по центру звичайним накресленням шрифту, без лапок. References необхідно розмішувати після тексту статті за абеткою. Він надає інформацію, необхідну для того, щоб знайти й отримати будь-яке джерело, процитоване в тексті документа. Кожне джерело, процитоване в науковій статті, має бути зазначене в списку використаних джерел. Там само, кожен запис у списку використаних джерел фігурувати в тексті статті

Після кожного посилання необхідно в дужках зазначити мову оригіналу джерела, наприклад – [in Ukrainian]. Транслітерацію потрібно здійснювати залежно від мови оригіналу джерела. Цитований матеріал наводиться в

алфавітним порядком за прізвищем автора (редактора/укладача, якщо немає автора). Якщо матеріал не має автора, його необхідно розподілити за першою літерою його назви.

Якщо в бібліографічному описі зазначено кілька робіт одного й того ж автора, редактора або упорядника, тоді записи розташовуються в хронологічному порядку за роками видання в порядку зростання.

Якщо бібліографічний опис джерела займає декілька рядків, тоді перший рядок опису вирівнюється по ширині – із відступом у 1 см без нумерації.

Наприклад: Bytiak, Yu.P. (2005). Derzhavna sluzhba v Ukraini: orhanizatsiino-pravovi zasady. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].

7.8. До наукової статті також надаються тексти резюме не менше 1800 знаків іншими мовами, ніж мова статті.

Редакція наукового журналу «Архів кримінології та судових наук» самостійно здійснює переклад резюме німецькою та французькою мовами, для авторів (співавторів) наукових статей, які не подали до редакції наукові статті цими мовами.

Резюме має складатися з таких частин: а) окреслення наукової проблеми; б) мета; в) використані методи дослідження (зазначаються, якщо вони містять новизну і є важливими, зважаючи на предмет статті); г) основні результати дослідження; г) висновки.

Усі структурні частини резюме мають починатися з абзацу. Назви структурних частин резюме, крім мети, не зазначаються.

Вимоги до подання

1. Наукова стаття, що надається для опублікування, не може бути розміщена в інших друкованих (електронних) виданнях. Для розгляду редакційною колегією ННЦ «ІСЕ» необхідно надіслати її електронну версію на електронну адресу hniise@hniise.gov.ua (назва файлу має містити (прізвища) автора (співавторів) і дату направлення до редакції з поміткою «Стаття_Іванов») разом з ілюстраціями (за наявності), оформленими окремими файлами у відповідних форматах зазначених вище (назви файлів мають містити прізвище (прізвища) автора (співавторів) і дату направлення до редакції з поміткою «Ілюстрація_Іванов»).

2. Автору (співавтору) необхідно надати анкету (Додаток 1) з відомостями про автора/співавторів (назва файлу має містити прізвище (прізвища) автора (співавторів) і дату направлення до редакції з поміткою «Анкета_Іванов»).

3. Автору (співавторам), окрім того, необхідно надати в електронному вигляді у форматі jpg або tiff особисте якісне кольорове фото (якісні кольорові фото) розміром 9x12 см із роздільною здатністю не менш як 300 dpi (назва файлу (файлів) має містити прізвище (прізвища) автора (співавторів) і дату направлення до редакції з поміткою «Фото_Іванов»).

4. Надіславши наукову статтю та інші матеріали, що надаються для опублікування в журналі «Архів кримінології та судових наук», автор (співавтор) повністю та беззастережно приймає (приймають) умови Ліцензійного договору на використання твору на офіційному сайті ННЦ «ІСЕ» – <http://hniise.gov.ua>

Звертаємо увагу на те, що автору (співавторам) не потрібно надсилати рецензію доктора (кандидата) юридичних наук, який є фахівцем у галузі знань, щодо тематики поданої статті та рекомендацію до опублікування у формі витягу з протоколу засідання кафедри (відділу) закладу вищої освіти (наукової установи), оскільки кожна подана для опублікування в журналі «Архів кримінології та судових наук» стаття проходить якісне незалежне подвійне «сліпе» рецензування (англ. мовою double-blind peer review), коли рецензент не знає, хто є автором наукової статті, а автору не відомо, хто рецензент його статті.

Аналіз і критична оцінка наукових статей, висловлення зауважень і надання пропозицій щодо їх доопрацювання та вдосконалення здійснюються рецензентами.

Автор (співавтор) несе (несуть) відповідальність за достовірність викладеного матеріалу, належність останнього йому (їм) особисто та якість перекладу цитат з іншомовних джерел.

Матеріали, надані з порушенням зазначених вимог, не публікуються.

Редакційна колегія має право рецензувати (подвійне «сліпе» рецензування), редагувати, скорочувати та відхиляти статті.

Автори повинні враховувати, що всі надіслані статті перед рецензуванням перевіряються щодо обсягу цитованого матеріалу та наявності плагіату. Ліцензійні умови: автори зберігають авторське право, а також надають право редакційній колегії журналу публікувати оригінальні наукові статті, що містять результати експериментальних і теоретичних досліджень і не знаходяться на розгляді для опублікування в інших виданнях.

Зразок оформлення наукової статті, поданої для опублікування до редакції наукового журналу «Архів кримінології та судових наук»

Усе друкується 14-м кеглем із міжрядковим інтервалом 1,5

Мовою публікації всі відомості подаються на початку наукової статті, іншими мовами – у кінці

УДК _____

Ім'я, по батькові, прізвище 1-го автора,

науковий ступінь, учене звання,

місце роботи, місто, країна;

ORCID: http://orcid.org/****-****-****-****

e-mail: _____@_____

Ім'я, по батькові, прізвище 2-го автора (співавторів),

науковий ступінь, учене звання,

місце роботи, місто, країна;

ORCID: http://orcid.org/****-****-****-****

e-mail: _____@_____
Назва наукової статті _____
Текст анотації. _____
Ключові слова: _____
Постановка наукової проблеми. _____
Аналіз основних досліджень і публікацій. _____
Мета статті. _____
Викладення основного матеріалу дослідження. _____
Висновки. _____
References. _____
1. _____
2. _____
Резюме. _____

Додаток 1

Анкета автора (співавтора) наукової статті, що подається для опублікування в науковому журналі «Архів кримінології та судових наук»

Прошу опублікувати в журналі «Архів кримінології та судових наук» наукову статтю.

Автор наукової статті надає право Національному науковому центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» розміщувати свою статтю повністю або частково в наукометричних, наукових базах і ресурсах відкритого доступу, мережі «Інтернет», електронній бібліотеці та репозиторії ННЦ «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса».

Прізвище, ім'я, по батькові автора (співавтора) (українською, англійською та російською мовами)
Науковий ступінь (шифр наукової спеціальності)
Учене звання (назва кафедри або шифр спеціальності)
Відомості про обрання членом Національної академії наук України, Національної академії правових наук України
Почесне звання
Посада
Місце роботи
Населений пункт, країна
Ідентифікатор ORCID (за наявності)
Researcher ID (за наявності)
Назва наукової статті
Галузь науки, спеціальність, із якої підготовлено статтю
Поштова адреса (для листування)
Адреса електронної пошти
Контактний номер телефону
Адреса в соціальних мережах (Facebook, LinkedIn, G+, ResearchGate)
Месенджери (тільки для зв'язку) (Viber, WhatsApp, Telegram, Skype)

Автор несе відповідальність за зміст цієї статті.

Автор підтверджує, що в матеріалах статті не містяться відомості, заборонені до опублікування, і тому стаття може бути надрукована у відкритому друці.

Автор підтверджує, що надані матеріали раніше не публікувалися і не передавалися для публікування до інших видань, а також містять достовірну інформацію.

Дата, підпис П.І.Б.

Dear colleagues!

National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute» invites you to publish in the journal: Archives of Criminology and Forensic Sciences (2024).

(Certificate of registration of the print media: KB No. 24307-14147 P dated of 21.12.2019. Media identifier R30-02417 (decision of the National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting dated December 21, 2023 No. 1835).

The Editorial Board of the Archives of Criminology and Forensic Sciences Scientific Journal is pleased to inform on including the Journal to Category "B" (Order №420, dated on 15.04.21) of the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, which may publish the results of dissertations aimed at obtaining the Scientific Degrees of Doctors, PhDs and Doctor of Philosophy (in accordance with the Procedure for forming the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, approved by the Ministry of Education and Science of Ukraine № 32 dated on 15.02.2018, registered in the Ministry of Justice of Ukraine on February 6, 2018, under № 148/21600).

The edition of «Archives of Criminology and Forensic Sciences» is a renewal of the scientific journal Arkhiv Kryminolohiyi ta Sudebnoyi Medytsyny (Archive of Criminology and Forensics), founded in 1926 by Honored Professor Mykola Serhiiovych Bokarius. According to M. S. Bokarius idea, the publication covered a wide range of topical issues in the fields of criminology, criminalistics, forensic science and forensic medicine. The authors of the materials were noted scientists of Ukraine, Germany, France, Italy, Spain, Belgium, Bulgaria, Finland and other countries of the world. In this way, M. S. Bokarius established wide contacts with scientists of different countries, the journal was distributed to many countries of the world, where it was particularly popular among scientists. Mykola Serhiiovych made a significant contribution to the development of domestic science, enhancing its authority abroad.

The program objective and thematic focus of the scientific journal «Archives of Criminology and Forensic Sciences» is the solution of conceptual scientific, scientific-methodological and applied problems in the fields of criminology, forensic science, criminalistics, criminal proceedings; forensic sciences; problems of use of special knowledge in the judiciary, administrative and legal foundations of forensic activities; issues of technical support and automation of expert research, use of international experience and cooperation in the fields of criminology, forensic science, criminalistics and forensic sciences.

The publication of scientific articles of the journal is planned to be issued in English, German, French, Ukrainian.

The materials of the journal are addressed to a wide range of researchers and practitioners, as well as anyone interested in criminology, forensic science, criminalistics and forensic sciences.

To consider the publication of an article in the journal «Archives of Criminology and Forensic Sciences» (2023), you need:

- fill in the questionnaire of the author/co-author of the scientific article and send it to the editor of journal via e-mail: nncise@nncise.org.ua;

- e-mail the article to: nncise@nncise.org.ua.

For publication in the journal are accepted articles of researchers, forensic experts, employees of domestic and foreign forensic science institutions, scientific and pedagogical workers of higher education institutions, post-graduate students and doctoral students, employees of the legal and law enforcement industries, etc.

You can find more information on the official website of National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute».

Publication of scientific articles in the scientific journal «Archives of Criminology and Forensic Sciences» is carried out on a free basis.

An electronic version of the journal (PDF-format) will be published on the official web site of the journal.

Requirements for content, scope and design

1. Total scope of a scientific article (information about the author (co-authors), article title, abstract, keywords, article text, subordinate bibliographic references, resume, References: list of used sources) should be 10-20 pages.

2. Correspondence of the article to the journal topic: the journal covers the materials as to solution of conceptual scientific, scientific-methodological and applied problems in the fields of criminology, forensic science, criminalistics, criminal proceedings; forensic sciences; problems of use of special knowledge in the judiciary, administrative and legal foundations of forensic activities; issues of technical support and automation of expert research, use of international experience and cooperation in the fields of criminology, forensic science, criminalistics and forensic sciences.

3. Article is submitted for publication in Ukrainian, English, French, German and Russian.

4. Scientific style of the material presentation (accuracy, logic, conciseness, clarity, connectivity, integrity, completeness) and its high scientific level.

5. Scientific novelty of research results should be characterized by the following features: rationality, validity, authenticity, logical non-contradiction, compliance with fundamental scientific principles.

6. Text of the article should be printed using the MS word processor (in the doc or docx format); A4 paper size; page orientation: portrait, justified, all side indented: 20 mm; Font: Times New Roman (Font size: 14 pt.); Line spacing: 1.5. Text should not contain hyphens and macros.

7. Scientific article should contain the following structural elements:

- 7.1. The Universal Decimal Classification (UDC) code should be left-aligned.

- 7.2. Information about the publication author (co-authors) should be center-aligned; (First name, Last name in Ukrainian [in the case of providing a scientific article in other languages: English, German, French], academic degree, academic rank, information about the election as a member of the National Academy of Sciences of Ukraine, National

Academy of Legal Sciences of Ukraine, honorary title, position, place of employment, locality, country, Researcher ID, ORCID ID, e-mail address).

7.3. Article title should be in bold, center-aligned, capital letters, without abbreviations. Publication title should reproduce the article content and correspond to assigned task, scientific results and conclusions.

7.4. Normal abstract text should be equal 600-700 characters (in the article language); Abstract should include the following: a) scientific issue delineation; b) purpose; c) research methods (to be indicated if they contain novelty and are important considering the article topic); d) main research results; e) conclusions.

All structural parts of the abstract should start with a paragraph. Titles of annotation's structural parts except the purpose should not be indicated.

7.5. Keywords should match the content of the article and display the publication topic. Keywords are represented in the nominative case and separated by a comma.

7.6. Scientific article text should contain the following structural elements:

- Formulation of Research Problem, its connection with scientific and practical interests (it is necessary to reveal essence and state of the scientific problem in general terms, theoretical, practical significance of a research in connection with scientific and practical tasks, substantiation of the research relevance);

- Analysis of recent researches and publications on the selected article topic, outlining the problematic field of the research that article is devoted with obligatory reference to the authors and their works;

- Article purpose (it is necessary to formulate the publication main thesis differing from previously considered research on the chosen topic, the goal should be formed according to problem definition and research analysis in recent years, deepening existing approaches, focusing on the introduced in the scientific circulation terminology, theories, regularities, refinements of earlier known regulations);

- Main content presentation with obtained results (in this part of the publication important theoretical provisions and research results, scientific facts, ideas, opinions, patterns, concepts, tendencies of further development of the topic, personal contribution of the author of the research should be disclosed);

- Conclusions (main results of performed research scientific novelty, theoretical and practical significance is formulated in this part, in the synthesis form of the publication material in a clear, consistent, logically formulated form according to the stated purpose);

The article text should adhere to general rules of citation and references to used sources and requirements of the National Standard of Ukraine.

You should use footnote bibliography in the text of the article.

Footnote bibliography should be placed as a note at the bottom of the page (type page), distinguishing it from the main text with a horizontal line. Footnote bibliography should be associated with the document text using footnotes, which should be given on the top line of type face after corresponding fragment in the text (for example: Text1) and before the Footnote (for example: 1Reference).

Illustrations (tables, diagrams, graphics, schemes, formulas) can be submitted in the text article. Illustrations should correspond to the article text and the text should correspond to illustrations. Illustrations' titles should be placed after their numbers. If necessary, illustrations can be supplemented by explanatory information (caption) added as separate files to the article if necessary. Illustrations should be designed using separate files in tiff, .pdf, .jpeg of appropriate quality. Resolution should be at least 300. dpi, and the image size is at least 1060 × 1410 pixel. It is not allowed to re-photograph or scan illustrations of published sources. In vector format text must be converted into curves or fonts should be added.

Each table should have a serial number and a subject heading which should be placed symmetrically to the text above. Subject heading and the Table word should be capitalized. Tables should be performed using the Microsoft Word word processor (.rtf or .docx), Point size: 14.

Charts and graphs should be made using Microsoft Excel spreadsheet, (.xls) or Microsoft Visio diagramming tool (.vsd). Schemes should be made using Microsoft Visio diagramming tool (doc, docx, rtf, vsd) and should be grouped.

Formulas should be performed using the MS Equation 3.0, Math Type formula editor compatible with MS Office 2003, 2007 or 2010.

7.7. Reference. Headline is placed in the center using normal Font Style without quotation marks. References should be placed after the article text alphabetically. References provide information necessary to find and retrieve any source cited in the document text. Each source cited in research paper should appear in the reference list. Each entry in the reference list should be mentioned in the research paper text.

After each reference it is necessary to indicate in the parentheses the source language of the source, for example: [in Ukrainian]. or (in Russian).

Transliteration should be made depending on the source language. Quoted content is alphabetically named by the author's surname (editor/compiler, if there is no author). If the content does not have any author, it should be distributed by the first letter of its title.

If the bibliographic description indicates several research papers by the same author, editor or compiler; the entries are arranged in chronological order by publication year in ascending order.

If the bibliographic description of the source is more than one line; the first line of the description is justified with 1 cm indented without numbering.

For example: Bytiak, Yu.P. (2005). Derzhavna sluzhba v Ukraini: orhanizatsiino-pravovi zasady. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].

7.8. The abstracts of at least 1800 characters in other languages (in English), apart from the language of the article, should also be added.

The editorial board of the scientific journal «Archives of Criminology and Forensic Sciences» independently translates the abstract into German and French, for those authors (co-authors) of scientific articles that have not submitted scientific articles in these languages.

Abstract should include the following: a) scientific issue delineation; b) purpose; c) research methods (to be indicated if they contain novelty and are important considering the article topic); d) main research results; e) conclusions.

All structural parts of the abstract should start with a paragraph. Titles of annotation's structural parts except the purpose should not be indicated.

REQUIREMENTS FOR SUBMISSION

1. Scientific article submitted for publication may not be published in other print (electronic) publications. To be considered by the National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute» editorial board it is necessary to send its electronic version to the e-mail address of the collection hniise@hniise.gov.ua (the file name should consist of the Author(s) (co-authors) Last name and Date sent Editorial Board marked: Article_Ivanov with illustrations (if available), decorated with separate files in the appropriate formats mentioned above (file names must consist of the surname (s) of the author (co-authors) and refer to the Editorial Board marked Illustration_Ivanov).

2. Author (co-authors) should provide Questionnaire (Appendix 1) the file should consist of the information about the author/co-authors (the file name should consist of the author's last name (co-authors' last names) and the sent date with the note: Questionnaire_Ivanov).

3. Author (co-authors) should submit a qualitative personal color photograph (quality color photographs) of 9 × 12 cm with a resolution not less than 300 dpi in the .jpg or .tiff format. The file name (files) should include author's (co-authors) last name(s) and send to the editor with the note: Photo_Ivanov.

4. Submitting a scientific article and other materials submitted for publication in the journal Archives of Criminology and Forensic Sciences, the author (co-authors) fully and unconditionally accepts (accepts) the terms of the License Agreement on the official site <http://hniise.gov.ua>.

Please, note that it is not necessary for the author (co-authors) to send a Doctor of Law, PhD in Law review who is a specialist in the field of expertise concerning the article topic and a recommendation for publication in the form of an extract from minutes of the meeting of the of the institution higher education institution department (research institute), since each article submitted for publication in the Archives of Criminology and Forensic Sciences scientific journal operates Double blind peer review. This means that the reviewers of the paper won't get to know the identity of the author(s), and the author(s) won't get to know reviewer identity.

Analysis and evaluation of scientific articles, comments and suggestions on their updating and improvement are carried out by peer reviewers.

The author (co-authors) bears the responsibility for the accuracy of the provided content, and the affiliation of the latter to him personally and the translation quality of the quotations from foreign sources.

Content submitted in violation of these requirements are not published.

The Editorial Board has the right to review (Double-Blind Peer Review), edit, reduce and reject articles.

Authors should note that all submitted articles are reviewed before reviewing for the amount of material cited and the presence of plagiarism. Licensing Terms: Authors retain copyright and also grant the Editorial Board the right to publish original scientific articles containing the results of experimental and theoretical research and are not under consideration for publication in other publications.

Layout template of an article submitted for publication in the scientific journal «Archives of Criminology and Forensic Sciences»

Font is 14-point size; 1,5 line spacing

All information in publication language is provided at the beginning of the article, in other languages, all information is provided at the end of the article.

UDC _____

Last, first and middle names of First Author academic degree, academic rank; institutional affiliation;

ORCID: http://orcid.org/****-****-****-****;

e-mail: _____@_____;

Second Author full name

academic degree, academic rank; institutional affiliation;

ORCID: http://orcid.org/****-****-****-****;

e-mail: _____@_____;

ARTICLE TITLE

Abstract text.

Keywords:

Formulation of Research Problem.

Analysis of recent researches.

Article Purpose.

Main content presentation.

Conclusions.

References

1.

2.

Abstract.

Appendix 1

«Questionnaire about an author (co-authors) of a scientific article submitted for publication in the scientific journal «Archives of Criminology and Forensic Sciences»

I kindly ask you to publish a scientific article in the journal «Archives of Criminology and Forensic Sciences».

The author of a scientific article grants the right to National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute» to publish his/her article fully or partially in scientometric, scientific bases and open access resources, Internet, electronic library and repository.

Author (co-authors) full name(s) (in Ukrainian and in English)

Academic degree (Area of specialization Code)

Academic rank, (Department name or Area of specialization Code)

Information about election as a member of the National Academy of Sciences of Ukraine, the National Academy of Legal Sciences of Ukraine

Honorary title

Job position

Institutional affiliation

Settlement, country

ORCID (if available)

Researcher ID (available)

Research Paper Title

Field of science, Area of specialization of the article.

Mailing address

E-mail:

Phone

Social networks (Facebook, LinkedIn, G+, ResearchGate)

Instant messenger (Viber, WhatsApp, Telegram, Skype)

The author (co-authors) bears the responsibility for the accuracy of the content of an article.

The author confirms that the material of the article does not contain information that is not allowed to be published, and therefore the article may be printed publicly.

The author confirms that the materials provided have not previously been published or transmitted for publication to other editions, and contain authentic information.

Date Signature Full Name

Автори

Authors

Autoren

Auteurs

Autorzy

Authors

Serhii Tiulieniev,

PhD in Economics,
Director at National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute»
Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9685-1536>
e-mail: tiulieniev1976@gmail.com

Anatolii Stepaniuk,

Professor, Doctor of Law, Professor at the Law Department of National Aerospace University – “Kharkiv Aviation Institute” NAU
“KhAI”, Kharkiv, Ukraine
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0877-6319>
e-mail: a.stepaniyk@ukr.net

Nataliia Filipenko,

Doctor of Law, Professor, Professor at the Law Department of National Aerospace University – “Kharkiv Aviation Institute” NAU
“KhAI”, Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9469-3650>
e-mail: n.filipenko@khai.edu

Salaieva Karyna,

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor of Department of Legal Regulation of the Economy, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2991-946X>
e-mail: salaieva@gmail.com

Serhii Lukashevych,

PhD in Law, Associate Professor, at the Law Department of National Aerospace University – “Kharkiv Aviation Institute” NAU “KhAI”,
Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8386-6237>
e-mail: s.lukashevych@khai.edu

Yukhno Oleksandr,

Professor of the Department of Criminalistics,
Forensic Science and Premedical Training,
Doctor of Law, Professor, Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4771-0531>
e-mail: oleksandruhno2@gmail.com

Penzieva Kateryna,

Senior Lecturer, Department of Criminalistics,
Forensic Science and Premedical Training, Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2526-0218>
e-mail: katyali@ukr.net

Hanna Spitsyna,

Doctor of Law, Professor, First Deputy Director at National Scientific Center
«Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9131-0642>
e-mail: spitsyna_hanna@ukr.net

Ivan Iemets,

PhD in Law,
Private notary at Kharkiv City Notary District,
Doctoral student at National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-9056-5346>
e-mail: ivan.iemets@ukr.net

Husieva Vlada,

Doctor of Law, Professor;
Professor at the Department of Criminalistics, Forensic Science and Pre-Medical Training of the Faculty No. 1, Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8614-1573>
e-mail: v.guseva989@ukr.net

Khoroshun Daria,

Postgraduate student at Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-1624-1040>
e-mail: daria.4344@ukr.net

Anastasiia Kupriianova,

Deputy Director - Head of the department at National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», PhD of law, Kyiv, Ukraine
e-mail: anastasiya.k_ust@ukr.net

Aleksandar Ivanović,

Doctor of Law, Professor,
Director of Forensic Center Montenegro
Danilovgrad, Montenegro

Rustam Elchyn ohly Veliiev,

Postgraduate student of The Scientific Institute of Public Law, Dnipro, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6095-5277>
e-mail: vel.rustam@ukr.net

Dmytro Kaliuzhnyi,

Applicant for the third level academic education (PhD in Law),
Department of Law, Faculty of Humanities and Law,
National Aerospace University "Kharkiv Aviation Institute", Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-1709-8405/print>
e-mail: dmitrijkoluznyj555@gmail.com

Mykola Kolomoitsev,

PhD in Law,
Lawyer, Doctoral student at National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute»,
Kharkiv, Ukraine;
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8957-5509>
e-mail: kolomoitsev.mykola@ukr.net

Olena Makarova,

PhD in Psychology, Docent,
Senior Lecturer at the Department of Pedagogy and Psychology,
Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5480-5942>
e-mail: faynalena@ukr.net

Popov Volodymyr,

PhD in Law,
National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-9020-9448>
e-mail: v.iu.popov@ukr.net

Salnikova Anhelina,

Postgraduate student at National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-3482-8167>
e-mail: angelina.salnikova@ukr.net

Dmytro Tsyplitskyi,

Lawyer, Post-graduate student at National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute» of the Ministry of
Justice of Ukraine, Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-9528-3427>
e-mail: tsyplitskyi.dmytro@nncise.org.ua

Yuliia Khlystun,

Applicant for the third level academic education (PhD in Law), National Aerospace University H. E. Zhukovsky "Kharkiv Aviation
Institute", Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-5016-8694>
e-mail: hlystunjulia@gmail.com

Kateryna Sylenok,

Researcher of the National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute», Kharkiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9355-5010>
e-mail: sylenokkateryna@gmail.com

EDITORIAL BOARD	5
EDITORIAL BOARD MEMBERS	6
SCIENTIFIC COUNCIL	8
TOPICAL INFORMATION FOR AUTHORS AND READERS	13
OPENING SPEECH	21
Serhii Tiulieniev	
COMMENCEMENT OF A CRIMINAL PROCEEDING RELATED TO RAIDING: PECULIARITIES AND PROBLEMATIC ISSUES	38
Anatolii Stepaniuk, Nataliia Filipenko, Serhii Lukashevych, Salaieva Karyna	
LEGAL REGULATION AND CONTENT OF LAW APPLICATION AND LAW ENFORCEMENT FUNCTIONS WITHIN PENITENTIARY BODIES AND INSTITUTIONS	46
Yukhno Oleksandr, Penzieva Kateryna	
PROBLEMATIC ISSUES OF FORENSIC BALLISTICS AND FORENSIC EXPLOSIVES SCIENCE DURING PRE-TRIAL INVESTIGATION OF CRIMES IN PEACETIME, WARTIME AND POST-WAR PERSPECTIVES	64
Hanna Spitsyna, Ivan Iemets	
PROTECTING THE RIGHTS OF WAR CRIMES VICTIMS: DETERMINING WAYS TO PREVENT THEIR SECONDARY VICTIMIZATION	80
Vlada Husieva, Daria Khoroshun	
TYPICAL FORMS OF USING SPECIFIC EXPERTISE DURING THE INVESTIGATION OF CRIMES AGAINST HUMAN LIFE AND HEALTH: WAYS OF APPLICATION AND IMPLEMENTATION ISSUES	89
Nataliia Filipenko, Anastasiia Kupriianova, Aleksandar Ivanović	
APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN PREVENTION OF CYBERATTACKS ON CRITICAL INFRASTRUCTURE FACILITIES.....	97
Rustam Elchyn ohly Veliiev	
SPECIFIC EXPERTISE USE WHILE INVESTIGATING ILLEGAL ARMS TRAFFICKING	107
Dmytro Kaliuzhnyi	
LEGAL GROUNDS FOR ARTIFICIAL INTELLIGENCE USE IN LAW ENFORCEMENT: INTERNATIONAL AND FOREIGN EXPERIENCE	113

Mykola Kolomoitsev	
HUMAN RIGHTS INVESTIGATION IN A CRIMINAL PROCEEDING: ESSENCE AND CHALLENGES OF CONDUCT.....	124
Olena Makarova	
TACTIC OF INVOLVING A SPECIALIST IN INTERROGATION	132
Popov Volodymyr	
INTERFERENCE IN THE ACTIVITIES OF GOVERNMENT AUTHORITIES: PECULIARITIES OF SITUATION	143
Salnikova Anhelina	
PARTICIPATION OF SPECIALISTS IN A CRIMINAL PROCEEDING INVOLVING THE INVESTIGATION OF CRIMINAL OFFENSES RELATED TO DOMESTIC VIOLENCE.....	152
Dmytro Tsyplitskyi	
OBTAINING EVIDENCE BY THE DEFENSE COUNSEL: CERTAIN WAYS TO RESOLVE EXISTING PROBLEMS.....	161
Yuliia Khlystun	
THE OATH CONCEPT: BASIS FOR DISMISSAL FROM OFFICE “FOR BREACH OF OATH” AND SYSTEM OF GUARANTEES FOR LABOR RIGHTS PROTECTION	172
Kateryna Sylenok	
BIBLIOGRAPHIC DESCRIPTION OF THE EDITION	180
REGULATIONS.....	187
ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ АВТОРІВ	195
AUTHORS	204

Наукове видання

Scientific Edition

**Архів кримінології
та судових наук**

**Archives of Criminology
and Forensic Sciences**

Науковий журнал
№ 1 (9) 2024

Scientific Journal
№ 1 (9) 2024

Переклад – А. В. Бубліков (англ., франц.),
Д. О. Духненко (англ.),
Т. Ю. Дрошенко (англ.)
Дизайн, верстання, редагування – А. С. Тяпкін

Translated by A. Bublikov (French and English
versions), D. Dukhnenko (English version),
T. Droshchenko (English version)
Design, DTP, Editing: A. Tiapkin

Відповідальний за випуск – О. О. Свідерський

Executive Editor: – O. Sviderskyi

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації
серія KB № 24307-14147 З від 21.12.2019

Certificate of State Registration of printed mass
media
KB № 24307-14147 З від 21.12.2019

Ідентифікатор медіа R30-02417(рішення
НР України
з питань телебачення і радіомовлення
від 21.12.2023 № 1835)

Media identifier R30-02417 (decision of the National
Council of Ukraine on Television
and Radio Broadcasting dated December 21, 2023
No. 1835)

Підписано до друку 27.06.2024. Формат 84x108\16. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 18,9. Обл.-вид. арк.15,1
Тираж 70 прим. Замовл. №

Editorial Board Address: 8a, Zolochivska Street, Kharkiv, 61177, UKRAINE
National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science
Institute» Phone: +380573709194

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції –
серія ДК № 7423 від 09.08.2021

Approved for print on: 27.06.2024. Format: 84x108\16. Woodfree uncoated paper
(WfU).

Printer's sheet: 18.9. Обл.-вид. арк.15,1 Print circulation: 70 copies.

Certificate of State Registration of printed mass media:

KB № 24307-14147 P dated on 21.12.2019

Certificate on the entry of publishing business subject in the State Register of
Publishers,

Manufacturers and Distributors of Publishing Products: Series ДК № 7423 від
09.08.2021

Manufacturer: «PROMART» printing house, 12 Vesnina Street, Kharkiv, 61023,
UKRAINE

Phone: +390577172544

Certificate on the entry of publishing business subject in the State Register of
Publishers,

Manufacturers and Distributors of Publishing Products – Series ДК No. 5748 on
06.11.2017.

Адреса редакційної колегії: 61177, м. Харків, вул. Золочівська, 8а,
Національний науковий центр «Інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»,
тел.: +380 (57) 370-91-94

Виготовлено у друкарні ТОВ «Промарт»вул. Весніна, 12, м. Харків,
61023, Україна Тел. (057) 717-28-80
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції – серія ДК № 5748 від 06.11.2017